

Официален вестник на Европейския съюз

C 282

Издание
на български език

Информация и известия

Година 63
26 август 2020 г.

Съдържание

I Резолюции, препоръки и становища

ПРЕПОРЪКИ

Съвет

2020/C 282/01	Препоръка на Съвета от 20 юли 2020 година относно националната програма за реформи на Белгия за 2020 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Белгия за 2020 г.	1
2020/C 282/02	Препоръка на Съвета от 20 юли 2020 година относно националната програма за реформи на България за 2020 г. и съдържаща становище на Съвета относно конвергентната програма на България за 2020 г.	8
2020/C 282/03	Препоръка на Съвета от 20 юли 2020 година относно националната програма за реформи на Чехия за 2020 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за конвергенция на Чехия за 2020 г.	15
2020/C 282/04	Препоръка на Съвета от 20 юли 2020 година относно националната програма за реформи на Дания за 2020 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за конвергенция на Дания за 2020 г.	22
2020/C 282/05	Препоръка на Съвета от 20 юли 2020 година относно националната програма за реформи на Германия за 2020 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Германия за 2020 г.	27
2020/C 282/06	Препоръка на Съвета от 20 юли 2020 година относно националната програма за реформи на Естония за 2020 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Естония за 2020 г.	33
2020/C 282/07	Препоръка на Съвета от 20 юли 2020 година относно националната програма за реформи на Ирландия за 2020 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Ирландия за 2020 г.	39
2020/C 282/08	Препоръка на Съвета от 20 юли 2020 година относно националната програма за реформи на Гърция за 2020 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Гърция за 2020 г.	46
2020/C 282/09	Препоръка на Съвета от 20 юли 2020 година относно националната програма за реформи на Испания за 2020 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Испания за 2020 г.	54
2020/C 282/10	Препоръка на Съвета от 20 юли 2020 година относно националната програма за реформи на Франция за 2020 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Франция за 2020 г.	62

BG

I

(Резолюции, препоръки и становища)

ПРЕПОРЪКИ

СЪВЕТ

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

от 20 юли 2020 година

относно националната програма за реформи на Белгия за 2020 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Белгия за 2020 г.

(2020/C 282/01)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики ⁽¹⁾, и по-специално член 5, параграф 2 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

- (1) На 17 декември 2019 г. Комисията прие годишната стратегия за устойчив растеж, с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2020 г. Тя взе надлежно предвид Европейския стълб на социалните права, провъзгласен от Европейския парламент, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г. Въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁾ на 17 декември 2019 г. Комисията прие също Доклада за механизма за предупреждение, в който Белгия не е посочена като държава членка, за която ще се извърши задълбочен преглед. На същата дата Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната.

⁽¹⁾ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

⁽²⁾ Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси (ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25).

- (2) Докладът за Белгия за 2020 г. беше публикуван на 26 февруари 2020 г. В него бяха оценени напредъкът на Белгия в изпълнението на специфичните за държавата препоръки, приети от Съвета на 9 юли 2019 г. ⁽³⁾ (наричани по-нататък „специфичните за държавата препоръки за 2019 г.“), последващите действия във връзка със специфичните за държавата препоръки, отправени през предходните години, както и напредъкът на Белгия по националните ѝ цели по стратегията „Европа 2020“.
- (3) На 11 март 2020 г. Световната здравна организация обяви официално световна пандемия от COVID-19. Това е тежка извънредна ситуация в областта на общественото здраве, която засяга гражданите, обществата и икономиките. Тя поставя националните здравни системи под силен натиск, причинява смущения в световните вериги за доставки, нестабилност на финансовите пазари и сътресения в потребителското търсене и се отразява отрицателно на различни сектори. Застрашени са работните места и доходите на хората, както и стопанската дейност на предприятията. Пандемията предизвиква голямо икономическо сътресение, от което вече има сериозни последици в Съюза. На 13 март 2020 г. Комисията прие съобщение, в което се призовава за координирани икономически мерки в отговор на кризата, включващи всички участници на национално равнище и на равнището на Съюза.
- (4) Редица държави членки обявиха извънредно положение или въведоха спешни мерки. Всички спешни мерки следва да бъдат строго пропорционални, необходими, ограничени във времето и в съответствие с европейските и международните стандарти. Те следва да подлежат на демократичен надзор и независим съдебен контрол.
- (5) На 20 март 2020 г. Комисията прие съобщение относно активирането на общата клауза за дерогация, предвидена в Пакта за стабилност и растеж. Както е посочено в член 5, параграф 1, член 6, параграф 3, член 9, параграф 1 и член 10, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 1466/97 и член 3, параграф 5 и член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета ⁽⁴⁾, общата клауза за дерогация улеснява координирането на бюджетните политики в период на драстичен икономически спад. В съобщението си от 20 март 2020 г. Комисията изложи своето становище, че предвид очаквания сериозен икономически спад вследствие на пандемията от COVID-19 са изпълнени условията за активирането на общата клауза за дерогация, и предложи на Съвета да одобри това заключение. На 23 март 2020 г. министрите на финансите на държавите членки се съгласиха с оценката на Комисията. Те изразиха съгласие, че сериозният икономически спад изисква решителни, амбициозни и координирани ответни мерки. Активирането на общата клауза за дерогация позволява временно отклонение от плана за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел, при условие че с това не се излага на риск фискалната устойчивост в средносрочен план. Във връзка с корективните мерки на Пакта за стабилност и растеж Съветът може също така да реши, по препоръка на Комисията, да приеме промяна във фискалната траектория. Общата клауза за дерогация не спира прилагането на процедурите, предвидени в Пакта за стабилност и растеж. Тя позволява на държавите членки да се отклонят от бюджетните задължения, които обичайно се прилагат, като същевременно дава възможност на Комисията и на Съвета да предприемат необходимите мерки за координиране на политиката в рамките на Пакта.
- (6) Необходими са постоянни действия за ограничаване и контрол на разпространението на пандемията от COVID-19, за повишаване на устойчивостта на националните здравни системи, за смекчаване на социално-икономическите последици от пандемията чрез мерки за подкрепа на предприятията и домакинствата, както и за гарантиране на подходящи здравословни и безопасни условия на труд с оглед на възобновяването на икономическата дейност. Съюзът следва да използва пълноценно различните инструменти, с които разполага, за да подкрепи усилията на държавите членки в тези области. Успоредно с това държавите членки и Съюзът следва да работят съвместно, за да подготвят мерките, необходими за връщането към нормалното функциониране на нашите общества и икономики, както и към устойчивия растеж, като се интегрират, наред с другото, екологичният преход и цифровата трансформация и се извадят поуки от кризата.
- (7) Кризата, свързана с COVID-19, изтъкна гъвкавостта, която предлага вътрешният пазар по отношение на адаптирането към извънредни ситуации. За да се гарантират обаче бърз и плавен преход към етапа на възстановяване и свободното движение на стоки, услуги и работници, извънредните мерки, които възпрепятстват нормалното функциониране на вътрешния пазар, следва да бъдат премахнати веднага щом престанат да бъдат абсолютно необходими. Текущата криза разкри необходимостта от планове за готовност за действие при кризи в здравния сектор. Подоброени стратегии за покупки, диверсифицирани вериги на доставки и стратегически запаси от основни консумативи са сред елементите от изключително значение за разработването на по-обхватни планове за готовност за действие при кризи.

⁽³⁾ ОВ С 301, 5.9.2019 г., стр. 1.

⁽⁴⁾ Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за определяне и изясняване на прилагането на процедурата при прекомерен дефицит (ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 6).

- (8) Законодателят на Съюза вече измени съответните законодателни уредби посредством регламенти (ЕС) 2020/460 ⁽⁵⁾ и (ЕС) 2020/558 ⁽⁶⁾ на Европейския парламент и на Съвета, предоставяйки на държавите членки възможността да мобилизират всички неизползвани ресурси от европейските структурни и инвестиционни фондове, за да могат да се справят с извънредните последици от пандемията от COVID-19. Тези изменения ще осигурят допълнителна гъвкавост, както и опростени и рационализирани процедури. За да се намали натискът върху паричните потоци, за счетоводната 2020—2021 година държавите членки могат също така да се възползват от 100-процентова съфинансиране от бюджета на Съюза. Белгия се насърчава да използва пълноценно тези възможности, за да помогне на най-засегнатите лица и сектори.
- (9) Възможно е разпространението на социално-икономическите последици от пандемията от COVID-19 да бъде неравномерно в различните региони поради различните модели на специализация. Това води до значителен риск от разширяване на вътрешнорегионалните и междурегионалните различия на територията на Белгия. В съчетание с риска от временни смущения в процеса на сближаване между държавите членки настоящата ситуация изисква целенасочени мерки на политиките.
- (10) На 30 април 2020 г. Белгия представи своята национална програма за реформи за 2020 г. и своята програма за стабилност за 2020 г. Двете програми бяха оценени едновременно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях.
- (11) Спрямо Белгия понастоящем се прилагат предпазните мерки на Пакта за стабилност и растеж и правилото за дълга.
- (12) На 13 юли 2018 г. Съветът препоръча на Белгия да гарантира, че номиналният темп на растеж на нетните първични държавни разходи ⁽⁷⁾ не надвишава 1,8 % през 2019 г., което съответства на годишна структурна корекция от 0,6 % от brutния вътрешен продукт (БВП). Тъй като беше преценено, че Белгия отговаря на условията за поисканото временно отклонение от 0,5 % от БВП съгласно клаузата за структурна реформа, изискваната структурна корекция за 2019 г. беше намалена до 0,1 % от БВП, което съответства на номинален темп на растеж на нетните първични разходи, който не надвишава 2,8 % през 2019 г. В цялостната оценка на Комисията се потвърждава наличието на значително отклонение от препоръчаната корекция за постигане на средносрочната бюджетна цел през 2019 г. и през 2018 и 2019 г., взети заедно. Това е посочено като действащ фактор в доклада на Комисията, изготвен в съответствие с член 126, параграф 3 от Договора, за оценяване на спазването на критерия за дълга от страна на Белгия през 2019 г.
- (13) В своята програма за стабилност за 2020 г. федералното правителство планира номиналното салдо да се влоши, преминавайки от дефицит в размер на 1,9 % от БВП през 2019 г. към дефицит от 7,5 % от БВП през 2020 г. След намалението, достигнало 98,6 % от БВП през 2019 г., съгласно програмата за стабилност за 2020 г. се очаква през 2020 г. съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП да нарасне до около 115 %. Макроикономическата и фискалната перспектива се характеризират с висока степен на несигурност поради пандемията от COVID-19.
- (14) В отговор на пандемията от COVID-19 и в рамките на координирания подход на Съюза Белгия прие своевременни бюджетни мерки за увеличаване на капацитета на здравната си система, за ограничаване на пандемията и за облекчаване на положението на засегнатите в особена степен лица и сектори. Съгласно програмата за стабилност за 2020 г. тези бюджетни мерки възлизат на 2,3 % от БВП. Мерките включват федерална схема за обезщетения при временна безработица, заместващ доход за самостоятелно заети лица, федерални средства за покриване на свързани с кризата разходи, различни регионални помощи за предприятията или физическите лица и за секторно субсидиране. Количественото изражение на мерките, които увеличават дефицита, съвпада до голяма степен с прогнозите на Комисията, след като се вземе предвид различното третиране на разходите за автоматични стабилизатори. Освен това Белгия обяви мерки, които, макар и да нямат пряко отражение върху бюджета, ще допринесат за предоставяне на подкрепа за ликвидността на предприятията. Тези мерки се отнасят както до федерални, така и до регионални гаранции по заеми, предназначени за предприятията и за самостоятелно заетите лица, които според програмата за стабилност за 2020 г. се оценяват на 11,8 % от БВП. Беше приложено също така отсрочване, по-специално по

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) 2020/460 на Европейския парламент и на Съвета от 30 март 2020 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013 и (ЕС) № 508/2014 във връзка със специални мерки за мобилизиране на инвестиции в системите на здравеопазване на държавите членки и в други сектори на техните икономики в отговор на избухването на COVID-19 (Инвестиционна инициатива в отговор на коронавируса) (ОВ L 99, 31.3.2020 г., стр. 5).

⁽⁶⁾ Регламент (ЕС) 2020/558 на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2020 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1301/2013 и (ЕС) № 1303/2013 по отношение на специалните мерки за предоставяне на изключителна гъвкавост за използване на европейските структурни и инвестиционни фондове в отговор на избухването на COVID-19 (ОВ L 130, 24.4.2020 г., стр. 1).

⁽⁷⁾ Нетните първични държавни разходи се състоят от общите държавни разходи, с изключение на разходите за лихви, разходите по програми на Съюза, които изцяло се покриват от приходи от фондове на Съюза, и недискреционните промени в разходите за обезщетения при безработица. Държавните разходи за бруто образуване на основен капитал се изглаждат за период от четири години. Дискреционните мерки по отношение на приходите или предвидено от закона увеличаване на приходите са взети под внимание. Еднократните мерки по отношение както на приходите, така и на разходите, се нетират.

отношение на данъците върху доходите на физическите лица, корпоративното подоходно облагане и вноските за социално осигуряване, но в програмата за стабилност за 2020 г. не е представено тяхното количествено изражение. Като цяло предприетите от Белгия мерки са в съответствие с насоките, изложени в съобщението на Комисията от 13 март 2020 г. Цялостното прилагане на спешните мерки и фискалните мерки за подкрепа, последвано от пренасочване на фискалните политики към постигане на разумни средносрочни фискални позиции, когато икономическите условия позволят това, ще допринесе за запазването на фискалната устойчивост в средносрочен план.

- (15) Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2020 г. при непроменени политики се предвижда салдото по консолидирания държавен бюджет на Белгия да бъде -8,9 % от БВП през 2020 г. и -4,2 % от БВП през 2021 г. Съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да достигне 113,8 % от БВП през 2020 г.
- (16) На 20 май 2020 г. Комисията публикува доклад, изготвен в съответствие с член 126, параграф 3 от Договора, поради неспазването от Белгия на правилото за дълга през 2019 г. и планираното нарушение на прага от 3 % от БВП за дефицита през 2020 г. Като цяло анализът на Комисията сочи, че критериите за дефицита и дълга, определени в Договора и в Регламент (ЕО) № 1467/97, не са изпълнени.
- (17) В отговор на пандемията от COVID-19 белгийските органи приеха цялостен пакет от мерки за смекчаване на социалното и икономическото въздействие от резкия икономически спад. Въведена е схема за гарантиране на стойност 50 милиарда евро за нов краткосрочен кредит, отпускан на жизнеспособни предприятия. Регионите и общностите въведоха също гаранции за мостови и редовни бизнес заеми, подкрепа за ликвидността на предприятията под формата на преки заеми и мерки за финансово подпомагане на предприятията, които са най-силно засегнати от кризата с COVID-19. Сроктът за изплащане на съществуващи ипотечни и бизнес заеми може да бъде удължен. Силно засегнатите предприятия разполагат с възможност за временен мораториум върху процедурите по несъстоятелност. Въведени са различни стимули за насърчаване на оставането или връщането на повече работници на работа, за да се гарантира непрекъснатост на дейността. Плащанията на социалноосигурителните вноски и данъците, като например данъка върху добавената стойност, корпоративните подоходни данъци и данъците върху доходите на физическите лица, могат в някои случаи да бъдат отложени или да се ползват с освобождаване. Федералното правителство предостави на разположение на предприятията, засегнати от кризата с COVID-19, схемата при временна безработица в резултат на форсмажорни обстоятелства с по-високи обезщетения. Самостоятелно заетите лица, чиято дейност е била прекъсната в продължение на най-малко седем последователни дни, разполагат с месечен заместващ доход. Постепенното намаляване на обезщетенията за безработица е временно замразено. Федералното правителство подготвя също така допълнителен набор от мерки за справяне с несъстоятелността на предприятията, като например освобождаване от корпоративен подоходен данък и от данък върху доходите на физическите лица за 2020 финансова година.
- (18) Белгийската здравна система работи добре що се отнася до осигуряването на активно лечение в болниците. Въпреки това пандемията от COVID-19 подчерта редица недостатъци на устойчивостта на здравната система, когато е изправена пред тежка криза, засягаща общественото здраве. Тези недостатъци са индикация за това, че Белгия е изправена пред структурен недостиг на здравни работници, за преодоляването на който трябва да се вземат мерки. В близко бъдеще ще продължи да бъде от съществено значение осигуряването на достатъчно медицински изделия от критично значение, включително предпазни средства, по-специално за здравните работници и работещите в други професии, които са изложени на риск. За да се гарантира ефективното управление на кризи, засягащи общественото здраве, като пандемията от COVID-19, в краткосрочен и средносрочен план ще продължи да бъде особено важно наличието на стратегия за общественото здраве, която е координирана изцяло с политиките за превенция и дългосрочни грижи. Важен градивен елемент в този контекст е безпроблемното прилагане на постигнатото от Конференцията на министрите в областта на общественото здравеопазване споразумение персоналът и инфраструктурата на болниците (компетентност на федерално ниво) да бъдат временно на разположение на заведенията за дългосрочни грижи (компетентност на ниво общност) по време на кризата с COVID-19.
- (19) След като през 2019 г. и в началото на 2020 г. страната достигна рекордно високи равнища на заетост, кризата, свързана с COVID-19, преустанови внезапно растежа на заетостта в Белгия. Съществуващите в Белгия схеми за публично подпомагане на доходите, като например схемата за временна безработица за служителите и временното право за самостоятелно заетите лица, компенсират частично загубите на доходи заради намалено работно време. Тези режими на работа при непълно работно време играят важна роля за намаляването на въздействието на пониженото производство върху равнищата на заетост. Въпреки това се очаква безработицата да нарасне до 7 % през 2020 г. и в известна степен да намалее до 6,6 % през 2021 г. За да се предотврати превръщането на увеличението на безработицата в структурен проблем, ще е необходимо да се положат допълнителни усилия, за да се повиши ефективността на съществуващите активни политики по отношение на пазара на труда, която продължава да е ниска, тъй като са налице едновременно висок дял безработни, участващи в активни мерки на пазара на труда, и слаба степен

на преход от безработица към заетост. Особено внимание следва да се обърне на осигуряването на всеобхватен подход към хората, които са най-отдалечени от пазара на труда и за които има вероятност да са най-силно засегнати от отрицателните социално-икономически последици от кризата с COVID-19. Уязвимите групи включват по-специално нискоквалифицираните работници, хората с мигрантски произход и хората с увреждания. Освен това средно данъчната тежест върху трудовите доходи продължава да бъде висока за всички равнища на заплащане, с изключение на много ниските заплати (50 % от средната работна заплата). Това е важен фактор за относително високите разходи за труд, който може да повлияе отрицателно на търсенето на работна ръка, по-специално при професиите с ниска производителност.

- (20) Следва да се насърчава трудовата мобилност към секторите, в които има голям недостиг, включително сектора на здравеопазването, информационните и комуникационните технологии и техническите и професионалните дейности. Това ще бъде съпроводено от съществени нужди от преквалификация и повишаване на квалификацията и ще изисква повишаване на нивото на участие на възрастните в образование и обучение, включително чрез използване на периоди на намалено работно време. Има опасения, че съществуващите схеми за стимулиране на обучението не достигат до тези, за които биха били от най-голяма полза, като например нискоквалифицираните лица, по-възрастните работници и хората с мигрантски произход. Слабите езикови умения са основна пречка, особено на пазара на труда в двуезичния Брюксел. Общностите предприемат действия за увеличаване на броя на учащите се в областта на науката, технологиите, инженерните науки и математиката, но има възможност за по-всеобхватни стратегии, за да се отговори на бъдещото търсене на пазара на труда. Общото равнище на уменията в областта на цифровите технологии е добро, но се задържа на едно и също ниво. Сред младите хора, и по-специално сред тези с ниско образование, равнището на цифровите умения е по-ниско от средното за Съюза и през последните години то се влошава. Наличието на подходящо оборудване и интернет връзка за всички учащи се, придружено от необходимите схеми за обучение и наставничество на преподавателите, е от съществено значение, за да се гарантира достъпът до дистанционно обучение. Това е необходимо и за да се гарантира, че съществуващите неравенства в образователната система не се обострят поради кризата с COVID-19.
- (21) Белгия е приела редица схеми за подпомагане на ликвидността на предприятията, включително държавна схема за гаранции за заеми и няколко регионални схеми, нотифицирани по временната рамка за мерки за държавна помощ за подпомагане на икономиката при настоящата пандемия от COVID-19. Ефикасното и ефективно прилагане на такива схеми, включително чрез посредници, е от ключово значение, за да се гарантира, че предприятията, и по-специално малките и средните предприятия (МСП) и самостоятелно заетите лица, се възползват от тях, за да може те да бъдат защитени и за да се осигури възможност за по-бързо възстановяване. При разработването и прилагането на тези мерки трябва да се вземе предвид устойчивостта на банковия сектор, включително на посредниците.
- (22) Въпреки усилията на правителството административната тежест върху предприятията е в размер на около 7 милиарда евро годишно (1,6 % от БВП), като по-голямата част от нея се дължи на спазването на данъчното и трудовото законодателство. Данъчната система е сложна поради различни данъчни разходи. Управлението на платежната ведомост на дадено предприятие е сложно, по-специално за тези от тях, които трябва да боравят с различните регионални системи. Предприятията се сблъскват с все повече закъснения на плащанията от страна на публичните органи, които допринасят за техните фалити и за влошаването на бизнес климата. Има големи закъснения при издаването на разрешителни за строеж, електроснабдяване и водоснабдяване. Процедурата за прехвърляне на собственост е сред най-бавните и най-скъпите в Съюза. Съществуват съществени различия в изискванията за навлизане в сферата на занаятчийските/строителните услуги на регионално ниво. Кумулативният ефект от силното регулиране, високите разходи за заплати и липсата на гъвкавост на пазара на труда влияе отрицателно върху резултатите на сектора на търговията на дребно. Правилата за работното време на магазините, промоционалните разпродажби, отстъпките и дистрибуторските вериги за лекарства без лекарско предписание се отразяват отрицателно на оперативната среда на търговците на дребно. Въвеждането на 5G би могло да се възпрепятства наред с другото от строгите стандарти в областта на екологията и здравеопазването, отнасящи се до радиационната защита (по-специално в Брюксел), които се различават в отделните региони, от високите такси за антените в Брюксел и от дългия срок за издаване на разрешителни за разполагане на антени. В областта на несъстоятелността не съществува специална опростена процедура за извънсъдебно уреждане на спорове за МСП и само длъжниците могат да започват процедури по несъстоятелност. Въпреки постепенните подобрения недостатъчната цифровизация и липсата на ресурси продължават да представляват предизвикателство за съдебната система. Дългата продължителност на производствата в областта на административното правосъдие е причина за значително забавяне на делата във връзка с процедури за възлагане на обществени поръчки и с издаване на разрешителни за строеж. Основните правоприменяващи органи в областта на надзора на пазара, конкуренцията и железопътния транспорт не разполагат с достатъчно персонал, за да изпълняват своите задачи.
- (23) За да се стимулира икономическото възстановяване, ще бъде важно да се даде приоритет на готови за изпълнение публични инвестиционни проекти, както и да се стимулират частните инвестиции, включително чрез съответни реформи, чрез което ще се подпомогне и промишления преход. Както е посочено в нейния Национален план в областта на енергетиката и климата за периода 2021—2030 г., Белгия се нуждае от значителни инвестиции в областта на устойчивия транспорт, по-специално за решаване на въпросите със задръстванията и електрическата мобилност. Преди кризата, свързана с COVID-19, белгийските региони бяха обявили големи многогодишни планове за транспортната инфраструктура. Правят се сериозни инвестиции за крайградски железопътни линии около Брюксел, сигнализация, пристанишни и трансгранични железопътни връзки. В ход са също така значителни

инвестиции в инфраструктурата на метрото и трамвайната и автобусната инфраструктура в Брюксел. В Националния план в областта на енергетиката и климата се установяват също така значителни нужди от инвестиции за гъвкаво производство на енергия от възобновяеми източници, междусистемни връзки, интелигентни мрежи, съхранение и енергийна ефективност за постигане на европейските цели в областта на енергетиката и климата, за изпълнение на правния ангажимент на Белгия за пълно постепенно извеждане от експлоатация на източниците на ядрена енергия до 2025 г. и за саниране на 80 % от сградния фонд, изграден преди въвеждането на енергийните норми. За разлика от относително високия интензитет на частната научноизследователска и развойна дейност (НИРД), този на публичната е малко под НИРД на повечето държави членки с подобно ниво на икономическо развитие. Белгия рискува да изостане при внедряването на 5G, тъй като не планира разпределянето на първите ленти от радиочестотния спектър за нуждите на 5G в сроковете, предвидени в законодателството на Съюза. Като временно решение през март 2020 г. белгийските органи предприеха обществено допитване за временни национални лицензи за 200 MHz от наличния радиочестотен спектър в лентата 3,6—3,8 GHz. Програмирането на Фонда за справедлив преход, който е предмет на предложение на Комисията, за периода 2021—2027 г. би могло да помогне на Белгия за посрещането на някои от предизвикателствата, свързани с прехода към неутрална по отношение на климата икономика, по-специално на териториите, обхванати от приложение Г към доклада за страната за 2020 г. Това ще позволи на Белгия да използва този фонд по най-добрия начин.

- (24) Докато специфичните за държавата препоръки, съдържащи се в настоящата препоръка (наричани по-нататък „специфичните за държавата препоръки за 2020 г.“), са насочени към преодоляване на социално-икономическите последици от пандемията от COVID-19 и улесняване на икономическото възстановяване, специфичните за всяка държава препоръки за 2019 г. обхващаха също реформи, които са от съществено значение за справяне със средносрочните и дългосрочните структурни предизвикателства. Специфичните за държавата препоръки за 2019 г. продължават да бъдат актуални и ще продължат да бъдат наблюдавани през следващия годишен цикъл на европейския семестър. Това се отнася и за специфичните за държавата препоръки за 2019 г. относно свързаните с инвестициите икономически политики. Всички специфични за държавата препоръки за 2019 г. следва да бъдат взети предвид при стратегическото програмиране на финансирането по линия на политиката на сближаване за периода след 2020 г., включително за смекчаващи мерки и стратегии за премахване на мерките, свързани с настоящата криза.
- (25) Европейският семестър осигурява рамката за непрекъсната координация на политиките в областта на икономиката и заетостта в Съюза, която може да допринесе за постигане на устойчива икономика. В своите национални програми за реформи за 2020 г. държавите членки направиха преглед на постигнатия напредък по изпълнението на целите на ООН за устойчиво развитие (ЦУР). Гарантирайки цялостното изпълнение на специфичните за държавата препоръки за 2020 г., Белгия ще допринесе за напредъка към постигането на ЦУР и за общите усилия за осигуряване на конкурентоспособна устойчивост в Съюза.
- (26) Тясната координация между икономиките в Икономическия и паричен съюз е от основно значение за постигането на бързо възстановяване от икономическото въздействие на пандемията от COVID-19. Като държава членка, чиято парична единица е еврото, Белгия следва да гарантира, че нейните политики са в съответствие с препоръките за еврозоната за 2020 г. и са координирани с тези на останалите държави членки, чиято парична единица е еврото, като същевременно се вземат предвид политическите насоки на Еврогрупата.
- (27) В рамките на европейския семестър за 2020 г. Комисията направи цялостен анализ на икономическата политика на Белгия и го публикува в доклада за страната от 2020 г. Тя извърши и оценка на програмата за стабилност за 2020 г., на националната програма за реформи за 2020 г. и на последващите действия във връзка със специфичните за държавата препоръки, отправени към Белгия през предходните години. Комисията взе предвид не само тяхното значение за провеждането на устойчива фискална и социално-икономическа политика в Белгия, но и тяхното съответствие с правилата и насоките на Съюза предвид необходимостта от засилване на цялостното икономическо управление на Съюза чрез принос на равнището на Съюза към бъдещите решения на държавите членки.
- (28) С оглед на тази оценка Съветът разгледа програмата за стабилност за 2020 г., като становището му ⁽⁸⁾ е изразено по-специално в препоръка 1 по-долу,

ПРЕПОРЪЧВА на Белгия да предприеме следните действия през 2020 г. и 2021 г.:

1. Да предприеме всички необходими мерки, в съответствие с общата клауза за дерогация от Пакта за стабилност и растеж, за ефективно справяне с пандемията от COVID-19, поддържане на икономиката и подпомагане на последващото възстановяване. Когато икономическите условия позволяват това, да провежда фискални политики, насочени към постигане на благоразумни средносрочни фискални позиции и гарантиране на устойчивостта на обслужването на дълга, като същевременно засили инвестициите. Да укрепи цялостната устойчивост на здравната система и да осигури доставката на важни медицински изделия.
2. Да смекчи въздействието на кризата с COVID-19 върху заетостта и в социалната сфера, по-специално чрез насърчаване на ефективни активни мерки по отношение на пазара на труда и чрез насърчаване на развитието на умения.

⁽⁸⁾ Съгласно член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97.

3. Да гарантира ефективното прилагане на мерките за осигуряване на ликвидност, за да се подпомогнат МСП и самостоятелно заетите лица и да се подобри бизнес средата. Да даде приоритет на готови за изпълнение публични инвестиционни проекти и да стимулира частните инвестиции, за да се ускори икономическото възстановяване. Да съсредоточи инвестициите в областта на екологичния и цифровия преход, по-специално в областта на инфраструктурата за устойчив транспорт, чистото и ефективно производство и използване на енергията, кръговата икономика, цифровата инфраструктура, като 5G и гигабитовите мрежи, и научните изследвания и иновациите.

Съставено в Брюксел на 20 юли 2020 година.

За Съвета
Председател
J. KLOECKNER

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА**от 20 юли 2020 година****относно националната програма за реформи на България за 2020 г. и съдържаща становище на Съвета относно конвергентната програма на България за 2020 г.**

(2020/C 282/02)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики ⁽¹⁾, и по-специално член 9, параграф 2 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси ⁽²⁾, и по-специално член 6, параграф 1 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

- (1) На 17 декември 2019 г. Комисията прие годишната стратегия за устойчив растеж, с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2020 г. Тя взе надлежно предвид Европейския съгласен на социалните права, провъзгласен от Европейския парламент, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г. Въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 на 17 декември 2019 г. Комисията прие също доклада за механизма за предупреждение, в който беше посочено, че България е една от държавите членки, за които ще се извърши задълбочен преглед.
- (2) Докладът за България за 2020 г. беше публикуван на 26 февруари 2020 г. В него бяха оценени напредъкът на България в изпълнението на специфичните за държавата препоръки, приети от Съвета на 9 юли 2019 г. ⁽³⁾ (наричани по-нататък „специфичните за държавата препоръки за 2019 г.“), последващите действия във връзка със специфичните за държавата препоръки, отправени през предходните години, както и напредъкът на България по националните ѝ цели по стратегията „Европа 2020“. В доклада беше включен и задълбочен преглед по член 5 от Регламент (ЕС) № 1176/2011, чиито резултати също бяха публикувани на 26 февруари 2020 г. Анализът на Комисията ѝ даде основание да заключи, че в България вече не са налице макроикономически дисбаланси. През предходните години уязвимостта на финансовия сектор беше съчетана с високо равнище на задлъжнялост и необслужвани кредити в корпоративния сектор. Счита се, че в България вече не са налице дисбаланси, тъй като последователните мерки на политиките и благоприятната макроикономическа среда доведоха до допълнително намаляване на риска и уязвимостта.
- (3) На 11 март 2020 г. Световната здравна организация обяви официално световна пандемия от COVID-19. Това е тежка извънредна ситуация в областта на общественото здраве, която засяга гражданите, обществата и икономиките. Тя поставя националните здравни системи под силен натиск, причинява смущения в световните вериги за доставки, нестабилност на финансовите пазари и сътресения в потребителското търсене и се отразява отрицателно на различни сектори. Застрашени са работните места и доходите на хората, както и стопанската дейност на предприятията. Пандемията прецизвика голямо икономическо сътресение, от което вече има сериозни последици в Съюза. На 13 март 2020 г. Комисията прие съобщение, в което се призовава за координирани икономически мерки в отговор на кризата, включващи всички участници на национално равнище и на равнището на Съюза.

⁽¹⁾ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

⁽²⁾ ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25.

⁽³⁾ ОВ C 301, 5.9.2019 г., стр. 8.

- (4) Редица държави членки обявиха извънредно положение или въведоха спешни мерки. Всички спешни мерки следва да бъдат строго пропорционални, необходими, ограничени във времето и в съответствие с европейските и международните стандарти. Те следва да подлежат на демократичен надзор и независим съдебен контрол.
- (5) На 20 март 2020 г. Комисията прие съобщение относно активирането на общата клауза за дерогация, предвидена в Пакта за стабилност и растеж. Както е посочено в член 5, параграф 1, член 6, параграф 3, член 9, параграф 1 и член 10, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 1466/97 и член 3, параграф 5 и член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета ⁽⁴⁾, общата клауза за дерогация улеснява координирането на бюджетните политики в период на драстичен икономически спад. В съобщението си от 20 март 2020 г. Комисията изложи своето становище, че предвид очаквания сериозен икономически спад вследствие на пандемията от COVID-19 са изпълнени условията за активирането на общата клауза за дерогация, и предложи на Съвета да одобри това заключение. На 23 март 2020 г. министрите на финансите на държавите членки се съгласиха с оценката на Комисията. Те изразиха съгласие, че сериозният икономически спад изисква решителни, амбициозни и координирани ответни мерки. Активирането на общата клауза за дерогация позволява временно отклонение от плана за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел, при условие че с това не се излага на риск фискалната устойчивост в средносрочен план. Във връзка с корективните мерки на Пакта за стабилност и растеж Съветът може също така да реши, по препоръка на Комисията, да приеме промяна във фискалната траектория. Общата клауза за дерогация не спира прилагането на процедурите, предвидени в Пакта за стабилност и растеж. Тя позволява на държавите членки да се отклонят от бюджетните задължения, които обичайно се прилагат, като същевременно дава възможност на Комисията и на Съвета да предприемат необходимите мерки за координиране на политиката в рамките на Пакта.
- (6) Необходими са постоянни действия за ограничаване и контрол на разпространението на пандемията от COVID-19, за повишаване на устойчивостта на националните здравни системи, за смекчаване на социално-икономическите последици от пандемията чрез мерки за подкрепа на предприятията и домакинствата, както и за гарантиране на подходящи здравословни и безопасни условия на труд с оглед на възобновяването на икономическата дейност. Съюзът следва да използва пълноценно различните инструменти, с които разполага, за да подкрепи усилията на държавите членки в тези области. Успоредно с това държавите членки и Съюзът следва да работят съвместно, за да подготвят мерките, необходими да доведат до връщането към нормалното функциониране на нашите общества и икономики, както и към устойчивия растеж, като се интегрират, наред с другото, екологичният преход и цифровата трансформация и се извадят поуки от кризата.
- (7) Кризата, свързана с COVID-19, изтъкна гъвкавостта, която предлага вътрешният пазар по отношение на адаптирането към извънредни ситуации. За да се гарантират обаче бърз и плавен преход към етапа на възстановяване и свободното движение на стоки, услуги и работници, извънредните мерки, които възпрепятстват нормалното функциониране на вътрешния пазар, следва да бъдат премахнати веднага щом престанат да бъдат абсолютно необходими. Текущата криза разкри необходимостта от готовност за действие при кризи в здравния сектор. Подоброени стратегии за покупки, диверсифицирани вериги на доставки и стратегически запаси от основни консумативи са сред елементите от изключително значение за разработването на по-обхватни планове за готовност за действие при кризи.
- (8) Законодателят на Съюза вече измени съответните законодателни уредби посредством регламенти (ЕС) 2020/460 ⁽⁵⁾ и (ЕС) 2020/558 ⁽⁶⁾ на Европейския парламент и на Съвета, предоставяйки на държавите членки възможността да мобилизират всички неизползвани ресурси от европейските структурни и инвестиционни фондове (наричани по-нататък „ЕСИ фондове“), за да могат да се справят с извънредните последици от пандемията от COVID-19. Тези изменения ще осигурят допълнителна гъвкавост, както и опростени и рационализирани процедури. За да се намали натискът върху паричните потоци, за счетоводната 2020—2021 година държавите членки могат също така да се възползват от 100-процентово съфинансиране от бюджета на Съюза. България се насърчава да използва пълноценно тези възможности, за да помогне на най-засегнатите лица и сектори.

⁽⁴⁾ Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за определяне и изсяняване на прилагането на процедурата при прекомерен дефицит (ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 6).

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) 2020/460 на Европейския парламент и на Съвета от 30 март 2020 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013 и (ЕС) № 508/2014 във връзка със специални мерки за мобилизиране на инвестиции в системите на здравеопазване на държавите членки и в други сектори на техните икономики в отговор на избухването на COVID-19 (Инвестиционна инициатива в отговор на коронавируса) (ОВ L 99, 31.3.2020 г., стр. 5).

⁽⁶⁾ Регламент (ЕС) 2020/558 на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2020 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1301/2013 и (ЕС) № 1303/2013 по отношение на специалните мерки за предоставяне на изключителна гъвкавост за използване на европейските структурни и инвестиционни фондове в отговор на избухването на COVID-19 (ОВ L 130, 24.4.2020 г., стр. 1).

- (9) Възможно е разпространението на социално-икономическите последици от пандемията от COVID-19 да бъде неравномерно в различните региони на България поради различните модели на специализация, по-специално в регионите, зависещи в голяма степен от стопански дейности, за които е необходим пряк контакт с потребителите. Това води до съществен риск регионалните различия в България да се засилят, като се задълбочи вече наблюдаваната тенденция за увеличаване на различията между столицата и останалата част на страната, както и между градските и селските райони. В съчетание с риска от временни смущения в процеса на сближаване между държавите членки настоящата ситуация изисква целенасочени мерки на политиките.
- (10) На 30 април 2020 г. България представи своята национална програма за реформи за 2020 г. и своята конвергентна програма за 2020 г. Двете програми бяха оценени едновременно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях.
- (11) Спрямо България понастоящем се прилагат предпазните мерки на Пакта за стабилност и растеж.
- (12) В своята конвергентна програма за 2020 г. правителството планира номиналното салдо да се влоши, преминавайки от излишък в размер на 2,1 % от брутният вътрешен продукт (БВП) през 2019 г. към дефицит от 3,1 % от БВП през 2020 г. След намалението, достигнало 20,4 % от БВП през 2019 г., съгласно конвергентната програма за 2020 г. се очаква през 2020 г. съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП да нарасне до 28,5 %. Макроикономическата и фискалната перспектива се характеризират с висока степен на несигурност поради пандемията от COVID-19.
- (13) В отговор на пандемията от COVID-19 и в рамките на координирания подход на Съюза България прие своевременни бюджетни мерки за увеличаване на капацитета на здравната си система, за ограничаване на пандемията и за облекчаване на положението на засегнатите в особена степен лица и сектори. Съгласно конвергентната програма за 2020 г. тези бюджетни мерки възлизат на 1,3 % от БВП. Те включват по-високи разходи за здравни грижи и услуги в областта на социалната сигурност, както и схема за подпомагане на заетостта, предназначена за сектори в затруднено положение. Освен това България обяви мерки, които, макар и да нямат пряко отражение върху бюджета, ще допринесат за осигуряване на подкрепа за ликвидността на предприятията, които мерки според конвергентната програма за 2020 г. се оценяват на 0,6 % от БВП. Тези мерки включват гаранции от страна на притежаваната от държавата Българска банка за развитие и отсрочване на корпоративни подоходни данъци. Като цяло предприетите от България мерки са в съответствие с насоките, изложени в съобщението на Комисията от 13 март 2020 г. Цялостното прилагане на спешните мерки и фискалните мерки за подкрепа, последвано от пренасочване на фискалните политики към постигане на разумни средносрочни фискални позиции, когато икономическите условия позволят това, ще допринесе за запазването на фискалната устойчивост в средносрочен план.
- (14) Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2020 г. при непроменена политика се предвижда дефицитът на България по консолидирания държавен бюджет да бъде 2,8 % от БВП през 2020 г. и 1,8 % от БВП през 2021 г. Съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да остане под 60 % от БВП през 2020 г. и 2021 г.
- (15) На 20 май 2020 г. Комисията представи доклад, изготвен в съответствие с член 126, параграф 3 от Договора, поради планираното от България нарушение на прага на дефицита в размер на 3 % от БВП през 2020 г. След оценка на всички действащи фактори в доклада се стига до заключението, че критерият за дефицита, определен в Договора и в Регламент (ЕО) № 1467/97, е бил изпълнен.
- (16) На 13 март 2020 г. България обяви извънредно положение за периода от 13 март 2020 г. до 13 април 2020 г.; впоследствие то беше удължено до 13 май 2020 г., а след това заменено от извънредна епидемична обстановка до 14 юни 2020 г. На 6 април 2020 г. парламентът на България прие предложение за изменение на държавния бюджет за 2020 г., представено от правителството. В новия бюджет се предвижда дефицит в държавния бюджет в размер на 3,5 милиарда лева (2,9 % от БВП) в резултат на увеличените разходи за мерки, свързани с кризата, и очаквано намаление на приходите в размер на 2,4 милиарда лева. Предвижда се петкратно увеличение на тавана за новия дълг, който правителството може да поеме — от 2,2 милиарда лева на 10 милиарда лева. Като цяло България мобилизира финансов пакет от над 870 милиона лева по няколко оперативни програми, финансирани от ЕСИ фондове за периода 2014—2020 г., в подкрепа на здравната система и за преодоляване на социално-икономическите последици от пандемията.
- (17) В отговор на кризата, свързана с COVID-19, България въведе мярка за подпомагане на заетостта, посредством която държавата се ангажира да изплаща 60 % от доходите на работниците и свързаните с тях социалноосигурителни вноски за период от най-много три месеца, при условие че работодателят плаща оставащата разлика и се ангажира да задържи работниците на работа. Работодателят се задължава също така да запази заетостта за по-дълъг период, равен най-малкото на периода, покрит от субсидията. Допустимите предприятия включват предприятията в секторите, които са засегнати пряко от ограниченията, наложени заради извънредното положение. Допустими са също така предприятия от други сектори, които за определен период към март 2020 г. могат да докажат, че приходите им са отбелязали спад от 20 % в сравнение с март 2019 г., както е посочено в Постановление № 55 от 30 март 2020 г.

- (18) Капиталът на Българската банка за развитие беше увеличен със 700 милиона лева, за да се подпомогне ликвидността в икономиката. На банките бяха отпуснати 500 милиона лева за портфейлни гаранции за предоставяне на по-гъвкави условия за кредитиране на предприятията, а 200 милиона лева бяха отпуснати за гаранции за безлихвени заеми на стойност до 4 500 лева за хора, пуснати в неплатен отпуск от работодателя, и за самостоятелно заети лица. Българската банка за развитие ще приложи и схема за гаранции в размер на 100 милиона евро за заеми за малки и средни предприятия (МСП), финансирани по линия на оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ в рамките на Европейския фонд за регионално развитие. „Фонд мениджър на финансови инструменти в България“ преразгледа своя портфейл и е в процес на адаптиране на инструментите си за подкрепа на предприятията към настоящата икономическа действителност. Българската народна банка въведе пакет от мерки в размер на 9,3 милиарда лева, чиято цел е да се поддържа устойчивостта на банковата система и да се увеличи гъвкавостта ѝ, за да се намалят отрицателните последици от ограниченията за гражданите и предприятията.
- (19) Икономиката на България беше засегната тежко от кризата, свързана с COVID-19, и това се отрази както на сектора на услугите, така и на производствения сектор. Отрицателното въздействие беше утежнено от намаляващото търсене и предлагане, както и от смущенията в световните вериги за създаване на стойност. Предприетите от правителството мерки за справяне с извънредната ситуация могат да спомогнат за смекчаване на последиците от кризата, но тяхното бързо и ефективно изпълнение ще бъде от ключово значение за запазване на заетостта и подобряване на ликвидността на дружествата, особено на МСП, и на самостоятелно заетите лица. При разработването и прилагането на тези мерки трябва да се вземе предвид устойчивостта на банковия сектор. В съответствие с насоките, съдържащи се в съобщението на Комисията от 13 март 2020 г., България отмени забраните за износ на лични предпазни средства и създаде „зелени ленти за преминаване“ за бързи проверки на гранично-пропускателните пунктове.
- (20) Кризата, свързана с COVID-19, оказва допълнителен натиск върху българската здравна система, чиято достъпност вече е ограничена в резултат на слабо публично финансиране, ограниченото покритие на здравното осигуряване, малкия, макар и растящ, брой медицински сестри и неравномерното регионално разпределение на здравните работници. Следователно цялостната устойчивост, достъпност и капацитет на българската здравна система се нуждаят от укрепване. Предоставянето на допълнителни грижи (общи и специализирани) в амбулаторни условия, включително посредством консултации от разстояние, би намалило натоварването на болниците, а тестването и лечението следва да са на разположение за всички, независимо от техния здравноосигурителен статус. На цялата територия на страната следва да се осигури подходящ достъп до здравните работници и техните услуги, който да отговаря на потребностите на населението. Интегрирането на първичните и дългосрочните здравни грижи, както и на извънболничните грижи е от решаващо значение за възрастните хора и за най-уязвимите групи.
- (21) Според пролетната прогноза на Комисията от 2020 г. се очаква безработицата да нарасне до 7,0 % през 2020 г. и да намалее до 5,8 % през 2021 г. От началото на извънредното положение безработицата в сектора на търговията, хотелиерството и ресторантьорството и в производствения сектор, в големите градове, както и сред хората, завършили най-много средно образование, нарасна с бързи темпове. Правителството предприе мерки за защита на заетостта, по-специално чрез режими на работа с намалено работно време, които следва да бъдат приложени бързо и да бъдат допълнително засилени. Настоящият контекст дава основание работодателите и работниците, включително самостоятелно заетите лица, да получат широка подкрепа в сътрудничество със социалните партньори, за да се предотвратят по-нататъшни загуби на работни места. Капацитетът и мерките, приведени в действие от Агенцията по заетостта, ще трябва да бъдат засилени в отговор на неблагоприятните ефекти върху пазара на труда. По-нататъшните усилия за активизиране, повишаване на квалификацията и преквалификация ще бъдат от основно значение, за да се върнат хората на работа, като същевременно работната сила се подготви за предизвикателствата и възможностите, произтичащи от цифровизацията. Кризата, свързана с COVID-19, може да окаже значително въздействие и върху работниците в неформалната заетост, които се ползват с ограничен достъп до здравни услуги и социална закрила. Целенасочените мерки на политиката могат да предотвратят възможността неосигурените работници и най-уязвимите групи да изпаднат в още по-голяма бедност, както и да подобрят поминъка им по време на възстановяването.
- (22) Кризата, свързана с COVID-19, засяга в непропорционално голяма степен уязвимите групи и изостря съществуващите социални предизвикателства. Делът на хората, изложени на риск от бедност или социално изключване, беше висок още преди кризата, особено сред децата, възрастните хора, хората с увреждания и ромите, а социалните трансфери успяха да намалят бедността само в ограничена степен. Неравенството по отношение на доходите в България беше сред най-високите в Съюза, а ефектът на данъчните и осигурителните системи върху неговото намаляване — сред най-слабите. За да се преодолее кризата, е необходимо да се предприемат мерки за отстраняване на недостатъците, установени още през предходните години, и по-специално по отношение на схемата за минимален доход, която се нарежда сред най-неподходящите схеми в Съюза по отношение на извеждането на възползващите се от нея хора от бедността. Продължават да са от значение въпроси като осигуряването на социална закрила за всички, включително за работниците, упражняващи нестандартни форми на заетост, самостоятелно заетите лица и домакинствата с ниски

доходи, осигуряването на подкрепа за доходите, на прехрана и на подходящи социални услуги, както и предоставянето на жилища за спешно настаняване и подкрепа за бездомните лица. Реформата на социалните услуги ще спомогне за стабилизирането на системата, а засиленото сътрудничество между здравните и социалните служби ще позволи да се достигне по-ефективно до хората, които не са в състояние да се грижат за себе си, и до лицата с увреждания. Много ромски домакинства, които се намираха в ситуация на крайна бедност още преди кризата, се нуждаят от посреднически услуги, както и от основни услуги и подкрепа.

- (23) Засиленото предоставяне на услуги в областта на образованието и обучението и по-добре квалифицираната работна ръка също силно ще подкрепят възстановяването и ще насърчат приобщаващия и устойчив растеж в средносрочен план. В България все още има поле за подобряване на качеството на образованието и обучението, на съответствието им с нуждите на пазара на труда и на приобщаващия им характер. България е сред държавите членки, в които социално-икономическото положение има най-голямо влияние върху резултатите от обучението. Приобщаването на ромите в образованието продължава да бъде предизвикателство, като делът на преждевременно напускащите училище е особено висок сред тях и в селските райони. Общото ниво на цифровите умения на населението (16—74 г.) е ниско, включително и сред младите хора (16—19 г.). Подобряването на цифровите умения, например чрез повече образователни степени и учебни програми, съобразени с информационните технологии, би могло да помогне за адаптирането към промените на пазара на труда, произтичащи от цифровизацията, и към необходимостта да се работи от разстояние в цифрова среда. В същото време 11 % от учениците все още не разполагат с компютри и/или достъп до интернет, а 2 000 учители — с компютри. Ето защо осъществяването в момента дистанционно обучение е свързано с риск от влошаване на вече големите неравенства в областта на образованието и обучението, въпреки някои скорошни мерки за подкрепа. По-нататъшните усилия за подобряване на цифровите умения на всички ученици и на достъпа им до подходяща техническа инфраструктура биха имали положително дълготрайно въздействие върху достъпа им до образование, по-специално за уязвимите групи, включително ромите, като по този начин ще се допринесе за намаляването на високия процент на преждевременно напускащите училище сред тях.
- (24) Кризата, свързана с COVID-19, подчерта стратегическото значение на ефективната публична администрация и на доброто функциониране на цифровото управление, включително електронното здравеопазване и електронните обществени поръчки. Съюзът подкрепи реформите в тази област, но тяхното изпълнение напредва твърде бавно и това се отрази отрицателно на ефективността на публичния сектор по време на периода на ограничителните мерки. Поради това България изостава в предоставянето на електронни услуги и тяхното ползване от гражданите и предприятията следва да се насърчи. Проблемите в областта на киберсигурността и сигурността на критичната инфраструктура също трябва да бъдат изцяло разрешени. В бъдеще ефективната публична администрация ще бъде от ключово значение за осигуряване на навременното и ефективно изпълнение на мерките за възстановяване. Сътрудничеството и координацията на всички равнища на управление, включително по отношение на обществените поръчки и концесиите, както и по отношение на наблюдението на пазара, продължават да бъдат особено важни. По-голямата регулаторна предвидимост и стабилност, ефективният контрол върху изпълнението на политиките и намаляването на административната тежест ще подобрят бизнес средата и ще насърчат инвестициите, което ще окаже положително въздействие върху темпа на възстановяването.
- (25) За да се стимулира икономическото възстановяване, ще бъде важно да се даде приоритет на готови за изпълнение публични инвестиционни проекти, както и да се стимулират частните инвестиции, включително чрез съответни реформи. Кризата, свързана с COVID-19, изведе още повече на преден план значението на цифровизацията и иновациите — области, в които резултатите на България, и по-специално на нейните МСП, са много под средните за Съюза. Важен пример за този проблем е планираното разпределение на първите ленти от радиочестотния спектър за нуждите на 5G, което не е достатъчно за осигуряването на своевременно и ефективно предоставяне на 5G услуги. Остава необходимо да се решат познатите проблеми в областта на научните изследвания и в системата на висшето образование, като например тяхната разпокъсаност, слабото финансиране и ограниченият трансфер на знания и технологии. В същото време икономиката на България е с най-интензивното използване на ресурси и енергия и с най-високите емисии на парникови газове в Съюза, а нуждите от инвестиции в областта на енергетиката и декарбонизацията за улесняване на прехода към неутралност по отношение на климата са съществени, както е описано в националния план на България в областта на енергетиката и климата.
- (26) Мерките за трансформиране, насочени към преодоляване на високата енергоемкост, значителната зависимост от изкопаеми горива и неефективното използване на енергията и ресурсите в България, са на много ранен етап. В националния план в областта на енергетиката и климата се подчертава ангажиментът на България да декарбонизира икономиката си до 2050 г. в контекста на Европейския зелен пакт, но се заявява също намерението на страната да запази зависимостта си от местните източници на лигнитни въглища до 2050 г. и след това. Покритието и качеството на транспортната инфраструктура в България остават под средното ниво за Съюза, а трансевропейската транспортна мрежа все още не е завършена. Мрежата от мултимодални платформи, някои железопътни и пътни участъци, както и европейските системи за управление на железопътния трафик и интелигентните транспортни системи все още не са достатъчно развити. Необходимо е да се обърне внимание на важни въпроси, свързани с околната среда, тъй като те засягат устойчивия растеж и създадоха допълнителни рискове за здравето по време на кризата, свързана с COVID-19.

България е сред държавите членки с най-много смъртни случаи, причинени от замърсяването, а управлението на отпадъците и спазването на задълженията за събиране и пречистване на градските отпадъчни води продължават да бъдат предизвикателство. Програмирането на Фонда за справедлив преход, който е предмет на предложението на Комисията, за периода 2021—2027 г. би могло да помогне на България за посрещането на някои от предизвикателствата, свързани с прехода към неутрална по отношение на климата икономика, по-специално на териториите, обхванати от приложение Г към доклада за страната за 2020 г. Това ще позволи на България да използва този фонд по най-добрия начин.

- (27) Наличието на ефективно функционираща рамка за несъстоятелност ще бъде от важно значение за възстановяването на реалната икономика след кризата, свързана с COVID-19, която може да доведе до значително увеличаване на броя на фалитите. Тази рамка би улеснила и по-бързото реструктуриране на необслужваните кредити, като по този начин ще се ограничи по-нататъшното им натрупване. В същото време неефективността на рамката за несъстоятелност води до бавно и скъпо струващо производство по несъстоятелност. През юни 2019 г. беше приета пътната карта за рамката за несъстоятелност и бяха установени съответните пропуски. България започна изпълнението на този план и подготвя последващи стъпки, включително законодателни промени и дейности за изграждане на капацитет.
- (28) През 2019 г. България прие няколко закона с цел транспониране на директиви (ЕС) 2015/849 ⁽⁷⁾ и (ЕС) 2018/843 ⁽⁸⁾ на Европейския парламент и на Съвета („Четвъртата и Петата директива относно борбата с изпирането на пари“), чието прилагане все още предстои. Наскоро приключилата национална оценка на риска показва, че са налице недостатъци, изискващи спешни мерки, за да се предотвратят изпирането на пари и финансирането на тероризма. Все още не са оценени по подходящ начин рисковете, свързани със схемите за предоставяне на гражданство срещу инвестиции и виртуални активи. Трябва да бъдат разработени и изпълнени действия за ефективно прилагане на рамката за борба с изпирането на пари от страна на задължените субекти. Ефективността на изпълнението и прилагането на рамката за борба с изпирането на пари е ограничена, а използването на финансово разузнаване е недостатъчно.
- (29) Докато специфичните за държавата препоръки, съдържащи се в настоящата препоръка (наричани по-нататък „специфичните за държавата препоръки за 2020 г.“), са насочени към справяне със социално-икономическото въздействие на пандемията от COVID-19 и улесняване на икономическото възстановяване, специфичните за всяка държава препоръки за 2019 г. обхващаха също реформи, които са от съществено значение за справяне със средносрочните и дългосрочните структурни предизвикателства. Специфичните за държавата препоръки за 2019 г. продължават да бъдат актуални и ще продължат да бъдат наблюдавани през следващия годишен цикъл на европейския семестър. Това се отнася и за специфичните за държавата препоръки за 2019 г. относно свързаните с инвестициите икономически политики. Всички специфични за държавата препоръки за 2019 г. следва да бъдат взети предвид при стратегическото програмиране на финансирането по линия на политиката на сближаване за периода след 2020 г., включително за смекчаване мерки и стратегии за премахване на мерките, свързани с настоящата криза.
- (30) Българските банки като цяло са рентабилни и с висока капитализация. Въпреки известно намаление през последните години, съотношението на brutните необслужвани кредити и аванси, което през третото тримесечие на 2019 г. възлиза на 7,2 %, продължава да бъде сред най-високите в Съюза, по-специално за нефинансовите предприятия и за местните банки, като продължава да е важно да бъдат положени допълнителни усилия за насърчаване на функциониращ вторичен пазар на необслужваните кредити. От края на 2018 година провизирането на необслужваните кредити намалява, понякога съпроводено с недостатъчно провизиране на необслужвани кредити с голямо забавяне на обслужването. Всеобхватната оценка, извършена от Европейската централна банка, разкри необходимостта от увеличаване на капитала на две банки. Рекапитализацията е в процес на финализиране. Засиленото предоставяне на ликвидност от страна на банките с цел смекчаване на въздействието на кризата, свързана с COVID-19, и възобновяване на икономическия растеж следва да бъде съчетано с прилагането от страна на банките на оценка на кредитния риск и благоразумни кредитни стандарти, добри практики за оценяване и точно докладване на всяко влошаване на качеството на активите.
- (31) Комисията следеше напредъка на България в областта на съдебната реформа и борбата с корупцията в рамките на механизма за сътрудничество и проверка (МСП). В резултат на това досега тези области не бяха включвани в специфичните за държавата препоръки за България, но са важни за развитието на благоприятна социално-икономическа среда в страната. В последния доклад по МСП от октомври 2019 г. се отбелязва, че постигнатият от България напредък е достатъчен за изпълнението на ангажиментите на страната, поети към момента на присъединяването ѝ към Съюза. България проведе мащабна реформа на своята правна уредба за борба с корупцията, въпреки че за да се изгради обществено доверие, е необходимо постигането на стабилни резултати по отношение на окончателните присъди по дела за корупция по високите етажи на властта. Освен това продължават да са налице редица предизвикателства, по-специално гарантирането на ефективни наказателни разследвания, уравнивяването на

⁽⁷⁾ Директива (ЕС) 2015/849 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2015 г. за предотвратяване използването на финансовата система за целите на изпирането на пари и финансирането на тероризма, за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012 на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 2005/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и на Директива 2006/70/ЕО на Комисията (ОВ L 141, 5.6.2015 г., стр. 73).

⁽⁸⁾ Директива (ЕС) 2018/843 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 г. за изменение на Директива (ЕС) 2015/849 за предотвратяване използването на финансовата система за целите на изпирането на пари и финансирането на тероризма и за изменение на директиви 2009/138/ЕО и 2013/36/ЕС (ОВ L 156, 19.6.2018 г., стр. 43).

натовареността между съдилищата и рационализирането на местните прокуратури. След прекратяване на действието на МСП мониторингът на реформите ще се осигурява на национално равнище от съвет за последващ мониторинг, а на равнището на Съюза — в рамките на всеобхватния механизъм за принципите на правовата държава, както и, по целесъобразност, на европейския семестър.

- (32) Европейският семестър осигурява рамката за непрекъсната координация на политиките в областта на икономиката и заетостта в Съюза, която може да допринесе за постигане на устойчива икономика. В своите национални програми за реформи за 2020 г. държавите членки направиха преглед на постигнатия напредък по изпълнението на целите на ООН за устойчиво развитие (ЦУР). Гарантирайки цялостното изпълнение на специфичните за държавата препоръки, България ще допринесе за напредъка към постигането на ЦУР и за общите усилия за осигуряване на конкурентоспособна устойчивост в Съюза.
- (33) В рамките на европейския семестър за 2020 г. Комисията направи цялостен анализ на икономическата политика на България и го публикува в доклада за страната за 2020 г. Тя извърши и оценка на конвергентната програма за 2020 г., на националната програма за реформи за 2020 г. и на последващите действия във връзка със специфичните за държавата препоръки, отправени към България през предходните години. Комисията взе предвид не само тяхното значение за провеждането на устойчива фискална и социално-икономическа политика в България, но и тяхното съответствие с правилата и насоките на Съюза предвид необходимостта от засилване на цялостното икономическо управление на Съюза чрез принос на равнището на Съюза към бъдещите решения на държавите членки.
- (34) С оглед на тази оценка Съветът разгледа конвергентната програма за 2020 г., като становището му ⁽⁹⁾ е изразено по-специално в препоръка 1 по-долу,

ПРЕПОРЪЧВА на България да предприеме следните действия през 2020 и 2021 г.:

1. Да предприеме всички необходими мерки, в съответствие с общата клауза за дерогация от Пакта за стабилност и растеж, за ефективно справяне с пандемията от COVID-19, поддържане на икономиката и подпомагане на последващото възстановяване. Когато икономическите условия позволяват това, да провежда фискални политики, насочени към постигане на благоразумни средносрочни фискални позиции и гарантиране на устойчивостта на дълга, като същевременно засили инвестициите. Да мобилизира достатъчно финансови ресурси за укрепване на устойчивостта, достъпността и капацитета на здравната система и да гарантира балансирано регионално разпределение на здравните работници, което да отговаря на потребностите на населението.
2. Да осигури подходяща социална закрила и основни услуги за всички и да засили активните политики по отношение на пазара на труда. Да подобри достъпа до работа от разстояние и да насърчи цифровите умения и равния достъп до образование. Да отстрани недостатъците по отношение на адекватността на схемата за минимален доход.
3. Да рационализира и да ускори процедурите за предоставяне на ефективна подкрепа за МСП и самостоятелно заетите лица, като гарантира също така, че те имат непрекъснат достъп до финансиране и гъвкави условия за плащане. Да даде приоритет на готови за изпълнение публични инвестиционни проекти и да стимулира частните инвестиции, за да се ускори икономическото възстановяване. Да съсредоточи инвестициите в областта на екологичния и цифровия преход, по-специално в областта на чистото и ефективно производство и използване на енергията и ресурсите, екологичната инфраструктура и устойчивия транспорт, като допринася за постепенната декарбонизация на икономиката, включително във въгледобивните региони.
4. Да сведе до минимум административната тежест за предприятията чрез подобряване на ефективността на публичната администрация и укрепване на електронното управление. Да гарантира ефективното функциониране на рамката за несъстоятелност. Да увеличи усилията за осигуряване на адекватна оценка и намаляване на риска, ефективен надзор и прилагане на рамката за борба с изпирането на пари.

Съставено в Брюксел на 20 юли 2020 година.

За Съвета
Председател
J. KLOECKNER

⁽⁹⁾ Съгласно член 9, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97.

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА**20 юли 2020 година****относно националната програма за реформи на Чехия за 2020 г. и съдържаща становище на Съвета
относно програмата за конвергенция на Чехия за 2020 г.**

(2020/C 282/03)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики ⁽¹⁾, и по-специално член 9, параграф 2 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

- (1) На 17 декември 2019 г. Комисията прие годишната стратегия за устойчив растеж, с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2020 г. Тя взе надлежно предвид Европейския стълб на социалните права, провъзгласен от Европейския парламент, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г. Въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁾ на 17 декември 2019 г. Комисията прие също доклад за механизма за предупреждение, в който Чехия не е посочена като държава членка, за която ще се извърши задълбочен преглед.
- (2) Докладът за Чехия за 2020 г. беше публикуван на 26 февруари 2020 г. В него бяха оценени напредъкът на Чехия в изпълнението на специфичните за държавата препоръки, приети от Съвета на 9 юли 2019 г. ⁽³⁾ (наричани по-нататък „специфичните за държавата препоръки за 2019 г.“), последващите действия във връзка със специфичните за държавата препоръки, отправени през предходните години, както и напредъкът на Чехия по националните ѝ цели по стратегията „Европа 2020“.
- (3) На 11 март 2020 г. Световната здравна организация обяви официално световна пандемия от COVID-19. Това е тежка извънредна ситуация в областта на общественото здраве, която засяга гражданите, обществата и икономиките. Тя поставя националните здравни системи под силен натиск, причинява смущения в световните вериги за доставки, нестабилност на финансовите пазари и сътресения в потребителското търсене и се отразява отрицателно на различни сектори. Заstrasени са работните места и доходите на хората, както и стопанската дейност на предприятията. Пандемията предизвика голямо икономическо сътресение, от което вече има сериозни последици в Съюза. На 13 март 2020 г. Комисията прие съобщение, в което се призовава за координирани икономически мерки в отговор на кризата, включващи всички участници на национално равнище и на равнището на Съюза.
- (4) Редица държави членки обявиха извънредно положение или въведоха спешни мерки. Всички спешни мерки следва да бъдат строго пропорционални, необходими, ограничени във времето и в съответствие с европейските и международните стандарти. Те следва да подлежат на демократичен надзор и независим съдебен контрол.

⁽¹⁾ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

⁽²⁾ Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси (ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25).

⁽³⁾ ОВ С 301, 5.9.2019 г., стр. 15.

- (5) На 20 март 2020 г. Комисията прие съобщение относно активирането на общата клауза за дерогация, предвидена в Пакта за стабилност и растеж. Както е посочено в член 5, параграф 1, член 6, параграф 3, член 9, параграф 1 и член 10, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 1466/97 и член 3, параграф 5 и член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета ⁽⁴⁾, общата клауза за дерогация улеснява координирането на бюджетните политики в период на драстичен икономически спад. В съобщението си от 20 март 2020 г. Комисията изложи своето становище, че предвид очаквания сериозен икономически спад вследствие на пандемията от COVID-19 са изпълнени условията за активирането на общата клауза за дерогация, и предложи на Съвета да одобри това заключение. На 23 март 2020 г. министрите на финансите на държавите членки се съгласиха с оценката на Комисията. Те изразиха съгласие, че сериозният икономически спад изисква решителни, амбициозни и координирани ответни мерки. Активирането на общата клауза за дерогация позволява временно отклонение от плана за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел, при условие че с това не се излага на риск фискалната устойчивост в средносрочен план. Във връзка с корективните мерки на Пакта за стабилност и растеж Съветът може също така да реши, по препоръка на Комисията, да приеме промяна във фискалната траектория. Общата клауза за дерогация не спира прилагането на процедурите, предвидени в Пакта за стабилност и растеж. Тя позволява на държавите членки да се отклонят от бюджетните задължения, които обичайно се прилагат, като същевременно дава възможност на Комисията и на Съвета да предприемат необходимите мерки за координиране на политиката в рамките на Пакта.
- (6) Необходими са постоянни действия за ограничаване и контрол на разпространението на пандемията от COVID-19, за повишаване на устойчивостта на националните здравни системи, за смекчаване на социално-икономическите последици от пандемията чрез мерки за подкрепа на предприятията и домакинствата, както и за гарантиране на подходящи здравословни и безопасни условия на труд с оглед на възобновяването на икономическата дейност. Съюзът следва да използва пълноценно различните инструменти, с които разполага, за да подкрепи усилията на държавите членки в тези области. Успоредно с това държавите членки и Съюзът следва да работят съвместно, за да подготвят мерките, необходими за връщането към нормалното функциониране на нашите общества и икономики, както и към устойчивия растеж, като се интегрират, наред с другото, екологичният преход и цифровата трансформация и се извадят поуки от кризата.
- (7) Кризата, свързана с COVID-19, изтъкна гъвкавостта, която предлага вътрешният пазар по отношение на адаптирането към извънредни ситуации. За да се гарантират обаче бърз и плавен преход към етапа на възстановяване и свободното движение на стоки, услуги и работници, извънредните мерки, които възпрепятстват нормалното функциониране на вътрешния пазар, следва да бъдат премахнати веднага щом престанат да бъдат абсолютно необходими. Текущата криза разкри необходимостта от планове за готовност за действие при кризи в здравния сектор. Подобрени стратегии за покупки, диверсифицирани вериги на доставки и стратегически запаси от основни консумативи са сред елементите от изключително значение за разработването на по-обхватни планове за готовност за действие при кризи.
- (8) Законодателят на Съюза вече измени съответните законодателни уредби посредством регламенти (ЕС) 2020/460 ⁽⁵⁾ и (ЕС) 2020/558 ⁽⁶⁾ на Европейския парламент и на Съвета, предоставяйки на държавите членки възможността да мобилизират всички неизползвани ресурси от европейските структурни и инвестиционни фондове, за да могат да се справят с извънредните последици от пандемията от COVID-19. Тези изменения ще осигурят допълнителна гъвкавост, както и опростени и рационализирани процедури. За да се намали натискът върху паричните потоци, за счетоводната 2020—2021 година държавите членки могат също така да се възползват от 100-процентово съфинансиране от бюджета на Съюза. Чехия се насърчава да използва пълноценно тези възможности, за да помогне на най-засегнатите лица и сектори.
- (9) Възможно е разпространението на социално-икономическите последици от пандемията от COVID-19 да бъде неравномерно в различните региони поради различните модели на специализация. Поради това настоящата ситуация води до значителен риск от засилване на регионалните и териториалните различия в Чехия или от създаване на нови териториални различия на подрегионално равнище, при задълбочаване на вече наблюдаваната тенденция за увеличаване на различията между регионите Karlovarský и Ústecký и останалата част от страната. В съчетание с риска от временни смущения в процеса на конвергенция между държавите членки настоящата ситуация изисква целенасочени мерки на политиките.

⁽⁴⁾ Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за определяне и изясняване на прилагането на процедурата при прекомерен дефицит (ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 6).

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) 2020/460 на Европейския парламент и на Съвета от 30 март 2020 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013 и (ЕС) № 508/2014 във връзка със специални мерки за мобилизиране на инвестиции в системите на здравеопазване на държавите членки и в други сектори на техните икономики в отговор на избухването на COVID-19 (Инвестиционна инициатива в отговор на коронавируса) (ОВ L 99, 31.3.2020 г., стр. 5).

⁽⁶⁾ Регламент (ЕС) 2020/558 на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2020 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1301/2013 и (ЕС) № 1303/2013 по отношение на специалните мерки за предоставяне на изключителна гъвкавост за използване на европейските структурни и инвестиционни фондове в отговор на избухването на COVID-19 (ОВ L 130, 24.4.2020 г., стр. 1).

- (10) Чехия представи своята национална програма за реформи за 2020 г. на 7 май 2020 г., а програмата си за конвергенция за 2020 г. — на 30 април 2020 г. Двете програми бяха оценени едновременно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях.
- (11) Спрямо Чехия понастоящем се прилагат предпазните мерки на Пакта за стабилност и растеж.
- (12) В своята програма за конвергенция за 2020 г. правителството планира номиналното салдо да се влоши, преминавайки от излишък в размер на 0,3 % от брутният вътрешен продукт (БВП) през 2019 г. към дефицит от 5,1 % от БВП през 2020 г. Предвижда се дефицитът да намалее до 4,1 % от БВП през 2021 г. След намалението, достигнало 30,8 % от БВП през 2019 г., съгласно програмата за конвергенция за 2020 г. се очаква през 2020 г. съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП да нарасне до 37 %. Макроикономическата и фискалната перспектива се характеризират с висока степен на несигурност поради пандемията от COVID-19.
- (13) В отговор на пандемията от COVID-19 и в рамките на координирания подход на Съюза Чехия прие своевременни бюджетни мерки за увеличаване на капацитета на здравната си система, за ограничаване на пандемията и за облекчаване на положението на засегнатите в особена степен лица и сектори. Съгласно програмата за конвергенция за 2020 г. тези бюджетни мерки възлизат на 4 % от БВП. Мерките включват компенсаторни данъчни премии и опрощаване на социалноосигурителни и здравноосигурителни задължения на самостоятелно заетите лица за период от шест месеца (1 % от БВП), режим за работа на непълно работно време (1 % от БВП), опрощаване на авансовите плащания на данъка върху доходите на физическите лица и корпоративния подоходен данък, дължими през юни 2020 г. (0,8 % от БВП), и мерки, свързани със здравето (0,7 % от БВП). Освен това Чехия обяви мерки, които, макар и да нямат пряко отражение върху бюджета, ще допринесат за осигуряването на подкрепа за ликвидността на предприятията. Те се състоят предимно от гаранционни схеми за предоставяне на кредити на малки и средни предприятия и на големи предприятия. В програмата за конвергенция за 2020 г. обаче не се определят количествено условните задължения, свързани с тези обявени мерки. Повечето от мерките, които са в основата на програмата за конвергенция за 2020 г., бяха включени също в прогнозата на Комисията от пролетта на 2020 г. Не беше възможно да бъдат включени няколко мерки, които не можеха да бъдат определени количествено или чието изпълнение беше удължено след крайния срок. Като цяло предприетите от Чехия мерки са в съответствие с насоките, изложени в съобщението на Комисията от 13 март 2020 г. Цялостното прилагане на спешните мерки и фискалните мерки за подкрепа, последвано от пренасочване на фискалните политики към постигане на разумни средносрочни фискални позиции, когато икономическите условия позволят това, ще допринесе за запазването на фискалната устойчивост в средносрочен план.
- (14) Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2020 г. при непроменени политики се предвижда салдото по консолидирания държавен бюджет на Чехия да бъде -6,7 % от БВП през 2020 г. и -4,0 % от БВП през 2021 г. Съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да остане под 60 % от БВП през 2020 г. и 2021 г.
- (15) На 20 май 2020 г. Комисията представи доклад, изготвен в съответствие с член 126, параграф 3 от Договора, поради планираното нарушение от страна на Чехия на прага от 3 % от БВП за дефицита през 2020 г. Като цяло анализът на Комисията сочи, че критерият за дефицита, определен в Договора и в Регламент (ЕО) № 1467/97, не е изпълнен.
- (16) Чехия обяви извънредно положение между 12 март 2020 г. и 17 май 2020 г., за да ограничи въздействието на пандемията от COVID-19, като затвори училищата, ограничи събитията и функционирането на магазините и значително намали събирането на хора. Между 15 март 2020 г. и 17 май 2020 г. сухопътните граници също бяха частично затворени. Това ограничи броя на излизащите от страната чешки работници и влизащите в нея чуждестранни работници, като създаде пречки на местния пазар на труда, по-специално по отношение на работещите в производството и сезонните работници, и засегна основни вериги на доставки. За да помогне на домакинствата и предприятията по време на кризата, правителството обяви пакет от мерки за стимулиране, включващ мерки за пряко подпомагане и публични гаранции. Въпреки тази възможност да се осигури временно облекчение, все още се очаква, че през 2020 г. икономиката ще бъде сериозно засегната, тъй като външното търсене намалява и ограничителните мерки възпрепятстват икономическата дейност. Прогнозата е, че през 2021 г. реалният БВП постепенно ще се възстанови, но е малко вероятно през прогнозния период 2020—2021 г. той да достигне стойностите от 2019 г. Очаква се въздействието върху сектори като транспорта, хотелиерството и ресторантьорството и туризма да бъде значително. Безработицата ще се увеличи, но това увеличение ще бъде смекчено от по-ранния недостиг на работна сила, от пакета от мерки за стимулиране и от ниския дял на временните договори. За да осигурят подкрепа за ликвидността, органите започнаха да прилагат редица схеми за държавни гаранции за предприятия от всякакъв мащаб. Налице е също така отлагане на плащанията по потребителски и ипотечни кредити за три или шест месеца за домакинствата и за предприятията, засегнати от кризата. При разработването и прилагането на тези мерки трябва да се вземе предвид устойчивостта на банковия сектор. Чешката национална банка също прие различни мерки за смекчаване на въздействието от кризата върху финансовия сектор.

- (17) Положенията на ранен етап усилили, свързани със здравето, за смекчаване на въздействието от COVID-19 помогнаха разпространението на вируса в Чехия да се забави. Бяха взети мерки за увеличаване на доставките на медицинско оборудване и за осигуряване на необходимата инфраструктура и по този начин здравната система беше подготвена за справяне с нарасналото търсене. През последните години здравният статус на чешкото население се подобри съществено, като се доближи до средното равнище за ЕС. Съществуват обаче съществени регионални различия в очакваната продължителност на живота, които се дължат отчасти на социално-икономически и поведенчески фактори. Въпреки че общото равнище на посочените по собствена преценка незадоволени потребности от медицински грижи е сред най-ниските в Съюза, продължават да са налице регионални различия по отношение на разпределението на ресурсите и персонала в областта на здравеопазването, като те са изправени пред все по-големи затруднения. През следващите години се очаква значителна част от здравните работници да се пенсионира. За да се смекчи въздействието на пандемията от COVID-19, ще бъде необходимо в бъдеще да се подобрят устойчивостта и готовността на здравната система за действие при кризи, като същевременно се подкрепя равният достъп до по-голямо предлагане на първични и интегрирани грижи, за да се намалят хоспитализациите, които могат да бъдат избегнати. Това може също така да подобри превенцията и да смекчи други здравословни състояния. Въпреки че има Национална стратегия за електронно здравеопазване за периода 2016—2020 г., все още са ограничени решенията за електронно здравеопазване.
- (18) През цялата 2019 г. и в началото на 2020 г. пазарът на труда в Чехия остана стабилен с положителни резултати по повечето показатели. Равнището на заетост продължи да расте, а безработицата спадна до най-ниското си равнище, регистрирано досега. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2020 г. обаче се очаква безработицата да нарасне до 5,0 % през 2020 г. и леко да намалее до 4,2 % през 2021 г. Правителството реагира бързо на пандемията от COVID-19, като въведе редица мерки за защита на доходите и на заетостта, поставяйки особен акцент върху предприятията и самостоятелно заетите лица. Въпреки това някои уязвими групи на пазара на труда (работниците на краткосрочни договори и хората, които са наети чрез агенции за временна заетост) не са напълно защитени чрез предложените смекчавачи мерки. Затварянето на детските заведения и училищата по време на ограничителните мерки може да е засегнало в особена степен жените със значителни отговорности за полагане на грижи. Насърчаването на инвестициите в детски заведения и дългосрочни грижи в съчетание с гъвкави схеми на работа, като например дистанционна работа, следва да улесни преходния период за излизане от кризата. По-целенасочените активни политики по заетостта и осигуряването на умения в консултация със социалните партньори подкрепят както запазването на служителите, така и прехода от едно работно място на друго. Информационните дейности на публичните служби по заетостта могат също да улеснят успешното завършване на пазара на труда, по-специално за уязвимите групи. По-лесният и по-бърз достъп до социална закрила ще помогне да се избегнат капаните на бедността и принудителното извеждане от жилища. Образователните резултати продължават да бъдат силно засегнати от социално-икономическите неравенства и ниските инвестиции. Осигуряването на равен достъп до приобщаващо качествено образование и обучение, включително в контекста на цифровите технологии, може да спомогне за подобряване на нивото на уменията и за разширяване на цифровото обучение. От особено голямо значение е насърчаването на цифровите умения, включително чрез подкрепа и непрекъснато обучение на учителите и обучаващите. На всички образователни равнища публичните разходи за един учащ се остават сравнително ниски. Недостигът на квалифицирани учители показва необходимостта от повишаване на привлекателността на професията, особено за талантиливи млади хора.
- (19) Чехия е сред държавите, които биха могли да бъдат особено засегнати от технологичните промени и които се нуждаят от значителни инвестиции в тази област. Ще бъде необходимо цифровата трансформация, включително в сферата на промишлеността и в сектора на услугите, да се подкрепи чрез целенасочени инвестиции в интелигентни решения и умения. Целта за пълно покритие с фиксиран широколентов достъп е постигната, но мобилните широколентови услуги продължават да бъдат относително скъпи. Забавянето на развитието на инфраструктурата би могло да засегне в особена степен уязвимите групи и слабите в структурно отношение региони, които са изложени на по-голям риск от изолация. Това може има отрицателни последици и за мониторинга и контрола при епидемии. За да се посрещнат нуждите от свързаност, е необходимо да се предвидят инвестиции в мрежи с много висок капацитет, фиксирани и мобилни мрежи, както и в подходящи мерки по отношение на търсенето. За постигането на тази цел ще бъде от съществено значение радиочестотният спектър за 5G да бъде своевременно разпределен при предвидими условия, благоприятстващи инвестициите. Разпространението на свръхскоростни широколентови услуги е ограничено от слабото търсене, произтичащо от множество променливи като цената на абонамента, както и от покупателната способност, възрастта и образованието на населението. Органите са поели ангажимент да разработват и интегрират нови цифрови технологии, но това се възпрепятства от постоянно ниските равнища на уменията. Чешките органи са се ангажирали с насърчаването на решенията, които се основават на изкуствен интелект, но въпреки усилията на правителството в тази област Чехия продължава да изостава от водещите държави членки по отношение на научноизследователските и патентните дейности в тази област.
- (20) За да се стимулира икономическото възстановяване, ще бъде важно да се даде приоритет на готови за изпълнение публични инвестиционни проекти, както и да се стимулират частните инвестиции, включително чрез съответни реформи. В Националния план на Чехия в областта на енергетиката и климата се докладва, че са необходими

значителни инвестиции за успешното осъществяване на прехода в тези области и за преминаване към неутралност по отношение на климата. По-специално това касае насърчаването на възобновяемите енергийни източници, енергийната ефективност, инфраструктурата и части от преносната система. Последиците от изменението на климата вече са видими под формата на суши и наводнения, които причиняват значителни икономически загуби. Замяряването на въздуха също е дългогодишен проблем. В същото време данъците, свързани със замяряването, са много ниски. Въглищата продължават да доминират в енергийния сектор и остават важна движеща сила на икономическата дейност в три чешки региона. Недостатъчният капацитет за развитие на организаторите на проекти и ограничената консултантска подкрепа, предоставяна от чешките органи, продължават да бъдат сериозна пречка за разработването на солиден портфейл от проекти за осъществяване на двойния преход в областта на климата и на цифровите технологии в тези региони. Като цяло се очаква преходът от въглища към други енергийни източници да доведе до значителни социално-икономически последици и към настоящия момент интересът към инвестиции в технологии с нулеви и ниски емисии на парникови газове изглежда слаб. Производството на енергия от възобновяеми източници е под средното равнище за ЕС. В сектора липсват финансови стимули и подходяща нормативна и институционална рамка за подпомагане на по-нататъшното му развитие. Изглежда също така, че е налице слаба осведоменост за ползите от енергийната ефективност в по-широк план. Преминаването към електромобилност е сравнително бавно и автомобилният транспорт се превръща в един от основните консуматори на енергия. Данъците върху транспорта са ниски и не се основават на емисиите на CO₂. Инфраструктурата за зареждане на електрически превозни средства е все още в съвсем начална фаза. Резултатите във връзка с управлението на отпадъците продължават да бъдат умерени с оглед на постигането на по-амбициозни цели. Липсва цялостна стратегия за развитие на потенциала за кръгова икономика. Програмирането на Фонда за справедлив преход, който е предмет на предложение на Комисията, за периода 2021—2027 г. би могло да помогне на Чехия да преодолее някои от предизвикателствата, свързани с прехода към неутрална по отношение на климата икономика, по-специално на териториите, обхванати от приложение Г към доклада за страната за 2020 г. Това ще позволи на Чехия да използва този фонд възможно най-пълноценно.

- (21) Достъпът до традиционно финансиране е над средния за ЕС, но рисковото финансиране е по-слабо развито. Остава оскъдно финансирането за високорискови местни предприятия, особено на такива, които са в начален и по-късен етап на развитие. Въпреки че на пазара бяха въведени някои успешни новаторски инициативи, финансирането на рисковия и дяловия капитал продължава да е много ниско. Научните изследвания и иновациите в Чехия се възпрепятстват от необходимостта от системна реформа. Въпреки че трайният растеж на частните инвестиции в научноизследователска и развойна дейност (НИРД) продължава, големите, основно чуждестранни предприятия инвестират значително повече в нематериални активи като НИРД, отколкото малките и средните местни предприятия. Средно- и високотехнологичната промишленост страда от недостиг на умения поради малкия брой завършващи в областта на точните науки, технологиите, инженерството и математиката (НТИМ) и тяхното неподходящо обучение. В същото време насърчаването и подпомагането на предприемачеството остават недостатъчни и това възпрепятства ръста на производителността. Високата степен на разпокъсаност на научноизследователския сектор води до разсейване на средствата за НИРД в множество посоки. Публично-частното сътрудничество се възпрепятства от настоящите практики за оценяване на кариерата на изследователите. По-тясното сътрудничество между академичните среди и бизнеса, по-специално чрез отделяне в нови предприятия, би могло да ускори трансфера на технологии и разпространението на иновациите.
- (22) Ограничителните мерки във връзка с COVID-19 оказаха натиск върху веригите на доставки и много предприятия не бяха в състояние да работят, като в същото време не разполагаха с резерви от ликвидни средства. В най-голяма степен бяха засегнати автомобилният сектор и секторът на услугите. Дейностите за надзор на пазара са разпръснати между твърде много органи и сътрудничеството и координацията не са оптимални. Възможностите за кандидатстване по официалните схеми за предоставяне на държавни гаранции на фирмите бързо бяха изчерпани. Съществува потенциал за по-добра координация и по-бързи процедури за насочване на подкрепата към предприятията. Някои заинтересовани страни считат, че мерките, приети от чешките органи, за да се намали въздействието на кризата, свързана с COVID-19, са бюрократични и че тяхното въвеждане в реалната икономика е бавно. Съществува потенциал за по-добър анализ на данните, необходими за вземането на бързи, информирани и оптимални решения относно целеви стратегии и мерки за икономическо възстановяване. Като цяло бързо променящото се законодателство и сложните административни процедури се възприемат от стопанския сектор като пречки за инвестициите. Административната тежест затруднява особено стартиращите предприятия, що се отнася до лицензите и разрешителните. Дългите и тежки процедури за получаване на разрешения за строеж представляват сериозна пречка. Предложеното ново законодателство в областта на строителството е предмет на критики. Чехия е сред най-слаборазвитите държави членки по отношение на използването на цифрови обществени услуги. Броят на ползвателите на електронното управление остава далеч под средното равнище за ЕС. Страната изпълнява своя план за електронно управление. От 2020 г. тя разполага с нова „цифрова конституция“, която дава право най-късно от 2025 г. почти всички обществени услуги да се получават по електронен път. Въпреки това относително малка част от общините вече предлагат онлайн решения. Понастоящем парламентът обсъжда промяна на данъчния кодекс, която има за цел да увеличи цифровизацията в данъчната система, тъй като за някои данъци процентът на подаваните по електронен път документи остава доста нисък.

- (23) Докато специфичните за държавата препоръки, съдържащи се в настоящата препоръка (наричани по-нататък „специфичните за държавата препоръки за 2020 г.“), са насочени към преодоляване на социално-икономическите последици от пандемията от COVID-19 и улесняване на икономическото възстановяване, специфичните за държавата препоръки за 2019 г. обхващаха също реформи, които са от съществено значение за справяне със средносрочните и дългосрочните структурни предизвикателства. Специфичните за държавата препоръки за 2019 г. продължават да бъдат актуални и ще продължат да бъдат наблюдавани през следващия годишен цикъл на европейския семестър. Това се отнася и за специфичните за държавата препоръки за 2019 г. относно свързаните с инвестициите икономически политики. Всички специфични за държавата препоръки за 2019 г. следва да бъдат взети предвид при стратегическото програмиране на финансирането по линия на политиката на сближаване за периода след 2020 г., включително за смекчаващи мерки и стратегии за изход от настоящата криза.
- (24) Резултатите в публичния сектор и ефективността на управлението на Чехия са под средните за ЕС. Според международните показатели страната се справя сравнително добре с достъпа до правителствена информация при изготвянето на политики. Тя не се справя толкова добре с професионализма на държавната администрация, прозрачността на управлението и контрола на корупцията. По-доброто стратегическо планиране и междуведомствена координация и намаляването на разпокъсаността на местното управление ще подобрят ефикасността на публичната администрация. Рамката за възлагане на обществени поръчки се подобри, но може да се прецизира допълнително. Макар и да е налице известно подобрене, корупцията продължава да притеснява предприятията и може да възпрепятства допълнително икономическата дейност. Все още не са приети няколко мерки за борба с корупцията, включително закона за лобирането и закона за защитата на лицата, сигнализиращи за нередности.
- (25) Европейският семестър осигурява рамката за непрекъсната координация на политиките в областта на икономиката и заетостта в Съюза, която може да допринесе за постигане на устойчива икономика. В своите национални програми за реформи за 2020 г. държавите членки направиха преглед на постигнатия напредък по изпълнението на целите на ООН за устойчиво развитие (ЦУР). Като гарантира цялостното изпълнение на специфичните за държавата препоръки за 2020 г., Чехия ще допринесе за напредъка към постигането на ЦУР и за общите усилия за осигуряване на конкурентоспособна устойчивост в Съюза.
- (26) В рамките на европейския семестър за 2020 г. Комисията направи цялостен анализ на икономическата политика на Чехия и го публикува в доклада за страната за 2020 г. Тя извърши и оценка на програмата за конвергенция за 2020 г., на националната програма за реформи за 2020 г. и на последващите действия във връзка със специфичните за държавата препоръки, отправени към Чехия през предходните години. Комисията взе предвид не само тяхното значение за провеждането на устойчива фискална и социално-икономическа политика в Чехия, но и тяхното съответствие с правилата и насоките на Съюза предвид необходимостта от засилване на цялостното икономическо управление на Съюза чрез принос на равнището на Съюза към бъдещите решения на държавите членки.
- (27) С оглед на тази оценка Съветът разгледа програмата за конвергенция за 2020 г., като становището му ⁽⁷⁾ е изразено по-специално в препоръка 1 по-долу,

ПРЕПОРЪЧВА на Чехия да предприеме следните действия през 2020 г. и 2021 г.:

1. Да предприеме всички необходими мерки, в съответствие с общата клауза за дерогация от Пакта за стабилност и растеж, за ефективно справяне с пандемията от COVID-19, поддържане на икономиката и подпомагане на последващото възстановяване. Когато икономическите условия позволяват това, да провежда фискални политики, насочени към постигане на разумни средносрочни фискални позиции и гарантиране на устойчивостта на дълга при насърчаване на инвестициите. Да гарантира устойчивостта на здравната система, да подобри наличието на здравни работници и на първични грижи, както и интегрирането на грижите и разработването на услуги в областта на електронното здравеопазване.
2. Да подпомогне заетостта чрез активни политики по заетостта, предоставяне на умения, включително цифрови умения, и достъп до цифрово обучение.
3. Да подкрепи малките и средните предприятия чрез по-широко използване на финансови инструменти за осигуряване на подкрепа за ликвидност, намаляване на административната тежест и подобряване на електронното управление. Да даде приоритет на готови за изпълнение публични инвестиционни проекти и да стимулира частните инвестиции, за да се ускори икономическото възстановяване. Да съсредоточи инвестициите върху екологичния и цифровия преход, по-специално върху цифрови инфраструктури и технологии с висок капацитет, чисто и ефикасно производство и

(7) Съгласно член 9, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97.

използване на енергия и устойчива транспортна инфраструктура, включително във въгледобивните региони. Да осигури достъп до финансиране за иновативни предприятия и да подобри публично-частното сътрудничество в областта на научноизследователската и развойната дейност.

Съставено в Брюксел на 20 юли 2020 година.

За Съвета
Председател
J. KLOECKNER

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА**от 20 юли 2020 година****относно националната програма за реформи на Дания за 2020 г. и съдържаща становище на Съвета
относно програмата за конвергенция на Дания за 2020 г.**

(2020/C 282/04)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики ⁽¹⁾, и по-специално член 9, параграф 2 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

- (1) На 17 декември 2019 г. Комисията прие годишната стратегия за устойчив растеж, с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2020 г. Тя взе надлежно предвид Европейския стълб на социалните права, провъзгласен от Европейския парламент, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г. Въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁾ на 17 декември 2019 г. Комисията прие също доклада за механизма за предупреждение, в който Дания не е посочена като държава членка, за която ще се извърши задълбочен преглед.
- (2) Докладът за Дания за 2020 г. беше публикуван на 26 февруари 2020 г. В него бяха оценени напредъкът на Дания в изпълнението на специфичните за държавата препоръки, приети от Съвета на 9 юли 2019 г. ⁽³⁾ (наричани по-нататък „специфичните за държавата препоръки за 2019 г.“), последващите действия във връзка със специфичните за държавата препоръки, отправени през предходните години, както и напредъкът на Дания по националните ѝ цели по стратегията „Европа 2020“.
- (3) На 11 март 2020 г. Световната здравна организация обяви официално световна пандемия от COVID-19. Това е тежка извънредна ситуация в областта на общественото здраве, която засяга гражданите, обществата и икономиките. Тя поставя националните здравни системи под силен натиск, причинява смущения в световните вериги за доставки, нестабилност на финансовите пазари и сътресения в потребителското търсене и се отразява отрицателно на различни сектори. Застрашени са работните места и доходите на хората, както и стопанската дейност на предприятията. Пандемията предизвика голямо икономическо сътресение, от което вече има сериозни последици в Съюза. На 13 март 2020 г. Комисията прие съобщение, в което се призовава за координирани икономически мерки в отговор на кризата, включващи всички участници на национално равнище и на равнището на Съюза.
- (4) Редица държави членки обявиха извънредно положение или въведоха спешни мерки. Всички спешни мерки следва да бъдат строго пропорционални, необходими, ограничени във времето и в съответствие с европейските и международните стандарти. Те следва да подлежат на демократичен надзор и независим съдебен контрол.

⁽¹⁾ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

⁽²⁾ Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси (ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25).

⁽³⁾ ОВ С 301, 5.9.2019 г., стр. 20.

- (5) На 20 март 2020 г. Комисията прие съобщение относно активирането на общата клауза за дерогация, предвидена в Пакта за стабилност и растеж. Както е посочено в член 5, параграф 1, член 6, параграф 3, член 9, параграф 1 и член 10, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 1466/97 и член 3, параграф 5 и член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета ⁽⁴⁾, общата клауза за дерогация улеснява координирането на бюджетните политики в период на драстичен икономически спад. В съобщението си от 20 март 2020 г. Комисията изложи своето становище, че предвид очаквания сериозен икономически спад вследствие на пандемията от COVID-19 са изпълнени условията за активирането на общата клауза за дерогация, и предложи на Съвета да одобри това заключение. На 23 март 2020 г. министрите на финансите на държавите членки се съгласиха с оценката на Комисията. Те изразиха съгласие, че сериозният икономически спад изисква решителни, амбициозни и координирани ответни мерки. Активирането на общата клауза за дерогация позволява временно отклонение от плана за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел, при условие че с това не се излага на риск фискалната устойчивост в средносрочен план. Във връзка с корективните мерки на Пакта за стабилност и растеж Съветът може също така да реши, по препоръка на Комисията, да приеме промяна във фискалната траектория. Общата клауза за дерогация не спира прилагането на процедурите, предвидени в Пакта за стабилност и растеж. Тя позволява на държавите членки да се отклонят от бюджетните задължения, които обичайно се прилагат, като същевременно дава възможност на Комисията и на Съвета да предприемат необходимите мерки за координиране на политиката в рамките на Пакта.
- (6) Необходими са постоянни действия за ограничаване и контрол на разпространението на пандемията от COVID-19, за повишаване на устойчивостта на националните здравни системи, за смекчаване на социално-икономическите последици от пандемията чрез мерки за подкрепа на предприятията и домакинствата, както и за гарантиране на подходящи здравословни и безопасни условия на труд с оглед на възобновяването на икономическата дейност. Съюзът следва да използва пълноценно различните инструменти, с които разполага, за да подкрепи усилията на държавите членки в тези области. Успоредно с това държавите членки и Съюзът следва да работят съвместно, за да подготвят мерките, необходими да доведат до връщането към нормалното функциониране на нашите общества и икономики, както и към устойчивия растеж, като се интегрират, наред с другото, екологичният преход и цифровата трансформация и се извадят поуки от кризата.
- (7) Кризата, свързана с COVID-19, изтъкна гъвкавостта, която предлага вътрешният пазар по отношение на адаптирането към извънредни ситуации. За да се гарантират обаче бърз и плавен преход към етапа на възстановяване и свободното движение на стоки, услуги и работници, извънредните мерки, които възпрепятстват нормалното функциониране на вътрешния пазар, следва да бъдат премахнати веднага щом престанат да бъдат абсолютно необходими. Текущата криза разкри необходимостта от планове за готовност за действие при кризи в здравния сектор. Подобрени стратегии за покупки, диверсифицирани вериги на доставки и стратегически запаси от основни консумативи са сред елементите от изключително значение за разработването на по-обхватни планове за готовност за действие при кризи.
- (8) Законодателят на Съюза вече измени съответните законодателни уредби посредством регламенти (ЕС) 2020/460 ⁽⁵⁾ и (ЕС) 2020/558 ⁽⁶⁾ на Европейския парламент и на Съвета, предоставяйки на държавите членки възможността да мобилизират всички неизползвани ресурси от европейските структурни и инвестиционни фондове, за да могат да се справят с извънредните последици от пандемията от COVID-19. Тези изменения ще осигурят допълнителна гъвкавост, както и опростени и рационализирани процедури. За да се намали натискът върху паричните потоци, за счетоводната 2020—2021 година държавите членки могат също така да се възползват от 100-процентова съфинансиране от бюджета на Съюза. Дания се насърчава да използва пълноценно тези възможности, за да помогне на най-засегнатите лица и сектори.
- (9) Дания представи своята национална програма за реформи за 2020 г. на 7 май 2020 г., а своята програма за конвергенция за 2020 г. — на 5 май 2020 г. Двете програми бяха оценени едновременно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях.
- (10) Спрямо Дания понастоящем се прилагат предпазните мерки на Пакта за стабилност и растеж.

⁽⁴⁾ Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за определяне и изясняване на прилагането на процедурата при прекомерен дефицит (ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 6).

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) 2020/460 на Европейския парламент и на Съвета от 30 март 2020 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013 и (ЕС) № 508/2014 във връзка със специални мерки за мобилизиране на инвестиции в системите на здравеопазване на държавите членки и в други сектори на техните икономики в отговор на избухването на COVID-19 (Инвестиционна инициатива в отговор на коронавируса) (ОВ L 99, 31.3.2020 г., стр. 5).

⁽⁶⁾ Регламент (ЕС) 2020/558 на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2020 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1301/2013 и (ЕС) № 1303/2013 по отношение на специалните мерки за предоставяне на изключителна гъвкавост за използване на европейските структурни и инвестиционни фондове в отговор на избухването на COVID-19 (ОВ L 130, 24.4.2020 г., стр. 1).

- (11) В своята програма за конвергенция за 2020 г. правителството планира номиналното салдо да се влоши, преминавайки от излишък в размер на 3,7 % от brutния вътрешен продукт (БВП) през 2019 г. към дефицит от 8,0 % от БВП през 2020 г. Предвижда се дефицитът да намалее до 2,4 % от БВП през 2021 г. След намалението, достигнало 33,2 % от БВП през 2019 г., съгласно програмата за конвергенция за 2020 г. се очаква през 2020 г. съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП да нарасне до 40,7 %. Макроикономическата и фискалната перспектива се характеризират с висока степен на несигурност поради пандемията от COVID-19.
- (12) В отговор на пандемията от COVID-19 и в рамките на координирания подход на Съюза Дания прие своевременни бюджетни мерки за увеличаване на капацитета на здравната система, за ограничаване на пандемията и за облекчаване на положението на засегнатите в особена степен лица и сектори. Съгласно програмата за конвергенция за 2020 г. тези бюджетни мерки възлизат на 4,9 % от БВП. Мерките включват укрепване на здравните услуги, временна компенсация за фиксирани разходи на предприятията, временна схема за компенсиране на заплати и спешна помощ за изпитващи затруднения сектори. Освен това Дания обяви мерки, които, макар и да нямат пряко отражение върху бюджета, ще допринесат за предоставянето на подкрепа на ликвидността на предприятията, която програмата за конвергенция за 2020 г. оценява приблизително на 15 % от БВП. Тези мерки включват отсрочване на данъци върху доходите на физическите лица и корпоративни данъци и гаранции по заеми (3,7 % от БВП). В сравнение с прогнозата на Комисията от пролетта на 2020 г. основната разлика е, че в програмата за конвергенция за 2020 г. са включени очакваните бъдещи загуби, произтичащи от свързаните с COVID-19 държавни гаранции (0,5 % от БВП). Като цяло предприетите от Дания мерки са в съответствие с насоките, изложени в съобщението на Комисията от 13 март 2020 г. Цялостното прилагане на спешните мерки и фискалните мерки за подкрепа, последвано от пренасочване на фискалните политики към постигане на разумни средносрочни фискални позиции, когато икономическите условия позволят това, ще допринесе за запазването на фискалната устойчивост в средносрочен план.
- (13) Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2020 г. при непроменени политики се предвижда салдото по консолидирания държавен бюджет на Дания да бъде -7,2 % от БВП през 2020 г. и -2,3 % от БВП през 2021 г. Съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да остане под 60 % от БВП през 2020 г. и 2021 г.
- (14) На 20 май 2020 г. Комисията представи доклад, изготвен в съответствие с член 126, параграф 3 от Договора, заради планираното от Дания нарушение на прага на дефицита в размер на 3 % от БВП през 2020 г. Като цяло анализът на Комисията показва, че критерият за дефицита, определен в Договора и в Регламент (ЕО) № 1467/97, не е изпълнен.
- (15) През първата половина на 2020 г. Дания беше силно засегната от пандемията от COVID-19, в резултат на което здравната система беше подложена на натиск и беше намалена значително икономическата активност в някои сектори. Дания приложи своевременни мерки за овладяване на пандемията и за укрепване на здравната система, включително широкообхватни инициативи за смекчаване на икономическите последици от нея. За преодоляване на възникналите в резултат на това икономически спад бяха взети редица строги икономически и финансови мерки от страна на правителството и Централната банка, включително директна подкрепа за частично покриване на постоянните разходи и разходите за заплати на предприятията, отсрочване на данъци и предоставяне на ликвидност за банки и дружества, кредитни схеми и други мерки на паричната политика. При разработването и прилагането на тези мерки трябва да се вземе предвид устойчивостта на банковия сектор. Тези мерки ефективно намалиха икономическото сътресение от пандемията от COVID-19, но не предотвратиха значителна загуба на продукция, голям брой фалити и случаи на несъстоятелност и значително увеличение на безработицата и хората, изложени на риск от бедност, включително сред тези в уязвимо положение (напр. хора с увреждания). Според пролетната прогноза на Комисията от 2020 г. се очаква безработицата да нарасне умерено до около 6,5 % през 2020 г., преди да спадне до под 6 % през 2021 г.
- (16) Продължаващата криза, свързана с COVID-19, подчертава необходимостта Дания непрекъснато да работи за укрепване на устойчивостта на своята здравна система. Един от въпросите, предизвикващи особена загриженост, е недостигът на здравни работници и липсата на специализирани лекари и медицински сестри, например в отделенията за интензивно лечение (по-специално медицински сестри в областта на анестезиологията). Непрекъснатите усилия за справяне с посочения недостиг на работна ръка са от ключово значение. В краткосрочен план Дания следва да работи, за да гарантира наличието на критични медицински продукти, включително лични предпазни средства за здравните работници. В момента се провеждат изследвания, за да се установи не само антивирусно лечение и ваксина, но също така и по-добро и по-бързо тестване.
- (17) За да се стимулира икономическото възстановяване, ще бъде важно да се даде приоритет на готови за изпълнение публични инвестиционни проекти, както и да се стимулират частните инвестиции, включително чрез съответни реформи. Дания работи добре в областта на цифровизацията, както е видно от Индекса на ключовите показатели в областта на цифровите технологии на Европейската комисия. Въпреки това, за да се запази тази силна позиция в дългосрочен план и да се гарантира нейната конкурентоспособност и ползата от цифровата трансформация, Дания

ще се нуждае от инвестиции в цифрова инфраструктура, както и в образование, обучение и повишаване на квалификацията. Националният план в областта на енергетиката и климата на Дания сочи, че са необходими значителни инвестиции за успешно справяне с прехода в областта на климата и енергетиката. Най-големите инвестиции са необходими за изграждането на нови мощности за енергия от възобновяеми източници, като същевременно са установени значителни нужди от инвестиции в домакинствата (енергийна ефективност и преобразуване на снабдяването с топлинна енергия), устойчив транспорт, промишленост, както и биогаз и централно отопление. Целите на политиката на Дания в областта на климата трябва да доведат до намаляване на емисиите на парникови газове със 70 % до 2030 г. спрямо равнищата от 1990 г. и постигане на неутралност по отношение на климата най-късно до 2050 г. За да отрази тези цели, потреблението на енергия ще трябва да премине към низходяща тенденция, като се изискват инвестиции, които следват цялостен подход и се насочват към сектори, в които икономите на енергия са особено обещаващи. Икономическото възстановяване от кризата, свързана с COVID-19, би могло да бъде подпомогнато чрез ранно и приоритетно осъществяване на планираните зелени инвестиции и постигане на напредък по амбициозни инвестиционни проекти в областта на околната среда, климата, енергетиката и инфраструктурата, като например в областта на жилищното настаняване, вятърната енергия от разположени в морето инсталации, енергийната свързаност и железопътната електрификация. Транспортът е най-големият източник на емисии на парникови газове в Дания, което прави особено важно предприемането на допълнителни действия на политиката в тази област. Програмирането на Фонда за справедлив преход, който е предмет на предложението на Комисията, за периода 2021—2027 г. би могло да помогне на Дания за посрещането на някои от предизвикателствата, свързани с прехода към неутрална по отношение на климата икономика, по-специално на териториите, обхванати от приложение Г към доклада за страната за 2020 г. Това ще позволи на Дания да използва този фонд по най-добрия начин.

- (18) Като цяло разходите за научноизследователска и развойна дейност (НИРД) не доведоха до по-висок ръст на производителността в Дания. Липсва интегрирана стратегия в областта на иновациите, в която ясно да се посочва какво иска да постигне Дания в рамките на глобалната иновационна среда. Дейността в областта на научните изследвания и иновациите продължава да бъде съсредоточена в малък брой големи предприятия и фондации и най-вече във фармацевтичния и биотехнологичния сектор. Осемте най-големи дружества представляват почти 40 % от общите разходи за НИРД за частния сектор (при средно 19 % в световен мащаб). Общите разходи за НИРД остават високи, но абсолютният брой на дружествата, които извършват НИРД, намаля от 2009 г. насам, предимно поради факта, че по-малките дружества не се занимават с НИРД. Едва 33 % от МСП са въвели иновации по отношение на продукти или процеси. Поради това може да са необходими допълнителни усилия на политиките за разширяване на иновационната база с цел включване на повече дружества. В отговор на променящите се нужди от умения след пандемията от COVID-19 и в светлината на бъдещите технологични промени са необходими устойчиви инвестиции в схеми за повишаване на квалификацията и за преквалификация, включително чрез обучение за възрастни.
- (19) Дания предприе мерки за укрепване на своята уредба за борбата с изпирането на пари. През 2019 г. беше прието ново законодателство и националните органи и регулаторните органи започнаха да прилагат редица мерки за укрепване на рамката на Дания за превенция на изпирането на пари. На Органа за финансов надзор бяха предоставени правомощия за налагане на санкции и по-голям бюджет за засилване на неговия надзорен капацитет за борба с изпирането на пари. Звеното за финансово разузнаване също получи допълнителен персонал и допълнително финансиране. От решаващо значение е укрепването на рамката за борба с изпирането на пари да доведе до ефективен надзор и правоприлагане. По-специално надзорният орган, компетентен за борбата с изпирането на пари, ще трябва изцяло да прилага основания на риска подход. Звеното за финансово разузнаване ще трябва да покаже, че се възползва от повишения си капацитет, за да вземе адекватни мерки за преодоляване на слабостите, очертани в доклада на датската сметна палата.
- (20) Докато специфичните за държавата препоръки, съдържащи се в настоящата препоръка (наричани по-нататък „специфичните за държавата препоръки за 2020 г.“), са насочени към справяне със социално-икономическото въздействие на пандемията от COVID-19 и улесняване на икономическото възстановяване, специфичните за всяка държава препоръки за 2019 г. обхващаха също реформи, които са от съществено значение за справяне със средносрочните и дългосрочните структурни предизвикателства. Специфичните за държавата препоръки за 2019 г. продължават да бъдат актуални и ще продължат да бъдат наблюдавани през следващия годишен цикъл на европейския семестър. Това се отнася и за специфичните за държавата препоръки за 2019 г. относно свързаните с инвестициите икономически политики. Всички специфични за държавата препоръки за 2019 г. следва да бъдат взети предвид при стратегическото програмиране на финансирането по линия на политиката на сближаване за периода след 2020 г., включително за смекчаващи мерки и стратегии за премахване на мерките, свързани с настоящата криза.
- (21) Европейският семестър осигурява рамката за непрекъсната координация на политиките в областта на икономиката и заетостта в Съюза, която може да допринесе за постигане на устойчива икономика. В своите национални програми за реформи за 2020 г. държавите членки направиха преглед на постигнатия напредък по изпълнението на целите на ООН за устойчиво развитие (ЦУР). Гарантирайки цялостното изпълнение на специфичните за държавата препоръки за 2020 г., Дания ще допринесе за напредъка към постигането на ЦУР и за общите усилия за осигуряване на конкурентоспособна устойчивост в Съюза.

- (22) В рамките на европейския семестър за 2020 г. Комисията направи цялостен анализ на икономическата политика на Дания и го публикува в доклада за страната за 2020 г. Тя извърши и оценка на програмата за конвергенция за 2020 г., на националната програма за реформи за 2020 г. и на последващите действия във връзка със специфичните за държавата препоръки, отправени към Дания през предходните години. Комисията взе предвид не само тяхното значение за провеждането на устойчива фискална и социално-икономическа политика в Дания, но и тяхното съответствие с правилата и насоките на Съюза предвид необходимостта от засилване на цялостното икономическо управление на Съюза чрез принос на равнището на Съюза към бъдещите решения на държавите членки.
- (23) С оглед на тази оценка Съветът разгледа програмата за конвергенция за 2020 г., като становището ⁽⁷⁾ му е изразено по-специално в препоръка 1 по-долу,

ПРЕПОРЪЧВА на Дания да предприеме следните действия през 2020 и 2021 г.:

1. Да предприеме всички необходими мерки, в съответствие с общата клауза за дерогация от Пакта за стабилност и растеж, за ефективно справяне с пандемията от COVID-19, поддържане на икономиката и подпомагане на последващото възстановяване. Когато икономическите условия позволяват това, да провежда фискални политики, насочени към постигане на благоразумни средносрочни фискални позиции и гарантиране на устойчивостта на дълга, като същевременно засили инвестициите. Да повиши устойчивостта на здравната система, включително чрез осигуряване на достатъчно критични медицински продукти и преодоляване на недостига на здравни работници.
2. Да даде приоритет на готови за изпълнение публични инвестиционни проекти и да стимулира частните инвестиции, за да ускори икономическото възстановяване. Да насочи инвестициите към екологичния и цифровия преход, по-специално към чисто и ефективно производство и използване на енергия, устойчив транспорт, както и научни изследвания и иновации. Да подкрепи интегрирана иновационна стратегия с по-широка инвестиционна база.
3. Да подобри ефективността на надзора върху борбата с изпирането на пари и ефективно да прилага рамката за борба с изпирането на пари.

Съставено в Брюксел на 20 юли 2020 година.

За Съвета
Председател
J. KLOECKNER

⁽⁷⁾ Съгласно член 9, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97.

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА**от 20 юли 2020 година****относно националната програма за реформи на Германия за 2020 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Германия за 2020 г.**

(2020/C 282/05)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики ⁽¹⁾, и по-специално член 5, параграф 2 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси ⁽²⁾, и по-специално член 6, параграф 1 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

- (1) На 17 декември 2019 г. Комисията прие годишната стратегия за устойчив растеж, с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2020 г. Тя взе надлежно предвид Европейския стълб на социалните права, провъзгласен от Европейския парламент, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г. Въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011, на 17 декември 2019 г. Комисията прие също Доклада за механизма за предупреждение, в който Германия беше посочена като една от държавите членки, за които ще бъде извършен задълбочен преглед. На същата дата Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната.
- (2) Докладът за Германия за 2020 г. беше публикуван на 26 февруари 2020 г. В него бяха оценени напредъкът на Германия в изпълнението на специфичните за държавата препоръки, приети от Съвета на 9 юли 2019 г. ⁽³⁾ (наричани по-нататък „специфичните за държавата препоръки за 2019 г.“), последващите действия във връзка със специфичните за държавата препоръки, отправени през предходните години, както и напредъкът на Германия по националните ѝ цели по стратегията „Европа 2020“. В доклада беше включен и задълбочен преглед по член 5 от Регламент (ЕС) № 1176/2011, чиито резултати също бяха публикувани на 26 февруари 2020 г. Анализът на Комисията ѝ даде основание да заключи, че в Германия са налице макроикономически дисбаланси. По-специално, големият излишък по текущата сметка отразява ниското равнище на инвестициите спрямо спестяванията и има трансгранично значение.
- (3) На 11 март 2020 г. Световната здравна организация обяви официално световна пандемия от COVID-19. Това е тежка извънредна ситуация в областта на общественото здраве, която засяга гражданите, обществата и икономиките. Тя поставя националните здравни системи под силен натиск, причинява смущения в световните вериги за доставки, нестабилност на финансовите пазари и сътресения в потребителското търсене и се отразява отрицателно на различни сектори. Застрашени са работните места и доходите на хората, както и стопанската дейност на предприятията. Пандемията предизвиква голямо икономическо сътресение, от което вече има сериозни последици в Съюза. На 13 март 2020 г. Комисията прие съобщение, в което се призовава за координирани икономически мерки в отговор на кризата, включващи всички участници на национално равнище и на равнището на Съюза.

⁽¹⁾ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

⁽²⁾ ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25.

⁽³⁾ ОВ C 301, 5.9.2019 г., стр. 24.

- (4) Редица държави членки обявиха извънредно положение или въведоха спешни мерки. Всички спешни мерки следва да бъдат строго пропорционални, необходими, ограничени във времето и в съответствие с европейските и международните стандарти. Те следва да подлежат на демократичен надзор и независим съдебен контрол.
- (5) На 20 март 2020 г. Комисията прие съобщение относно активирането на общата клауза за дерогация, предвидена в Пакта за стабилност и растеж. Както е посочено в член 5, параграф 1, член 6, параграф 3, член 9, параграф 1 и член 10, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 1466/97 и член 3, параграф 5 и член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета ⁽⁴⁾, общата клауза за дерогация улеснява координирането на бюджетните политики в период на драстичен икономически спад. В съобщението си от 20 март 2020 г. Комисията изложи своето становище, че предвид очаквания сериозен икономически спад вследствие на пандемията от COVID-19 са изпълнени условията за активирането на общата клауза за дерогация, и предложи на Съвета да одобри това заключение. На 23 март 2020 г. министрите на финансите на държавите членки се съгласиха с оценката на Комисията. Те изразиха съгласие, че сериозният икономически спад изисква решителни, амбициозни и координирани ответни мерки. Активирането на общата клауза за дерогация позволява временно отклонение от плана за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел, при условие че с това не се излага на риск фискалната устойчивост в средносрочен план. Във връзка с корективните мерки на Пакта за стабилност и растеж Съветът може също така да реши, по препоръка на Комисията, да приеме промяна във фискалната траектория. Общата клауза за дерогация не спира прилагането на процедурите, предвидени в Пакта за стабилност и растеж. Тя позволява на държавите членки да се отклонят от бюджетните задължения, които обичайно се прилагат, като същевременно дава възможност на Комисията и на Съвета да предприемат необходимите мерки за координиране на политиката в рамките на Пакта.
- (6) Необходими са постоянни действия за ограничаване и контрол на разпространението на пандемията от COVID-19, за повишаване на устойчивостта на националните здравни системи, за смекчаване на социално-икономическите последици от пандемията чрез мерки за подкрепа на предприятията и домакинствата, както и за гарантиране на подходящи здравословни и безопасни условия на труд с оглед на възобновяването на икономическата дейност. Съюзът следва да използва пълноценно различните инструменти, с които разполага, за да подкрепи усилията на държавите членки в тези области. Успоредно с това държавите членки и Съюзът следва да работят съвместно, за да подготвят мерките, необходими да доведат до връщането към нормалното функциониране на нашите общества и икономики, както и към устойчивия растеж, като се интегрират, наред с другото, екологичният преход и цифровата трансформация и се извадят поуки от кризата.
- (7) Кризата, свързана с COVID-19, открои гъвкавостта, която предлага вътрешният пазар по отношение на адаптирането към извънредни ситуации. За да се гарантират обаче бърз и плавен преход към етапа на възстановяване и свободното движение на стоки, услуги и работници, извънредните мерки, които възпрепятстват нормалното функциониране на вътрешния пазар, следва да бъдат премахнати веднага щом престанат да бъдат абсолютно необходими. Текущата криза разкри необходимостта от планове за готовност за действие при кризи в здравния сектор. Подобрени стратегии за покупки, диверсифицирани вериги на доставки и стратегически запаси от основни консумативи са сред елементите от изключително значение за разработването на по-обхватни планове за готовност за действие при кризи.
- (8) Законодателят на Съюза вече измени съответните законодателни уредби посредством регламенти (ЕС) 2020/460 ⁽⁵⁾ и (ЕС) 2020/558 ⁽⁶⁾ на Европейския парламент и на Съвета, предоставяйки на държавите членки възможността да мобилизират всички неизползвани ресурси от европейските структурни и инвестиционни фондове, за да могат да се справят с извънредните последици от пандемията от COVID-19. Тези изменения ще осигурят допълнителна гъвкавост, както и опростени и рационализирани процедури. За да се намали натискът върху паричните потоци, за счетоводната 2020—2021 година държавите членки могат също така да се възползват от 100-процентова съфинансиране от бюджета на Съюза. Германия се насърчава да използва пълноценно тези възможности, за да помогне на най-засегнатите лица и сектори.

⁽⁴⁾ Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за определяне и изсяняване на прилагането на процедурата при прекомерен дефицит (ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 6).

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) 2020/460 на Европейския парламент и на Съвета от 30 март 2020 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013 и (ЕС) № 508/2014 във връзка със специални мерки за мобилизиране на инвестиции в системите на здравеопазване на държавите членки и в други сектори на техните икономики в отговор на избухването на COVID-19 (Инвестиционна инициатива в отговор на коронавируса) (ОВ L 99, 31.3.2020 г., стр. 5).

⁽⁶⁾ Регламент (ЕС) 2020/558 на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2020 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1301/2013 и (ЕС) № 1303/2013 по отношение на специалните мерки за предоставяне на изключителна гъвкавост за използване на европейските структурни и инвестиционни фондове в отговор на избухването на COVID-19 (ОВ L 130, 24.4.2020 г., стр. 1).

- (9) Възможно е разпространението на социално-икономическите последици от пандемията от COVID-19 да бъде неравномерно в различните сектори и региони поради различните модели на специализация. Това води до риск от затълбочаване на различията в рамките на Германия. В съчетание с риска от временни смущения в процеса на конвергенция между държавите членки настоящата ситуация изисква целенасочени мерки на политиките.
- (10) Германия представи своята национална програма за реформи за 2020 г. на 20 април 2020 г., а своята програма за стабилност за 2020 г. — на 30 април 2020 г. Двете програми бяха оценени едновременно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях.
- (11) Спрямо Германия понастоящем се прилагат предпазните мерки на Пакта за стабилност и растеж и тя подлежи на правилото за дълга.
- (12) В своята програма за стабилност за 2020 г. правителството планира номиналното салдо да се влоши, преминавайки от излишък в размер на 1,4 % от брутният вътрешен продукт (БВП) през 2019 г. към дефицит от 7¼ % от БВП през 2020 г. След спада до 59,8 % от БВП през 2019 г., съгласно програмата за стабилност за 2020 г. съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да нарасне до 75¼ % през 2020 г. Макроикономическата и фискалната перспектива се характеризират с висока степен на несигурност поради пандемията от COVID-19.
- (13) В отговор на пандемията от COVID-19 и в рамките на координирания подход на Съюза Германия прие своевременни бюджетни мерки за увеличаване на капацитета на здравната си система, за ограничаване на пандемията и за облекчаване на положението на засегнатите в особена степен лица и сектори. Съгласно програмата за стабилност за 2020 г., през 2020 г. тези бюджетни мерки възлизат на 7,2 % от БВП. Мерките включват подкрепа за ликвидност за предприятията, целева помощ за малки предприятия и самостоятелно заети лица чрез безвъзмездни средства и заеми, както и по-лесен достъп до схеми за работа при намалено работно време за предотвратяване на съкращенията на работници. Освен това Германия обяви мерки, които, макар и да нямат пряко отражение върху бюджета, ще допринесат за осигуряването на подкрепа за ликвидността на предприятията, които мерки според програмата за стабилност за 2020 г. се оценяват на 24,9 % от БВП. Тези мерки се състоят от гаранции за заеми, предоставени основно от държавната банка за развитие KfW, както и от новосъздадения в отговор на пандемията от COVID-19 Фонд за икономическа стабилизация. За разлика от програмата за стабилност за 2020 г. прогнозите на Комисията не разглеждат отсрочените данъци и бюджетните компенсации за намаляване на данъчните приходи вследствие на икономическия спад като дискреционни мерки с въздействие върху бюджета. Като цяло предприетите от Германия мерки са в съответствие с насоките, изложени в съобщението на Комисията от 13 март 2020 г. Цялостното прилагане на спешните мерки и фискалните мерки за подкрепа, последвано от пренасочване на фискалните политики към постигане на разумни средносрочни фискални позиции, когато икономическите условия позволят това, ще допринесе за запазването на фискалната устойчивост в средносрочен план.
- (14) Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2020 г. при непроменени политики се предвижда салдото по консолидирания държавен бюджет на Германия да бъде -7,0 % от БВП през 2020 г. и -1,5 % от БВП през 2021 г. Съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да достигне 75,6 % от БВП през 2020 г. и 71,8 % през 2021 г.
- (15) На 20 май 2020 г. Комисията представи доклад, изготвен в съответствие с член 126, параграф 3 от Договора, поради планираното нарушение от страна на Германия на прага на дефицита, равняващ се на 3 % от БВП през 2020 г. Като цяло в анализа на Комисията се изтъква, че критерият за дефицита, определен в Договора и в Регламент (ЕО) № 1467/97, не е бил изпълнен.
- (16) Първият случай на зараза в Германия беше регистриран на 27 януари 2020 г., а броят на случаите на COVID-19 започна да нараства експоненциално през март 2020 г. Германските органи реагираха с ограничителни мерки с цел ограничаване на разпространението на вируса, като например затваряне на всички магазини за търговия на дребно, които не са от първостепенно значение, на ресторанти, развлекателни заведения и културни институции, спортни съоръжения, училища и университети. Всички публични събирания на повече от две лица бяха забранени и хората бяха призовани да ограничат до минимум всички социални контакти. Производственият сектор сам по себе си не беше предмет на ограничителни мерки. Въпреки това големи заводи бяха затворени в продължение на няколко седмици поради нарушаването на външната търговия и намаленото търсене. Икономическата перспектива се влоши значително, като прогнозата на Комисията от пролетта сочи спад на БВП с 6,5 % през 2020 г. Въпреки че разширяването на режима на работа при намалено работно време (*Kurzarbeit*) помага на предприятията да запазят своите работници, изглежда невъзможно да се избегне увеличаването на безработицата. Според пролетната прогноза на Комисията от 2020 г. се очаква безработицата да нарасне до 4 % през 2020 г. и да се върне на 3,5 % през 2021 г.

- (17) За да смекчи икономическите последици, германското правителство реагира бързо и прие широкообхватни мерки. За малките предприятия, самостоятелно заетите лица и лицата на свободна практика се предоставя незабавна помощ (преки безвъзмездни средства) на стойност до 50 милиарда евро. Чрез новосъздадения Европейски фонд за икономическо стабилизиране и обществената банка за развитие KfW правителството увеличи обема и достъпа до заеми за предприятия с различни размери, покриващи 80—90 % от кредитния риск на банката (в някои специални случаи до 100 %). Фондът за икономическа стабилизация също може да подпомага големи предприятия чрез временно предоставяне на допълнителен собствен капитал. За да се увеличи ликвидността на предприятията, бяха приети корекции по отношение на отсрочените данъци, авансовите плащания и санкциите. Правилата за несъстоятелността бяха изменени, за да бъдат избегнати технически процедури по несъстоятелност. Отделните провинции (*Länder*) допълват федералните мерки със собствени програми за подпомагане. При разработването и прилагането на такива мерки трябва да се вземе предвид устойчивостта на банковия сектор. Кризата, свързана с COVID-19, е вероятно да окаже допълнителен натиск върху вече ниската рентабилност на германския банков сектор. С оглед на това изглежда оправдано допълнителното намаляване на разходите на германските банки с цел подобряване на рентабилността и освобождаване на средства за инвестиции в информационните технологии и органичното генериране на капитал. Допълнителното консолидиране също ще бъде от полза в това отношение.
- (18) След добрите резултати в началото на годината пазарът на труда се влоши в резултат на пандемията от COVID-19 и свързаните с нея ограничителни мерки. За да смекчи последиците от кризата за заетостта и в социалната сфера, правителството предостави съществена подкрепа чрез схемата за работа при намалено работно време („*Kurzarbeit*“). То облекчи условията за достъп, разшири със задна дата обхвата на схемата, като включи в нея и работниците, наети чрез агенции за временна заетост, и увеличи нивото на предоставяната по нея компенсация. Това спомага за запазването на работни места и за защитата на доходите на домакинствата. Работодателите получават финансови облекчения под формата на освобождаване от плащането на социалноосигурителни вноски за изгубеното работно време. Улесненият достъп до подкрепа за минимален доход (въз основа на част II от германския Социален кодекс (*Sozialgesetzbuch/SGB*)) предоставя облекчения срещу загуба на доходи. Освен това семействата с ниски доходи се подпомагат чрез по-лесен достъп до детски добавки. В допълнение наемателите, изправени пред загуба на доходи, са временно защитени срещу отстранение. Макар Германия да постигна добри резултати по набора от социални показатели, подкрепящ Европейския стълб на социалните права, ако пропуските по отношение на обхвата на мерките не бъдат отстранени, те могат да доведат до намаляване на доходите за уязвимите групи в контекста на настоящата криза.
- (19) При справянето с последиците в областта на здравето Германия се възползва от своята универсална здравна система, която осигурява достъп до висококачествени грижи, и успя бързо да увеличи капацитета си за тестване и интензивни грижи. Продължаващата криза, свързана с COVID-19, обаче откроява все така актуалната нужда от укрепване на устойчивостта на системата на здравеопазването. Наличието на сестрински персонал и привлекателността на професията на медицинската сестра продължават да бъдат проблем. Въпреки сравнително големия брой практикуващи медицински сестри на глава от населението болниците все по-често съобщават за незаети позиции за медицински сестри. Координацията между доставчиците на здравно обслужване в областта на първичните и болничните грижи, както и между здравните и социалните грижи, също би могла да бъде подобрена и подкрепена с цифрови средства. Инфраструктурата за електронно здравеопазване се внедрява с ускорени темпове, но използването на онлайн услуги в областта на здравеопазването и грижите, електронни рецепти и обмен на медицински данни остава доста под средното за Съюза. Приетият през март 2020 г. нов закон спомага за смекчаването на икономическите последици от COVID-19, най-вече за болниците и лекарите с частни практики. Въпреки това трябва да се осигури финансирането на здравните заведения в дългосрочен план, за да се запазят грижите във всички области, тъй като отлагането на неспешните хирургически операции и лечение се отрази отрицателно на финансовите приходи на институциите в сектора на здравеопазването, а наличните ресурси се използват за закупуване на приоритетни тестове и оборудване. Благодарение на солидната си научноизследователска база Германия разполага с капацитет да участва в специфични научноизследователски и иновационни мерки в отговор на кризата, свързана с COVID-19, включително в разработването на ваксини и лечение и развитието на научноизследователска мрежа за обобщаване и засилване на изследователските дейности на немските медицински университети, и да предоставя подкрепа на Коалицията за иновации в областта на епидемичната готовност.
- (20) За да се стимулира икономическото възстановяване, от важно значение ще бъде да се даде приоритет на изпълнението на готови публични инвестиционни проекти, както и да се стимулират частните инвестиции. Публичните и частните инвестиции продължиха да нарастват със стабилни темпове през 2019 г., но изостават спрямо потребностите. Публичните инвестиции са под коефициента на заместване на общинско равнище, където изоставането в инвестициите намаля, макар да остава високо в размер на 4,0 % от БВП, а подобренията все още се възпрепятстват от ограничения, свързани с капацитета и планирането. Може да се даде приоритет на инвестициите в екологични технологии и енергия, които вече са планирани, например на проекти за саниране на сгради и възобновяеми енергийни източници. Въпреки неотдавнашните инициативи, постигането на краткосрочните и средносрочните цели за декарбонизация, както и на целите за 2050 г. за неутралност по отношение на климата, продължава да бъде предизвикателство. Това важи също така за целите за опазване на околната среда и енергийна ефективност, тъй като ценовите стимули – особено предвид на ниските цени на петрола вследствие на настоящата криза, свързана с COVID-19 – не насърчават поведение, благоприятстващо климата и околната среда. Трансформацията на Германия в неутрална по отношение на климата икономика ще изисква значителни частни и публични инвестиции в продължение на дълъг период от време, наред с другото във възобновяеми енергийни източници, електроенергийна инфраструктура, енергийна ефективност, кръгова икономика и устойчив транспорт. Освен това Федералната служба

за одит на Германия критикува разходната ефективност на мерките, свързани с прехода към зелена енергия. Необходими са повече усилия и устойчиви инвестиции в енергийните мрежи, за да се извлекат ползите от една напълно интегрирана устойчива енергийна система с последователни ценови сигнали. Чистата мобилност може да бъде насърчена чрез подходящи регулаторни мерки и чрез по-големи и по-своевременни инвестиции в устойчива транспортна инфраструктура, както и чрез решения за чиста мобилност. Допълнителните инвестиции в научноизследователска и развойна дейност (НИРД) са от съществено значение за насърчаване на възстановяването към устойчива и конкурентоспособна икономика. Разходите за образование и научни изследвания се увеличиха леко от 9,2 % през 2017 г. на 9,31 % от БВП през 2018 г., което е под предходната национална цел от 10 %. Частните инвестиции в научноизследователска и развойна дейност се концентрират все повече в големите предприятия. Въпреки предприетите мерки на политиката, предлагането на жилища остана доста под годишната цел за жилищно настаняване за изграждането на 375 000 нови апартамента между 2017 г. и 2021 г. Политиките за насърчаване на инвестициите в нови жилища ще допринесат за преодоляване на този дисбаланс и за подобряване на достъпността на жилищата. Програмирането на Фонда за справедлив преход — предмет на предложение на Комисията, за периода 2021—2027 г. би могло да помогне на Германия за посрещането на някои от предизвикателствата, свързани с прехода към неутрална по отношение на климата икономика, по-специално на териториите, обхванати от приложение Г към доклада за страната за 2020 г. Това ще позволи на Германия да използва този фонд възможно най-пълноценно.

- (21) Модерната цифрова инфраструктура и цифровите услуги са от решаващо значение в условия на ограничена мобилност. Инвестициите в цифрова инфраструктура и обществени услуги могат да подпомогнат икономическото възстановяване и да спомогнат за намаляване на все още значителното изоставане на Германия от други държави по отношение на покритието с мрежи с много голям капацитет. През 2019 г. в Германия това покритие беше 32,7 % в сравнение със средно 44 % за Съюза, докато покритието с оптични линии до сгради възлизаше на 10,5 %, което е доста под средното за Съюза равнище от 33,5 %. Кризата, предизвикана от COVID-19, подчерта значението на свързаните цифрови услуги. Недостатъчната свързаност може да бъде основен фактор, възпрепятстващ инвестициите в цифровизацията, по-специално за малките и средните предприятия (МСП), при които навлизането на цифровите технологии продължава да е бавно. Германия продължава да има ниски резултати по отношение на цифровите обществени услуги в сравнение с останалите държавите — членки, въпреки отчетеното подобрене на такива услуги за предприятията. Въпреки това равнището на онлайн взаимодействие между публичните органи и широката общественост е много ниско. Прилагането на Закона за интернет достъп напредва с бавни темпове и постигането на целта за цифровизация на всички 575 услуги до края на 2022 г. ще бъде предизвикателство. Този закон следва да се прилага от всички участващи публични органи — федерални, провинциални и местни, — за да се постигнат по-съществени подобрения в цифровата публична администрация.
- (22) От важно значение е регулаторната и административна тежест да се поддържа на ниски нива по време на прилагането на мерките за подкрепа и след това. Осигуряването на възможно най-малка административна тежест при достъпа до мерките за подкрепа би гарантирало, че по-малките предприятия получават същата подкрепа от институциите посредници като по-големите предприятия. Намаляването на административната тежест в по-общ план, т.е. извън мерките за подкрепа, например чрез прилагане на гъвкавост по отношение на неосновните бюрократични процедури, може да осигури допълнително облекчение за МСП.
- (23) Още преди избухването на кризата, свързана с COVID-19 технологичният напредък доведе до трансформации в пазара на труда, характеризиращи се с по-големи нужди от финансиране в областта на образованието и обучението, включително за преквалификация и повишаване на квалификацията, и за подобряване на цифровите умения. Кризата, свързана с COVID-19, изостри още повече тази нужда, по-специално при работниците, наети в сектори, които може да бъдат засегнати по-дълго от социалното дистанциране, или при работниците, които са изложени на риск да останат без работа. Резкият преход към по-цифровизирано общество и образование в домашни условия може да представлява особено предизвикателство за уязвимите ученици и студенти, които нямат достъп до цифрови решения и подкрепа въкъщи. Това включва и учащите се с увреждания. Необходими са специални грижи, за да се гарантира, че всички ученици и студенти придобиват основните умения, посочени в учебната програма, и че месеците на прекъсване, дължащо се на COVID-19, не водят до неравностойно положение през целия живот. Има риск от изостряне на вече съществуващите неравенства по отношение на основните умения, свързани със социално-икономическия и мигрантския произход. Кризата отвори значението на по-нататъшното развитие на образователната система, за да се насърчи интелигентното и приобщаващо възстановяване и да се продължи по пътя към екологичния и цифровия преход.
- (24) Докато специфичните за държавата препоръки, съдържащи се в настоящата препоръка (наричани по-нататък „специфичните за държавата препоръки за 2020 г.“), са насочени към справяне със социално-икономическото въздействие на пандемията от COVID-19 и улесняване на икономическото възстановяване, специфичните за държавата препоръки за 2019 г. обхващаха също реформи, които са от съществено значение за справяне със средносрочните и дългосрочните структурни предизвикателства. Специфичните за държавата препоръки за 2019 г. продължават да бъдат актуални и ще продължат да бъдат наблюдавани през следващия годишен цикъл на европейския семестър. Това се отнася и за специфичните за държавата препоръки за 2019 г. относно свързаните с инвестициите икономически политики. Всички специфични за държавата препоръки за 2019 г. следва да бъдат взети предвид при стратегическото програмиране на финансирането по линия на политиката на сближаване за периода след 2020 г., включително за смекчаване мерки и стратегии за премахване на мерките, свързани с настоящата криза.

- (25) Европейският семестър осигурява рамката за непрекъсната координация на политиките в областта на икономиката и заетостта в Съюза, която може да допринесе за постигане на устойчива икономика. В своите национални програми за реформи за 2020 г. държавите членки направиха преглед на постигнатия напредък по изпълнението на целите на ООН за устойчиво развитие (ЦУР). Гарантирайки цялостното изпълнение на специфичните за държавата препоръки за 2020 г., Германия ще допринесе за напредъка към постигането на ЦУР и за общите усилия за осигуряване на конкурентоспособна устойчивост в Съюза.
- (26) Тясната координация между икономиките в Икономическия и паричен съюз е от основно значение за постигането на бързо възстановяване от икономическите последици на пандемията от COVID-19. Като държава членка, чиято парична единица е еврото, Германия следва да гарантира, че нейните политики са в съответствие с препоръките за еврозоната за 2020 г. и са координирани с тези на останалите държави членки, чиято парична единица е еврото, като същевременно се вземат предвид политическите насоки на Еврогрупата.
- (27) В рамките на европейския семестър за 2020 г. Комисията извърши цялостен анализ на икономическата политика на Германия и го публикува в доклада за страната за 2020 г. Тя извърши и оценка на програмата за стабилност за 2020 г., на националната програма за реформи за 2020 г. и на последващите действия във връзка със специфичните за държавата препоръки, отправени към Германия през предходните години. Комисията взе предвид не само тяхното значение за провеждането на устойчива бюджетна и социално-икономическа политика във Германия, но и тяхното съответствие с правилата и насоките на Съюза предвид необходимостта от засилване на цялостното икономическо управление на Съюза чрез принос на равнище Съюз към бъдещите решения на държавите членки.
- (28) С оглед на тази оценка Съветът разгледа програмата за стабилност за 2020 г., като становището му ⁽⁷⁾ е изразено по-специално в препоръка 1 по-долу,
- (29) С оглед на задълбочения преглед, направен от Комисията, и на тази оценка Съветът разгледа националната програма за реформи за 2020 г. и програмата за стабилност за 2020 г. Специфичните за държавата препоръки за 2020 г. отчитат необходимостта от справяне с пандемията от COVID-19 и улесняване на икономическото възстановяване като необходима първа стъпка за коригиране на дисбалансите. Специфичните за държавата препоръки за 2020 г., които се отнасят пряко до макроикономическите дисбаланси, установени от Комисията съгласно член 6 от Регламент (ЕС) № 1176/2011, са отразени в препоръка 2 по-долу,

ПРЕПОРЪЧВА на Германия да предприеме следните действия през 2020 и 2021 г.:

1. Да предприеме всички необходими мерки, в съответствие с общата клауза за дерогация от Пакта за стабилност и растеж, за ефективно справяне с пандемията от COVID-19, поддържане на икономиката и подпомагане на последващото възстановяване. Когато икономическите условия позволяват това, да провежда фискални политики, насочени към постигане на благоразумни средносрочни фискални позиции и гарантиране на устойчивостта на дълга, като същевременно засили инвестициите. Да мобилизира подходящи ресурси и да укрепи устойчивостта на системата на здравеопазване, включително чрез въвеждане на електронни здравни услуги.
2. Да даде приоритет на готови за изпълнение публични инвестиционни проекти и да стимулира частните инвестиции, за да се ускори икономическото възстановяване. Да съсредоточи инвестициите върху екологичния и цифровия преход, по-специално върху устойчивия транспорт, чистите, ефикасни и интегрирани енергийни системи, цифровата инфраструктура и умения, жилищното настаняване, образованието и научните изследвания и иновациите. Да подобри цифровите публични услуги на всички нива и да насърчи цифровизацията в МСП. Да намали регулаторната и административната тежест за предприятията.

Съставено в Брюксел на 20 юли 2020 година.

За Съвета
Председател
J. KLOECKNER

⁽⁷⁾ Съгласно член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97.

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА**от 20 юли 2020 година****относно националната програма за реформи на Естония за 2020 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Естония за 2020 г.**

(2020/C 282/06)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики ⁽¹⁾, и по-специално член 5, параграф 2 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

- (1) На 17 декември 2019 г. Комисията прие годишната стратегия за устойчив растеж, с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2020 г. Тя взе надлежно предвид Европейския стълб на социалните права, провъзгласен от Европейския парламент, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г. Въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁾ на 17 декември 2019 г. Комисията прие също доклад за механизма за предупреждение, в който Естония не е посочена като държава членка, за която ще се извърши задълбочен преглед. На същата дата Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната.
- (2) Докладът за Естония за 2020 г. беше публикуван на 26 февруари 2020 г. В него бяха оценени напредъкът на Естония в изпълнението на специфичните за държавата препоръки, приети от Съвета на 9 юли 2019 г. ⁽³⁾ (наричани по-нататък „специфичните за държавата препоръки за 2019 г.“), последващите действия във връзка със специфичните за държавата препоръки, отправени през предходните години, както и напредъкът на Естония по националните ѝ цели по стратегията „Европа 2020“.
- (3) На 11 март 2020 г. Световната здравна организация обяви официално световна пандемия от COVID-19. Това е тежка извънредна ситуация в областта на общественото здраве, която засяга гражданите, обществата и икономиките. Тя поставя националните здравни системи под силен натиск, причинява смущения в световните вериги за доставки, нестабилност на финансовите пазари и сътресения в потребителското търсене и се отразява отрицателно на различни сектори. Застрасени са работните места и доходите на хората, както и стопанската дейност на предприятията. Пандемията предизвика голямо икономическо сътресение, от което вече има сериозни последици в Съюза. На 13 март 2020 г. Комисията прие съобщение, в което се призовава за координирани икономически мерки в отговор на кризата, включващи всички участници на национално равнище и на равнището на Съюза.
- (4) Редица държави членки обявиха извънредно положение или въведоха спешни мерки. Всички спешни мерки следва да бъдат строго пропорционални, необходими, ограничени във времето и в съответствие с европейските и международните стандарти. Те следва да подлежат на демократичен надзор и независим съдебен контрол.

⁽¹⁾ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

⁽²⁾ Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси (ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25).

⁽³⁾ ОВ С 301, 5.9.2019 г., стр. 30.

- (5) На 20 март 2020 г. Комисията прие съобщение относно активирането на общата клауза за дерогация, предвидена в Пакта за стабилност и растеж. Както е посочено в член 5, параграф 1, член 6, параграф 3, член 9, параграф 1 и член 10, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 1466/97 и член 3, параграф 5 и член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета ⁽⁴⁾, общата клауза за дерогация улеснява координирането на бюджетните политики в период на драстичен икономически спад. В съобщението си от 20 март 2020 г. Комисията изложи своето становище, че предвид очаквания сериозен икономически спад вследствие на пандемията от COVID-19 са изпълнени условията за активирането на общата клауза за дерогация, и предложи на Съвета да одобри това заключение. На 23 март 2020 г. министрите на финансите на държавите членки се съгласиха с оценката на Комисията. Те изразиха съгласие, че сериозният икономически спад изисква решителни, амбициозни и координирани ответни мерки. Активирането на общата клауза за дерогация позволява временно отклонение от плана за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел, при условие че с това не се излага на риск фискалната устойчивост в средносрочен план. Във връзка с корективните мерки на Пакта за стабилност и растеж Съветът може също така да реши, по препоръка на Комисията, да приеме промяна във фискалната траектория. Общата клауза за дерогация не спира прилагането на процедурите, предвидени в Пакта за стабилност и растеж. Тя позволява на държавите членки да се отклонят от бюджетните изисквания, които обичайно се прилагат, като същевременно дава възможност на Комисията и на Съвета да предприемат необходимите мерки за координиране на политиката в рамките на Пакта.
- (6) Необходими са постоянни действия за ограничаване и контрол на разпространението на пандемията от COVID-19, за повишаване на устойчивостта на националните здравни системи, за смекчаване на социално-икономическите последици от пандемията чрез мерки за подкрепа на предприятията и домакинствата, както и за гарантиране на подходящи здравословни и безопасни условия на труд с оглед на възобновяването на икономическата дейност. Съюзът следва да използва пълноценно различните инструменти, с които разполага, за да подкрепи усилията на държавите членки в тези области. Успоредно с това държавите членки и Съюзът следва да работят съвместно, за да подготвят мерките, необходими за връщането към нормалното функциониране на нашите общества и икономики, както и към устойчивия растеж, като се интегрират, наред с другото, екологичният преход и цифровата трансформация и се извадят поуки от кризата.
- (7) Кризата, свързана с COVID-19, изтъкна гъвкавостта, която предлага вътрешният пазар по отношение на адаптирането към извънредни ситуации. За да се гарантират обаче бърз и плавен преход към етапа на възстановяване и свободното движение на стоки, услуги и работници, извънредните мерки, които възпрепятстват нормалното функциониране на вътрешния пазар, следва да бъдат премахнати веднага щом престанат да бъдат абсолютно необходими. Текущата криза разкри необходимостта от планове за готовност за действие при кризи в здравния сектор. Подобрени стратегии за покупки, диверсифицирани вериги на доставки и стратегически запаси от основни консумативи са сред елементите от изключително значение за разработването на по-обхватни планове за готовност за действие при кризи.
- (8) Законодателят на Съюза вече измени съответните законодателни уредби посредством регламенти (ЕС) 2020/460 ⁽⁵⁾ и (ЕС) 2020/558 ⁽⁶⁾ на Европейския парламент и на Съвета, предоставяйки на държавите членки възможността да мобилизират всички неизползвани ресурси от европейските структурни и инвестиционни фондове, за да могат да се справят с извънредните последици от пандемията от COVID-19. Тези изменения ще осигурят допълнителна гъвкавост, както и опростени и рационализирани процедури. За да се намали натискът върху паричните потоци, за счетоводната 2020—2021 година държавите членки могат също така да се възползват от 100-процентово съфинансиране от бюджета на Съюза. Естония се насърчава да използва пълноценно тези възможности, за да помогне на най-засегнатите лица и сектори.
- (9) Възможно е разпространението на социално-икономическите последици от пандемията от COVID-19 да бъде неравномерно в различните сектори и региони поради различните модели на специализация. Това води до риск от задълбочаване на различията в рамките на Естония. В съчетание с риска от временни смущения в процеса на конвергенция между държавите членки настоящата ситуация изисква целенасочени мерки на политиките.
- (10) На 30 април 2020 г. Естония представи своята национална програма за реформи за 2020 г., а на 28 април 2020 г. — програмата си за стабилност за 2020 г. Двете програми бяха оценени едновременно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях.

⁽⁴⁾ Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за определяне и изясняване на прилагането на процедурата при прекомерен дефицит (ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 6).

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) 2020/460 на Европейския парламент и на Съвета от 30 март 2020 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013 и (ЕС) № 508/2014 във връзка със специални мерки за мобилизиране на инвестиции в системите на здравеопазване на държавите членки и в други сектори на техните икономики в отговор на избухването на COVID-19 (Инвестиционна инициатива в отговор на коронавируса) (ОВ L 99, 31.3.2020 г., стр. 5).

⁽⁶⁾ Регламент (ЕС) 2020/558 на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2020 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1301/2013 и (ЕС) № 1303/2013 по отношение на специалните мерки за предоставяне на изключителна гъвкавост за използване на европейските структурни и инвестиционни фондове в отговор на избухването на COVID-19 (ОВ L 130, 24.4.2020 г., стр. 1).

- (11) Понастоящем спрямо Естония се прилагат предпазните мерки на Пакта за стабилност и растеж. Като част от специфичните за държавата препоръки, приети от Съвета на 13 юли 2018 г. ⁽⁷⁾, Съветът препоръча на Естония да гарантира, че номиналният темп на растеж на нетните първични държавни разходи ⁽⁸⁾ не надвишава 4,1 % през 2019 г., което съответства на годишна корекция на структурното салдо от 0,6 % от брутния вътрешен продукт (БВП). Цялостната оценка на Комисията потвърждава значително отклонение от препоръчания план за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел през 2019 г. С оглед обаче на активирането на общата клауза за дерогация не е оправдано предприемането на по-нататъшни стъпки в рамките на процедурата при значително отклонение.
- (12) В своята програма за стабилност за 2020 г. правителството планира влошаване на номиналното салдо от дефицит в размер на 0,3 % от БВП през 2019 г. до дефицит от 10,1 % от БВП през 2020 г. Предвижда се дефицитът да намалее до 3,8 % от БВП през 2021 г. След намалението, достигнало 8,4 % от БВП през 2019 г., съгласно програмата за стабилност за 2020 г. се очаква през 2020 г. съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП да нарасне до 21,9 %. Макроикономическата и фискалната перспектива се характеризират с висока степен на несигурност поради пандемията от COVID-19.
- (13) В отговор на пандемията от COVID-19 и в рамките на координирания подход на Съюза Естония прие своевременни бюджетни мерки за увеличаване на капацитета на здравната си система, за ограничаване на пандемията и за облекчаване на положението на засегнатите в особена степен лица и сектори. Съгласно програмата за стабилност за 2020 г. тези бюджетни мерки възлизат на 4,3 % от БВП. Мерките включват укрепване на здравните услуги, спешна помощ за предприятия в затруднено положение, временни субсидии за заплати и по-големи публични инвестиции. Освен това Естония обяви мерки, които, макар и да нямат пряко отражение върху бюджета, ще допринесат за осигуряването на подкрепа за ликвидността на предприятията. Тези мерки включват гаранции по заеми и заеми за предприятия в размер на 8,7 % от БВП. Като цяло предприетите от Естония мерки са в съответствие с насоките, изложени в съобщението на Комисията от 13 март 2020 г. Цялостното прилагане на спешните мерки и фискалните мерки за подкрепа, последвано от пренасочване на фискалните политики към постигане на разумни средносрочни фискални позиции, когато икономическите условия позволят това, ще допринесе за запазването на фискалната устойчивост в средносрочен план.
- (14) Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2020 г. при непроменени политики се предвижда салдото по консолидирания държавен бюджет на Естония да бъде -8,3 % от БВП през 2020 г. и -3,4 % от БВП през 2021 г. Съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да остане под 60 % от БВП през 2020 г. и 2021 г., достигайки 22,6 % от БВП през 2021 г. В прогнозата си от пролетта на 2020 г. Комисията предвижда по-нисък бюджетен дефицит за 2020 г. в сравнение с програмата за стабилност за 2020 г., което отразява разликите в макроикономическите прогнози.
- (15) На 20 май 2020 г. Комисията представи доклад, изготвен в съответствие с член 126, параграф 3 от Договора, поради планираното нарушение от страна на Естония на прага от 3 % от БВП за дефицита през 2020 г. Като цяло анализът на Комисията сочи, че критерият за дефицита, определен в Договора и в Регламент (ЕО) № 1467/97, не е изпълнен.
- (16) Между 12 март 2020 г. и 17 май 2020 г. естонското правителство обяви извънредна ситуация поради пандемията от COVID-19. Целта на незабавните действия на правителството беше предотвратяването на по-нататъшното разпространение на вируса и гарантирането, че естонската икономика ще продължи да функционира по възможно най-нормален начин. Ограниченията с цел спиране на разпространението на пандемията оказаха сериозно влияние върху икономиката. След обявяването на извънредната ситуация броят на регистрираните безработни се увеличи с 35 %. Най-голям е броят на новорегистрираните безработни в търговията на дребно и обслужването на клиенти, строителството, кетъринга, настаняването и организирането на събития. Очаква се равнището на безработица да нарасне до 9,2 % през 2020 г. и да се възстанови до 6,5 % през 2021 г. На 15 април 2020 г. естонският парламент одобри допълнителния бюджет за 2020 г. Бяха въведени нови мерки с цел запазване на работните места, избягване на масови уволнения и осигуряване на ликвидност на предприятията. Бюджетът съдържа широк набор от мерки, включително подкрепа за сектора на здравеопазването, общините, някои инвестиционни програми и нецелева подкрепа за ликвидността на предприятията (като гаранционни схеми и отсрочване на данъци). Разработени са някои специфични мерки за микропредприятията и туристическия сектор, включително някои целенасочени мерки за най-силно засегнатите региони. Въведени са допълнителни данъчни мерки, като временно намаляване на акцизите върху дизеловото гориво, природния газ и електроенергията. В пакета от мерки се предвижда временно преустановяване на вноските от държавата към втория стълб на пенсионната схема.

⁽⁷⁾ ОВ С 320, 10.9.2018 г., стр. 24.

⁽⁸⁾ Нетните първични държавни разходи се състоят от общите държавни разходи с изключение на разходите за лихви, разходите по програми на Съюза, които изцяло се покриват от приходи от фондове на Съюза, и недискреционните промени в разходите за обезщетения при безработица. Държавните разходи за бруто образуване на основен капитал се изглаждат за период от 4 години. Дискреционните мерки по отношение на приходите или предвидено от закона увеличаване на приходите са взети под внимание. Еднократните мерки по отношение както на приходите, така и на разходите, се нетират.

- (17) Естония предприе значителни мерки, за да ограничи разпространението и въздействието върху здравето на COVID-19. Въпреки това пандемията от COVID-19 разкри някои структурни слабости в здравната система, свързани с ограничените налични финансови и човешки ресурси. Устойчивостта на системата е застрашена от недостига на здравни работници и от неравномерния достъп до първична медицинска помощ и наличието на медицински продукти от критично значение. Естония също така е изправена пред предизвикателството да преодолее изоставането по отношение на отложени и недостъпни лечения, причинено от извънредната ситуация. Освен това, дори преди пандемията от COVID-19, посочените по собствена преценка незадоволени потребности от медицински грижи в Естония са едни от най-високите в Съюза поради дългото чакане за първични и специализирани грижи. Тези фактори и свързаните с начина на живот рискове помагат да се обясни лошото здравословно състояние на населението. Подобряването на достъпността и устойчивостта на здравната система са предварителни условия за осигуряване на ефикасен отговор на разпространението в случай на пандемия, както и за преодоляване на предизвикателствата, свързани със здравословното състояние на населението.
- (18) Подобряването на адекватността на мрежата за социална сигурност е отдавнашно предизвикателство в Естония. Дори преди последната криза социалните обезщетения в Естония бяха оценени като по-малко ефективни от средното за ЕС по отношение на намаляването на броя на случаите на бедност. Освен това има пропуски в обхвата на системата за обезщетения при безработица за хората с нестандартни форми на заетост и за тези с кратки периоди на заетост. Отрицателното въздействие на пандемията от COVID-19 върху заетостта и доходите, в съчетание с липсата на адекватно покритие, би могло да доведе до увеличаване на бедността, и по-специално на безработните домакинства. Естония въведе временен режим на работа при непълно работно време като специална субсидия за засегнатите предприятия с цел запазване на заетостта. Тази мярка е ограничена до период от два месеца, който може да не е достатъчен за смекчаване на въздействието на кризата, тъй като затрудненията могат да продължат по-дълго и да достигнат до някои икономически сектори със закъснение. Пандемията от COVID-19 утежни трудностите при предоставянето на достъпни и налични социални услуги, включително услуги за дългосрочни грижи, особено за възрастните хора, хората с увреждания и лицата с ниски доходи. Запазването на плана за разработване на интегрирано предоставяне на социални и здравни услуги ще спомогне за справяне с тези предизвикателства. Важно е да се гарантира пълноценното и своевременно участие на социалните партньори в разработването на процеса за излизане от кризата и за възстановяване, като същевременно се укрепи техният капацитет за това.
- (19) Породената от COVID-19 криза засегна естонските дружества в много сектори, но малките и средните предприятия (МСП) бяха засегнати в най-голяма степен. Отрицателното въздействие върху икономическите дейности се дължи не само на ограниченията, но и на намаляващото търсене на експортните пазари и на смущенията на световните вериги за създаване на стойност. Мерките за подкрепа на ликвидността, предприети от правителството, са предназначени да спомогнат за смекчаване на въздействието, но тяхното бързо и ефективно изпълнение ще бъде от ключово значение за подпомагане на жизнеспособните предприятия във всички засегнати сектори, като същевременно се поддържа устойчивостта на банковия сектор. Отсрочването на данъци, както и кредитните ваканции също могат да допринесат за подобряване на паричните потоци на МСП. Освен това процесът на възстановяване ще зависи от това колко добре ще бъдат насочени инвестициите. Настоящата криза изведе на преден план значението на цифровите и новаторските решения за поддържане на функционирането на икономиката. Въпреки че електронното управление функционира добре, по-нататъшната цифровизация на МСП ще увеличи тяхната устойчивост и ще спомогне за ускоряване на възстановяването, което ще доведе до увеличаване на производителността в средносрочен план. През последните години икономиката като цяло все повече се цифровизира. При все това навлизането на информационни и комуникационни технологии в производството е бавно. Въпреки че цялостните резултати в областта на иновациите на Естония са се подобрили през 2019 г., равнището на капацитета и дейностите за иновации, основани на научни изследвания, в стопанския сектор остава ниско. Иновациите, основани на научни изследвания, и въвеждането на новаторски решения в дружествата биха могли да подобрят конкурентната позиция на страната и да стимулират икономическия растеж. За да се помогне на дружествата да се възстановят от кризата, причинена от COVID-19, ще бъде важно да се осигури добър достъп до финансиране, включително финансиране със собствен капитал за стартиращи предприятия.
- (20) За да се стимулира икономическото възстановяване, ще бъде важно да се даде приоритет на готови за изпълнение публични инвестиционни проекти, както и да се стимулират частните инвестиции, включително чрез съответни реформи. Както е отразено по-специално в националния план в областта на енергетиката и климата, устойчивият растеж на Естония разчита на напредък към декарбонизация чрез намаляване на въглеродната интензивност в секторите на енергетиката, транспорта и строителството, реструктуриране на отрасъла за добив на нефт от битуминозни шисти и подобряване на производителността на ресурсите, включително прилагане на бизнес модели на кръговата икономика. Производителността на ресурсите на Естония е една от най-ниските в Съюза, а нивата на потребление на енергия са над средните за ЕС. Наличието на всеобхватна стратегия за кръговата икономика, в допълнение към националния план в областта на енергетиката и климата, би могло да спомогне за прехода към декарбонизация, за намаляване на отрицателното въздействие върху околната среда на отрасъла за добив на нефт от

битуминозни шисти и за насърчаване на икономиката. Като периферна страна с ниска гъстота на населението добре функциониращата и взаимосвързана транспортна система е от ключово значение за икономическите дейности и износа на Естония. Транспортната инфраструктура на Естония е изправена пред някои недостатъци по отношение на свързаността и устойчивостта. Недостатъчно развити остават железопътният и интермодалният транспорт. През последните години емисиите на парникови газове от автомобилния транспорт се увеличиха, а енергията от възобновяеми източници в транспорта остава под националните цели. Проектът Rail Baltica и проектите за енергийна взаимосвързаност са сред основните инвестиционни приоритети на Естония, насочени към подобряване на сигурността на страната и на интеграцията ѝ във вътрешния пазар. Насърчаването на инвестиционни проекти, които отчитат съображенията, свързани с околната среда и климата, е от ключово значение за устойчивото икономическо възстановяване и за намаляването на регионалните различия. Програмирането на Фонда за справедлив преход, който е предмет на предложението на Комисията за периода 2021—2027 г. би могло да помогне на Естония да преодолее някои от предизвикателствата, свързани с прехода към неутрална по отношение на климата икономика, по-специално на територията, обхваната от приложение Г към доклада за страната за 2020 г. Това ще позволи на Естония да използва този фонд възможно най-пълноценно.

- (21) Като цяло банковият сектор в Естония е стабилен, но все още има рискове, свързани с изпирането на пари. Въпреки че са предприети мерки за ограничаване на излагането на риск чрез намаляване на депозитите на чуждестранни лица, националната оценка на риска не обхваща други продукти, които могат да представляват риск, като например попечителски услуги за чуждестранни клиенти. Актуализирането на националната оценка на риска ще гарантира адекватното определяне на рисковете и ще позволи прилагането на необходимите мерки за смекчаване. Въпреки че бяха предприети надзорни действия срещу неотговарящите на изискванията банки и платежни институции, налице е възможност за допълнително повишаване на ефективността на надзора и правоприлагането. По-специално, все още не е приет набор от законодателни актове за укрепване на превантивната рамка и конфискацията и за увеличаване на административните санкции. Разследванията на случаите на изпиране на пари напредват бавно. Капацитетът на естонския орган за финансов надзор все още не е укрепен в достатъчна степен и основният на риска подход към надзора все още не се прилага изцяло, по-специално по отношение на тематичните проверки на място. Обменът на информация между звеното за финансово разузнаване и правоприлагащите органи не е достатъчно проактивен.
- (22) Докато специфичните за държавата препоръки, съдържащи се в настоящата препоръка (наричани по-нататък „специфичните за държавата препоръки за 2020 г.“), са насочени към преодоляване на социално-икономическите последици от пандемията от COVID-19 и улесняване на икономическото възстановяване, специфичните за държавата препоръки за 2019 г. обхващаха също реформи, които са от съществено значение за справяне със средносрочните и дългосрочните структурни предизвикателства. Специфичните за държавата препоръки за 2019 г. продължават да бъдат актуални и ще продължат да бъдат наблюдавани през следващия годишен цикъл на европейския семестър. Това се отнася и за специфичните за държавата препоръки за 2019 г. относно свързаните с инвестициите икономически политики. Всички специфични за държавата препоръки за 2019 г. следва да бъдат взети предвид при стратегическото програмиране на финансирането по линия на политиката на сближаване за периода след 2020 г., включително за смекчавачи мерки и стратегии за изход от настоящата криза.
- (23) Европейският семестър осигурява рамката за непрекъсната координация на политиките в областта на икономиката и заетостта в Съюза, която може да допринесе за постигане на устойчива икономика. В своите национални програми за реформи за 2020 г. държавите членки направиха преглед на постигнатия напредък по изпълнението на целите на ООН за устойчиво развитие (ЦУР). Като гарантира цялостното изпълнение на специфичните за държавата препоръки за 2020 г., Естония ще допринесе за напредъка към постигането на ЦУР и за общите усилия за осигуряване на конкурентоспособна устойчивост в Съюза.
- (24) Тясната координация между икономиките в Икономическия и паричен съюз е от основно значение за постигането на бързо възстановяване от икономическото въздействие на пандемията от COVID-19. Като държава членка, чиято парична единица е еврото, Естония следва да гарантира, че нейните политики продължават да са в съответствие с препоръките за еврозоната за 2020 г. и са координирани с тези на останалите държави членки, чиято парична единица е еврото, като взема предвид политическите насоки на Еврогрупата.
- (25) В рамките на европейския семестър за 2020 г. Комисията направи цялостен анализ на икономическата политика на Естония и го публикува в доклада за страната за 2020 г. Тя извърши и оценка на програмата за стабилност за 2020 г., на националната програма за реформи за 2020 г. и на последващите действия във връзка със специфичните за държавата препоръки, отправени към Естония през предходните години. Комисията взе предвид не само тяхното значение за провеждането на устойчива фискална и социално-икономическа политика в Естония, но и тяхното съответствие с правилата и насоките на Съюза предвид необходимостта от засилване на цялостното икономическо управление на Съюза чрез принос на равнището на Съюза към бъдещите решения на държавите членки.
- (26) С оглед на тази оценка Съветът разгледа програмата за стабилност за 2020 г., като становището ⁽⁹⁾ му е отразено по-специално в препоръка 1 по-долу,

⁽⁹⁾ Съгласно член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97.

ПРЕПОРЪЧВА на Естония да предприеме следните действия през 2020 и 2021 г.:

1. Да предприеме всички необходими мерки, в съответствие с общата клауза за дерогация от Пакта за стабилност и растеж, за ефективно справяне с пандемията от COVID-19, поддържане на икономиката и подпомагане на последващото възстановяване. Когато икономическите условия позволяват това, да провежда фискални политики, насочени към постигане на разумни средносрочни фискални позиции и гарантиране на устойчивостта на дълга при насърчаване на инвестициите. Да подобри достъпността и устойчивостта на здравната система, включително чрез преодоляване на недостига на здравни работници, да подсили първичната медицинска помощ и да гарантира снабдяването с медицински продукти от критично значение.
2. Да подобри адекватността на мрежата за социална сигурност, включително чрез разширяване на покритието на обезщетенията за безработица.
3. Да даде приоритет на готови за изпълнение публични инвестиционни проекти и да стимулира частните инвестиции, за да се ускори икономическото възстановяване. Да съсредоточи инвестициите върху екологичния и цифровия преход, по-специално върху цифровизацията на предприятията, научните изследвания и иновациите, чистото и ефективно производство и използване на енергия, ресурсната ефективност и устойчивия транспорт, допринасяйки за постепенната декарбонизация на икономиката. Да подкрепя иновационния капацитет на малките и средните предприятия и да осигурява достатъчен достъп до финансиране.
4. Да ускори усилията за осигуряване на ефективен надзор и прилагане на рамката за борба с изпирането на пари.

Съставено в Брюксел на 20 юли 2020 година.

За Съвета
Председател
J. KLOECKNER

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА**от 20 юли 2020 година****относно националната програма за реформи на Ирландия за 2020 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Ирландия за 2020 г.**

(2020/C 282/07)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики ⁽¹⁾, и по-специално член 5, параграф 2 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси ⁽²⁾, и по-специално член 6, параграф 1 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

- (1) На 17 декември 2019 г. Комисията прие годишната стратегия за устойчив растеж, с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2020 г. Тя взе надлежно предвид Европейския стълб на социалните права, провъзгласен от Европейския парламент, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г. Въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011, на 17 декември 2019 г. Комисията прие също Доклада за механизма за предупреждение, в който беше посочено, че Ирландия ще бъде една от държавите членки, за които ще се извърши задълбочен преглед. На същата дата Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната.
- (2) Докладът за Ирландия за 2020 г. беше публикуван на 26 февруари 2020 г. В него бяха оценени напредъкът на Ирландия в изпълнението на специфичните за държавата препоръки, приети от Съвета на 9 юли 2019 г. ⁽³⁾ (наричани по-нататък „специфичните за държавата препоръки за 2019 г.“), последващите действия във връзка със специфичните за държавата препоръки, отправени през предходните години, както и напредъкът на Ирландия по националните ѝ цели по стратегията „Европа 2020“. В доклада беше включен и задълбоченият преглед по член 5 от Регламент (ЕС) № 1176/2011, чиито резултати също бяха публикувани на 26 февруари 2020 г. Анализът на Комисията ѝ даде основание да заключи, че в Ирландия са налице макроикономически дисбаланси. Тези дисбаланси са свързани по-специално със значителния размер на натрупаните публичен дълг, частен дълг и нетни външни задължения.
- (3) На 11 март 2020 г. Световната здравна организация обяви официално световна пандемия от COVID-19. Това е тежка извънредна ситуация в областта на общественото здраве, която засяга гражданите, обществата и икономиките. Тя поставя националните здравни системи под силен натиск, причинява смущения в световните вериги за доставки, нестабилност на финансовите пазари и сътресения в потребителското търсене и се отразява отрицателно на различни сектори. Застрашени са работните места и доходите на хората, както и стопанската дейност на предприятията. Пандемията предизвиква голямо икономическо сътресение, от което вече има сериозни последици в Съюза. На 13 март 2020 г. Комисията прие съобщение, в което се призовава за координирани икономически мерки в отговор на кризата, включващи всички участници на национално равнище и на равнището на Съюза.

⁽¹⁾ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

⁽²⁾ ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25.

⁽³⁾ ОВ С 301, 5.9.2019 г., стр. 35.

- (4) Редица държави членки обявиха извънредно положение или въведоха спешни мерки. Всички спешни мерки следва да бъдат строго пропорционални, необходими, ограничени във времето и в съответствие с европейските и международните стандарти. Те следва да подлежат на демократичен надзор и независим съдебен контрол.
- (5) На 20 март 2020 г. Комисията прие съобщение относно активирането на общата клауза за дерогация, предвидена в Пакта за стабилност и растеж. Както е посочено в член 5, параграф 1, член 6, параграф 3, член 9, параграф 1 и член 10, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 1466/97 и член 3, параграф 5 и член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета ⁽⁴⁾, общата клауза за дерогация улеснява координирането на бюджетните политики в период на драстичен икономически спад. В съобщението си от 20 март 2020 г. Комисията изложи своето становище, че предвид очаквания сериозен икономически спад вследствие на пандемията от COVID-19 са изпълнени условията за активирането на общата клауза за дерогация, и предложи на Съвета да одобри това заключение. На 23 март 2020 г. министрите на финансите на държавите членки се съгласиха с оценката на Комисията. Те изразиха съгласие, че сериозният икономически спад изисква решителни, амбициозни и координирани ответни мерки. Активирането на общата клауза за дерогация позволява временно отклонение от плана за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел, при условие че с това не се излага на риск фискалната устойчивост в средносрочен план. Във връзка с корективната част на Пакта за стабилност и растеж Съветът може също така да реши, по препоръка на Комисията, да приеме промяна във фискалната траектория. Общата клауза за дерогация не спира прилагането на процедурите, предвидени в Пакта за стабилност и растеж. Тя позволява на държавите членки да се отклонят от бюджетните задължения, които обичайно се прилагат, като същевременно дава възможност на Комисията и на Съвета да предприемат необходимите мерки за координиране на политиката в рамките на Пакта.
- (6) Необходими са постоянни действия за ограничаване и контрол на разпространението на пандемията от COVID-19, за повишаване на устойчивостта на националните здравни системи, за смекчаване на социално-икономическите последици от пандемията чрез мерки за подкрепа на предприятията и домакинствата, както и за гарантиране на подходящи здравословни и безопасни условия на труд с оглед на възобновяването на икономическата дейност. Съюзът следва да използва пълноценно различните инструменти, с които разполага, за да подкрепи усилията на държавите членки в тези области. Успоредно с това държавите членки и Съюзът следва да работят съвместно, за да подготвят мерките, необходими за връщането към нормалното функциониране на нашите общества и икономики, както и към устойчивия растеж, като се интегрират, наред с другото, екологичният преход и цифровата трансформация и се извадят поуки от кризата.
- (7) Кризата, свързана с COVID-19, изтъкна гъвкавостта, която предлага вътрешният пазар по отношение на адаптирането към извънредни ситуации. За да се гарантират обаче бърз и плавен преход към етапа на възстановяване и свободното движение на стоки, услуги и работници, извънредните мерки, които възпрепятстват нормалното функциониране на вътрешния пазар, следва да бъдат премахнати веднага щом престанат да бъдат абсолютно необходими. Текущата криза разкри необходимостта от планове за готовност за действие при кризи в здравния сектор. Подобрени стратегии за покупки, диверсифицирани вериги на доставки и стратегически запаси от основни консумативи са сред елементите от изключително значение за разработването на по-обхватни планове за готовност за действие при кризи.
- (8) Законодателят на Съюза вече измени съответните законодателни уредби посредством регламенти (ЕС) 2020/460 ⁽⁵⁾ и (ЕС) 2020/558 ⁽⁶⁾ на Европейския парламент и на Съвета, предоставяйки на държавите членки възможността да мобилизират всички неизползвани ресурси от европейските структурни и инвестиционни фондове, за да могат да се справят с извънредните последици от пандемията от COVID-19. Тези изменения ще осигурят допълнителна гъвкавост, както и опростени и рационализирани процедури. За да се намали натискът върху паричните потоци, за счетоводната година 2020—2021 държавите членки могат също така да се възползват от 100-процентово съфинансиране от бюджета на Съюза. Ирландия се насърчава да използва пълноценно тези възможности, за да помогне на най-засегнатите лица и сектори.
- (9) Възможно е разпространението на социално-икономическите последици от пандемията от COVID-19 да бъде неравномерно в различните региони поради различните модели на специализация. Това води до съществен риск регионалните различия в Ирландия да се засилят. В съчетание с риска от временни смущения в процеса на сближаване между държавите членки настоящата ситуация изисква целенасочени мерки на политиките.

⁽⁴⁾ Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за определяне и изясняване на прилагането на процедурата при прекомерен дефицит (ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 6).

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) 2020/460 на Европейския парламент и на Съвета от 30 март 2020 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013 и (ЕС) № 508/2014 във връзка със специални мерки за мобилизиране на инвестиции в системите на здравеопазване на държавите членки и в други сектори на техните икономики в отговор на избухването на COVID-19 (Инвестиционна инициатива в отговор на коронавируса) (ОВ L 99, 31.3.2020 г., стр. 5).

⁽⁶⁾ Регламент (ЕС) 2020/558 на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2020 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1301/2013 и (ЕС) № 1303/2013 по отношение на специалните мерки за предоставяне на изключителна гъвкавост за използване на европейските структурни и инвестиционни фондове в отговор на избухването на COVID-19 (ОВ L 130, 24.4.2020 г., стр. 1).

- (10) Ирландия представи своята национална програма за реформи за 2020 г. на 21 април 2020 г., а своята програма за стабилност за 2020 г. — на 30 април 2020 г. Двете програми бяха оценени едновременно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях.
- (11) Спрямо Ирландия понастоящем се прилагат предпазните мерки на Пакта за стабилност и растеж и тя подлежи на правилото за дълга.
- (12) В своята програма за стабилност за 2020 г. правителството планира номиналното салдо да се влоши, преминавайки от излишък в размер на 0,4 % от брутният вътрешен продукт (БВП) през 2019 г. към дефицит от 7,4 % от БВП през 2020 г. Предвижда се през 2021 г. дефицитът да спадне до 4,1 % от БВП. След намалението, достигнало 58,8 % от БВП през 2019 г., съгласно програмата за стабилност за 2020 г. се очаква през 2020 г. съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП да нарасне до 69,1 %. Макроикономическата и фискалната перспектива се характеризират с висока степен на несигурност поради пандемията от COVID-19.
- (13) В отговор на пандемията от COVID-19 и в рамките на координирания подход на Съюза Ирландия прие своевременни бюджетни мерки за увеличаване на капацитета на здравната система, ограничаване на пандемията и облекчаване на положението на засегнатите в особена степен хора и сектори. Съгласно програмата за стабилност за 2020 г. тези бюджетни мерки възлизат на около 2,0 % от БВП. Мерките включват подкрепа по отношение на заетостта и безработицата за срок от дванадесет седмици (около 1,4 % от БВП) и допълнителни разходи за увеличаване на капацитета и достъпността на системата за здравеопазване (около 0,6 % от БВП). Освен това Ирландия обяви мерки, които, макар да нямат пряко отражение върху бюджета, ще допринесат за осигуряване на подкрепа за ликвидността на предприятията, като те са оценени в програмата за стабилност за 2020 г. на около 0,3 % от БВП. Тези мерки включват кредитни гаранции и различни схеми за отпускане на заеми, спиране на плащането на лихви и глоби за някои закъснели плащания от страна на работодателите, спиране на дейността по принудително изпълнение на задължения и прекъсване до три месеца на плащанията по бизнес заеми. На 2 май 2020 г. правителството обяви нов пакет от мерки за подпомагане на предприятията по отношение на задълженията и капитала в размер на около 2 % от БВП, които не бяха включени в програмата за стабилност за 2020 г., нито в прогнозата на Комисията. Като цяло предприетите от Ирландия мерки са в съответствие с насоките, изложени в съобщението на Комисията от 13 март 2020 г. Цялостното прилагане на спешните мерки и фискалните мерки за подкрепа, последвано от пренасочване на фискалните политики към постигане на разумни средносрочни фискални позиции, когато икономическите условия позволят това, ще допринесе за запазването на фискалната устойчивост в средносрочен план.
- (14) Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2020 г. при непроменени политики се предвижда салдото по консолидирания държавен бюджет на Ирландия да бъде -5,6 % от БВП през 2020 г. и -2,9 % от БВП през 2021 г. Съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да достигне 66,4 % от БВП през 2020 г. и 66,7 % през 2021 г.
- (15) На 20 май 2020 г. Комисията представи доклад, изготвен в съответствие с член 126, параграф 3 от Договора, поради планираното от Ирландия нарушение на прага от 3 % от БВП за дефицита през 2020 г. Като цяло анализът на Комисията сочи, че критерият за дефицита, определен в Договора и в Регламент (ЕО) № 1467/97, не е изпълнен.
- (16) През първата половина на 2020 г. Ирландия бе засегната тежко от пандемията от COVID-19, подложила системата на здравеопазване на изключителен натиск. Ирландия въведе извънредни мерки за укрепване на системата на здравеопазване, както и мерки за ограничаване и намаляване на пандемията, които силно понижиха икономическата дейност в някои сектори. Освен това правителството предприе широк набор от икономически мерки за смекчаване на последиците от кризата с COVID-19, доколкото това е възможно. Те включваха схеми за субсидиране на заплатите с цел защита на работните места, социални помощи, временна забрана за увеличение на наемите и за отстраняване от жилище, както и мерки за подпомагане на ликвидността и кредитирането на предприятията. Макар че тези мерки имат за цел намаляване на икономическия шок от пандемията, рискът от значителен спад на производството, фалити и несъстоятелност, както и от увеличаване на безработицата и хората, изложени на риск от бедност, остава висок.
- (17) Преди пандемията от COVID-19 болниците вече работеха близо до пълния си капацитет, като процентът на заетост на леглата за интензивни грижи бе сред най-високите в държавите от ОИСР. Това се дължеше главно на липсата на всеобщ достъп до първична медицинска помощ и на значителна зависимост от болничните грижи. Предизвикателствата, свързани с наемането и задържането на работа, бяха довели до недостиг на работна ръка в сектора на сестринските грижи в някои региони и болници. Дългосрочните грижи в домашни условия не бяха нито осигурени в

достатъчна степен, нито законови гарантирани, като политиките поощряват използването на институционални грижи. COVID-19 постави системата на здравеопазване под безпрецедентен натиск. Въведени бяха навременни спешни мерки за увеличаване на капацитета на болниците и за предоставяне на временни всеобщи здравни услуги. В средносрочен план обаче Ирландия все още трябва да се справи със структурно ограничените ефективност, гъвкавост, устойчивост и достъпност на своята система за здравеопазване. С амбициозната реформа Sláintecare се планира постигането на здравна система, която да е общодостъпна и устойчива. Плановите за нейното изпълнение обаче трябва да бъдат подобрени по отношение на междинните цели, като се обясни напредъкът по отношение на достъпа до обществени първични грижи през периода на изпълнение до постигането на всеобщо покритие. Определянето на ясни етапни цели и срокове, както и солидна рамка за мониторинг може да допринесе за навременното постигане на всеобщо здравно осигуряване. Изпълнението на реформите в областта на дългосрочните грижи, включително новите начини на работа в общността чрез подкрепа за домашните грижи и реорганизацията на ресурсите за грижи за възрастни хора, може да изисква инвентаризация на съществуващите съоръжения, прогнози за бъдещия растеж в търсенето и съответен анализ на „пропуските“, последван от план за изпълнение.

- (18) Според пролетната прогноза на Комисията от 2020 г. се очаква безработицата да нарасне до 7,4 % през 2020 г. и леко да намалее до 7 % през 2021 г. Правителството използва в значителна степен политика на подкрепа на доходите и заетостта в отговор на пандемията, по-специално схеми за работа с намалено работно време, които следва да продължат ускорено да се прилагат. Схемите трябва да бъдат преразгледани и, ако е необходимо, да бъдат разширени, за да помогнат за запазване на заетостта или поддържане на доходите. Относително високият брой на хората, живеещи в домакинства с нисък интензитет на икономическа активност, изисква допълнителни усилия за насърчаването на индивидуализирани стратегии за активизиране. Остават налице предизвикателствата, пред които е изправена Ирландия по отношение на бедността и качеството на заетостта и подкрепата, включително за хората с увреждания, като е вероятно тези предизвикателства да бъдат изострени от пандемията. В сътрудничество със социалните партньори, в настоящия контекст се изисква продължаване на усилията за повишаване на квалификацията и за преквалификация с цел да се отговори на променящите се нужди на пазара на труда и да се подготви работната сила за прехода, обусловен от изменението на климата, „зелената“ енергетика и кръговата икономика. В жилищния сектор е установен недостиг на умения, но с напредването на прехода такъв се очаква да се появи и в други сектори. В контекста на пандемията от COVID-19 е от съществено значение да се гарантира, че цифровизацията на образованието и труда няма да доведе до усилване на образователното и социалното неравенство.
- (19) Правителството предприе различни мерки за подпомагане на предлагането на жилища, които допринесоха за увеличаване на годишно въведените в експлоатация жилищни сгради с почти 57 % през двете години до септември 2019 г. В съчетание с ефективните инструменти за макропродуциращ надзор това изглежда е допринесло за намаляване на инфлацията на цените на жилищата. Въпреки това, въведените в експлоатация жилищни сгради все още не задоволяват търсенето. Достъпността на жилищата е проблем за много домакинства и инфлацията в сектора на наемите е трайно висока. Подобряването на инфраструктурата в съчетание с пространственото планиране би могло да бъде фактор от решаващо значение за подобряването на предлагането на жилища. Освен това отстраняването на административните недостатъци във връзка с налога върху „пустеещите“ жилищни парцели може в крайна сметка да спомогне за подобряване на достъпността на жилищата в средносрочен план. Недостигът на социални жилища продължава да бъде значително предизвикателство по отношение на насърчаване на приобщаването, включително за най-уязвимите. Неотдавнашните мерки в областта на политиката ускориха предоставянето на социални жилища, но през юни 2019 г. в Ирландия все още имаше приблизително 68 700 домакинства в списъците на чакащите за социално жилище. Необходими са допълнителни усилия, за да се покрият нуждите на оставащите домакинства в текущия списък на чакащите, както и на потенциалните нови кандидати. От 10 000 бездомни лица, регистрирани в Ирландия, 3 500 са деца. Това поражда опасения относно потенциалните рискове от задълбочаване на неравенствата, вкоренената бедност и социалното изключване. Самотните родители с деца са сред групите, които са най-силно засегнати от бездомността. Продължават да съществуват значителни регионални и градски различия, като 69 % от всички бездомни възрастни са концентрирани в Голям Дъблин.
- (20) Националната банкова система е важен източник на ликвидност за ирландските предприятия. Своевременният достъп до заеми може да се окаже предизвикателство за малките и средните предприятия (МСП) и за тези, които не разполагат с обезпечение или съществуващи отношения с кредитор. Ирландските органи и банките въведоха редица мерки за облекчаване на финансовите затруднения, пред които са изправени предприятията и домакинствата. Важно е тези мерки да осигурят необходимата ликвидност и да стимулират устойчиви решения за реструктуриране, предназначени за кредитополучателите, чиито финансови затруднения са тясно свързани с пандемията и които следователно се очаква да възвърнат икономическата си жизнеспособност след преходен период. Само такъв балансиран подход може да помогне на предприятията и домакинствата да преодолеят временните предизвикателства, без да се подкопаят рентабилността (и без това слаба) и очертаващият се напредък, постигнат през последните години от Ирландия за подобряване на финансовата стабилност на банковия ѝ сектор. При разработването и прилагането на тези мерки трябва да се вземе предвид устойчивостта на банковия сектор.

- (21) За да се насърчи икономическото възстановяване, ще бъде важно да се даде приоритет на готови за изпълнение публични инвестиционни проекти и да се стимулират частните инвестиции, включително чрез съответни реформи. Възобновяването на икономиката изисква Ирландия да постигне напредък по отношение на амбициозните инвестиции в областта на околната среда, климата, енергетиката и инфраструктурата. Засега Ирландия изостава с решаването на въпроса с декарбонизацията. Емисиите на парникови газове при транспорта и сградите са високи, като продължава тенденцията за нарастването им. Ирландия няма да постигне целите за енергийна ефективност и за енергия от възобновяеми източници за 2020 г. Ирландия е зависима от вноса на енергия и е сред държавите членки с най-високи цени на електроенергията, което би могло да има отрицателно въздействие както върху околната среда, така и върху конкурентоспособността на предприятията. Преходът на Ирландия към неутрална по отношение на климата икономика ще изисква значителни частни и публични инвестиции през продължителен период от време, наред с другото във възобновяеми енергийни източници, инфраструктура за електроенергия, енергийна ефективност, устойчив транспорт. Планът за действие в областта на климата представлява надеждна инициатива за обръщане на траекторията на емисиите. За превръщането на амбицията в конкретни резултати е необходимо ефективно и трайно изпълнение на неговите политики и мерки. Програмирането на Фонда за справедлив преход — предмет на предложение на Комисията, за периода 2021—2027 г. би могло да помогне на Ирландия за посрещането на някои от предизвикателствата, свързани с прехода към неутрална по отношение на климата икономика, по-специално на териториите, обхванати от приложение Г към доклада за страната за 2020 г. Това ще позволи на Ирландия да използва този фонд по най-добрия начин.
- (22) Усилията на Ирландия за намаляване на разликата в производителността между нейния чуждестранен и национален сектор продължават да са недостатъчно енергични. Приветства се прякото подпомагане, предоставяно чрез Фонда за иновации в областта на революционните технологии, за сътрудничество между дружества и публични научноизследователски центрове, например чрез съвместни проекти между предприятия — включително МСП — и научноизследователски организации. Въпреки че Ирландия предоставя относително голяма публична подкрепа за дружествата, тази подкрепа се осъществява главно чрез схема за данъчен кредит за научноизследователска и развойна дейност. Макар неотдавнашните промени в бюджета за 2020 г. да правят данъчния кредит по-привлекателен за МСП, той е в полза на по-големите мултинационални дружества. В програмата „Бъдещи работни места — Ирландия“ се определят ключови мерки, които биха могли да спомогнат за преодоляване на слабостите на местната икономика, и по-специално инициативите за повишаване на производителността на местните предприятия, особено на МСП. Важно е тези мерки да се прилагат ефективно. Кризата също така подчерта нуждите от цифровизация на МСП, свързани по-специално с решенията за дистанционна работа, обучението на работниците и киберсигурността. Цифровата инфраструктура е от съществено значение за повишаване на производителността на МСП и насърчаване на предприемачеството. Свръхвисокоскоростният ширококолов достъп е наличен само за 5 % от сградите в селските райони, доста под средното за Съюза равнище от 29 %, като също така Ирландия е една от най-скъпите държави сред държавите членки за фиксиран ширококолов достъп. Поради това, след подписването на договора за големи публични инвестиции в рамките на националния план за ширококолов достъп с цел преодоляване на пропуските в инфраструктурата, е важно да се следи отблизо и да се гарантира навременното разполагане на публично подпомаганата свръхвисокоскоростна ширококолов мрежа, особено в селските райони.
- (23) Борбата с агресивното данъчно планиране е от ключово значение за подобряване на ефективността и справедливостта на данъчните системи, както се посочва в препоръката от 2020 г. относно икономическата политика на еврозоната. Отрицателните последици от стратегиите за агресивно данъчно планиране на данъкоплатците се разпространяват между държавите членки и това налага координирани действия на националните политики, които да допълват законодателството на Съюза. Ирландия направи стъпки за справяне с практиките на агресивно данъчно планиране чрез прилагането на приети на международно и европейско ниво инициативи, както и предприемането на някои допълнителни мерки на национално равнище. При все това високото равнище на плащанията за дивиденди и авторски и лицензионни възнаграждения като процент от БВП показва, че данъчните правила на Ирландия се използват от предприятията, които прибягват към агресивно данъчно планиране, и трябва да се направи оценка на ефективността на националните мерки. Разширяването на данъчната основа би направило приходите по-устойчиви на икономически колебания и специфични шокове и би засилило функционирането на автоматичните стабилизатори. Високата концентрация на корпоративните данъци, като на десетте най-големи дружества се падат 45 % от корпоративните данъци, тяхната нестабилност и потенциално преходен характер, заедно с нарастващия им дял в общите данъчни постъпления (рекорд от 18,7 % през 2018 г.), подчертават рисковете от прекомерно използване на тези приходи за финансирането на постоянните текущи разходи.
- (24) Въпреки усилията за укрепване на рамката си за борба с изпирането на пари, Ирландия все още е изправена пред рискове, които се дължат на нейната международно ориентирана икономика, включваща значителен приток на преки чуждестранни инвестиции и наличието на сложни правни структури с чуждестранни спонсори. Националната оценка на риска беше преразгледана, за да отразява по-добре действителната рискова експозиция на занимаващите се с предоставянето на професионални услуги на дружества и доверителна собственост. Недостатъчното разбиране на упражняващите тези професии по отношение на собствената рискова експозиция води до ниска степен на докладване на съмнителни сделки. Интензивността на надзора е неадекватна за решаването на тези проблеми и не почива върху основан на риска подход, което възпрепятства ефективността на рамката за борба с изпирането на пари. Създаден е национален регистър на действителните собственици на дружествата с цел да се ограничи поверителността и да се установят действителните собственици. Качеството на предоставената информация и ефективността на регистъра трябва да се наблюдават с течение на времето.

- (25) Докато специфичните за държавата препоръки, съдържащи се в настоящата препоръка (наричани по-нататък „специфичните за държавата препоръки за 2020 г.“), са насочени към преодоляване на социално-икономическите последици от пандемията и улесняване на икономическото възстановяване, специфичните за всяка държава препоръки за 2019 г. обхващаха също реформи, които са от съществено значение за справяне със средносрочните и дългосрочните структурни предизвикателства. Специфичните за държавата препоръки за 2019 г. продължават да бъдат актуални и ще продължат да бъдат наблюдавани през следващия годишен цикъл на европейския семестър. Това се отнася и за специфичните за държавата препоръки за 2019 г. относно свързаните с инвестициите икономически политики. Всички специфични за държавата препоръки за 2019 г. следва да бъдат взети предвид при стратегическото програмиране на финансирането по линия на политиката на сближаване за периода след 2020 г., включително за смекчаващи мерки и стратегии за премахване на мерките, свързани с настоящата криза.
- (26) Европейският семестър осигурява рамката за непрекъсната координация на политиките в областта на икономиката и заетостта в Съюза, която може да допринесе за постигане на устойчива икономика. В своите национални програми за реформи за 2020 г. държавите членки направиха преглед на постигнатия напредък по изпълнението на целите на ООН за устойчиво развитие (ЦУР). Гарантирайки цялостното изпълнение на специфичните за държавата препоръки за 2020 г., Ирландия ще допринесе за напредъка към постигането на ЦУР и за общите усилия за осигуряване на конкурентоспособна устойчивост в Съюза.
- (27) Тясната координация между икономиките в Икономическия и паричен съюз е от основно значение за постигането на бързо възстановяване от икономическото въздействие на пандемията от COVID-19. Като държава членка, чиято парична единица е еврото, Ирландия следва да гарантира, че нейните политики са в съответствие с препоръките за еврозоната за 2020 г. и са координирани с тези на останалите държави членки, чиято парична единица е еврото, като се вземат предвид политическите насоки на Еврогрупата.
- (28) В рамките на европейския семестър за 2020 г. Комисията направи цялостен анализ на икономическата политика на Ирландия и го публикува в доклада за страната за 2020 г. Тя извърши и оценка на програмата за стабилност за 2020 г., на националната програма за реформи за 2020 г. и на последващите действия във връзка със специфичните за държавата препоръки, отправени към Ирландия през предходните години. Комисията взе предвид не само тяхното значение за провеждането на устойчива бюджетна и социално-икономическа политика в Ирландия, но и тяхното съответствие с правилата и насоките на Съюза предвид необходимостта от засилване на цялостното икономическо управление на Съюза чрез принос на равнище Съюз към бъдещите решения на държавите членки.
- (29) С оглед на тази оценка Съветът разгледа програмата за стабилност за 2020 г., като становището му (?) е изразено по-специално в препоръка 1 по-долу,
- (30) С оглед на задълбочения преглед, направен от Комисията, и на тази оценка Съветът разгледа националната програма за реформи за 2020 г. и програмата за стабилност за 2020 г. Специфичните за държавата препоръки за 2020 г. отчитат необходимостта от справяне с пандемията от COVID-19 и улесняване на икономическото възстановяване като необходима първа стъпка за коригиране на дисбалансите. Специфичните за държавата препоръки за 2020 г., които се отнасят пряко до макроикономическите дисбаланси, установени от Комисията съгласно член 6 от Регламент (ЕС) № 1176/2011, се съдържат в препоръки 1, 2 и 4,

ПРЕПОРЪЧВА на Ирландия да предприеме следните действия през 2020 г. и 2021 г.:

1. Да предприеме всички необходими мерки, в съответствие с общата клауза за дерогация от Пакта за стабилност и растеж, за ефективно справяне с пандемията от COVID-19, поддържане на икономиката и подпомагане на последващото възстановяване. Когато икономическите условия позволяват това, да провежда фискални политики, насочени към постигане на благоразумни средносрочни фискални позиции и гарантиране на устойчивостта на дълга, като същевременно засили инвестициите. Да подобри достъпността на здравната система и да засили нейната устойчивост, включително като отговори на нуждите от работна ръка в здравния сектор и като осигури всеобщо покритие на първичната медицинска помощ.
2. Да подпомага заетостта чрез развиването на умения. Да преодолее риска от цифрово разделение, включително в сектора на образованието. Да увеличи предоставянето на социални жилища и жилища на достъпна цена.

(?) Съгласно член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97.

3. Да продължи да оказва подкрепа на предприятията, по-специално на МСП, особено чрез мерки, които гарантират тяхната ликвидност. Да даде приоритет на готови за изпълнение публични инвестиционни проекти и да насърчава частните инвестиции за стимулиране на икономическото възстановяване. Да съсредоточи инвестициите върху екологичния и цифровия преход, по-специално върху чистото и ефективно производство и използване на енергия, устойчивия обществен транспорт, водоснабдяването и пречистването на водите, научните изследвания и иновациите, както и цифровата инфраструктура.
4. Да разшири данъчната основа. Да активизира действията за отстраняване на характеристиките на данъчната система, които улесняват агресивното данъчно планиране, включително по отношение на изходящите плащания. Да осигури ефективен надзор и прилагане на рамката за борба с изпирането на пари по отношение на професионалистите, предоставящи услуги на доверително управление и дружества.

Съставено в Брюксел на 20 юли 2020 година.

За Съвета
Председател
J. KLOECKNER

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА**от 20 юли 2020 година****относно националната програма за реформи на Гърция за 2020 г. и съдържаща становище на Съвета
относно програмата за стабилност на Гърция за 2020 г.**

(2020/C 282/08)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики ⁽¹⁾, и по-специално член 5, параграф 2 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси ⁽²⁾, и по-специално член 6, параграф 1 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

- (1) На 17 декември 2019 г. Комисията прие годишната стратегия за устойчив растеж, с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2020 г. Тя взе надлежно предвид Европейския стълб на социалните права, провъзгласен от Европейския парламент, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г. Въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 на 17 декември 2019 г. Комисията прие също доклад за механизма за предупреждение, в който Гърция е посочена като държава членка, за която ще се извърши задълбочен преглед. На същата дата Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната.
- (2) Докладът за Гърция за 2020 г. беше публикуван на 26 февруари 2020 г. В него бяха оценени напредъкът на Гърция в изпълнението на специфичните за държавата препоръки, приети от Съвета на 9 юли 2019 г. ⁽³⁾, (наричани по-нататък „специфичните за държавата препоръки за 2019 г.“), както и напредъкът на Гърция по националните ѝ цели по стратегията „Европа 2020“. В доклада беше включен и задълбочен преглед по член 5 от Регламент (ЕС) № 1176/2011, чиито резултати също бяха публикувани на 26 февруари 2020 г. Анализът на Комисията ѝ даде основание да заключи, че в Гърция са налице прекомерни макроикономически дисбаланси. По-специално, установените дисбаланси са свързани с големия публичен дълг, високото равнище на необслужваните кредити в счетоводните баланси на банките и външния сектор, в контекста на все още ниския потенциал за растеж и високата безработица.
- (3) На 11 март 2020 г. Световната здравна организация обяви официално световна пандемия от COVID-19. Това е тежка извънредна ситуация в областта на общественото здраве, която засяга гражданите, обществата и икономиките. Тя поставя националните здравни системи под силен натиск, причинява смущения в световните вериги за доставки, нестабилност на финансовите пазари и сътресения в потребителското търсене и се отразява отрицателно на различни сектори. Застрашени са работните места и доходите на хората, както и стопанската дейност на предприятията. Пандемията предизвика голямо икономическо сътресение, от което вече има сериозни последици в Съюза. На 13 март 2020 г. Комисията прие съобщение, в което се призовава за координирани икономически мерки в отговор на кризата, включващи всички участници на национално равнище и на равнището на Съюза.

⁽¹⁾ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

⁽²⁾ ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25.

⁽³⁾ ОВ C 301, 5.9.2019 г., стр. 42.

- (4) Редица държави членки обявиха извънредно положение или въведоха спешни мерки. Всички спешни мерки следва да бъдат строго пропорционални, необходими, ограничени във времето и в съответствие с европейските и международните стандарти. Те следва да подлежат на демократичен надзор и независим съдебен контрол.
- (5) На 20 март 2020 г. Комисията прие съобщение относно активирането на общата клауза за дерогация, предвидена в Пакта за стабилност и растеж. Както е посочено в член 5, параграф 1, член 6, параграф 3, член 9, параграф 1 и член 10, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 1466/97 и член 3, параграф 5 и член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета ⁽⁴⁾, общата клауза за дерогация улеснява координирането на бюджетните политики в период на драстичен икономически спад. В съобщението си от 20 март 2020 г. Комисията изложи своето становище, че предвид очаквания сериозен икономически спад вследствие на пандемията от COVID-19 са изпълнени условията за активирането на общата клауза за дерогация, и предложи на Съвета да одобри това заключение. На 23 март 2020 г. министрите на финансите на държавите членки се съгласиха с оценката на Комисията. Те изразиха съгласие, че сериозният икономически спад изисква решителни, амбициозни и координирани ответни мерки. Активирането на общата клауза за дерогация позволява временно отклонение от плана за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел, при условие че с това не се излага на риск фискалната устойчивост в средносрочен план. Във връзка с корективните мерки на Пакта за стабилност и растеж Съветът може също така да реши, по препоръка на Комисията, да приеме промяна във фискалната траектория. Общата клауза за дерогация не спира прилагането на процедурите, предвидени в Пакта за стабилност и растеж. Тя позволява на държавите членки да се отклонят от бюджетните изисквания, които обичайно се прилагат, като същевременно дава възможност на Комисията и на Съвета да предприемат необходимите мерки за координиране на политиката в рамките на Пакта.
- (6) Необходими са постоянни действия за ограничаване и контрол на разпространението на пандемията от COVID-19, за повишаване на устойчивостта на националните здравни системи, за смекчаване на социално-икономическите последици от пандемията чрез мерки за подкрепа на предприятията и домакинствата, както и за гарантиране на подходящи здравословни и безопасни условия на труд с оглед на възобновяването на икономическата дейност. Съюзът следва да използва пълноценно различните инструменти, с които разполага, за да подкрепи усилията на държавите членки в тези области. Успоредно с това държавите членки и Съюзът следва да работят съвместно, за да подготвят мерките, необходими за връщането към нормалното функциониране на нашите общества и икономики, както и към устойчивия растеж, като се интегрират, наред с другото, екологичният преход и цифровата трансформация и се извадят поуки от кризата.
- (7) Кризата, свързана с COVID-19, изтъкна гъвкавостта, която предлага вътрешният пазар по отношение на адаптирането към извънредни ситуации. За да се гарантират обаче бърз и плавен преход към етапа на възстановяване и свободното движение на стоки, услуги и работници, извънредните мерки, които възпрепятстват нормалното функциониране на вътрешния пазар, следва да бъдат премахнати веднага щом престанат да бъдат абсолютно необходими. Текущата криза разкри необходимостта от планове за готовност за действие при кризи в здравния сектор. Подобрени стратегии за покупки, диверсифицирани вериги на доставки и стратегически запаси от основни консумативи са сред елементите от изключително значение за разработването на по-обхватни планове за готовност за действие при кризи.
- (8) Законодателят на Съюза вече измени съответните законодателни уредби посредством регламенти (ЕС) 2020/460 ⁽⁵⁾ и (ЕС) 2020/558 ⁽⁶⁾ на Европейския парламент и на Съвета, предоставяйки на държавите членки възможността да мобилизират всички неизползвани ресурси от европейските структурни и инвестиционни фондове, за да могат да се справят с извънредните последици от пандемията от COVID-19. Тези изменения ще осигурят допълнителна гъвкавост, както и опростени и рационализирани процедури. За да се намали натискът върху паричните потоци, за счетоводната 2020—2021 година държавите членки могат също така да се възползват от 100-процентово съфинансиране от бюджета на Съюза. Гърция се насърчава да използва пълноценно тези възможности, за да помогне на най-засегнатите лица и сектори.
- (9) Възможно е разпространението на социално-икономическите последици от пандемията от COVID-19 да бъде неравномерно в различните региони на Гърция поради различните модели на специализация, по-специално в регионите, зависещи в голяма степен от туризма, и в по-общ план от стопански дейности, за които е необходим пряк контакт с потребителите. Това води до съществен риск регионалните и териториалните различия в Гърция да се

⁽⁴⁾ Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за определяне и изясняване на прилагането на процедурата при прекомерен дефицит (ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 6).

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) 2020/460 на Европейския парламент и на Съвета от 30 март 2020 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013 и (ЕС) № 508/2014 във връзка със специални мерки за мобилизиране на инвестиции в системите на здравеопазване на държавите членки и в други сектори на техните икономики в отговор на избухването на COVID-19 (Инвестиционна инициатива в отговор на коронавируса) (ОВ L 99, 31.3.2020 г., стр. 5).

⁽⁶⁾ Регламент (ЕС) 2020/558 на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2020 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1301/2013 и (ЕС) № 1303/2013 по отношение на специалните мерки за предоставяне на изключителна гъвкавост за използване на европейските структурни и инвестиционни фондове в отговор на избухването на COVID-19 (ОВ L 130, 24.4.2020 г., стр. 1).

засилят, като се задълбочи вече наблюдаваната тенденция за все по-големи различия между столицата и особено островните и планинските региони, която допълнително се засили през годините на финансовата криза. В съчетание с риска от временни смущения в процеса на конвергенция между държавите членки настоящата ситуация изисква целенасочени мерки на политиките.

- (10) На 30 април 2020 г. Гърция представи своята национална програма за реформи за 2020 г. и своята програма за стабилност за 2020 г. Двете програми бяха оценени едновременно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях.
- (11) Понастоящем спрямо Гърция се прилагат предпазните мерки на Пакта за стабилност и растеж и правилото за дълга.
- (12) В своята програма за стабилност за 2020 г. правителството планира номиналното салдо да се влоши, преминавайки от излишък в размер на 1,5 % от брутният вътрешен продукт (БВП) през 2019 г. към дефицит от 4,7 % от БВП през 2020 г. Предвижда се дефицитът да намалее до 0,2 % от БВП през 2021 г. След намалението, достигнало 176,6 % от БВП през 2019 г., съгласно програмата за стабилност за 2020 г. се очаква през 2020 г. съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП да нарасне до 188,8 %, а през 2021 г. да спадне отново до 176,8 %. Налице са рискове, които са в основата на бюджетните прогнози, а именно висящите съдебни спорове, както и задълженията за предоставяне на обществена услуга. Макроикономическата и фискалната перспектива се характеризират с висока степен на несигурност поради пандемията от COVID-19.
- (13) В отговор на пандемията от COVID-19 и в рамките на координирания подход на Съюза Гърция прие своевременни бюджетни мерки за увеличаване на капацитета на здравната си система, за ограничаване на пандемията и за облекчаване на положението на засегнатите в особена степен лица и сектори. Съгласно програмата за стабилност за 2020 г. тези бюджетни мерки възлизат на 5,4 % от БВП. Тези мерки включват временна икономическа подкрепа за работещите на заплата, самостоятелно заетите лица, едноличните фирми и някои свободни професии, засегнати от пандемията, изплащане на възстановими аванси на предприятия с намален оборот, плащане на социалноосигурителни вноски за служители, чиито трудови договори са били временно спрени, отсрочване на данъци и социалноосигурителни вноски, включително схеми за разсрочено плащане на данъци с продължителност от поне три месеца за всички дружества, за самостоятелно заетите лица и за работещи на заплата, засегнати от пандемията от COVID-19, лихвена субсидия по заеми за малки и средни предприятия (МСП) и по-големи разходи за здравеопазване. Освен това Гърция обяви мерки, които, макар и да нямат пряко отражение върху бюджета, ще допринесат за осигуряването на подкрепа за ликвидността на предприятията. Тези мерки включват предоставяне на парично обезпечение в подкрепа на банковото кредитиране, разпределено чрез Hellenic Development Bank. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2020 г. обаче всяко отсрочване на данъци също се счита за мярка за ликвидност без отрицателно въздействие върху бюджета през 2020 г. Като цяло предприятиите от Гърция мерки са в съответствие с насоките, изложени в съобщението на Комисията от 13 март 2020 г. Цялостното прилагане на спешните мерки и фискалните мерки за подкрепа, последвано от пренасочване на фискалните политики към постигане на разумни средносрочни фискални позиции, когато икономическите условия позволят това, ще допринесе за запазването на фискалната устойчивост в средносрочен план.
- (14) Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2020 г. при непроменени политики се предвижда дефицитът на Гърция по консолидирания държавен бюджет да бъде 6,4 % от БВП през 2020 г. и 2,1 % от БВП през 2021 г. Съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да достигне 196,4 % от БВП през 2020 г. и 182,6 % през 2021 г.
- (15) На 20 май 2020 г. Комисията представи доклад, изготвен в съответствие с член 126, параграф 3 от Договора, поради неспазването от страна на Гърция на правилото за дълга през 2019 г. и планираното от Гърция нарушение на прага от 3 % от БВП за дефицита през 2020 г. Като цяло анализът на Комисията сочи, че критерият за дълга, определен в Договора и в Регламент (ЕО) № 1467/97, е изпълнен, докато критерият за дефицита не е изпълнен.
- (16) Що се отнася до пандемията от COVID-19, своевременният отговор и прилагането на ограниченията в Гърция изглеждат ефикасен начин на действие, ако се съди по сравнително малкия брой потвърдени случаи на зараза до момента. Очаква се обаче икономическите последици от кризата, предизвикана от COVID-19, да бъдат сериозни, тъй като в сравнение с други държави членки Гърция разчита в голяма степен на туризма и транспорта. В сектора на туризма Гърция може да загуби голяма част от приходите в сравнение с 2019 г. Туризмът е най-важната експортна услуга на гръцката икономика и представлява 45 % от износа на услуги. Освен това се очаква корабоплаването, което представлява 40 % от износа на услуги, също да бъде засегнато от спада в търсенето, тъй като световната търговия се забавя поради пандемията. Поради мерките за изолация в домашни условия, по-ниските разполагаеми доходи и по-голямата безработица се очаква вътрешното търсене да се свие значително.

- (17) Срещу разпространението на пандемията от COVID-19 Гърция задейства своя национален план при пандемия и бързо въведе редица безпрецедентни мерки, включително строга карантина и социално дистанциране, особено за лицата, за които има съмнения, че са имали контакт с вирусносители. Органите приеха широк набор от мерки за смекчаване на икономическото и социалното въздействие, възлизали на до 10,5 % от БВП през 2020 г. Мерките включват 5 % от БВП фискални мерки, чието нетно отражение върху бюджета е 3,7 % от БВП, и допълнителни 1,9 % от БВП за временно отсрочване на данъци и парично обезпечение в полза на търговските банки, които биха могли да отпуснат до 3,6 % от БВП допълнителни нови заеми. Секторът на общественото здравеопазване получи еднократна помощ от 273 млн. евро, която ще покрие, например, наемането на 2 000 души допълнителен здравен персонал, закупуването на свързани със здравето оборудване и консумативи, както и за засилен скрининг.
- (18) За да продължи да се справя с пандемията от COVID-19, капацитетът, достъпността и устойчивостта на системата за здравеопазване трябва да бъдат подобрени. Все още е голям размерът на преките плащания за частни здравни услуги и неофициалните плащания, които са тясно свързани с неефективното управление на болниците. Това води до неравенства. Достъпът продължава да бъде проблем, а посочените по собствена преценка незадоволени потребности от здравни грижи са сред най-големите в Съюза, като се наблюдават сериозни различия в зависимост от доходите и трудовия статус. Доплащанията не са достатъчно обвързани с имущественото състояние, за да се защитят уязвимите групи. Проблемът се изостря от свръхпредлагането, а отгук и свръхпотреблението на често прекомерно скъпи лекарства. За да се справи с този проблем, Гърция провежда амбициозна реформа на първичната медицинска помощ, за да осигури достъп до основни качествени услуги в краткосрочен план и да изгради цялостна система, основана на направления, за цялото население в дългосрочен план. Първите признаци показват, че този подход е от възлово значение за защита на гражданите и ограничаване на разпространението на вируса, като същевременно гарантира, че пълният капацитет на системата може да се използва за лечение на пациенти според техните нужди. Все още не е намерено устойчиво решение за разходите за здравеопазване, тъй като фискалната устойчивост се осигурява най-вече от система за възстановяване на дължими средства, която е поставена под все по-силен натиск поради недостатъчни структурни мерки. Въпреки някои окуражителни действия, предприети неотдавна, централизираното възлагане на обществени поръчки все още е слабо. През 2018 г. публичните разходи за здравеопазване бяха под средните за Съюза, дори като се вземе предвид стойността на възстановените суми, с която те биха нараснали с около 1 % от БВП. Необходими са повишена ефективност и допълнителни финансови ресурси за подобряване на ефективността, достъпността и цялостната устойчивост на системата за здравеопазване.
- (19) Необходими са мерки за смекчаване на въздействието на кризата, предизвикана от COVID-19, върху работниците и предприятията. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2020 г. се очаква безработицата да нарасне до 19,9 % през 2020 г. и да намалее до 16,8 % през 2021 г. Гърция вече въведе временна схема за облекчаване на разходите за труд за предприятия, чиято дейност е била преустановена или сериозно засегната, като същевременно се защитават трудовите договори и се осигурява подпомагане на доходите на засегнатите работници. Въвеждането на всеобхватен режим на работа при непълно работно време обаче би осигурило по-устойчиво и гъвкаво решение и органите предприеха стъпки в тази посока, като приеха схемата за подкрепа на заетостта SYN-ERGASIA, която ще бъде въведена от 15 юни до 15 октомври 2020 г. Подобна схема ще позволи на предприятията да намалят работното време по модулиран начин, съответстващ на степента, до която техните дейности са били ограничени, като същевременно се запази функционирането на отраслите и се избегне превръщането на временните съкращения в постоянни. Разширяването на обхвата на гъвкавите схеми на работа, като например дистанционната работа, които досега бяха ограничени в Гърция в сравнение с други държави членки, ще спомогне също за запазването на икономическата активност и работните места по време на изолацията при домашни условия и социалното дистанциране.
- (20) Кризата, предизвикана от COVID-19, заплашва допълнително да влоши социалното положение на големи части от населението и да увеличи неравенствата в доходите. Преди пандемията делът на населението в Гърция, изложено на риск от бедност или социално изключване, все още бе един от най-големите в Съюза, като децата и хората в трудоспособна възраст са изложени на по-голям риск, отколкото възрастните хора. Бедността на работещите, достъпът до жилища на приемливи цени и енергийната бедност също поражда сериозно безпокойство. За да бъдат смекчени последиците от кризата, от решаващо значение ще бъде предоставянето на подходящо заместване на доходите за всички засегнати работници и самостоятелно заети лица, включително тези, които са изправени пред пропуски в достъпа до социална закрила. Ще бъде важно също така да бъдат подкрепени най-уязвимите хора, включително неактивните и недекларираните работници, чрез укрепване на мрежите за социална сигурност. При наличието на повече хора, които вероятно ще прибегнат до основните мрежи за сигурност, ще бъде важно да се подобри адекватността на минималното подпомагане на доходите. Необходим е цялостен достъп до социални услуги за най-нуждаещите се и уязвимите групи, включително хората с увреждания, бежанците и лицата, търсещи убежище. Освен това услугите за предоставяне на дългосрочни грижи не са достатъчно развити. Гърция следва също така да подкрепи допълнително достъпа до жилища на приемливи цени, особено за домакинствата, изложени на риск от бедност, например като въведе схема за подпомагане на уязвимите собственици на ипотекирани жилища.

- (21) Кризата, предизвикана от COVID-19, спря положителните промени на пазара на труда, наблюдавани през последните години, а безработицата отново ще нарасне. За да подкрепи стабилното възстановяване на заетостта в периода след кризата, Гърция трябва да завърши реформите, за да повиши ефективността на политиките за започване на работа, особено програмите за обучение. От възлово значение ще бъде увеличаването на капацитета на публичната служба по заетостта да осигурява постоянна и индивидуализирана подкрепа за търсещите работа лица. Гърция трябва да обърне специално внимание на младите хора и жените, които са засегнати в по-голяма степен от липсата на възможности за заетост. Има и поле за подобряване на социалния диалог, като бъде подпомогнато активното и пълноценно участие на социалните партньори в разработването на политиките, включително при разработването и прилагането на мерки за справяне с последиците от кризата, предизвикана от COVID-19. Правителството следва да съсредоточи усилията си върху подобряването на основните умения за всички, включително уменията в областта на цифровите технологии. От съществено значение ще бъде да се предприемат действия по отношение на слабите образователни резултати, подобряването на професионалното образование и обучение и разширяването на обучението за възрастни. За да намалят несъответствията между търсените и предлаганите умения и да се ускори възстановяването на пазара на труда, жизненоважно е да се повиши качеството и адекватността на образованието и обучението спрямо пазара на труда.
- (22) Предоставянето на устойчива подкрепа за ликвидността, включително оборотен капитал, на засегнатите предприятия — особено МСП и микропредприятията, по-специално чрез заеми и гаранции, с основание бе приоритет на правителството още в началната му реакция срещу пандемията от COVID-19. Гърция въведе три схеми за увеличаване на капиталовата ликвидност на предприятията по Временната рамка за държавна помощ, а именно: i) схема, обхващаща възстановими авансови плащания; ii) схема за парични обезпечения за покриване на банкови заеми; и iii) схема за лихвени субсидии за текущи заеми. В този процес е важно банковият сектор да изтъпява — с подкрепата на органите — своята посредническа роля за поддържане на необходимия поток от кредити въз основа на подходяща оценка на кредитния риск и разумни кредитни стандарти, като същевременно докладва точно всяко влошаване на качеството на активите. Подкрепата за способността на банковия сектор да предложи устойчиви решения за реструктуриране на дълга на жизнеспособни кредитополучатели, засегнати от кризата, ще бъде от решаващо значение, за да се гарантира качеството на активите, като същевременно се стимулира икономическото възстановяване.
- (23) За да се стимулира икономическото възстановяване, ще бъде важно да се даде приоритет на готови за изпълнение публични инвестиционни проекти, както и да се стимулират частните инвестиции, включително чрез съответни реформи. Увеличаването на стимулиращите растежа инвестиции в приоритетните сектори ще бъде от основно значение като фактор за дългосрочен растеж и за намаляване на регионалните различия. През 2019 г. публичните инвестиции изостанаха спрямо плановете с над 1 % от БВП по подобие на сходните слаби резултати от предходните години. Органите започнаха да работят за преодоляване на постоянното непълно усвояване, като създадоха „национална програма за развитие“, за да укрепят правилата, уреждащи разработването, управлението, финансирането и изпълнението на подкрепяните проекти, както и план за действие за подобряване на прогнозите и мониторинга на публичните инвестиции. Като се има предвид важната роля на публичните инвестиции за бързото икономическо възстановяване след кризата, предизвикана от COVID-19, от решаващо значение е да бъдат отстранени оставащите административни пречки и да бъде създаден портфейл от нови проекти. Създаването на специален инструмент за подготовка на проекти би могло допълнително да подобри и ускори публичните инвестиции. Очаква се по-ефективното изпълнение на публичните инвестиции допълнително да стимулира растежа благодарение на мултиплициращия ефект. Гърция би могла да се възползва също от по-ефикасни и устойчиви обществени поръчки като неразделна част от нейните усилия да подобри и рационализира публичните разходи, както и да гарантира конкурентна бизнес среда. За това ще е необходимо чрез подходящи законодателни и административни мерки да бъдат отстранени установените недостатъци, например трайното явление на неоправдано и прекалено ниски тържни оферти.
- (24) За възстановяването на икономиката на Гърция ще е необходимо също да бъдат отстранени някои дългосрочни слабости и оползотворени бъдещи възможности. Сред секторите със значителни нужди от инвестиции са транспортът и логистиката, в които е особено необходима подкрепа за железопътния транспорт, пътната безопасност и модернизирани на интермодалните центрове, както и управлението на твърдите отпадъци и градските отпадъчни води, за които са необходими устойчиви от екологична гледна точка инвестиции. За прехода на Гърция към неутрална по отношение на климата икономика ще са необходими също значителни частни и публични инвестиции за продължителен период от време. Планираните инвестиции, например маломашабните проекти в областта на енергийната ефективност, санирането на сгради и проектите за енергия от възобновяеми източници, биха могли да бъдат изпълнени с приоритет и да допринесат за икономическото възстановяване след пандемията от COVID-19. Подготвителната работа за средносрочни мерки за възстановяване може да се възползва от инвестициите, предвидени в националните планове на държавите членки в областта на енергетиката и климата, списъците с проекти от общ интерес и плановете за развитие на инфраструктурата. Свързаните инвестиции биха могли да включват трансгранични връзки за внос и износ на електроенергия между съседните държави членки, за да се гарантират устойчиви доставки на енергия за гражданите и предприятията в Гърция, както и мерки за гарантиране на справедлив преход на регионите, които са най-силно засегнати от амбициозния план на Гърция да се откаже от производство на електроенергия от лигнитни въглища. Програмирането на Фонда за справедлив преход, който е предмет на предложението на Комисията, за периода 2021—2027 г. би могло да помогне на Гърция да преодолее някои от предизвикателствата, свързани с прехода към неутрална по отношение на климата икономика, по-специално на териториите, обхванати от приложение Г към доклада за страната за 2020 г. Това ще позволи на Гърция да използва този фонд възможно най-пълноценно.

- (25) Въпреки постигнатия известен напредък през предходните години Гърция трябва да ускори усилията си да подобри своите резултати в областта на цифровите технологии, включително като внедри цифрови инструменти и услуги в публичната администрация, съдебната система и предприятията. Поддържането на набраната инерция и запазването на ползите от пускането на редица цифрови услуги след разпространението на пандемията от COVID-19 ще бъде от особено значение за публичната администрация и през фазата на възстановяване. Стратегическият подход за ускоряване на използването на цифрови технологии във всички икономически сектори, включително в публичната администрация, и оперативната съвместимост на различните информационни системи, по-специално базата данни за надзор на пазара, ще спомогне да бъде преодоляна разликата в производителността спрямо останалите държави членки, чиято парична единица е еврото, и ще намали административната тежест. Подобряването на наличието на мрежи с много голям капацитет и използването на високоскоростен интернет също е приоритет. Що се отнася до уменията в областта на цифровите технологии, Гърция остава под средната стойност за Съюза, тъй като през 2019 г. едва 51 % от хората между 16 и 74 години са имали поне основни цифрови умения в сравнение със средно 58 % за Съюза. Повишаването на уменията в областта на цифровите технологии ще позволи на всички в Гърция да се ползват от равен достъп до електронни услуги, ще помогне на предприятията да използват ефективно дистанционната работа и електронни инструменти и ще позволи на всички учаси, независимо дали са ученици, студенти или обучаващи се възрастни, да участват пълноценно в дистанционното обучение. Следва да се обърне специално внимание на хората в неравностойно положение, включително бежанците и лицата, търсещи убежище, и живеещите в отдалечени и селски райони.
- (26) След като приключи успешно своята програма за финансова помощ по Европейския механизъм за стабилност през 2018 г., Гърция е обект на засилено наблюдение в съответствие с Регламент (ЕС) № 472/2013 на Европейския парламент и на Съвета⁽⁷⁾. Задействането на засиленото наблюдение по отношение на Гърция съгласно решения за изпълнение (ЕС) 2018/1192⁽⁸⁾ и (ЕС) 2019/338⁽⁹⁾ на Комисията потвърждава факта, че в средносрочен план страната трябва да продължи да приема мерки за справяне с потенциалните източници на макроикономически дисбаланси, като същевременно изпълнява структурни реформи в подкрепа на стабилен и устойчив икономически растеж. Гърция пое ангажимент в рамките на заседанието на Еврогрупата от 22 юни 2018 г. да продължи всички възлови реформи по програмата до пълното им завършване. Гърция се ангажира също така с изпълнението на специфични мерки, свързани с фискалните и фискално-структурните политики, социалното подпомагане, финансовата стабилност, пазара на труда и продуктовите пазари, приватизацията, функционирането на съдебната система и публичната администрация и борбата с корупцията. Тези структурни реформи са все по-важни за усилията на Гърция да задвижи отново икономиката си. Успешното изпълнение и приключване на тези реформи следва значително да подкрепи растежа на Гърция в средносрочен и дългосрочен план. Гърция трябва да докладва на всеки три месеца за своя напредък относно изпълнението на ангажиментите, поети в рамките на засиленото наблюдение, като в случай на благоприятен доклад на полугодие може да се проправи пътят за задействане на мерки за опрощаване на дълга в годишен размер на 0,7 % от БВП. През април 2019 г. и декември 2019 г. Еврогрупата постигна съгласие по освобождаването на първите два транша от мерките за дълга, зависещи от осъществяването на конкретна политика, на стойност 970 млн. евро и 767 млн. евро. На 20 май 2020 г. бе публикуван шестият доклад за засиленото наблюдение, в който се оценява напредъкът на Гърция в изпълнението на нейните ангажименти.
- (27) Докато специфичните за държавата препоръки, съдържащи се в настоящата препоръка (наричани по-нататък „специфичните за държавата препоръки за 2020 г.“), са насочени към преодоляване на социално-икономическите последици от пандемията от COVID-19 и улесняване на икономическото възстановяване, специфичните за държавата препоръки за 2019 г. обхващаха също реформи, които са от съществено значение за справяне със средносрочните и дългосрочните структурни предизвикателства. Специфичните за държавата препоръки за 2019 г. продължават да бъдат актуални и ще продължат да бъдат наблюдавани през следващия годишен цикъл на европейския семестър. Това се отнася и за специфичните за държавата препоръки за 2019 г. относно свързаните с инвестициите икономически политики. Всички специфични за държавата препоръки за 2019 г. следва да бъдат взети предвид при стратегическото програмиране на финансирането по линия на политиката на сближаване за периода след 2020 г., включително за смекчаващи мерки и стратегии за изход от настоящата криза.
- (28) По-специално в настоящата обстановка е от решаващо значение да бъде запазен акцентът върху оздравяването на банките, с цел да се запази финансовата стабилност и да се освободи капацитет в банковия сектор, който да позволи да се финансира възстановяването на икономиката. Банковият сектор стана по-устойчив, благодарение на което контролът върху движението на капитали бе премахнат през септември 2019 г., но наследените от миналото рискове и предизвикателства остават големи. Сред тях са все още големият обем необслужвани кредити, капиталовата позиция, спазваща капиталовите изисквания, но подложена на нарастващо търсене на капитал в средносрочен план, както и слабата рентабилност, зависеща от ръста на кредитирането. В резултат на това гръцките банки са особено

(7) Регламент (ЕС) № 472/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2013 г. за засилване на икономическото и бюджетно наблюдение над държавите членки в еврозоната, изпитващи или застрашени от сериозни затруднения по отношение на финансовата си стабилност (ОВ L 140, 27.5.2013 г., стр. 1).

(8) Решение за изпълнение (ЕС) 2018/1192 на Комисията от 11 юли 2018 г. относно задействането на засилено наблюдение за Гърция (ОВ L 211, 22.8.2018 г., стр. 1).

(9) Решение за изпълнение (ЕС) 2019/338 на Комисията от 20 февруари 2019 г. относно продължаването на засиленото наблюдение на Гърция (ОВ L 60, 28.2.2019 г., стр. 17).

изложени на риска от увеличаване на разходите за финансиране и от повторно влошаване на качеството на активите поради пандемията от COVID-19. Насърчаването на непрекъснатото функциониране на вторичния пазар на необслужвани кредити, успоредно с ново кредитиране и жизнеспособно дългосрочно кредитно реструктуриране при спазването на разумни кредитни стандарти, може да играе възлова роля за постигане на двойната цел за смекчаване на въздействието на пандемията върху качеството на активите, като същевременно се търси решение за наследените необслужвани кредити. Провеждането на реформа в правната уредба, която да позволява неограничено изпълнение на обезпечения спрямо кредитополучатели, изпаднали в неизпълнение, може да бъде съществена стъпка в тази посока.

- (29) Европейският семестър осигурява рамката за непрекъсната координация на политиките в областта на икономиката и заетостта в Съюза, която може да допринесе за постигане на устойчива икономика. В своите национални програми за реформи за 2020 г. държавите членки направиха преглед на постигнатия напредък по изпълнението на целите на ООН за устойчиво развитие (ЦУР). Като гарантира цялостното изпълнение на специфичните за държавата препоръки за 2020 г., Гърция ще допринесе за напредъка към постигането на ЦУР и за общите усилия за осигуряване на конкурентоспособна устойчивост в Съюза.
- (30) Тясната координация между икономиките в Икономическия и паричен съюз е от основно значение за постигането на бързо възстановяване от икономическото въздействие на пандемията от COVID-19. Като държава членка, чиято парична единица е еврото, Гърция следва да гарантира, че нейните политики продължават да са в съответствие с препоръките за еврозоната за 2020 г. и са координирани с тези на останалите държави членки, чиято парична единица е еврото, като същевременно взема предвид политическите насоки на Еврогрупата.
- (31) В рамките на европейския семестър за 2020 г. Комисията направи цялостен анализ на икономическата политика на Гърция и го публикува в доклада за страната за 2020 г. Тя извърши и оценка на програмата за стабилност за 2020 г., на националната програма за реформи за 2020 г. и на последващите действия във връзка със специфичните за държавата препоръки, отправени към Гърция през 2019 г. Комисията взе предвид не само тяхното значение за провеждането на устойчива фискална и социално-икономическа политика в Гърция, но и тяхното съответствие с правилата и насоките на Съюза предвид необходимостта от засилване на цялостното икономическо управление на Съюза чрез принос на равнището на Съюза към бъдещите решения на държавите членки.
- (32) С оглед на тази оценка Съветът разгледа програмата за стабилност за 2020 г., като становището му ⁽¹⁰⁾ е изразено по-специално в препоръка 1 по-долу,
- (33) С оглед на задълбочения преглед, направен от Комисията, и на тази оценка Съветът разгледа националната програма за реформи за 2020 г. и програмата за стабилност за 2020 г. Специфичните за държавата препоръки за 2020 г. отчитат необходимостта от справяне с пандемията от COVID-19 и улесняване на икономическото възстановяване като необходима първа стъпка за коригиране на дисбалансите. Специфичните за държавата препоръки за 2020 г., които се отнасят пряко до макроикономическите дисбаланси, установени от Комисията съгласно член 6 от Регламент (ЕС) № 1176/2011, се съдържат в препоръки 1, 2, 3 и 4 по-долу,

ПРЕПОРЪЧВА на Гърция да предприеме следните действия през 2020 и 2021 г.:

1. Да предприеме всички необходими мерки, в съответствие с общата клауза за дерогация от Пакта за стабилност и растеж, за ефективно справяне с пандемията от COVID-19, поддържане на икономиката и подпомагане на последващото възстановяване. Когато икономическите условия позволяват това, да провежда фискални политики, насочени към постигане на разумни средносрочни фискални позиции и гарантиране на устойчивостта на дълга при насърчаване на инвестициите. Да укрепи устойчивостта на здравната система и да осигури адекватен и равен достъп до здравни грижи.
2. Да смекчи въздействието на предизвиканата от COVID-19 криза върху заетостта и социалната сфера, включително като въведе мерки, например схеми на работа при непълно работно време и осигуряване на ефективна подкрепа за активизиране.

⁽¹⁰⁾ Съгласно член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97.

3. Да предприеме бързо мерки за осигуряване на ликвидност и непрекъснат поток от кредити и друго финансиране за икономиката, като се съсредоточи по-специално върху МСП, които са най-силно засегнати от кризата. Да даде приоритет на готови за изпълнение публични инвестиционни проекти и да стимулира частните инвестиции, за да се ускори икономическото възстановяване. Да съсредоточи инвестициите върху екологичния и цифровия преход, по-специално върху безопасните и устойчиви транспорт и логистика, чистото и ефективно производство на енергия и нейното използване, екологичната инфраструктура, цифровите инфраструктури с много голям капацитет и цифровите умения. Да подобри ефективността и цифровизацията на публичната администрация и да насърчава цифровата трансформация на предприятията.
4. Да продължи и завърши реформите в съответствие с ангажиментите след приключването на програмата, поети на заседанието на Еврогрупата от 22 юни 2018 г., за възобновяване на устойчивото икономическо възстановяване след постепенното облекчаване на ограниченията, наложени поради пандемията от COVID-19.

Съставено в Брюксел на 20 юли 2020 година.

За Съвета
Председател
J. KLOECKNER

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА**от 20 юли 2020 година****относно националната програма за реформи на Испания за 2020 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Испания за 2020 г.**

(2020/C 282/09)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики ⁽¹⁾, и по-специално член 5, параграф 2 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси ⁽²⁾, и по-специално член 6, параграф 1 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

- (1) На 17 декември 2019 г. Комисията прие годишната стратегия за устойчив растеж, с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2020 г. Тя взе надлежно предвид Европейския стълб на социалните права, провъзгласен от Европейския парламент, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г. Въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011, на 17 декември 2019 г. Комисията прие също доклада за механизма за предупреждение, в който беше посочено, че Испания е една от държавите членки, за които ще се извърши задълбочен преглед. На същата дата Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната.
- (2) Докладът за Испания за 2020 г. беше публикуван на 26 февруари 2020 г. В него бяха оценени напредъкът на Испания в изпълнението на специфичните за държавата препоръки, приети от Съвета на 9 юли 2019 г. ⁽³⁾ (наричани по-нататък „специфичните за държавата препоръки за 2019 г.“), последващите действия във връзка със специфичните за държавата препоръки, отправени през предходните години, както и напредъкът на Испания по националните ѝ цели по стратегията „Европа 2020“. В доклада беше включен и задълбочен преглед по член 5 от Регламент (ЕС) № 1176/2011, чиито резултати също бяха публикувани на 26 февруари 2020 г. Анализът на Комисията ѝ даде основание да заключи, че в Испания са налице макроикономически дисбаланси. Големият външен и вътрешен дълг, както публичен, така и частен, продължава да представлява уязвимост в условията на все така висока безработица и има трансгранично значение.
- (3) На 11 март 2020 г. Световната здравна организация обяви официално световна пандемия от COVID-19. Това е тежка извънредна ситуация в областта на общественото здраве, която засяга гражданите, обществата и икономиките. Тя поставя националните здравни системи под силен натиск, причинява смущения в световните вериги за доставки, нестабилност на финансовите пазари и сътресения в потребителското търсене и се отразява отрицателно на различни сектори. Застрашени са работните места и доходите на хората, както и стопанската дейност на предприятията. Пандемията предизвика голямо икономическо сътресение, от което вече има сериозни последици в Съюза. На 13 март 2020 г. Комисията прие съобщение, в което се призовава за координирани икономически мерки в отговор на кризата, включващи всички участници на национално равнище и на равнището на Съюза.

⁽¹⁾ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

⁽²⁾ ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25.

⁽³⁾ ОВ C 301, 5.9.2019 г., стр. 48.

- (4) Няколко държави членки обявиха извънредно положение или въведах спешни мерки. Всички спешни мерки следва да бъдат строго пропорционални, необходими, ограничени във времето и в съответствие с европейските и международните стандарти. Те следва да подлежат на демократичен надзор и независим съдебен контрол.
- (5) На 20 март 2020 г. Комисията прие съобщение относно активирането на общата клауза за дерогация, предвидена в Пакта за стабилност и растеж. Както е посочено в член 5, параграф 1, член 6, параграф 3, член 9, параграф 1 и член 10, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 1466/97 и член 3, параграф 5 и член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета ⁽⁴⁾, общата клауза за дерогация улеснява координирането на бюджетните политики в период на драстичен икономически спад. В съобщението си от 20 март 2020 г. Комисията изложи своето становище, че предвид очаквания сериозен икономически спад вследствие на пандемията от COVID-19 са изпълнени условията за активирането на общата клауза за дерогация, и предложи на Съвета да одобри това заключение. На 23 март 2020 г. министрите на финансите на държавите членки се съгласиха с оценката на Комисията. Те изразиха съгласие, че сериозният икономически спад изисква решителни, амбициозни и координирани ответни мерки. Активирането на общата клауза за дерогация позволява временно отклонение от плана за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел, при условие че с това не се излага на риск фискалната устойчивост в средносрочен план. Във връзка с корективните мерки на Пакта за стабилност и растеж Съветът може също така да реши, по препоръка на Комисията, да приеме промяна във фискалната траектория. Общата клауза за дерогация не спира прилагането на процедурите, предвидени в Пакта за стабилност и растеж. Тя позволява на държавите членки да се отклонят от бюджетните задължения, които обичайно се прилагат, като същевременно дава възможност на Комисията и на Съвета да предприемат необходимите мерки за координиране на политиката в рамките на Пакта.
- (6) Необходими са постоянни действия за ограничаване и контрол на разпространението на пандемията от COVID-19, за повишаване на устойчивостта на националните здравни системи, за смекчаване на социално-икономическите последици от пандемията чрез мерки за подкрепа на предприятията и домакинствата, както и за гарантиране на подходящи здравословни и безопасни условия на труд с оглед на възобновяването на икономическата дейност. Съюзът следва да използва пълноценно различните инструменти, с които разполага, за да подкрепи усилията на държавите членки в тези области. Успоредно с това държавите членки и Съюзът следва да работят съвместно, за да подготвят мерките, необходими да доведат до връщането към нормалното функциониране на нашите общества и икономики, както и към устойчивия растеж, като се интегрират, наред с другото, екологичният преход и цифровата трансформация и се извадят поуки от кризата.
- (7) Кризата, свързана с COVID-19, изтъкна гъвкавостта, която предлага вътрешният пазар по отношение на адаптирането към извънредни ситуации. За да се гарантират обаче бърз и плавен преход към етапа на възстановяване и свободното движение на стоки, услуги и работници, извънредните мерки, които възпрепятстват нормалното функциониране на вътрешния пазар, следва да бъдат премахнати веднага щом престанат да бъдат абсолютно необходими. Текущата криза разкри необходимостта от планове за готовност за действие при кризи в здравния сектор. Подобрени стратегии за покупки, диверсифицирани вериги на доставки и стратегически запаси от основни консумативи са сред елементите от изключително значение за разработването на по-обхватни планове за готовност за действие при кризи.
- (8) Законодателят на Съюза вече измени съответните законодателни уредби посредством регламенти (ЕС) 2020/460 ⁽⁵⁾ и (ЕС) 2020/558 ⁽⁶⁾ на Европейския парламент и на Съвета, предоставяйки на държавите членки възможността да мобилизират всички неизползвани ресурси от европейските структурни и инвестиционни фондове, за да могат да се справят с извънредните последици от пандемията от COVID-19. Тези изменения ще осигурят допълнителна гъвкавост, както и опростени и рационализирани процедури. За да се намали натискът върху паричните потоци, за счетоводната година 2020—2021 държавите членки могат също така да се възползват от 100-процентова съфинансиране от бюджета на Съюза. Испания се насърчава да използва пълноценно тези възможности, за да помогне на най-засегнатите лица и сектори.

⁽⁴⁾ Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за определяне и изсяняване на прилагането на процедурата при прекомерен дефицит (ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 6).

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) 2020/460 на Европейския парламент и на Съвета от 30 март 2020 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013 и (ЕС) № 508/2014 във връзка със специални мерки за мобилизиране на инвестиции в системите на здравеопазване на държавите членки и в други сектори на техните икономики в отговор на избухването на COVID-19 (Инвестиционна инициатива в отговор на коронавируса) (ОВ L 99, 31.3.2020 г., стр. 5).

⁽⁶⁾ Регламент (ЕС) 2020/558 на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2020 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1301/2013 и (ЕС) № 1303/2013 по отношение на специалните мерки за предоставяне на изключителна гъвкавост за използване на европейските структурни и инвестиционни фондове в отговор на избухването на COVID-19 (ОВ L 130, 24.4.2020 г., стр. 1).

- (9) Възможно е разпространението на социално-икономическите последици от пандемията от COVID-19 да бъде неравномерно в различните региони на Испания поради различните модели на специализация. Така е например в регионите, които разчитат в най-голяма степен на туризма, като тези на Средиземноморския бряг, Андалусия, Балеарските и Канарските острови, където над една четвърт от работните места са свързани с този сектор. Това води до значителен риск от задълбочаване на регионалните различия на територията на Испания. В съчетание с риска от временни смущения в процеса на сближаване между държавите членки настоящата ситуация изисква целенасочени мерки на политиките.
- (10) На 1 май 2020 г. Испания представи своята национална програма за реформи за 2020 г. и своята програма за стабилност за 2020 г. Двете програми бяха оценени едновременно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях.
- (11) Понастоящем спрямо Испания се прилагат предпазните мерки на Пакта за стабилност и растеж и преходното правило за дълга.
- (12) На 13 юли 2018 г. Съветът препоръча на Испания да гарантира, че номиналният темп на растеж на нетните първични държавни разходи ⁽⁷⁾ не надвишава 0,6 % през 2019 г., което съответства на годишна структурна корекция от 0,65 % от брутният вътрешен продукт (БВП). Цялостната оценка на Комисията потвърждава значително отклонение от препоръчания план за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел през 2019 г. Това е посочено като действащ фактор в доклада на Комисията, изготвен в съответствие с член 126, параграф 3 от Договора, за оценяване на спазването на критерия за дълга от страна на Испания през 2019 г.
- (13) В своята програма за стабилност за 2020 г. правителството планира номиналното салдо да се влоши, преминавайки от дефицит в размер на 2,8 % от БВП през 2019 г. към дефицит от 10,3 % от БВП през 2020 г. След намалението, достигнало 95,5 % от БВП през 2019 г., съгласно програмата за стабилност за 2020 г. се очаква през 2020 г. съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП да нарасне до 115,5 %. Макроикономическата и фискалната перспектива се характеризират с висока степен на несигурност поради пандемията от COVID-19.
- (14) В отговор на пандемията от COVID-19 и в рамките на координирания подход на Съюза Испания прие своевременни бюджетни мерки за увеличаване на капацитета на здравната си система, ограничаване на пандемията и облекчаване на положението на засегнатите в особена степен хора и сектори. Съгласно програмата за стабилност за 2020 г. тези бюджетни мерки възлизат на 3,2 % от БВП. Количественото изражение на мерките, които увеличават дефицита, съвпада до голяма степен с прогнозите на Комисията, след като се вземе предвид различното третиране на разходите за автоматични стабилизатори. Мерките включват укрепване на здравните услуги и предоставяне на подкрепа за доходите на работниците, които са подложени на режими на работа на непълно работно време, целево освобождаване от социалноосигурителни вноски и специално обезщетение за прекратяване на дейността за самостоятелно заетите работници, чиято дейност е била преустановена или е претърпяла значителен спад в приходите. Освен това Испания обяви мерки, които, макар и да нямат пряко отражение върху бюджета, ще допринесат за осигуряването на ликвидна подкрепа за предприятията. Според програмата за стабилност за 2020 г. те се оценяват на 9,2 % от БВП. Тези мерки включват по-специално гаранции по заеми (8,8 % от БВП). Като цяло предприетите от Испания мерки са в съответствие с насоките, изложени в съобщението на Комисията от 13 март 2020 г. Цялостното прилагане на спешните мерки и фискалните мерки за подкрепа, последвано от пренасочване на фискалните политики към постигане на разумни средносрочни фискални позиции, когато икономическите условия позволят това, ще допринесе за запазването на фискалната устойчивост в средносрочен план.
- (15) Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2020 г. при непроменени политики се предвижда салдото на Испания по консолидирания държавен бюджет да бъде -10,1 % от БВП през 2020 г. и -6,7 % през 2021 г. Очаква се съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП да достигне 115,6 % от БВП през 2020 г. и 113,7 % през 2021 г.
- (16) На 20 май 2020 г. Комисията публикува доклад, изготвен в съответствие с член 126, параграф 3 от Договора, поради неспазването от Испания на правилото за дълга през 2019 г. и планираното нарушение на прага от 3 % от БВП за дефицита през 2020 г. Като цяло анализът на Комисията сочи, че критериите за дефицита и дълга, определени в Договора и в Регламент (ЕО) № 1467/97, не са изпълнени.

⁽⁷⁾ Нетните първични държавни разходи се състоят от общите държавни разходи, с изключение на разходите за лихви, разходите по програми на Съюза, които изцяло се покриват от приходи от фондове на Съюза, и недискреционните промени в разходите за обезщетения при безработица. Държавните разходи за бруто образуване на основен капитал се изглаждат за период от 4 години. Дискреционните мерки по отношение на приходите или предвидено от закона увеличаване на приходите са взети под внимание. Еднократните мерки по отношение както на приходите, така и на разходите, се нетират.

- (17) Мерките, предприети, за да се спре разпространението на вируса, предизвикващ COVID-19, се отразяват съществено върху икономиката и могат да доведат до загуба на БВП през настоящата година в размер на 9,4 %. Въпреки че на този етап е трудно да се изчисли въздействието върху заетостта, то също ще бъде значително. От началото на кризата с COVID-19, в периода февруари—май близо 700 000 души са загубили работата си. Понастоящем ефектът върху заетостта е смекчен от включването на близо 3,5 милиона работници в режими на работа на непълно работно време, което до момента възпира непосредствените загуби на работни места. Последниците от пандемията от COVID-19 в Испания ще се влошат заради високия дял на заетостта в малки и средни предприятия (МСП), тежестта на секторите, които са особено засегнати и вероятно ще се възстановят по-бавно, сред които са туризмът и търговията на дребно, както и високия дял на работещите на временни договори лица (26,3 % през 2019 г.). Всички посочени фактори биха могли да доведат до големи загуби на работни места и да засилят сътресението. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2020 г. се очаква равнището на безработицата (което през февруари 2020 г. беше 13,6 %) да нарасне до 18,9 % през 2020 г. и да падне до 17 % през 2021 г.
- (18) Испанските органи положиха усилия за смекчаване на въздействието на пандемията от COVID-19 и на периода на ограничителните мерки чрез различни пакети от мерки, възлизащи общо на 145 милиарда евро. В усилията си за справяне с болестта COVID-19 органите увеличиха разходите си за здравеопазване и социални услуги. Също така те улесниха използването на режими на работа на непълно работно време, за да задържат хората на работа и да подпомогнат доходите на домакинствата. Служителите, засегнати от режими на работа на непълно работно време, получават обезщетение в размер на 70 % от базата за изчисляване на техните социалноосигурителни вноски, като са предвидени минимални и максимални стойности (съответно 502 EUR и 1 402 EUR). Трудовите правоотношения остават непроменени по време на режимите на работа на непълно работно време, а възможността за прибавяне до този правен инструмент поради форсмажорни обстоятелства, свързани с COVID-19, беше наскоро утължена до 30 юни 2020 г. Предприятията, прилагащи режими на работа на непълно работно време, са освободени от задължението да плащат много голяма част от социалноосигурителните вноски на работниците, обхванати от тези режими, при условие че се задържат на работните си места поне шест месеца след възобновяването на дейността. Тези мерки вървят ръка за ръка със специфична помощ за МСП и самостоятелно заетите работници, които са гръбнакът на испанската икономика (отлагане на плащането на данъци, намаляване на социалноосигурителните вноски и държавни гаранции), и са плод на усилията да бъдат подпомогнати да избегнат обявяването в несъстоятелност и да възобновят бързо дейността си след края на кризата с COVID-19. Бяха приети и мерки за временно подпомагане на доходите на самостоятелно заети лица, лица, упражняващи нестандартни форми на заетост, и работници в уязвимо положение, които при нормални обстоятелства нямат достъп до социална закрила.
- (19) Испанската здравна система показва добри резултати в областта на здравеопазването въпреки сравнително ниското равнище на инвестиции. Пандемията от COVID-19 обаче оказва безпрецедентен натиск върху системата и разкри нейната уязвимост при сътресения. Непосредствените действия са насочени към укрепването на капацитета по отношение на здравните работници, медицинските изделия и инфраструктурата от критично значение с цел спасяване на човешкия живот и възстановяване на здравето по време на пандемията. Хората с увреждания и възрастните хора, настанени в центрове за медико-социални грижи, бяха изложени на особен риск по време на кризата с COVID-19. Трябва да се осигури техният непрекъснат достъп до медицински и социални грижи, включително услуги за спешна помощ и интензивни грижи. След това усилията следва да се съсредоточат върху подобряването на устойчивостта на здравната система, така че тя да може да възвърне оптималната си ефективност възможно най-бързо и да се справя по-успешно с нови сътресения. Пандемията от COVID-19 разкри съществуващи структурни проблеми, някои от които произтичат от известни недостатъци във връзка с инвестициите в материални инфраструктури, както и във връзка с наемането и условията на труд на здравните работници. Наблюдават се регионални различия по отношение на разходите, материалните ресурси и персонала, а координацията между различните равнища на управление невинаги е ефективна. В средносрочен план предоставянето на здравни грижи би могло да съответства по-добре на предизвикателствата, свързани със застаряването, увеличаването на хроничните заболявания и на уврежданията. В това отношение първичната медицинска помощ и развитието на електронното здравеопазване имат водещо значение. В средносрочен план ще бъде важно да се гарантира, че вероятното намаляване на ресурсите поради икономическия спад не засяга покритието на здравното осигуряване на хората и не води до неравнопоставеност по отношение на достъпа.
- (20) Въпреки наблюдаваното в продължение на години активно създаване на работни места, преди пандемията от COVID-19 продължаваха да се отчитат високи равнища на безработица и сегментация на испанския пазар на труда. Според предварителните данни в резултат на кризата с COVID-19 е налице много съществено увеличение на равнището на безработицата в Испания и това ще се отрази отрицателно на вече ограничените капацитети на службите по заетостта за оказване на подкрепа на работниците и работодателите, както и на социалните служби. В средносрочен план подходът към възстановяването следва да се основава на мерки за подкрепа на заетостта, предприети в консултация със социалните партньори, като например постепенно премахване на режимите на работа на непълно работно време, преразглеждане на системата от стимули за наемане на работа с цел по-ефективно насърчаване на устойчивите форми на заетост, по-специално за младите работници, както и проява на гъвкавост по отношение на условията на труд. Увеличаването на дела на учащите в областта на науката и на цифровите технологии, повишаването на

привлекателността на професионалното образование и обучение и осигуряването на гъвкави възможности за повишаване на квалификацията и за преквалификация биха могли да спомогнат за задоволяването на нарастващото търсене на необходимите за осъществяването на зеления и цифровия преход технически умения, които ще съпътстват възстановяването. В по-общ план подобряването на образователното и професионалното ориентиране и предоставянето на подходяща подкрепа за учащите се в неравностойно положение и за изоставашите региони биха могли да допринесат за постигането на по-добри резултати от образованието. Успешното прилагане на мерките, които може да бъдат приети за постигането на тези цели, ще зависи в голяма степен от отделянето на необходимото време за постигането на широк и дълготраен социален и политически консенсус във връзка с реформите.

- (21) Въздействието на пандемията от COVID-19 върху пазара на труда доведе до спешна нужда от подкрепа за доходите на домакинствата, засегнати от кризата с COVID-19. От ключово значение за това начинание беше улесняването на използването на режимите на работа на непълно работно време. Въпреки това временните работници с договори на много кратко работно време, които представляват по-голямата част от близо един милион нови безработни и сред които има много млади работници, често не отговарят на условията за стандартна защита при безработица. За да се подпомогнат устойчивото възстановяване и социалното сближаване, е необходимо, освен вече предприетите от правителството спешни мерки, да се осигури достъп на всички работници, включително временните работници и самостоятелно заетите лица, до подходяща социална закрила и активни политики на пазара на труда.
- (22) Вероятно кризата с COVID-19 ще доведе до увеличаване на високите равнища на бедност или на социално изключване в Испания, особено сред семействата с деца. През 2019 г. Испания беше държавата членка с най-ниската средна стойност на семейните обезщетения за дете. Семействата с ниски до средни доходи не могат да се възползват от отпусканите при стриктни условия детски надбавки в страната и за тях данъчните облекчения не са от особена полза. Разходите за социална закрила продължават да са силно ориентирани към възрастните хора и се очаква равнището на разходите за пенсии да се увеличи значително в средносрочен до дългосрочен план, в случай че обявените отклонения от пенсионната реформа от 2013 г. станат постоянни и ако не бъдат предприети подходящи компенсаторни мерки. Тежката икономическа и социална обстановка вследствие на пандемията от COVID-19 изисква вместо това да се прояви солидарност между поколенията в полза на по-младите поколения. Понастоящем подпомагането при безработица на дълготрайно безработните лица и работниците, които не отговарят на условията за ползването на схеми на осигурителни вноски, е разпокъсано между множество схеми и това води до слабо покритие. Съществуващите регионални схеми за минимален доход достигат до едва 20 % от потенциалните си бенефициери в страната на фона на големи регионални различия по отношение на покритието, продължителността, условията за достъп и адекватността. В настоящите условия на спешност наскоро беше приета постоянна национална схема за гарантиране на доходите с прогнозен обхват от над два милиона бенефициери, която трябва да бъде ратифицирана от парламента и ще бъде допълнена от съществуващите регионални схеми за минимален доход. На този етап не е възможно да се направи оценка на въздействието ѝ върху намаляването на бедността и на нейната устойчивост в краткосрочен и средносрочен план.
- (23) Друг утежняващ фактор в Испания по отношение на пандемията от COVID-19 е фактът, че големият брой МСП представлява голям дял от заетостта. За да се предотвратят случаите на обявяване в несъстоятелност, които могат да бъдат избегнати, бяха приети спешно някои мерки за осигуряване на подкрепа за ликвидността на предприятията чрез заеми и гаранции с акцент върху МСП и върху секторите, които ще бъдат засегнати в по-голяма степен и по-дълго време от кризата с COVID-19, като например туризма (който през 2019 г. представлява 12 % от БВП на Испания). Тези мерки следва да бъдат приложени ефикасно и бързо от финансовите посредници, за да може да се разгърне ефектът от тях. Осигуряването на възможност за отлагане на плащането на данъци и социалноосигурителни вноски и ускоряването на договорните плащания от страна на публичните органи също ще спомогнат за подобряването на паричните потоци на МСП. При разработването и прилагането на тези мерки трябва да се вземе предвид устойчивостта на банковия сектор. За да се гарантира ефективността на тези мерки, е важно да продължат да се полагат усилия за намаляване на административната тежест и за предоставяне на ефикасни цифрови публични услуги. От решаващо значение за успешното възстановяване са подкрепата за предприятията в секторите, които са най-засегнати от кризата с COVID-19, запазването на конкурентоспособността на предприятията, които осъществяват износ, и насърчаването на интернационализацията като начин за укрепване на устойчивостта на дружествата.
- (24) За да се стимулира икономическото възстановяване, ще бъде важно да се даде приоритет на готови за изпълнение публични инвестиционни проекти, както и да се стимулират частните инвестиции, включително чрез съответни реформи. Перспективите за възстановяване на Испания ще зависят от нейния капацитет за увеличаване на производителността и за насърчаване на иновациите, включително чрез цифровия и зеления преход. Във всички региони на страната резултатите на Испания в областта на иновациите са под средните за Съюза. Резултатите на Испания във връзка със способността на предприятията да въвеждат иновации, да инвестират в материални и нематериални активи и да използват по най-добрия начин уменията на хората са слаби и това може да възпрепятства тяхната конкурентоспособност в условията на икономика, основана на знанието. Кризата с COVID-19 подчерта значението на цифровизацията за запазването на достъпа до държавни услуги и до образование и обучение, както и за съхраняването на работните места и на икономическата дейност. Преди периода на ограничителни мерки едва половината от училищата в Испания разполагаха с подходящи платформи за цифрово обучение, като регионалните различия бяха значителни. Внезапното преминаване към цифрово обучение представляваше също така особено предизвикателство за уязвимите ученици, които нямаша достъп до цифрови решения у дома. Испания следва да

гарантира, че всички ученици могат да се възползват от достъп до цифрово обучение, включително в селските райони и от уязвими домакинства. Подкрепата за цифровизацията на предприятията ще насърчи също конкурентоспособността на испанските предприятия в рамките на световните вериги за създаване на стойност и ще увеличи техния капацитет за износ, особено що се отнася до МСП и микропредприятията. Навлизането на цифровите технологии, включително напредналите цифрови технологии, и намаляването на цифровото разделение между градските и селските райони ще подобрят способността на испанската икономика за въвеждане на иновации. Освен това засилването на управлението на научните изследвания и иновациите на всички равнища, повишаването на качеството на научните изследвания чрез системни оценки и стимулирането на научноизследователските организации да си сътрудничат с частния сектор биха могли да повишат ефективността на политиките в областта на научните изследвания и иновациите и да ускорят разпространението на иновациите, за да се подпомогне възстановяването.

- (25) Преминаването на Испания към неутрална по отношение на климата икономика ще изисква значителни инвестиции за продължителен период от време, наред с другото, в областта на енергията от възобновяеми източници, устойчивата енергийна инфраструктура, енергийната ефективност и устойчивия транспорт. Инвестициите следва да бъдат съсредоточени в началото на периода, за да се подпомогне зеления преход по време на възстановяването в съответствие с Националния план на Испания в областта на енергетиката и климата. Насърчаването на интегрирана енергийна система следва да улесни навлизането на възобновяемите източници на енергия. Намаляването на потреблението на енергия в частните и обществените сгради чрез широкомащабно обновяване и разработването на интелигентни мрежи и на възможности за съхранение на електроенергия от възобновяеми източници ще помогнат за по-доброто управление на търсенето на енергия, като същевременно се подпомага създаването на работни места по време на възстановяването. Допълнителните инвестиции в енергийна инфраструктура, включително в електроенергийни междусистемни връзки с останалата част на Съюза, ще помогнат за подобряването на интеграцията на вътрешния енергиен пазар на Съюза, като същевременно те ще въведат по-голяма конкуренция и ще улеснят разгръщането на енергията от възобновяеми източници. Чрез допълнителни усилия следва също така да се насърчи устойчивият и ефикасен транспорт, включително засилването на обществените транспортни услуги и разгръщането на инфраструктура за алтернативни горива, по-специално за електрическите превозни средства. Ще бъде необходимо също така да се инвестира в по-широкото използване на железопътния транспорт за превоз на товари, включително трансграничните връзки с Франция и Португалия и връзките с пристанища и логистични центрове. Освен това някои области в Испания са част от областите, които са изложени на най-голям риск от изменението на климата в Европа. Водните ресурси са подложени на натиск, а инфраструктурата за управление на водите и на отпадъците е развита неравномерно на територията на страната. Зелените инвестиции могат да помогнат за справянето с неблагоприятните последици от изменението на климата, включително опазването на горите, като необичайни горещини, наводнения и горски пожари, да подобрят качеството на въздуха и управлението на водите и на отпадъците и да разгрънат потенциала на кръговата икономика. Програмирането на Фонда за справедлив преход, който е предмет на предложение на Комисията, за периода 2021—2027 г. би могло да помогне на Испания за посрещането на някои от предизвикателствата, свързани с прехода към неутрална по отношение на климата икономика, по-специално на териториите, обхванати от приложение Г към доклада за страната за 2020 г. Това ще позволи на Испания да използва този фонд по най-добрия начин.
- (26) Разпокъсаността на испанската нормативна уредба и пречките, които тя поражда, възпрепятстват възможността предприятията да се възползват от икономии от мащаба и оказват отрицателно въздействие върху производителността. Законът за единството на пазара, който вече се прилага от съдилищата и органите за защита на конкуренцията, следва да се използва по-активно за насърчаване на по-доброто регулиране и по-интензивната конкуренция по време на възстановяването. В този контекст строгите ограничения по отношение на собствеността и на пазара, целящи да осигурят доставките на стоки и услуги от стратегическо значение по време на пандемията от COVID-19, следва да бъдат премахнати веднага след прекратяването на извънредната ситуация. В по-общ план една по-силна и устойчива координация между различните равнища на управление би могла да направи политиките за улесняване на възстановяването по-ефективни. От съществено значение е също така да се гарантира възможността структурата на управление, която вече е установена в законите за прилагане на директивите за обществените поръчки от 2014 г., да започне да работи на пълни обороти възможно най-скоро, за да се подсури ефикасното използване на публичните инвестиции, които могат да подкрепят възстановяването. Следва да се засили работата по всеобхватната национална стратегия за обществените поръчки в тясно сътрудничество с представителите на всички равнища на управление (централно, регионално и местно) чрез Комитета за сътрудничество.
- (27) Докато специфичните за държавата препоръки, съдържащи се в настоящата препоръка (наричани по-нататък „специфичните за държавата препоръки за 2020 г.“), са насочени към справяне със социално-икономическото въздействие на пандемията от COVID-19 и улесняване на икономическото възстановяване, специфичните за всяка държава препоръки за 2019 г. обхващаха също реформи, които са от съществено значение за справяне със средносрочните и дългосрочните структурни предизвикателства. Специфичните за държавата препоръки за 2019 г. продължават да бъдат актуални и ще продължат да бъдат наблюдавани през следващия годишен цикъл на европейския семестър. Това се отнася и за специфичните за държавата препоръки за 2019 г. относно свързаните с инвестициите икономически политики. Всички специфични за държавата препоръки за 2019 г. следва да бъдат взети предвид при стратегическото програмиране на финансирането по линия на политиката на сближаване за периода след 2020 г., включително за смекчаващи мерки и стратегии за премахване на мерките, свързани с настоящата криза.

- (28) Навременното вземане на решение по отношение на производствата по несъстоятелност също ще бъде особено важно за осигуряването на ликвидността на предприятията и за ефективното преразпределяне на ресурсите, както и за насърчаването на предприемачеството и на стабилността на финансовия сектор. От съществено значение е да се запази способността на съдебната система да се справя ефективно с производствата по несъстоятелност. Това е особено важно, тъй като настоящото временно спиране на дейността на съдилищата и очакваното увеличаване на броя на съдебните спорове заради рецесията вследствие на пандемията от COVID-19 могат да изострят допълнително вече съществуващите предизвикателства, свързани с все по-продължителните производства и все по-голямото натрупване на дела.
- (29) Европейският семестър осигурява рамката за непрекъсната координация на политиките в областта на икономиката и заетостта в Съюза, която може да допринесе за постигане на устойчива икономика. В своите национални програми за реформи за 2020 г. държавите членки направиха преглед на постигнатия напредък по изпълнението на целите на ООН за устойчиво развитие (ЦУР). Гарантирайки цялостното изпълнение на специфичните за държавата препоръки, Испания ще допринесе за напредъка към постигането на ЦУР и за общите усилия за осигуряване на конкурентоспособна устойчивост в Съюза.
- (30) Тясната координация между икономиките в Икономическия и паричен съюз е от основно значение за постигането на бързо възстановяване от икономическото въздействие на пандемията от COVID-19. Като държава членка, чиято парична единица е еврото, Испания следва да гарантира, че нейните политики са в съответствие с препоръките за еврозоната за 2020 г. и са координирани с тези на останалите държави членки, чиято парична единица е еврото, като същевременно се вземат предвид политическите насоки на Еврогрупата.
- (31) В рамките на европейския семестър за 2020 г. Комисията направи цялостен анализ на икономическата политика на Испания и го публикува в доклада за страната за 2020 г. Тя извърши и оценка на програмата за стабилност за 2020 г., на националната програма за реформи за 2020 г. и на последващите действия във връзка със специфичните за държавата препоръки, отправени към Испания през предходните години. Комисията взе предвид не само тяхното значение за провеждането на устойчива фискална и социално-икономическа политика в Испания, но и тяхното съответствие с правилата и насоките на Съюза предвид необходимостта от засилване на цялостното икономическо управление на Съюза чрез принос на равнището на Съюза към бъдещите решения на държавите членки.
- (32) С оглед на тази оценка Съветът разгледа програмата за стабилност за 2020 г., като становището му ⁽⁸⁾ е изразено по-специално в препоръка 1 по-долу,
- (33) С оглед на задълбочения преглед, направен от Комисията, и на тази оценка Съветът разгледа националната програма за реформи за 2020 г. и програмата за стабилност за 2020 г. Специфичните за държавата препоръки за 2020 г. отчитат необходимостта от справяне с пандемията от COVID-19 и улесняване на възстановяването като необходима първа стъпка за коригиране на дисбалансите. Специфичните за държавата препоръки за 2020 г., които се отнасят пряко до макроикономическите дисбаланси, установени от Комисията съгласно член 6 от Регламент (ЕС) № 1176/2011, се съдържат в препоръки 1, 2 и 4,

ПРЕПОРЪЧВА на Испания да предприеме следните действия през 2020 г. и 2021 г.:

1. Да предприеме всички необходими мерки, в съответствие с общата клауза за дерогация от Пакта за стабилност и растеж, за ефективно справяне с пандемията от COVID-19, поддържане на икономиката и подпомагане на последващото възстановяване. Когато икономическите условия позволяват това, да провежда фискални политики, насочени към постигане на благоразумни средносрочни фискални позиции и гарантиране на устойчивостта на обслужването на дълга, като същевременно засили инвестициите. Да укрепи устойчивостта и капацитета на здравната система по отношение на здравните работници, медицинските изделия и инфраструктурата от критично значение.
2. Да подпомогне заетостта чрез договорености за запазване на работните места, ефективни стимули за наемане на работа и развиване на уменията. Да засили защитата при безработица, по-специално по отношение на работниците, упражняващи нетипични форми на заетост. Да подобри покритието и адекватността на схемите за минимален доход и на семейното подпомагане, както и достъпа до цифрово обучение.
3. Да гарантира ефективното прилагане на мерките за осигуряване на ликвидност на МСП и на самостоятелно заетите лица, включително чрез избягване на забавени плащания. Да даде приоритет на готови за изпълнение публични инвестиционни проекти и да стимулира частните инвестиции, за да се ускори икономическото възстановяване. Да съсредоточи инвестициите в областта на зеления и цифровия преход, по-специално върху насърчаването на научните изследвания и иновациите, на чистото и ефективно производство и използване на енергията, на енергийната инфраструктура, на управлението на водите и на отпадъците и на устойчивия транспорт.

⁽⁸⁾ Съгласно член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97.

4. Да подобри координацията между различните равнища на управление и да укрепи уредбата за обществените поръчки с цел ефективно подпомагане на възстановяването.

Съставено в Брюксел на 20 юли 2020 година.

За Съвета
Председател
J. KLOECKNER

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА**от 20 юли 2020 година****относно националната програма за реформи на Франция за 2020 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Франция за 2020 г.**

(2020/C 282/10)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики ⁽¹⁾, и по-специално член 5, параграф 2 от него,като взе предвид Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси ⁽²⁾, и по-специално член 6, параграф 1 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

- (1) На 17 декември 2019 г. Комисията прие годишната стратегия за устойчив растеж, с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2020 г. Тя взе надлежно предвид Европейския стълб на социалните права, провъзгласен от Европейския парламент, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г. Въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 на 17 декември 2019 г. Комисията прие също доклада за механизма за предупреждение, в който беше посочено, че Франция е една от държавите членки, за които ще се извърши задълбочен преглед. На същата дата Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната.
- (2) Докладът за Франция за 2020 г. беше публикуван на 26 февруари 2020 г. В него бяха оценени напредъкът на Франция в изпълнението на специфичните за държавата препоръки, приети от Съвета на 9 юли 2019 г. ⁽³⁾ (наричани по-нататък „специфичните за държавата препоръки за 2019 г.“), последващите действия във връзка със специфичните за държавата препоръки, отправени през предходните години, както и напредъкът на Франция по националните ѝ цели по стратегията „Европа 2020“. В доклада беше включен и задълбочен преглед по член 5 от Регламент (ЕС) № 1176/2011, чиито резултати също бяха публикувани на 26 февруари 2020 г. Анализът на Комисията ѝ даде основание да заключи, че във Франция са налице макроикономически дисбаланси. По-специално тези дисбаланси са свързани с големия държавен дълг и слабата динамика на конкурентоспособността в условията на нисък ръст на производителността, като тези особености имат трансгранично значение.
- (3) На 11 март 2020 г. Световната здравна организация обяви официално световна пандемия от COVID-19. Това е тежка извънредна ситуация в областта на общественото здраве, която засяга гражданите, общества и икономиките. Тя поставя националните здравни системи под силен натиск, причинява смущения в световните вериги за доставки, нестабилност на финансовите пазари и сътресения в потребителското търсене и се отразява отрицателно на различни сектори. Застрашени са работните места и доходите на хората, както и стопанската дейност на предприятията.

⁽¹⁾ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.⁽²⁾ ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25.⁽³⁾ ОВ C 301, 5.9.2019 г., стр. 55.

Пандемията предизвика голямо икономическо сътресение, от което вече има сериозни последици в Съюза. На 13 март 2020 г. Комисията прие съобщение, в което се призовава за координирани икономически мерки в отговор на кризата, включващи всички участници на национално равнище и на равнището на Съюза.

- (4) Редица държави членки обявиха извънредно положение или въведоха спешни мерки. Всички спешни мерки следва да бъдат строго пропорционални, необходими, ограничени във времето и в съответствие с европейските и международните стандарти. Те следва да подлежат на демократичен надзор и независим съдебен контрол.
- (5) На 20 март 2020 г. Комисията прие съобщение относно активирането на общата клауза за дерогация, предвидена в Пакта за стабилност и растеж. Както е посочено в член 5, параграф 1, член 6, параграф 3, член 9, параграф 1 и член 10, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 1466/97 и член 3, параграф 5 и член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета ⁽⁴⁾, общата клауза за дерогация улеснява координирането на бюджетните политики в период на драстичен икономически спад. В съобщението си от 20 март 2020 г. Комисията изложи своето становище, че предвид очаквания сериозен икономически спад вследствие на пандемията от COVID-19 са изпълнени условията за активирането на общата клауза за дерогация, и предложи на Съвета да одобри това заключение. На 23 март 2020 г. министрите на финансите на държавите членки се съгласиха с оценката на Комисията. Те изразиха съгласие, че сериозният икономически спад изисква решителни, амбициозни и координирани ответни мерки. Активирането на общата клауза за дерогация позволява временно отклонение от плана за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел, при условие че с това не се излага на риск фискалната устойчивост в средносрочен план. Във връзка с корективните мерки на Пакта за стабилност и растеж Съветът може също така да реши, по препоръка на Комисията, да приеме промяна във фискалната траектория. Общата клауза за дерогация не спира прилагането на процедурите, предвидени в Пакта за стабилност и растеж. Тя позволява на държавите членки да се отклонят от бюджетните задължения, които обичайно се прилагат, като същевременно дава възможност на Комисията и на Съвета да предприемат необходимите мерки за координиране на политиката в рамките на Пакта.
- (6) Необходими са постоянни действия за ограничаване и контрол на разпространението на пандемията от COVID-19, за повишаване на устойчивостта на националните здравни системи, за смекчаване на социално-икономическите последици от пандемията чрез мерки за подкрепа на предприятията и домакинствата, както и за гарантиране на подходящи здравословни и безопасни условия на труд с оглед на възобновяването на икономическата дейност. Съюзът следва да използва пълноценно различните инструменти, с които разполага, за да подкрепи усилията на държавите членки в тези области. Успоредно с това държавите членки и Съюзът следва да работят съвместно, за да подготвят мерките, необходими за връщането към нормалното функциониране на нашите общества и икономики, както и към устойчивия растеж, като се интегрират, наред с другото, екологичният преход и цифровата трансформация и се извадят поуки от кризата.
- (7) Кризата, свързана с COVID-19, изтъкна гъвкавостта, която предлага вътрешният пазар по отношение на адаптирането към извънредни ситуации. За да се гарантират обаче бърз и плавен преход към етапа на възстановяване и свободното движение на стоки, услуги и работници, извънредните мерки, които възпрепятстват нормалното функциониране на вътрешния пазар, следва да бъдат премахнати веднага щом престанат да бъдат абсолютно необходими. Текущата криза разкри необходимостта от планове за готовност за действие при кризи в здравния сектор. Подобрени стратегии за покупки, диверсифицирани вериги на доставки и стратегически запаси от основни консумативи са сред елементите от изключително значение за разработването на по-обхватни планове за готовност за действие при кризи.
- (8) Законодателят на Съюза вече измени съответните законодателни уредби посредством регламенти (ЕС) 2020/460 ⁽⁵⁾ и (ЕС) 2020/558 ⁽⁶⁾ на Европейския парламент и на Съвета, предоставяйки на държавите членки възможността да мобилизират всички неизползвани ресурси от европейските структурни и инвестиционни фондове, за да могат да се справят с извънредните последици от пандемията от COVID-19. Тези изменения ще осигурят допълнителна гъвкавост, както и опростени и рационализирани процедури. За да се намали натискът върху паричните потоци, за счетоводната 2020—2021 година държавите членки могат също така да се възползват от 100-процентова съфинансиране от бюджета на Съюза. Франция се насърчава да използва пълноценно тези възможности, за да помогне на най-засегнатите лица и сектори.

⁽⁴⁾ Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за определяне и изясняване на прилагането на процедурата при прекомерен дефицит (ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 6).

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) 2020/460 на Европейския парламент и на Съвета от 30 март 2020 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013 и (ЕС) № 508/2014 във връзка със специални мерки за мобилизиране на инвестиции в системите на здравеопазване на държавите членки и в други сектори на техните икономики в отговор на избухването на COVID-19 (Инвестиционна инициатива в отговор на коронавируса) (ОВ L 99, 31.3.2020 г., стр. 5).

⁽⁶⁾ Регламент (ЕС) 2020/558 на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2020 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1301/2013 и (ЕС) № 1303/2013 по отношение на специалните мерки за предоставяне на изключителна гъвкавост за използване на европейските структурни и инвестиционни фондове в отговор на избухването на COVID-19 (ОВ L 130, 24.4.2020 г., стр. 1).

- (9) Възможно е разпространението на социално-икономическите последици от пандемията от COVID-19 да бъде неравномерно в различните региони поради различните модели на специализация, по-специално в регионите, зависещи в голяма степен от туризма, например най-отдалечените региони, и в по-общ план стопанските дейности, за които е необходим пряк контакт с потребителите. Това води до съществен риск регионалните и териториалните различия във Франция да се засилят, като се задълбочи вече наблюдаваната тенденция за бавно увеличаване на различията между столичния регион, големите градове и останалата част от страната, между градските и селските райони и между континенталната част на страната и най-отдалечените региони. В съчетание с риска от временни смущения в процеса на конвергенция между държавите членки настоящата ситуация изисква целенасочени мерки на политиките.
- (10) На 7 май 2020 г. Франция представи своята национална програма за реформи за 2020 г., а на 30 април 2020 г. — програмата си за стабилност за 2020 г. Двете програми бяха оценени едновременно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях.
- (11) Спрямо Франция понастоящем се прилагат предпазните мерки на Пакта за стабилност и растеж и преходното правило за дълга. На 13 юли 2018 г. Съветът препоръча на Франция да гарантира, че номиналният темп на растеж на нетните първични държавни разходи (*) не надвишава 1,4 % през 2019 г., което съответства на годишна структурна корекция от 0,6 % от брутният вътрешен продукт (БВП). В цялостната оценка на Комисията се потвърждава значителното отклонение от препоръчаната корекция за постигане на средносрочната бюджетна цел през 2019 г., както и през 2018 г. и 2019 г., взети заедно. Това е фактор от значение за оценката на спазването от страна на Франция на критерия за дълга през 2019 г., взет предвид в доклада на Комисията, изготвен в съответствие с член 126, параграф 3 от Договора.
- (12) В своята програма за стабилност за 2020 г. правителството планира номиналното салдо да се влоши, преминавайки от дефицит в размер на 3,0 % от БВП през 2019 г. към дефицит от 9,0 % от БВП през 2020 г. След стабилизирането, достигнало 98,1 % от БВП през 2019 г., съгласно програмата за стабилност за 2020 г. се очаква през 2020 г. съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП да нарасне до 115,2 %. Макроикономическата и фискалната перспектива се характеризират с висока степен на несигурност поради пандемията от COVID-19.
- (13) В отговор на пандемията от COVID-19 и в рамките на координирания подход на Съюза Франция прие своевременни бюджетни мерки за увеличаване на капацитета на здравната си система, за ограничаване на пандемията и за облекчаване на положението на засегнатите в особена степен лица и сектори. Съгласно програмата за стабилност за 2020 г. тези бюджетни мерки възлизат на 1,9 % от БВП. Посочените мерки включват финансирането на схемата за частична безработица, равняваща се на 1,1 % от БВП; 0,4 % от БВП допълнителни разходи за укрепване на здравните услуги, надбавки за здравно осигуряване и възнаграждението на персонала в здравеопазването; създаване на фонд за солидарност в размер на 0,3 % от БВП за предоставяне на пряка подкрепа на малките и много малките предприятия, както и на самостоятелно заетите лица. Освен това Франция обяви мерки, които, макар и да нямат пряко отражение върху бюджета, ще допринесат за осигуряването на подкрепа за ликвидността на предприятията, които мерки според програмата за стабилност за 2020 г. се оценяват на 17 % от БВП. Тези мерки включват отсрочки, свързани с данъчните и социалните разходи на предприятията; ускорено възстановяване на данъци и данъчен кредит по ДДС; създаване на специален резерв за пряко подпомагане на стратегически дружества чрез капиталови инвестиции (3,1 % от БВП) и гаранции по заеми (13,9 % от БВП). Като цяло предприятиите от Франция мерки са в съответствие с насоките, изложени в съобщението на Комисията от 13 март 2020 г. Цялостното прилагане на спешните мерки и фискалните мерки за подкрепа, последвано от пренасочване на фискалните политики към постигане на разумни средносрочни фискални позиции, когато икономическите условия позволят това, ще допринесе за запазването на фискалната устойчивост в средносрочен план.
- (14) Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2020 г. при непроменени политики се предвижда салдото по консолидирания държавен бюджет на Франция да бъде -9,9 % от БВП през 2020 г. и -4,0 % от БВП през 2021 г. Очаква се съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП да достигне 116,5 % от БВП през 2020 г. и 111,9 % през 2021 г.
- (15) На 20 май 2020 г. Комисията предства доклад, изготвен в съответствие с член 126, параграф 3 от Договора, поради неспазването от Франция на правилото за дълга през 2019 г. и планираното нарушение на прага от 3 % от БВП за дефицита през 2020 г. Като цяло анализът на Комисията сочи, че критериите за дефицита и дълга, определени в Договора и в Регламент (ЕО) № 1467/97, не са изпълнени.

(*) Нетните първични държавни разходи се състоят от общите държавни разходи, с изключение на разходите за лихви, разходите по програми на Съюза, които изцяло се покриват от приходи от фондове на Съюза, и недискреционните промени в разходите за обезщетения при безработица. Бруто образуването на основен капитал, финансирано от държавата, се изглажда за 4-годишен период. Дискреционните мерки по отношение на приходите или предвидено от закона увеличаване на приходите са взети под внимание. Еднократните мерки по отношение както на приходите, така и на разходите, се нетират.

- (16) Френското здравеопазване ефективно постига добри резултати. Въпреки това кризата, предизвикана от COVID-19, разкри недостатъци в готовността на системата да се справи с пандемията. Те включват: а) трудности своевременно да се осигурят здравни работници, консумативи и лични предпазни средства от изключителна важност, както и б) латентни структурни проблеми. По отношение на буква а) Франция мобилизира своя резерв от медицински и парамедицински персонал и оборудване, включително студенти по медицина и лекари и медицински сестри в пенсия. Координирането на ответните мерки във всички сегменти на здравеопазването продължава да бъде предизвикателство. По отношение на буква б) недостатъците са резултат от липсата на инвестиции във физическа инфраструктура и човешки ресурси, от ограничено адаптиране в организацията на услугите и необходимостта от по-добра координация между участниците от частния и публичния сектор. Предизвикателствата се задълбочават поради запазващите се регионални различия. Например, въпреки че делът на практикуващите лекари е около средния за ЕС, около 18 % от населението на Франция живее в области, в които достъпът до общопрактикуващ лекар е ограничен. Необходими са по-нататъшни решителни усилия за цифровизиране на здравните услуги — крайтъглен камък на правителствената стратегия за трансформация на здравеопазването. Кризата, предизвикана от COVID-19, показва, че по-доброто използване на електронното здравеопазване, по-специално на телемедицината, е важно в случай на пандемия.
- (17) Кризата, предизвикана от COVID-19, оказва отрицателно въздействие върху условията на френския пазар на труда и социалните условия. Въпреки предприетите мерки за смекчаване на последиците, безработицата се очаква да нарасне до 10,1 % през 2020 г. според пролетната прогноза на Комисията от 2020 г., а след това да се понижи до 9,7 % през 2021 г.). Тези мерки включват изменение и разширяване на режима на работа на намалено работно време, временно разширяване на правата на лицата, търсещи работа, както и мерки, приети в подкрепа на предприятията и работниците, както и за гарантиране на функционирането на обществените услуги и на здравната система. Запазващата се сегментация на пазара на труда продължава да буди безпокойство. През 2019 г. около две трети от новите назначения са били на договори за намалено работно време с продължителност по-кратка от месец. Процентът на преобразуваните краткосрочни в безсрочни трудови договори е един от най-ниските в ЕС. Неотдавнашната реформа на системата за обезщетения при безработица (*Unédic*) имаше за цел да засили финансовата устойчивост на системата и да преодолее сегментацията. Въпреки това някои части от реформата, свързана с правилата за обезщетенията, бяха спрени поради кризата, предизвикана от COVID-19. С оглед на влошения контекст е важно да се гарантира, че обезщетенията за безработица, както и активната подкрепа за заетостта, са достъпни за всички лица, търсещи работа, независимо от предишния им трудов статус. За да се преодолеят несъответствията между търсените и предлаганите умения и да се подобри устойчивостта на пазара на труда, следва да продължат да се полагат усилия за насърчване на преразпределението на работната сила във всички сектори. Преди пандемията от COVID-19 зачестиха съобщенията от работодатели за трудности при набирането на подходящи кандидати, което показва, че е необходимо да се стимулира повишаването на квалификацията и преквалификацията. Например, въпреки че секторът на информационните технологии е особено засегнат от недостига на умения, висшистите в него представляват едва 3,5 % от общия брой висшисти.
- (18) В контекста на кризата, причинена от COVID-19, е особено важно да се гарантира функционирането на критичната инфраструктура и свободното движение на стоки в целия единен пазар, както и да се наблюдава и гарантира правилното функциониране на веригите на доставки в сътрудничество със съседните държави. За тази цел премахването на наложените по време на кризата с COVID-19 ограничения върху износа на някои медицински продукти ще допринесе за удовлетворяване на нуждите на гражданите в целия ЕС по съгласуван начин и в дух на солидарност, за да се избегне рискът от недостиг и прекъсване на доставките, и в крайна сметка да се проправи пътят към успешна, координирана от Съюза стратегия за излизане от кризата с COVID-19.
- (19) Франция прие много схеми в подкрепа на ликвидността на предприятията, включително съгласно Временната рамка за мерките за държавна помощ в подкрепа на икономиката през настоящата пандемия от COVID-19⁽⁸⁾. Ефективното и ефикасно прилагане на тези схеми е от основно значение, за да се гарантира, че предприятията, и по-специално малките и средните предприятия (МСП), се възползват от тях. При разработването и прилагането на тези мерки трябва да се вземе предвид устойчивостта на банковия сектор.
- (20) Цялостната бизнес среда във Франция се подобри, но страната трябва да продължи да полага усилия за опростяване на данъчната система и за намаляване на административната тежест за предприятията, особено ако това способства за ефективното икономическо възстановяване в средносрочен план. Например, според оценката на Комисията, която беше потвърдена от показателите на ОИСП от 2018 г. за регулирането на продуктите пазари, въпреки постигнатия напредък и приемането на някои мерки в сектора на услугите, регулаторните ограничения остават по-големи във Франция в сравнение с други държави членки, особено за бизнес услугите, много от които са регулирани професии, и в търговията на дребно. Като един от най-засегнатите сектори, услугите ще играят важна роля за излизането от кризата с COVID-19 и възстановяването от нея. Преосмислянето на изискванията за достъп до и упражняване на дейности по предоставяне на услуги ще стимулира иновациите, конкуренцията и професионалната мобилност, което ще има цялостно положително икономическо въздействие. Регулаторната гъвкавост също би могла да стимулира възстановяването на търговията на дребно след пандемията от COVID-19.

⁽⁸⁾ ОВ С 911, 20.3.2020 г., стр. 1.

- (21) За да се насърчи икономическото възстановяване, ще бъде важно да се даде приоритет на готови за изпълнение публични инвестиционни проекти и да се насърчават частните инвестиции, включително чрез подходящи реформи. Те биха могли да се впишат в приоритетите на „Зеления пакт“, по-специално инициативите за нисковъглероден транспорт, енергията от възобновяеми източници и санирането на сгради. Заедно с цифровата трансформация на икономиката, това може да способства за краткосрочното стимулиране на възстановяването, а също и в средносрочен план след кризата, предизвикана от COVID-19, както и да насочи Франция към устойчив дългосрочен неутрален по отношение на климата модел, който същевременно насърчава технологичното лидерство. Подготвителната работа за мерките за възстановяване може да се основава на националния план на Франция в областта на енергетиката и климата, на проектите от общ интерес и на плановете за развитие на инфраструктура. Допълнителните инвестиции в енергийна инфраструктура, включително в електроенергийни междусистемни връзки, ще допринесат за подобряване на интеграцията на вътрешния енергиен пазар на ЕС, като същевременно ще създадат по-силна конкуренция и ще улеснят разгръщането на енергията от възобновяеми източници. Програмирането на Фонда за справедлив преход — предмет на предложението на Комисията, за периода 2021—2027 г. би могло да помогне на Франция за посрещането на някои от предизвикателствата, свързани с прехода към неутрална по отношение на климата икономика, по-специално на териториите, обхванати от приложение Г към доклада за страната за 2020 г. Това ще позволи на Франция да използва този фонд възможно най-пълноценно.
- (22) По време на периода на ограничителните мерки цифровизацията се оказва жизненоважна за поддържането на достъпа до държавни, образователни и медицински услуги и за запазването на икономическата дейност чрез дистанционна работа и чрез електронна търговия. В средносрочен план цифровизацията предоставя по-големи възможности за предприемачеството, по-специално за МСП, да се възстановят и да се развият, като ги свързва с повече потенциални клиенти, подобрява ефективността на производствените процеси и предоставя стимули за иновации. Инвестициите в цифровизацията включват предоставяне на подходяща инфраструктура, подобряване на цифровите умения на населението в по-широк смисъл, по-специално на работещото население. Изпълнението на плана на Франция за широкополетов достъп с много висока скорост (*Plan France Très Haut Débit*) изглежда върви по график в градските райони. Въпреки това продължават да са налице значителни различия в покритието на мрежите с много висока скорост в други области.
- (23) Франция разполага със солидна научноизследователска база и има потенциала да се ангажира със специфични мерки за научни изследвания и иновации в отговор на кризата, предизвикана от COVID-19, включително разработването на ваксини и лекарства. Кризата, предизвикана от COVID-19, и последиците от нея, изискват засилено сътрудничество в областта на научните изследвания и иновациите между публичния и частния сектор. В средносрочен план инвестициите в научни изследвания и иновации биха могли да доведат до повишаване на производителността, както беше посочено от френския национален съвет по производителността. В стимулиращите растежа сектори е необходимо също предприятията да могат да се възползват от възможностите, предлагани от трансформацията на европейската икономика.
- (24) Докато специфичните за държавата препоръки, съдържащи се в настоящата препоръка (наричани по-нататък „специфичните за държавата препоръки за 2020 г.“), са насочени към преодоляване на социално-икономическите последици от пандемията от COVID-19 и улесняване на икономическото възстановяване, специфичните за всяка държава препоръки за 2019 г. обхващаха също реформи, които са от съществено значение за справяне със средносрочните и дългосрочните структурни предизвикателства. Специфичните за държавата препоръки за 2019 г. продължават да бъдат актуални и ще продължат да бъдат наблюдавани през следващия годишен цикъл на европейския семестър. Това се отнася и за специфичните за държавата препоръки за 2019 г. относно свързаните с инвестициите икономически политики. Всички специфични за държавата препоръки за 2019 г. следва да бъдат взети предвид при стратегическото програмиране на финансирането по линия на политиката на сближаване за периода след 2020 г., включително за смекчавачи мерки и стратегии за премахване на мерките, свързани с настоящата криза.
- (25) Европейският семестър осигурява рамката за непрекъсната координация на политиките в областта на икономиката и заетостта в Съюза, която може да допринесе за постигане на устойчива икономика. В своите национални програми за реформи за 2020 г. държавите членки направиха преглед на постигнатия напредък по изпълнението на целите на ООН за устойчиво развитие (ЦУР). Гарантирайки цялостното изпълнение на специфичните за държавата препоръки за 2020 г., Франция ще допринесе за напредъка към постигането на ЦУР и за общите усилия за осигуряване на конкурентоспособна устойчивост в Съюза.
- (26) Тясната координация между икономиките в Икономическия и паричен съюз е от основно значение за постигането на бързо възстановяване от икономическото въздействие на пандемията от COVID-19. Като държава членка, чиято парична единица е еврото, Франция следва да гарантира, че нейните политики са в съответствие с препоръките за еврозоната за 2020 г. и са координирани с тези на останалите държави членки, чиято парична единица е еврото, като същевременно се вземат предвид политическите насоки на Еврогрупата.
- (27) В рамките на европейския семестър за 2020 г. Комисията направи цялостен анализ на икономическата политика на Франция и го публикува в доклада за страната за 2020 г. Тя извърши и оценка на програмата за стабилност за 2020 г., на националната програма за реформи за 2020 г. и на последващите действия във връзка със специфичните за държавата препоръки, отправени към Франция през предходните години. Комисията взе предвид не само тяхното

значение за провеждането на устойчива бюджетна и социално-икономическа политика във Франция, но и тяхното съответствие с правилата и насоките на Съюза предвид необходимостта от засилване на цялостното икономическо управление на Съюза чрез принос на равнище Съюз към бъдещите решения на държавите членки.

- (28) С оглед на тази оценка Съветът разгледа програмата за стабилност за 2020 г., като становището му ⁽⁹⁾ е изразено по-специално в препоръка 1 по-долу,
- (29) С оглед на задълбочения преглед, направен от Комисията, и на тази оценка Съветът разгледа националната програма за реформи за 2020 г. и програмата за стабилност за 2020 г. Специфичните за държавата препоръки за 2020 г. отчитат необходимостта от справяне с пандемията от COVID-19 и улесняване на икономическото възстановяване като необходима първа стъпка за коригиране на дисбалансите. Специфичните за държавата препоръки за 2020 г., които се отнасят пряко до макроикономическите дисбаланси, установени от Комисията съгласно член 6 от Регламент (ЕС) № 1176/2011, се съдържат в препоръки 1, 3 и 4,

ПРЕПОРЪЧВА на Франция да предприеме следните действия през 2020 и 2021 г.:

1. Да предприеме всички необходими мерки, в съответствие с общата клауза за дерогация от Пакта за стабилност и растеж, за ефективно справяне с пандемията от COVID-19, поддържане на икономиката и подпомагане на последващото възстановяване. Когато икономическите условия позволяват това, да провежда фискални политики, насочени към постигане на благоразумни средносрочни фискални позиции и гарантиране на устойчивостта на дълга, като същевременно засили инвестициите. Да укрепи устойчивостта на здравната система, като осигури адекватни доставки на медицински продукти от изключителна важност и балансирано разпределение на здравните работници, както и чрез инвестиране в електронното здравеопазване.
2. Да смекчи въздействието на кризата, предизвикана от COVID-19, върху заетостта и социалната сфера, включително като насърчава уменията и активната подкрепа за всички лица, търсещи работа.
3. Да гарантира ефективното прилагане на мерките за подпомагане на ликвидността на предприятията, по-специално за МСП. Да даде приоритет на готови за изпълнение публични инвестиционни проекти и да стимулира частните инвестиции, за да се ускори икономическото възстановяване. Да съсредоточи инвестициите върху екологичния и цифровия преход, по-специално върху устойчивия транспорт, чистото и ефективно производство на енергия и нейното използване, енергийните и цифровите инфраструктури, както и върху научните изследвания и иновациите.
4. Да продължи да подобрява регулаторната среда, да намали административната тежест за предприятията и да опрости данъчната система.

Съставено в Брюксел на 20 юли 2020 година.

За Съвета
Председател
J. KLOECKNER

⁽⁹⁾ Съгласно член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97.

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА**от 20 юли 2020 година****относно националната програма за реформи на Хърватия за 2020 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за конвергенция на Хърватия за 2020 г.**

(2020/C 282/11)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики ⁽¹⁾, и по-специално член 9, параграф 2 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси ⁽²⁾, и по-специално член 6, параграф 1 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

- (1) На 17 декември 2019 г. Комисията прие годишната стратегия за устойчив растеж, с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2020 г. Тя взе надлежно предвид Европейския стълб на социалните права, провъзгласен от Европейския парламент, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г. Въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011, на 17 декември 2019 г. Комисията прие също доклада за механизма за предупреждение, в който беше посочено, че Хърватия е една от държавите членки, за които ще се извърши задълбочен преглед.
- (2) Докладът за Хърватия за 2020 г. беше публикуван на 26 февруари 2020 г. В него бяха оценени напредъкът на Хърватия в изпълнението на специфичните за държавата препоръки, приети от Съвета на 9 юли 2019 г. ⁽³⁾ (наричани по-нататък „специфичните за държавата препоръки за 2019 г.“), последващите действия във връзка със специфичните за държавата препоръки, отправени през предходните години, както и напредъкът на Хърватия по националните ѝ цели по стратегията „Европа 2020“. В доклада беше включен и задълбочен преглед по член 5 от Регламент (ЕС) № 1176/2011, чиито резултати също бяха публикувани на 26 февруари 2020 г. Анализът на Комисията ѝ даде основание да заключи, че в Хърватия са налице макроикономически дисбаланси, свързани с високите равнища на публичния, частния и външния дълг в контекста на нисък потенциален растеж.
- (3) На 11 март 2020 г. Световната здравна организация обяви официално световна пандемия от COVID-19. Това е тежка извънредна ситуация в областта на общественото здраве, която засяга гражданите, обществата и икономиките. Тя поставя националните здравни системи под силен натиск, причинява смущения в световните вериги за доставки, нестабилност на финансовите пазари и сътресения в потребителското търсене и се отразява отрицателно на различни сектори. Застрашени са работните места и доходите на хората, както и стопанската дейност на дружествата. Пандемията предизвиква голямо икономическо сътресение, от което вече има сериозни последици в Съюза. На 13 март 2020 г. Комисията прие съобщение, в което се призовава за координирани икономически мерки в отговор на кризата, включващи всички участници на национално равнище и на равнището на Съюза.

⁽¹⁾ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

⁽²⁾ ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25.

⁽³⁾ ОВ C 301, 5.9.2019 г., стр. 64.

- (4) Редица държави членки обявиха извънредно положение или въведоха спешни мерки. Всички спешни мерки следва да бъдат строго пропорционални, необходими, ограничени във времето и в съответствие с европейските и международните стандарти. Те следва да подлежат на демократичен надзор и независим съдебен контрол.
- (5) На 20 март 2020 г. Комисията прие съобщение относно активирането на общата клауза за дерогация, предвидена в Пакта за стабилност и растеж. Както е посочено в член 5, параграф 1, член 6, параграф 3, член 9, параграф 1 и член 10, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 1466/97 и член 3, параграф 5 и член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета ⁽⁴⁾, общата клауза за дерогация улеснява координирането на бюджетните политики в период на драстичен икономически спад. В съобщението си от 20 март 2020 г. Комисията изложи своето становище, че предвид очаквания сериозен икономически спад вследствие на пандемията от COVID-19 са изпълнени условията за активирането на общата клауза за дерогация, и предложи на Съвета да одобри това заключение. На 23 март 2020 г. министрите на финансите на държавите членки се съгласиха с оценката на Комисията. Те изразиха съгласие, че сериозният икономически спад изисква решителни, амбициозни и координирани ответни мерки. Активирането на общата клауза за дерогация позволява временно отклонение от плана за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел, при условие че с това не се излага на риск фискалната устойчивост в средносрочен план. Във връзка с корективните мерки на Пакта за стабилност и растеж Съветът може също така да реши, по препоръка на Комисията, да приеме промяна във фискалната траектория. Общата клауза за дерогация не спира прилагането на процедурите, предвидени в Пакта за стабилност и растеж. Тя позволява на държавите членки да се отклонят от бюджетните изисквания, които обичайно се прилагат, като същевременно дава възможност на Комисията и на Съвета да предприемат необходимите мерки за координиране на политиката в рамките на Пакта.
- (6) Необходими са постоянни действия за ограничаване и контрол на разпространението на пандемията от COVID-19, за повишаване на устойчивостта на националните здравни системи, за смекчаване на социално-икономическите последици от пандемията чрез мерки за подкрепа на предприятията и домакинствата, както и за гарантиране на подходящи здравословни и безопасни условия на труд с оглед на възобновяването на икономическата дейност. Съюзът следва да използва пълноценно различните инструменти, с които разполага, за да подкрепи усилията на държавите членки в тези области. Успоредно с това държавите членки и Съюзът следва да работят съвместно, за да подготвят мерките, необходими за връщането към нормалното функциониране на нашите общества и икономики, както и към устойчивия растеж, като се интегрират, наред с другото, екологичният преход и цифровата трансформация и се извадят поуки от кризата.
- (7) Кризата, свързана с COVID-19, открои гъвкавостта, която предлага вътрешният пазар по отношение на адаптирането към извънредни ситуации. За да се гарантира обаче бърз и плавен преход към етапа на възстановяване и свободното движение на стоки, услуги и работници, извънредните мерки, които възпрепятстват нормалното функциониране на вътрешния пазар, следва да бъдат премахнати веднага щом престанат да бъдат абсолютно необходими. Текущата криза разкри необходимостта от планове за готовност за действие при кризи в здравния сектор. Подобрени стратегии за покупки, диверсифицирани вериги на доставки и стратегически запаси от основни консумативи са сред елементите от изключително значение за разработването на по-обхватни планове за готовност за действие при кризи.
- (8) Законодателят на Съюза вече измени съответните законодателни уредби посредством регламенти (ЕС) 2020/460 ⁽⁵⁾ и (ЕС) 2020/558 ⁽⁶⁾ на Европейския парламент и на Съвета, предоставяйки на държавите членки възможността да мобилизират всички неизползвани ресурси от европейските структурни и инвестиционни фондове (наричани по-нататък „ЕСИ фондове“), за да могат да се справят с извънредните последици от пандемията от COVID-19. Тези изменения ще осигурят допълнителна гъвкавост, както и опростени и рационализирани процедури. За да се намали натискът върху паричните потоци, за счетоводната 2020—2021 година държавите членки могат също така да се възползват от 100-процентово съфинансиране от бюджета на Съюза. Хърватия се насърчава да използва пълноценно тези възможности, за да помогне на най-засегнатите лица и сектори.
- (9) Възможно е социално-икономическите последици от пандемията от COVID-19 да бъдат значителни и неравномерно разпределени в различните региони на Хърватия поради различните модели на специализация. Особено засегнати ще бъдат крайбрежните региони и островите, които разчитат значително на туризма. Поради това настоящата ситуация изисква целенасочени мерки на политиките.

⁽⁴⁾ Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за определяне и изясняване на прилагането на процедурата при прекомерен дефицит (ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 6).

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) 2020/460 на Европейския парламент и на Съвета от 30 март 2020 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013 и (ЕС) № 508/2014 във връзка със специални мерки за мобилизиране на инвестиции в системите на здравеопазване на държавите членки и в други сектори на техните икономики в отговор на избухването на COVID-19 (Инвестиционна инициатива в отговор на коронавируса) (ОВ L 99, 31.3.2020 г., стр. 5).

⁽⁶⁾ Регламент (ЕС) 2020/558 на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2020 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1301/2013 и (ЕС) № 1303/2013 по отношение на специалните мерки за предоставяне на изключителна гъвкавост за използване на европейските структурни и инвестиционни фондове в отговор на избухването на COVID-19 (ОВ L 130, 24.4.2020 г., стр. 1).

- (10) На 30 април 2020 г. Хърватия представи своята национална програма за реформи за 2020 г. и своята програма за конвергенция за 2020 г. Двете програми бяха оценени едновременно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях.
- (11) Спрямо Хърватия понастоящем се прилагат предпазните мерки на Пакта за стабилност и растеж и правилото за дълга.
- (12) В своята програма за конвергенция за 2020 г. правителството планира номиналното салдо да се влоши, преминавайки от излишък в размер на 0,4 % от брутният вътрешен продукт (БВП) през 2019 г. към дефицит от 6,8 % от БВП през 2020 г., последвано от подобряване с дефицит от 2,4 % от БВП през 2021 г. След намалението, достигнало 73,2 % от БВП през 2019 г., съгласно програмата за конвергенция за 2020 г. се очаква през 2020 г. съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП да нарасне до 86,7 %. Макроикономическата и фискалната перспектива се характеризират с висока степен на несигурност поради пандемията от COVID-19.
- (13) В отговор на пандемията от COVID-19 и в рамките на координирания подход на Съюза Хърватия прие своевременни бюджетни мерки за увеличаване на капацитета на здравната система, за ограничаване на пандемията и за облекчаване на положението на засегнатите в особена степен лица и сектори. Съгласно програмата за конвергенция за 2020 г. тези бюджетни мерки възлизат на 2,8 % от БВП. Двете основни мерки са субсидията, която се изплаща на предприятията за задържане на служителите, и освобождаването от данъци на най-тежко засегнатите предприятия. Освен това Хърватия прие мерки, които, макар и да нямат пряко отражение върху бюджета, ще допринесат за осигуряване на подкрепа за ликвидността на предприятията, които мерки според конвергентната програма за 2020 г. се оценяват на 1,3 % от БВП. Тези мерки включват отсрочване на данъци върху доходите на физическите лица и корпоративни подоходни данъци, както и на вноски за социално осигуряване. Като цяло предприетите от Хърватия мерки са в съответствие с насоките, изложени в съобщението на Комисията от 13 март 2020 г. Цялостното прилагане на спешните мерки и фискалните мерки за подкрепа, последвано от пренасочване на фискалните политики към постигане на разумни средносрочни фискални позиции, когато икономическите условия позволят това, ще допринесе за запазването на фискалната устойчивост в средносрочен план.
- (14) Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2020 г. при непроменени политики се предвижда салдото по консолидирания държавен бюджет на Хърватия да бъде -7,1 % от БВП през 2020 г. и -2,2 % от БВП през 2021 г. Съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да достигне 88,6 % от БВП през 2020 г. и да намалее умерено на 83,4 % през 2021 г.
- (15) На 20 май 2020 г. Комисията представи доклад, изготвен в съответствие с член 126, параграф 3 от Договора, поради планираното нарушение от страна на Хърватия на прага на дефицита в размер на 3 % от БВП през 2020 г. Като цяло анализът на Комисията сочи, че критерият за дефицита, определен в Договора и в Регламент (ЕО) № 1467/97, не е изпълнен.
- (16) В отговор на пандемията от COVID-19 Хърватия бързо предприе широкообхватни мерки за защита на своите граждани и ограничаване на разпространението на вируса. Пандемията (и свързаните с нея ограничителни мерки) доведе до сериозно нарушаване на стопанската дейност с отрицателни последици за пазара на труда. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2020 г. се очаква реалният БВП да спадне с 9,1 % през 2020 г. и да се възстанови със 7,5 % през 2021 г., а процентът на безработицата да се увеличи до 10,2 % през 2020 г. и да се подобри на 7,4 % през 2021 г. Секторът на туризма, който представлява изключително съществен дял от хърватската икономика, ще бъде силно засегнат. Същевременно Хърватия трябваше да се справи и с последиците от голямо земетресение в Загреб на 22 март 2020 г. За да смекчи отрицателното въздействие върху икономиката, Хърватия предприе набор от амбициозни мерки, включително мерки за подкрепа на заплатите, освобождаване от данъци и осигурителни вноски, както и тяхното отсрочване, подкрепа за малките и средните предприятия (МСП), допълнителни гаранции за експортно застраховане и мораториуми върху вноските по заеми, както и специфични мерки за туризма и други силно засегнати сектори.
- (17) Избухването на епидемията от COVID-19 е изпитание за устойчивостта на хърватската здравна система. При все че в Хърватия достъпът до здравеопазване като цяло е добър, незадоволените поради отдалеченост медицински потребности са сред най-високите в Съюза. Еwentуално по-равномерно географско разпределение на здравните работници и съоръжения ще даде възможност за по-лесен достъп до здравни услуги. Има поле за подобрене в поделянето на отговорността за здравните заведения в Хърватия между централното правителство и областните органи. Централното правителство трябва да покрива дълговете на болниците, притежавани от съответните области, но разполага с ограничени средства да влияе на начина, по който те се управляват. По-тясното сътрудничество между централното правителство и областите е от решаващо значение за гарантиране на доставките на медицински продукти от критично значение и за ефективното предприемане на стъпки за ограничаване на разпространението на COVID-19. Използването на инструменти за електронно здравеопазване дава възможност за преки контакти между здравните работници и пациентите, както и за намаляване на риска от инфекции. Използването на електронни рецепти е широко разпространено, но много малък дял от направленията за специалист и здравните досиета са цифрови.

- (18) Поради забавянето на икономическата дейност работодателите изпитват затруднения да плащат заплати, което се очаква да доведе до по-високи равнища на безработицата и бедността, с още по-силно изразени териториални различия. Обичайно участието в активни мерки на политиката на пазара на труда е много ниско, но при сегашните обстоятелства тези програми придобиват по-голямо значение. С цел да се предостави подкрепа на работодателите и да се сведе до минимум броят на съкратените, тези мерки, но също и други срочни схеми за подпомагане, по-специално за работа при непълно работно време, следва да бъдат засилени. В краткосрочен план те запазват работни места, но в средносрочен план има възможност за по-добро прогнозиране на нуждите на пазара на труда по време на етапа на възстановяване. Хърватската публична служба по заетостта следва да увеличи усилията си за подкрепа на работната сила с цел развиването на подходящи умения (напр. цифрови умения), да разработи стратегии за повишаване на осведомеността, насочени към неактивното население, и да подпомага борбата с недеklarирания труд, като насърчава регламентираната заетост. Обезщетението за безработица не осигурява достатъчна предпазна мрежа за съкратените работници, тъй като както обхватът, така и адекватността му са ниски. Капацитетът на обезщетението за минимален доход по отношение на намаляване на бедността също се оценява като слаб в контекста на високи равнища на бедност и социално изключване, териториални различия и рискови фактори, свързани с възрастта, пола и уврежданията.
- (19) Свързаността с интернет поражда безпокойство по отношение на надеждността. Домакинствата в Хърватия не разполагат с широк достъп до високоскоростен интернет у дома. Около 70 % от домакинствата са с фиксиран широколентов достъп и едва 6 % имат фиксиран широколентов достъп със скорост поне 100 Mbps. Специално в селските райони това може да възпрепятства дистанционната работа и дистанционното обучение, особено сред уязвимите групи, като например ученици от семейства в неравностойно положение или хора с увреждания. Тези групи рискуват да бъдат изключени от внезапния преход към по-цифровизирано общество. Следва да се насърчават алтернативни форми на организация на труда, използващи цифрови технологии, в тясно сътрудничество със социалните партньори, тъй като делът на работещите, които работят дистанционно (между 6 и 7 %), възлиза на половината от средното за Съюза.
- (20) Недостигът на работна ръка е непрекъснато актуален в някои сектори на икономиката, главно поради недостиг на умения. Насърчаването на придобиването на подходящи умения, включително цифрови умения, по време на първоначалното образование и обучение, както и по-късно чрез преквалификация и повишаване на квалификацията, би могло да доведе до нарастване на производителността и преодоляване на недостига на умения. Качеството и приобщаващият характер на системата за образование и обучение трябва да бъдат подобрени на всички равнища, а реформата на учебната програма трябва да продължи. Въвеждането на цифрово образование вече доказва своята стойност в кризата с COVID-19; необходимо е по-нататъшно развитие на инфраструктурата и материалите за цифрово образование и обучение, както и на цифровите умения на учителите, учениците и възрастите.
- (21) Хърватия следва да подкрепя непрекъснатия поток от кредити и друго финансиране, включително небанково финансиране, към икономически жизнеспособните кредитополучатели, които са неблагоприятно засегнати от кризата с COVID-19. Хърватия е приела няколко схеми за стимулиране и подпомагане на МСП. Следва да продължат усилията за осигуряване на бърза и непрекъсната подкрепа за ликвидността на предприятията чрез заеми и гаранции, по-специално държавни гаранции, с акцент върху МСП, с цел преодоляване на кризата и създаване на необходимите условия за възстановяване. Предприятията в Хърватия разчитат в голяма степен на банкови заеми и парични потоци, за да посрещнат нуждите си от финансиране. Банковата система следва да бъде подкрепена с гаранции, за да се отвори за ново финансиране на МСП и да подобри достъпа до финансиране. В процеса на разработването и прилагането на тези мерки трябва да се вземе предвид устойчивостта на банковия сектор. Освобождаването от данъци и социалноосигурителни вноски, както и разрешаването на разсроченото им плащане, също подпомогна подобряването на ликвидността на предприятията.
- (22) Бяха подновени усилията за намаляване на административната тежест и регулаторните ограничения. Дейността на предприятията обаче като цяло продължава да бъде спъвана от все още високата регулаторна и административна тежест, например по отношение на разрешителните, до известна степен изискванията за докладване и данъчните процедури. Идентифицирането на административните и финансовите тежести напредва чрез консултации със заинтересованите страни и чрез специален уебсайт, като се въвеждат мерки за намаляване на най-обременяващите задължения. Гарантирането на безпрепятствен достъп до различните професии, както и на упражняването им, чрез рационализиране на техните регулаторни рамки и свързаните с тях административни процедури също е от решаващо значение, особено за МСП и микропредприятията, включително едноличните търговци. Беше извършен преглед на парафискалните такси и през май 2020 г. правителството прие първи план за действие.
- (23) За да се стимулира икономическото възстановяване, ще бъде важно да се даде приоритет на готови за изпълнение публични инвестиционни проекти, както и да се стимулират частните инвестиции, включително чрез съответни реформи. Хърватия следва да насърчава инвестициите в стимулиращите растежа сектори, като допринася за зеления и цифровия преход. Модерната и стабилна цифрова инфраструктура е от ключово значение за цифровата трансформация на публичната администрация и предприятията. В контекста на цифровия преход инвестициите в мрежи с много висок капацитет, включително от пето поколение, са задължителна предпоставка. Инвестициите следва да подкрепят целите на Хърватия за декарбонизация и енергиен преход, посочени в националния план на

Хърватия в областта на енергетиката и климата. При Хърватия съществуват конкретни възможности и потенциал да инвестира в устойчив градски и железопътен транспорт, енергийна ефективност, възобновяеми източници на енергия и инфраструктура за опазване на околната среда. Освен това Хърватия изостава значително от средното за Съюза ниво по отношение на управлението на водите и отпадъците, като са необходими инвестиции, за да се поддържа икономическото развитие на страната. Програмирането на Фонда за справедлив преход, който е предмет на предложение на Комисията, за периода 2021—2027 г. би могло да помогне на Хърватия да преодолее някои от предизвикателствата, свързани с прехода към неутрална по отношение на климата икономика, по-специално на териториите, обхванати от приложение Г към доклада за страната за 2020 г. Това ще позволи на Хърватия да използва този фонд по най-добрия начин.

- (24) Ефективността на публичната администрация в Хърватия е под средната за Съюза. Ниският капацитет за разработване и прилагане на политики и проекти възпрепятства ефективността и бързината, включително по отношение на прилагането на европейските структурни и инвестиционни фондове, които представляват за Хърватия голяма възможност за смекчаване на последиците от кризата и за подкрепа на възстановяването на икономиката. Прилагането на новата система за стратегическо планиране, заедно с обявената национална стратегия за развитие, не напредва. Освен това има голяма териториална разпокъсаност на публичната администрация и несъответствие между отговорностите и ресурсите на местно равнище. Това допринася за нееднаквото качество на предоставяните в страната публични услуги и повишава административните разходи.
- (25) Значителното натрупване на нерешени дела и продължителните процедури в гражданските и търговските съдилища продължават да оказват влияние върху стопанската среда и ефективното приключване на производствата по несъстоятелност, като същевременно предизвикателствата пред качеството и ефективността на наказателното правосъдие възпрепятстват борбата с икономическите и финансовите престъпления. Постигнат бе напредък в решаването на най-старите висящи съдебни дела и използването на електронни комуникации в съдилищата, но все още има място за подобрение.
- (26) Докато специфичните за държавата препоръки, съдържащи се в настоящата препоръка (наричани по-нататък „специфичните за държавата препоръки за 2020 г.“), са насочени към справяне със социално-икономическото въздействие на пандемията от COVID-19 и улесняване на икономическото възстановяване, специфичните за всяка държава препоръки за 2019 г. обхващаха също реформи, които са от съществено значение за справяне със средносрочните и дългосрочните структурни предизвикателства. Специфичните за държавата препоръки за 2019 г. продължават да бъдат актуални и тяхното изпълнение ще продължи да бъде наблюдавано през следващия годишен цикъл на европейския семестър. Това се отнася и за специфичните за държавата препоръки за 2019 г. относно свързаните с инвестициите икономически политики. Всички специфични за държавата препоръки за 2019 г. следва да бъдат взети предвид при стратегическото програмиране на финансирането по линия на политиката на сближаване за периода след 2020 г., включително за смекчавачи мерки и стратегии за премахване на мерките, свързани с настоящата криза.
- (27) Финансовият сектор на Хърватия е добре капитализиран и печеливш, като качеството на активите в банковия сектор се подобрява през последните няколко години. Вероятно е обаче финансовите институции да изпитат известно напрежение, като се имат предвид техните експозиции към сектори, които са най-уязвими в контекста на пандемията от COVID-19. Бяха въведени мерки за намаляване на отрицателното въздействие върху предприятията на мерките за ограничаване на пандемията. От решаващо значение е тези мерки да са временни, да са строго свързани с пандемията и да са подходящи за подпомагане на предприятията, изправени пред финансови затруднения, да възвърнат своята икономическа жизнеспособност. Такъв подход ще подкрепи предприятията, без да подкопае напредъка, постигнат от Хърватия в подобряването на стабилността на финансовия сектор.
- (28) Трайните усилия за укрепване на уредбата за предотвратяване и санкциониране на корупцията са от ключово значение за гарантиране на възстановяването след кризата, свързана с COVID-19, и за постигане на ефективно, отговорно и прозрачно отпускане и разпределение на средствата и ресурсите. Въпреки частичното изпълнение на няколко плана за действие, проблемите с корупцията и конфликтите на интереси продължават да бъдат широко разпространени за предприятията. Необходими са допълнителни усилия за укрепване на уредбата за предотвратяване и санкциониране на корупцията, за да се гарантира прозрачното и ефикасно използване на публичните средства. Нужни са по-ефективни инструменти за предотвратяване и санкциониране на корупцията, особено на местно равнище. Все още е необходимо да се укрепят механизмите за надзор на местните служители и назначените в местни публични дружества, както и да се гарантира, че комисията за конфликти на интереси може да изпълнява своята основна превантивна функция. Очаква се през 2020 г. да се задействат инициативи за увеличаване на прозрачността, като например публикуването на активите на съдии и прокурори.
- (29) Европейският семестър осигурява рамката за непрекъсната координация на политиките в областта на икономиката и заетостта в Съюза, която може да допринесе за постигане на устойчива икономика. В своите национални програми за реформи за 2020 г. държавите членки направиха преглед на постигнатия напредък по изпълнението на целите на ООН за устойчиво развитие (ЦУР). Гарантирайки цялостното изпълнение на специфичните за държавата препоръки за 2020 г., Хърватия ще допринесе за напредъка към постигането на ЦУР и за общите усилия за осигуряване на конкурентоспособна устойчивост в Съюза.

- (30) В рамките на европейския семестър за 2020 г. Комисията направи цялостен анализ на икономическата политика на Хърватия и го публикува в доклада за страната за 2020 г. Тя извърши и оценка на програмата за конвергенция за 2020 г., националната програма за реформи за 2020 г., както и предприетите последващи действия във връзка със специфичните за държавата препоръки, отправени към Хърватия през предходните години. Комисията взе предвид не само тяхното значение за провеждането на устойчива фискална и социално-икономическа политика в Хърватия, но и тяхното съответствие с правилата и насоките на Съюза предвид необходимостта от засилване на цялостното икономическо управление на Съюза чрез принос на равнище ЕС към бъдещите решения на държавите членки.
- (31) С оглед на тази оценка Съветът разгледа програмата за конвергенция за 2020 г., като становището му ⁽⁷⁾ е изразено по-специално в препоръка 1 по-долу.
- (32) С оглед на задълбочения преглед, направен от Комисията, и на тази оценка Съветът разгледа националната програма за реформи за 2020 г. и програмата за конвергенция за 2020 г. Специфичните за държавата препоръки за 2020 г. отчитат необходимостта от справяне с пандемията от COVID-19 и улесняване на икономическото възстановяване като необходима първа стъпка за коригиране на дисбалансите. Специфичните за държавата препоръки за 2020 г., които се отнасят пряко до макроикономическите дисбаланси, установени от Комисията съгласно член 6 от Регламент (ЕС) № 1176/2011, се съдържат в препоръки 1, 2, 3 и 4 по-долу,

ПРЕПОРЪЧВА на Хърватия да предприеме следните действия през 2020 г. и 2021 г.:

1. Да предприеме всички необходими мерки, в съответствие с общата клауза за дерогация от Пакта за стабилност и растеж, за ефективно справяне с пандемията от COVID-19, поддържане на икономиката и подпомагане на последващото възстановяване. Когато икономическите условия позволяват това, да провежда фискални политики, насочени към постигане на разумни средносрочни фискални позиции и гарантиране на устойчивостта на дълга при насърчаване на инвестициите. Да повиши устойчивостта на здравната система. Да насърчи балансираното географско разпределение на здравните работници и съоръжения, както и по-тясното сътрудничество между всички равнища на администрацията и инвестициите в електронното здравеопазване.
2. Да засили мерките и институциите, свързани с пазара на труда, и да подобри адекватността на обезщетенията при безработица и схемите за минимален доход. Да увеличи достъпа до цифрова инфраструктура и услуги. Да насърчи придобиването на умения.
3. Да запази мерките за осигуряване на ликвидност на МСП и на самостоятелно заетите лица. Да намали допълнително парафискалните такси и регулаторните ограничения на пазарите на стоки и услуги. Да даде приоритет на готови за изпълнение публични инвестиционни проекти и да стимулира частните инвестиции, за да се ускори икономическото възстановяване. Да съсредоточи инвестициите върху екологичния и цифровия преход, по-специално върху инфраструктурата за опазване на околната среда, устойчивия градски и железопътен транспорт, чистото и ефективно производство и използване на енергия и високоскоростната широколентова свързаност.
4. Да укрепи капацитета и ефективността на публичната администрация по отношение на разработването и изпълнението на публични проекти и политики на централно и местно равнище. Да подобри ефективността на съдебната система.

Съставено в Брюксел на 20 юли 2020 година.

За Съвета
Председател
J. KLOECKNER

⁽⁷⁾ Съгласно член 9, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97.

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА**от 20 юли 2020 година****относно националната програма за реформи на Италия за 2020 г. и съдържаща становище на Съвета
относно програмата за стабилност на Италия за 2020 г.**

(2020/C 282/12)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики ⁽¹⁾, и по-специално член 5, параграф 2 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси ⁽²⁾, и по-специално член 6, параграф 1 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

- (1) На 17 декември 2019 г. Комисията прие годишната стратегия за устойчив растеж, с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2020 г. Тя взе надлежно предвид Европейския стълб на социалните права, провъзгласен от Европейския парламент, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г. Въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 на 17 декември 2019 г. Комисията прие също доклада за механизма за предупреждение, в който беше посочено, че Италия е една от държавите членки, за които ще се извърши задълбочен преглед. На същата дата Комисията прие и Препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната.
- (2) Докладът за Италия за 2020 г. беше публикуван на 26 февруари 2020 г. В него бяха оценени напредъкът на Италия в изпълнението на специфичните за държавата препоръки, приети от Съвета на 9 юли 2019 г. ⁽³⁾ (наричани по-нататък „специфичните за държавата препоръки за 2019 г.“), последващите действия във връзка със специфичните за държавата препоръки, отправени през предходните години, както и напредъкът на Италия по националните ѝ цели по стратегията „Европа 2020“. В доклада беше включен и задълбочен преглед по член 5 от Регламент (ЕС) № 1176/2011, чиито резултати също бяха публикувани на 26 февруари 2020 г. Анализът на Комисията ѝ даде основание да заключи, че в

⁽¹⁾ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

⁽²⁾ ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25.

⁽³⁾ ОВ C 301, 5.9.2019 г., стр. 69.

Италия са налице прекомерни макроикономически дисбаланси. По-конкретно, големият държавен дълг и продължителната слаба динамика на производителността са предпоставка за рискове с трансгранично значение в контекст на висока безработица и все още високо равнище на необслужваните кредити.

- (3) На 11 март 2020 г. Световната здравна организация обяви официално световна пандемия от COVID-19. Това е тежка извънредна ситуация в областта на общественото здраве, която засяга гражданите, обществата и икономиките. Тя поставя националните здравни системи под силен натиск, причинява смущения в световните вериги за доставки, нестабилност на финансовите пазари и сътресения в потребителското търсене и се отразява отрицателно на различни сектори. Застрасени са работните места и доходите на хората, както и стопанската дейност на предприятията. Пандемията предизвиква голямо икономическо сътресение, от което вече има сериозни последици в Съюза. На 13 март 2020 г. Комисията прие съобщение, в което се призовава за координирани икономически мерки в отговор на кризата, включващи всички участници на национално равнище и на равнището на Съюза.
- (4) Редица държави членки обявиха извънредно положение или въведоха спешни мерки. Всички спешни мерки следва да бъдат строго пропорционални, необходими, ограничени във времето и в съответствие с европейските и международните стандарти. Те следва да подлежат на демократичен надзор и независим съдебен контрол.
- (5) На 20 март 2020 г. Комисията прие съобщение относно активирането на общата клауза за дерогация, предвидена в Пакта за стабилност и растеж. Както е посочено в член 5, параграф 1, член 6, параграф 3, член 9, параграф 1 и член 10, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 1466/97 и член 3, параграф 5 и член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета (*), общата клауза за дерогация улеснява координирането на бюджетните политики в период на драстичен икономически спад. В съобщението си от 20 март 2020 г. Комисията изложи своето становище, че предвид очаквания сериозен икономически спад вследствие на пандемията от COVID-19 са изпълнени условията за активирането на общата клауза за дерогация, и предложи на Съвета да одобри това заключение. На 23 март 2020 г. министрите на финансите на държавите членки се съгласиха с оценката на Комисията. Те изразиха съгласие, че сериозният икономически спад изисква решителни, амбициозни и координирани ответни мерки. Активирането на общата клауза за дерогация позволява временно отклонение от плана за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел, при условие че с това не се излага на риск фискалната устойчивост в средносрочен план. Във връзка с корективните мерки на Пакта за стабилност и растеж Съветът може също така да реши, по препоръка на Комисията, да приеме промяна във фискалната траектория. Общата клауза за дерогация не спира прилагането на процедурите, предвидени в Пакта за стабилност и растеж. Тя позволява на държавите членки да се отклонят от бюджетните задължения, които обичайно се прилагат, като същевременно дава възможност на Комисията и на Съвета да предприемат необходимите мерки за координиране на политиката в рамките на Пакта.
- (6) Необходими са постоянни действия за ограничаване и контрол на разпространението на пандемията от COVID-19, за повишаване на устойчивостта на националните здравни системи, за смекчаване на социално-икономическите последици от пандемията чрез мерки за подкрепа на предприятията и домакинствата, както и за гарантиране на подходящи здравословни и безопасни условия на труд с оглед на възобновяването на икономическата дейност. Съюзът следва да използва пълноценно различните инструменти, с които разполага, за да подкрепи усилията на държавите членки в тези области. Успоредно с това държавите членки и Съюзът следва да работят съвместно, за да подготвят мерките, необходими да доведат до връщането към нормалното функциониране на нашите общества и икономики, както и към устойчивия растеж, като се интегрират, наред с другото, екологичният преход и цифровата трансформация и се извадят поуки от кризата.
- (7) Кризата, свързана с COVID-19, открои гъвкавостта, която предлага вътрешният пазар по отношение на адаптирането към извънредни ситуации. За да се гарантират обаче бърз и плавен преход към етапа на възстановяване и свободното движение на стоки, услуги и работници, извънредните мерки, които възпрепятстват нормалното функциониране на вътрешния пазар, следва да бъдат премахнати веднага щом престанат да бъдат абсолютно необходими. Текущата криза разкри необходимостта от планове за готовност за действие при кризи в здравния сектор. Подобрени стратегии за покупки, диверсифицирани вериги за доставки и стратегически запаси от основни консумативи са сред елементите от изключително значение за разработването на по-обхватни планове за готовност за действие при кризи.

(*) Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за определяне и изясняване на прилагането на процедурата при прекомерен дефицит (ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 6).

- (8) Законодателят на Съюза вече измени съответните законодателни уредби посредством регламенти (ЕС) 2020/460 ⁽⁵⁾ и (ЕС) 2020/558 ⁽⁶⁾ на Европейския парламент и на Съвета, предоставяйки на държавите членки възможността да мобилизират всички неизползвани ресурси от европейските структурни и инвестиционни фондове, за да могат да се справят с извънредните последици от пандемията от COVID-19. Тези изменения ще осигурят допълнителна гъвкавост, както и опростени и рационализирани процедури. За да се намали натискът върху паричните потоци, за счетоводната 2020—2021 година държавите членки могат също така да се възползват от 100-процентово съфинансиране от бюджета на Съюза. Италия се насърчава да използва пълноценно тези възможности, за да помогне на най-засегнатите лица и сектори.
- (9) Има вероятност социално-икономическите последици от пандемията от COVID-19 да засегнат в различна степен италианските региони и територии поради дългогодишните икономически и социални неравенства, различаващият се потенциал на тяхната конкурентоспособност и степента им на зависимост от туризма. Това води до риск от увеличаване на регионалните и териториалните различия в рамките на Италия, което ще задълбочи тенденциите на различия между по-слабо развитите и по-силно развитите региони, между социалните периферии и останалите градски райони, както и между някои градски райони и селските райони. В съчетание с риска от временни смущения в процеса на сближаване между държавите членки настоящата ситуация изисква целенасочени мерки на политиките.
- (10) На 30 април 2020 г. Италия представи своята програма за стабилност за 2020 г.
- (11) Спрямо Италия понастоящем се прилагат предпазната част на Пакта за стабилност и растеж и правилото за дълга.
- (12) В своята програма за стабилност за 2020 г. правителството планира номиналното салдо да се влоши, преминавайки от дефицит в размер на 1,6 % от brutния вътрешен продукт (БВП) през 2019 г. към дефицит от 10,4 % от БВП през 2020 г. Предвижда се през 2021 г. дефицитът да спадне до 5,7 % от БВП. След като през 2019 г. се стабилизира на 134,8 %, съгласно програмата за стабилност за 2020 г. съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да достигне 155,7 % през 2020 г. Макроикономическата и фискалната перспектива се характеризират с висока степен на несигурност поради пандемията от COVID-19. Съществуват рискове, залегнали в основата на бюджетните прогнози, а именно значителния размер на публичните гаранции и нестабилността на доходността на държавните ценни книжа.
- (13) В отговор на пандемията от COVID-19 и в рамките на координирания подход на Съюза Италия прие своевременни бюджетни мерки за увеличаване на капацитета на здравната си система, за ограничаване на пандемията и за облекчаване на положението на засегнатите в особена степен лица и сектори. Според програмата за стабилност за 2020 г. тези бюджетни мерки възлизат на 4,5 % от БВП през 2020 г. Мерките включват укрепване на здравеопазването и гражданската защита, разширяване на схемите за добавки към възнагражденията и финансова подкрепа за самостоятелно заетите лица и предприятията. Освен това Италия въведе мерки, в това число отсрочване на данъци и гаранции по заеми, които ще допринесат за осигуряване на подкрепа за ликвидността на предприятията, без да имат пряко отражение върху бюджета. Като цяло предприятията от Италия мерки са в съответствие с насоките, изложени в съобщението на Комисията от 13 март 2020 г. Цялостното прилагане на спешните мерки и фискалните мерки за подкрепа, последвано от пренасочване на фискалните политики към постигане на разумни средносрочни фискални позиции, когато икономическите условия позволят това, ще допринесе за запазването на фискалната устойчивост в средносрочен план.
- (14) Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2020 г. при непроменени политики се предвижда салдото по консолидирания държавен бюджет на Италия да бъде -11,1 % от БВП през 2020 г. и -5,6 % от БВП през 2021 г. Съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да достигне 158,9 % от БВП през 2020 г. и 153,6 % през 2021 г.
- (15) На 20 май 2020 г. Комисията представи доклад, изготвен в съответствие с член 126, параграф 3 от Договора, поради неспазването от Италия на правилото за дълга през 2019 г. и планираното нарушение на прага от 3 % от БВП за дефицита през 2020 г. Като цяло анализът на Комисията показва, че няма достатъчно доказателства, въз основа на които да се заключи дали критерият за дълга, определен в Договора и в Регламент (ЕО) № 1467/97, е спазен или не, като същевременно критерият за дефицита не е изпълнен.

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) 2020/460 на Европейския парламент и на Съвета от 30 март 2020 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013 и (ЕС) № 508/2014 във връзка със специални мерки за мобилизиране на инвестиции в системите на здравеопазване на държавите членки и в други сектори на техните икономики в отговор на избухването на COVID-19 (Инвестиционна инициатива в отговор на коронавируса) (ОВ L 99, 31.3.2020 г., стр. 5).

⁽⁶⁾ Регламент (ЕС) 2020/558 на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2020 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1301/2013 и (ЕС) № 1303/2013 по отношение на специалните мерки за предоставяне на изключителна гъвкавост за използване на европейските структурни и инвестиционни фондове в отговор на избухването на COVID-19 (ОВ L 130, 24.4.2020 г., стр. 1).

- (16) Пандемията от COVID-19 оказа безпрецедентен натиск върху националната здравна система, подчертавайки структурните слабости и необходимостта от повишаване на готовността за реакция при кризисни ситуации. Въпреки по-ниските от средните за Съюза разходи за здравеопазване здравната система на Италия се характеризира с високо специализирани и качествени универсални услуги и като цяло успява да предостави достъпно здравно обслужване. При все това, особено в началото на пандемията от COVID-19, разпокъсаността на управлението на здравната система и координацията между централните и регионалните органи забавиха прилагането на някои противоепидемични мерки. Реакцията на регионалните здравни системи спрямо кризата беше основана преди всичко на извънредната мобилизация, по-специално на здравните работници и местните социални служби. Това компенсират ограниченията, свързани с физическата инфраструктура, ограничения брой на здравните работници и ограничения обем инвестиции, насочени към подобряването на структурите и услугите през предходните години. Правителството положи големи усилия за възпиране на разпространението на вируса, отговорен за COVID-19, намаляване на натиска върху болниците и създаване на допълнителен капацитет за медицинско обслужване. В момента се подготвя дългосрочна противоепидемична стратегия, за да се гарантира безопасното възобновяване на производствената дейност. Освен усъвършенстването на процесите на управление и плановете за готовност за действие при кризи, политиките в периода след кризата с COVID-19 следва да се стремят към преодоляването на недостига на публични инвестиции в здравеопазването. В средносрочен и дългосрочен план изготвянето на стратегически инвестиционен план ще бъде от основно значение с оглед на повишаването на устойчивостта на здравната система и на обезпечаването на постоянното предоставяне на достъпно здравно обслужване. Превид актуалните прогнози за работната сила следва да се даде приоритет на изготвянето на политики за премахване на препятствията в обучението, набирането и задържането на здравните работници.
- (17) Въведените в отговор на кризата с COVID-19 противоепидемични мерки оказват силно отрицателно влияние върху пазара на труда и социалните условия. Преди кризата социалната ситуация бавно се подобряваше, въпреки че рисковете от бедност или социално изключване, бедност сред работещите и неравенство по отношение на доходите пропължаваха да са големи и да се различават значително в отделните региони. Като се имат предвид текущите и следкризисните последици от пандемията от COVID-19, следва да се укрепят мрежите за социална сигурност, за да се гарантира подходящо заместване на доходите, независимо от трудовия статус, включително за хората, имащи пропуски по отношение на достъпа до социална закрила. Укрепването на механизмите за заместване на доходите и подкрепа е от особено значение за работниците с нетипични форми на заетост и лицата в уязвимо положение. Предоставянето на услуги, целящи социалното приобщаване и приобщаването към пазара на труда, също е от ключово значение. Новата схема за минимален доход, от която през изминалата година се възползваха над един милион домакинства (в размер на средно 513 EUR), би могла да смекчи последиците от кризата с COVID-19. При все това нейният обхват спрямо уязвимите групи би могъл да се подобри. Правителството въведе временно допълнителен „извънреден доход“ в подкрепа на домакинствата, които досега не отговаряха на условията за получаване на минимален доход. Хората, заети в сенчестата икономика, по-специално в сектори като селското стопанство, хранително-вкусовата промишленост и жилищното строителство, също рискуват да се окажат без възможности за достъп до мерките за социална закрила и подпомагане за доходите. В отговор на това предизвикателство наскоро правителството смекчи правилата за узаконяване на трудовия статус на недекларираните работници и за получаване или удължаване на срока на разрешенията за пребиваване на работещите мигранти. Отрицателните демографски тенденции и изтичането на мозъци също влошават перспективите за растеж. В допълнение към по-трудните условия на пазара на труда липсата на качествени услуги води до обезлюдяване на южните региони и селските райони. Подобряването на достъпа до електронни услуги е от основно значение, особено в условията на ограничена мобилност.
- (18) От началото на кризата с COVID-19 Италия предприема стъпки за смекчаване на последиците за заетостта. Схемите за временна безработица (*Cassa integrazione*) играят важна роля и се очаква да продължат да бъдат от значение и в бъдеще. Обхватът на критериите за допустимост беше разширен, за да включи малките предприятия и микропредприятията, както и всички икономически сектори и наети лица. Освен това бе създадена отделна (временна) схема за самостоятелно заетите лица. Преди кризата с COVID-19 условията на пазара на труда продължиха да се подобряват. През 2019 г. равнището на заетост достигна 64 % — най-високото отчитано някога равнище. То обаче все още бе доста под средното за Съюза. Равнището на безработицата се запази високо, както и другите показатели за застой на пазара на труда, и според прогнозата на Комисията от пролетта на 2020 г. то се очаква да се повиши още, достигайки 11,8 % през 2020 г., и да спадне до 10,7 % през 2021 г. Делът на временните договори също беше голям, въпреки че от средата на 2018 г. създаването на работни места се определя от сключването на постоянни трудови договори. В бъдеще за стимулирането на устойчиво и приобщаващо възстановяване от основно значение ще бъде интеграцията на пазара на труда на неактивните млади хора и жените. Бяха предприети действия за укрепването на публичните служби по заетостта и за по-добро им интегриране със социалните услуги, ученето за възрастни и професионалното обучение. Въпреки това капацитетът им за намиране на работа все още е слаб и се различава значително в отделните

региони. Участието на работодателите също продължава да е незначително. В хода на постепенното вдигане на противоепидемичните мерки гъвкавите схеми на работа и дистанционната работа могат да подпомогнат предприятията и работниците. В отговор на кризата с COVID-19 правителството прие временни мерки с оглед на съчетаването на личния и професионалния живот, като например насърчаване на дистанционната работа, специални отпуски и предоставяне на ваучери за гледането на деца. Въпреки положените в последно време усилия, мерките за насърчаване на равните възможности и политиките за постигане на равновесие между професионалния и личния живот, наред с предоставянето на достъпни услуги за образование и грижи в ранна детска възраст и услуги за дългосрочни грижи, продължават да бъдат незадоволителни и слабо интегрирани.

- (19) Настоящата извънредна ситуация показва също така необходимостта от подобряване на обучението и уменията в областта на цифровите технологии, включително за възрастните в трудоспособна възраст, и дистанционното обучение. Инвестициите в образованието и уменията са от основно значение за стимулирането на интелигентно и приобщаващо възстановяване и за поддържането на постоянен курс при осъществяването на екологичния и цифровия преход. В това отношение постиженията в образованието и обучението продължават са голямо предизвикателство за Италия. Съществуват големи регионални различия в придобиването на основни умения, като процентът на преждевременно напускащите училище е доста над средния за Съюза (13,5 % спрямо 10,3 % през 2019 г.), най-вече при родените извън Съюза ученици (33 %). В контекста на ограниченията на мобилността съществува опасност регионалните и териториалните различия да се изострят. С оглед на това особено важно е да се инвестира в дистанционното обучение, както и в цифровата инфраструктура и уменията на преподавателите и учещите. Освен това в Италия делът на висшистите в областта на науката и инженерството е по-малък в сравнение със средния за Съюза, а процентът на завършилите висше образование продължава да е много нисък (27,6 % през 2019 г.). Едновременно с това италианските предприятия инвестират по-малко в обучението на своите служители, свързано с информационните и комуникационните технологии, в сравнение с държавите в сходно положение. Слабото участие на нискоквалифицирани възрастни в дейности за обучение също буди безпокойство, като се има предвид, че броят на работните места, за които се изисква ниска квалификация, постоянно намалява. Повишаването на квалификациите и преквалификацията са по-важни от всякога, за да могат работниците да придобият търсените на пазара на труда умения и за да се стимулира справедливият преход към по-цифровизирана и устойчива икономика.
- (20) Кризата с COVID-19 засили необходимостта от подкрепа за достъпа на предприятията до финансиране. Италия прие няколко схеми за подпомагане на потока от ликвидни средства за предприятията, включително съгласно Временната рамка за мерки за държавна помощ в подкрепа на икономиката в условията на настоящата пандемия от COVID-19 (7). Ефективното прилагане на такива схеми, включително чрез предоставени от банковата система гаранции, е от основно значение, за да се гарантира, че всички предприятия, и по-специално малките и средните предприятия (МСП), тези в най-засегнатите сектори и географски райони, както и иновативните предприятия, се възползват от тях. При изготвянето и прилагането на тези мерки трябва да се вземе предвид устойчивостта на банковия сектор. Преките безвъзмездни средства и стимулите за пазарно финансиране могат също да подпомогнат ликвидността на МСП и на иновативните предприятия. Иновативните предприятия (които често нямат обезпечение) срещат повече затруднения при достъпа до кредитиране, а настоящата криза би могла да влоши тази ситуация. Отсрочването на данъци и на социалноосигурителни вноски, дължими на държавата, допринесе за подобряването на паричните потоци на предприятията. Въпреки това забавянията на одобрените плащания, независимо дали от администрацията към дружествата или между самите дружества, следва да не се допускат, тъй като те ограничават ликвидността на всички предприятия, особено на малките предприятия.
- (21) За да се стимулира икономическото възстановяване, ще бъде важно да се даде приоритет на готови за изпълнение публични инвестиционни проекти и да се насърчат частните инвестиции, включително чрез съответни реформи. Инвестициите в подкрепа на екологичния преход ще бъдат от особено значение за възстановяването и повишаването на устойчивостта в бъдеще. Италия е силно уязвима спрямо екстремните метеорологични условия и хидрогеоложките бедствия, в това число сушите и горските пожари. Трансформацията на Италия към неутрална по отношение на климата икономика ще изисква значителни частни и публични инвестиции в продължение на дълъг период от време, по-специално за производството на възобновяема енергия, енергийната инфраструктура и енергийната ефективност. В националния план на Италия в областта на енергетиката и климата са заложили инвестиции за борба с изменението на климата по линия на Зеления пакт. Те са от съществено значение за противодействие на заплахата, която представлява изменението на климата, като същевременно играят основна роля за възстановяването на Италия и повишаването на нейната устойчивост. Инвестициите по линия на Зеления пакт са от основно значение и за да се намали отражението върху човешкото здраве от замърсяването на въздуха в италианските градове, особено в басейна на река По. Осъществяването на инициативи за устойчива мобилност, като подновяването на флотата от автобуси на местния обществен транспорт, е пример за това как едновременно може да се работи за премахване на задръстванията и замърсяването на въздуха. Инфраструктурните недостатъци в управлението на водите и отпадъците, по-специално в южните региони, оказват въздействие върху околната среда и здравето, което води до значителни разходи и загуби на приходи за икономиката. В по-общ план устойчивостта спрямо изменението на климата е от значение за цялата инфраструктура, включително за здравната инфраструктура.

(7) ОВ С 911, 20.3.2020 г., стр. 1.

За това са необходими стратегии за адаптиране. Преодоляването на предизвикателствата, свързани с околната среда и изменението на климата, като например хидроложките рискове, устойчивата градска мобилност, енергийната ефективност, кръговата икономика и промишлената трансформация представляват възможност за подобряване на производителността, като същевременно се избягват неустойчивите практики. Наред с това инвестициите в подобни проекти могат да допринесат за създаването на работни места и за трайното възстановяване след кризата. Програмирането на Фонда за справедлив преход, който е предмет на предложението на Комисията, за периода 2021—2027 г. би могло да помогне на Италия за посрещането на някои от предизвикателствата, свързани с прехода към неутрална по отношение на климата икономика, по-специално на териториите, обхванати от приложение Г към доклада за страната за 2020 г. Това ще позволи на Италия да използва този Фонд възможно най-пълноценно.

- (22) Противоепидемичните мерки в контекста на пандемията от COVID-19 подчертаха колко е важно да се инвестира в цифровизацията на икономиката и демонстрираха значението на цифровите инфраструктури. Ниските равнища на цифровия интензитет и цифровите познания на предприятията в Италия, особено МСП и микропредприятията, им попречиха да се преориентират към електронната търговия и дистанционната работа и да предоставят и използват цифрови инструменти по време на изолацията. Инвестирането в цифровизацията и уменията чрез постоянно и навременно осъществяване на целенасочени национални политики е от съществено значение за укрепването на моделите за електронен бизнес и за подпомагането на предприятията да се адаптират към променящите се условия, както и за повишаването на производителността и конкурентоспособността. Стана ясно, че достъпът до бърза и надеждна цифрова инфраструктура е от съществено значение за осигуряването на основни услуги в държавното управление, образованието, здравеопазването и медицината и е определящ фактор за проследяването и контрола на епидемията. Италия все още изостава по отношение на покритието с оптичен интернет на сградите в селските райони. Следва да се приемат конкретни мерки за преодоляване на това изоставане, както и за допълнителното насърчаване на внедряването на този вид връзка.
- (23) Добре функциониращата система за научни изследвания и иновации е резултат от непрекъснатата, последователна и основана на факти подкрепа за политиките, придружена от инвестиции и подходящ човешки капитал. Настоящата криза с COVID-19 ясно показва, че бързият обмен на данни между изследователите, включително безплатният достъп до резултати и доказателства за потребителите и отворената наука, се нуждаят от допълнително укрепване. Отворената наука и сътрудничеството между научните среди и бизнеса са от решаващо значение за това резултатите от научноизследователската дейност, включително тези, необходими за намирането на ваксини и терапии, да се появят на пазара, което ще засили позициите на Италия в сектора на медицинската промишленост и научни изследвания.
- (24) Ефективната публична администрация е от решаващо значение, за да се гарантира своевременното изпълнение на мерките, приети за справяне с извънредната ситуация и за подкрепа на икономическото възстановяване. Отпускането на социални помощи, мерките за ликвидност и авансовото финансиране на инвестициите и т.н., няма да са ефективни, ако са налице пречки в държавния сектор. Сред слабостите са продължителните процедури, включително гражданскоправните процедури, ниското равнище на цифровизация и недостатъчният административен капацитет. В контекста на значително увеличаване на публичните средства в подкрепа на икономическата дейност процедурите и проверките трябва да се провеждат бързо. Цифровизацията на публичните администрации беше неравномерна преди кризата с COVID-19. Степента на взаимодействие онлайн между органите и обществеността бе ниска. Продължава да бъде малък делът на административните процедури от компетентността на регионите и общините, които могат да бъдат започнати и изцяло завършени по електронен път. Кризата с COVID-19 разкри и липсата на оперативна съвместимост на публичните цифрови услуги. За да може публичната администрация да взаимодейства по-ефективно с бизнеса, е необходимо да се подобрят и опростят секторните регулации, като същевременно се премахнат оставащите пречки пред конкуренцията. И накрая, ефективната правосъдна система е от основно значение за изграждането на икономика, която е в състояние да привлича инвестиции и да благоприятства развиването на стопанска дейност, и ще бъде решаващ фактор в процеса на възстановяване, способствайки също за ефективността на уредбите за оздравяване и възстановяване.
- (25) Докато специфичните за държавата препоръки, съдържащи се в настоящата препоръка (наричани по-нататък „специфичните за държавата препоръки за 2020 г.“), са насочени към справяне със социално-икономическото въздействие на пандемията от COVID-19 и улесняване на икономическото възстановяване, специфичните за всяка държава препоръки за 2019 г. обхващаха също реформи, които са от съществено значение за справяне със средносрочните и дългосрочните структурни предизвикателства. Специфичните за държавата препоръки за 2019 г. продължават да бъдат актуални и ще продължат да бъдат наблюдавани през следващия годишен цикъл на европейския семестър. Това се отнася и за специфичните за държавата препоръки за 2019 г. относно свързаните с инвестициите икономически политики. Всички специфични за държавата препоръки за 2019 г. следва да бъдат взети предвид при стратегическото програмиране на финансирането по линия на политиката на сближаване за периода след 2020 г., включително за смекчавачи мерки и стратегии за премахване на мерките, свързани с настоящата криза.
- (26) Мерките, приети от правителството в подкрепа на домакинствата и предприятията, благоприятстват също запазването на капитализацията и устойчивостта на банковия сектор в настоящата трудна оперативна среда. Въпреки приетите мерки за смекчаване на последиците, включително пруденциалната гъвкавост, предоставена от банковите надзорни органи, пандемията от COVID-19 засяга също качеството на банковите активи в целия Съюз и се очаква това да продължи през следващите седмици и месеци, включително в Италия. В резултат на това усилията за намаляване на

необслужваните кредити са възпрепятствани, включително и поради забавянето на работата на съдилищата и на дейностите по реструктуриране на обезценени активи. В това отношение насърчаването на устойчиви решения за жизнеспособните кредитополучатели, засегнати от кризата с COVID-19, включително чрез избягване на правните автоматизми, е важна предпоставка за гарантиране на качеството на активите. Същевременно осигуряването на точно отчитане на влошаването на качеството на активите и на разумни кредитни стандарти може също да подпомогне функционирането на вторичния пазар на необслужвани кредити и да ограничи неблагоприятните ефекти за съществуващите инициативи по погасяване на необслужвани кредити.

- (27) Ефективното предотвратяване и санкциониране на корупцията може да изиграе важна роля за гарантиране на възстановяването на Италия след кризата с COVID-19. Чрез прозрачност в публичния сектор, и по-специално чрез засилени проверки за корупция, могат да се предотвратят опитите на организираната престъпност за проникване в икономическата и финансовата среда, за нарушаване на процедурите за възлагане на обществени поръчки и, в по-общ план, за отклоняване на публичните средства, необходими за инвестиции. В същото време процедурите за възлагане на обществени поръчки следва да продължат да бъдат ефикасни, като се търси баланс между необходимостта от стриктно наблюдение и от спазване на сроковете. Въпреки че в парламента се обсъждат всеобхватни реформи за рационализиране на наказателните производства, необходимото време за разглеждане на висящите дела пред наказателните апелативни съдилища продължава да бъде повод за безпокойство. Неотдавна Италия укрепи своята уредба за борба с корупцията, но е необходимо тя да бъде завършена, също и чрез санкционирането на лицата, заемащи изборни държавни длъжности, в случай на конфликт на интереси.
- (28) Европейският семестър осигурява рамката за непрекъсната координация на политиките в областта на икономиката и заетостта в Съюза, която може да допринесе за постигане на устойчива икономика. Гарантирайки цялостното изпълнение на специфичните за държавата препоръки за 2020 г., Италия ще допринесе за напредъка към постигането на целите на ООН за устойчиво развитие и за общите усилия за осигуряване на конкурентоспособна устойчивост в Съюза.
- (29) Тясната координация между икономиките в Икономическия и паричен съюз е от основно значение за постигането на бързо възстановяване от икономическото въздействие на пандемията от COVID-19. Като държава членка, чиято парична единица е еврото, Италия следва да гарантира, че нейните политики са в съответствие с препоръките за еврозоната за 2020 г. и са координирани с тези на останалите държави членки, чиято парична единица е еврото, като същевременно се вземат предвид политическите насоки на Еврогрупата.
- (30) В рамките на европейския семестър за 2020 г. Комисията направи цялостен анализ на икономическата политика на Италия и го публикува в доклада за държавата за 2020 г. Освен това тя направи оценка на програмата за стабилност за 2020 г. и на последващите действия във връзка със специфичните за държавата препоръки, отправени към Италия през предходните години. Комисията взе предвид не само тяхното значение за провеждането на устойчива фискална и социално-икономическа политика в Италия, но и тяхното съответствие с правилата и насоките на Съюза предвид необходимостта от засилване на цялостното икономическо управление на Съюза чрез принос на равнището на Съюза към бъдещите решения на държавите членки.
- (31) С оглед на тази оценка Съветът разгледа програмата за стабилност за 2020 г., като становището му ⁽⁸⁾ е изразено по-специално в препоръка 1 по-долу,
- (32) С оглед на задълбочения преглед, направен от Комисията, и на тази оценка Съветът разгледа програмата за стабилност за 2020 г. Специфичните за държавата препоръки за 2020 г. отчитат необходимостта от справяне с пандемията от COVID-19 и улесняване на икономическото възстановяване като необходима първа стъпка за коригиране на дисбалансите. Специфичните за държавата препоръки за 2020 г., които се отнасят пряко до макроикономическите дисбаланси, установени от Комисията съгласно член 6 от Регламент (ЕС) № 1176/2011, се съдържат в препоръки 1, 2, 3 и 4,

ПРЕПОРЪЧВА на Италия да предприеме през 2020 г. и 2021 г. следните действия:

1. Да предприеме всички необходими мерки, в съответствие с общата клауза за дерогация от Пакта за стабилност и растеж, за ефективно справяне с пандемията от COVID-19, поддържане на икономиката и подпомагане на последващото възстановяване. Когато икономическите условия позволяват това, да провежда фискални политики, имащи за цел постигането на разумни средносрочни фискални позиции и гарантирането на устойчивостта на обслужването на дълга, като същевременно стимулира инвестициите. Да повиши устойчивостта и капацитета на здравната система по отношение на здравните работници, критичните медицински продукти и инфраструктурата. Да подобри координацията между националните и регионалните органи.

⁽⁸⁾ Съгласно член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97.

2. Да осигури подходящо заместване на доходите и достъп до социална закрила, по-специално за работниците с нетипични форми на заетост. Да положи усилия за смекчаване на последиците от кризата с COVID-19 за заетостта, включително чрез гъвкави схеми на работа и активно подпомагане на заетостта. Да положи усилия за подобряване на дистанционното обучение и уменията, включително тези в цифровата сфера.
3. Да гарантира ефективното прилагане на мерките за осигуряване на ликвидност на реалната икономика, включително на МСП, иновативните предприятия и самостоятелно заетите лица, и да предотврати забавянето на плащания. Да даде приоритет на готови за изпълнение публични инвестиционни проекти и да стимулира частните инвестиции, за да се ускори икономическото възстановяване. Да съсредоточи инвестициите върху екологичния и цифровия преход, по-специално върху чистото и ефективно производство и използване на енергия, научните изследвания и иновациите, устойчивия обществен транспорт, управлението на отпадъците и водите, както и укрепването на цифровата инфраструктура, за да се гарантира предоставянето на основни услуги.
4. Да повиши ефикасността на съдебната система и ефективността на публичната администрация.

Съставено в Брюксел на 20 юли 2020 година.

За Съвета
Председател
J. KLOECKNER

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА**от 20 юли 2020 година****относно националната програма за реформи на Кипър за 2020 г. и съдържаща становище на Съвета
относно програмата за стабилност на Кипър за 2020 г.**

(2020/C 282/13)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики ⁽¹⁾, и по-специално член 5, параграф 2 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси ⁽²⁾, и по-специално член 6, параграф 1 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

- (1) На 17 декември 2019 г. Комисията прие годишната стратегия за устойчив растеж, с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2020 г. Тя взе надлежно предвид Европейския стълб на социалните права, провъзгласен от Европейския парламент, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г. Въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 на 17 декември 2019 г. Комисията прие също доклада за механизма за предупреждение, в който беше посочено, че Кипър е една от държавите членки, за които ще се извърши задълбочен преглед. На същата дата Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната.
- (2) Докладът за Кипър за 2020 г. беше публикуван на 26 февруари 2020 г. В него бяха оценени напредъкът на Кипър в изпълнението на специфичните за държавата препоръки, приети от Съвета на 9 юли 2019 г. ⁽³⁾ (наричани по-нататък „специфичните за държавата препоръки за 2019 г.“), последващите действия във връзка със специфичните за държавата препоръки, отправени през предходните години, както и напредъкът на Кипър по националните му цели по стратегията „Европа 2020“. В доклада беше включен и задълбочен преглед по член 5 от Регламент (ЕС) № 1176/2011, чиито резултати също бяха публикувани на 26 февруари 2020 г. Анализът на Комисията ѝ даде основание да заключи, че в Кипър са налице прекомерни макроикономически дисбаланси. По-специално, много високият дял на необслужваните кредити и високото равнище на натрупания частен, публичен и външен дълг оказват тежест върху финансовия сектор в контекста на умерен потенциален растеж.
- (3) На 11 март 2020 г. Световната здравна организация обяви официално световна пандемия от COVID-19. Това е тежка извънредна ситуация в областта на общественото здраве, която засяга гражданите, обществата и икономиките. Тя поставя националните здравни системи под силен натиск, причинява смущения в световните вериги за доставки, нестабилност на финансовите пазари и сътресения в потребителското търсене и се отразява отрицателно на различни сектори. Застрашени са работните места и доходите на хората, както и стопанската дейност на предприятията. Пандемията предизвиква голямо икономическо сътресение, от което вече има сериозни последици в Съюза. На 13 март 2020 г. Комисията прие съобщение, в което се призовава за координирани икономически мерки в отговор на кризата, включващи всички участници на национално равнище и на равнището на Съюза.

⁽¹⁾ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

⁽²⁾ ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25.

⁽³⁾ ОВ C 301, 5.9.2019 г., стр. 80.

- (4) Редица държави членки обявиха извънредно положение или въведоха спешни мерки. Всички спешни мерки следва да бъдат строго пропорционални, необходими, ограничени във времето и в съответствие с европейските и международните стандарти. Те следва да подлежат на демократичен надзор и независим съдебен контрол.
- (5) На 20 март 2020 г. Комисията прие съобщение относно активирането на общата клауза за дерогация, предвидена в Пакта за стабилност и растеж. Както е посочено в член 5, параграф 1, член 6, параграф 3, член 9, параграф 1 и член 10, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 1466/97 и член 3, параграф 5 и член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета ⁽⁴⁾, общата клауза за дерогация улеснява координирането на бюджетните политики в период на драстичен икономически спад. В съобщението си от 20 март 2020 г. Комисията изложи своето становище, че предвид очаквания сериозен икономически спад вследствие на пандемията от COVID-19 са изпълнени условията за активирането на общата клауза за дерогация, и предложи на Съвета да одобри това заключение. На 23 март 2020 г. министрите на финансите на държавите членки се съгласиха с оценката на Комисията. Те изразиха съгласие, че сериозният икономически спад изисква решителни, амбициозни и координирани ответни мерки. Активирането на общата клауза за дерогация позволява временно отклонение от плана за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел, при условие че с това не се излага на риск фискалната устойчивост в средносрочен план. Във връзка с корективните мерки на Пакта за стабилност и растеж Съветът може също така да реши, по препоръка на Комисията, да приеме промяна във фискалната траектория. Общата клауза за дерогация не спира прилагането на процедурите, предвидени в Пакта за стабилност и растеж. Тя позволява на държавите членки да се отклонят от бюджетните задължения, които обичайно се прилагат, като същевременно дава възможност на Комисията и на Съвета да предприемат необходимите мерки за координиране на политиката в рамките на Пакта.
- (6) Необходими са постоянни действия за ограничаване и контрол на разпространението на пандемията от COVID-19, за повишаване на устойчивостта на националните здравни системи, за смекчаване на социално-икономическите последици от пандемията чрез мерки за подкрепа на предприятията и домакинствата, както и за гарантиране на подходящи здравословни и безопасни условия на труд с оглед на възобновяването на икономическата дейност. Съюзът следва да използва пълноценно различните инструменти, с които разполага, за да подкрепи усилията на държавите членки в тези области. Успоредно с това държавите членки и Съюзът следва да работят съвместно, за да подготвят мерките, необходими да доведат до връщането към нормалното функциониране на нашите общества и икономики, както и към устойчивия растеж, като се интегрират, наред с другото, екологичният преход и цифровата трансформация и се извадят поуки от кризата.
- (7) Кризата, свързана с COVID-19, изтъкна гъвкавостта, която предлага вътрешният пазар по отношение на адаптирането към извънредни ситуации. За да се гарантират обаче бърз и плавен преход към етапа на възстановяване и свободното движение на стоки, услуги и работници, извънредните мерки, които възпрепятстват нормалното функциониране на вътрешния пазар, следва да бъдат премахнати веднага щом престанат да бъдат абсолютно необходими. Текущата криза разкри необходимостта от планове за готовност за действие при кризи в здравния сектор. Подобрени стратегии за покупки, диверсифицирани вериги на доставки и стратегически запаси от основни консумативи са сред елементите от изключително значение за разработването на по-обхватни планове за готовност за действие при кризи.
- (8) Законодателят на Съюза вече измени съответните законодателни уредби посредством регламенти (ЕС) 2020/460 ⁽⁵⁾ и (ЕС) 2020/558 ⁽⁶⁾ на Европейския парламент и на Съвета, предоставяйки на държавите членки възможността да мобилизират всички неизползвани ресурси от европейските структурни и инвестиционни фондове, за да могат да се справят с извънредните последици от пандемията от COVID-19. Тези изменения ще осигурят допълнителна гъвкавост, както и опростени и рационализирани процедури. За да се намали натискът върху паричните потоци, за счетоводната 2020—2021 година държавите членки могат също така да се възползват от 100-процентова съфинансиране от бюджета на Съюза. Кипър се насърчава да използва пълноценно тези възможности, за да помогне на най-засегнатите лица и сектори.

⁽⁴⁾ Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за определяне и изсяняване на прилагането на процедурата при прекомерен дефицит (ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 6).

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) 2020/460 на Европейския парламент и на Съвета от 30 март 2020 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013 и (ЕС) № 508/2014 във връзка със специални мерки за мобилизиране на инвестиции в системите на здравеопазване на държавите членки и в други сектори на техните икономики в отговор на избухването на COVID-19 (Инвестиционна инициатива в отговор на коронавируса) (ОВ L 99, 31.3.2020 г., стр. 5).

⁽⁶⁾ Регламент (ЕС) 2020/558 на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2020 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1301/2013 и (ЕС) № 1303/2013 по отношение на специалните мерки за предоставяне на изключителна гъвкавост за използване на европейските структурни и инвестиционни фондове в отговор на избухването на COVID-19 (ОВ L 130, 24.4.2020 г., стр. 1).

- (9) Възможно е разпространението на социално-икономическите последици от пандемията от COVID-19 да бъде неравномерно в различните региони на страната поради различните модели на специализация, по-специално в регионите, зависещи в голяма степен от туризма, и в по-общ план от стопански дейности, за които е необходим пряк контакт с потребителите. Това води до риск от разширяване на териториалните различия в Кипър. В съчетание с риска от временни смущения в процеса на сближаване между държавите членки настоящата ситуация изисква целенасочени мерки на политиките.
- (10) На 7 май 2020 г. Кипър представи своята национална програма за реформи за 2020 г. и своята програма за стабилност за 2020 г. Двете програми бяха оценени едновременно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях.
- (11) За Кипър понастоящем се прилагат предпазните мерки на Пакта за стабилност и растеж и правилото за дълга.
- (12) В своята програма за стабилност за 2020 г. правителството планира номиналното салдо да се влоши, преминавайки от излишък в размер на 1,7 % от брутният вътрешен продукт (БВП) през 2019 г. към дефицит от 4,3 % от БВП през 2020 г. Предвижда се през 2021 г. дефицитът да спадне до 0,4 % от БВП. След намалението, достигнало 95,5 % от БВП през 2019 г., съгласно програмата за стабилност за 2020 г. се очаква през 2020 г. съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП да нарасне до 116,8 %. Макроикономическата и фискалната перспектива се характеризират с висока степен на несигурност поради пандемията от COVID-19. Освен това съществуват рискове, които са в основата на бюджетните прогнози, а именно експлицитните условни задължения и потенциалните нужди от финансиране на държавните болници през първите години от въвеждането на националната здравноосигурителна система.
- (13) В отговор на пандемията от COVID-19 и в рамките на координирания подход на Съюза Кипър прие своевременни бюджетни мерки за увеличаване на капацитета на здравната си система, ограничаване на пандемията и облекчаване на положението на засегнатите в особена степен лица и сектори. Съгласно програмата за стабилност за 2020 г. тези бюджетни мерки възлизат на 4,4 % от БВП. Мерките включват укрепване на здравните услуги с допълнителен бюджет в максимален размер до 0,5 % от БВП, субсидиране на заплатите за задържане на щатния персонал в случай на временно преустановяване на стопанските операции (2,7 % от БВП) и подпомагане на доходите за малките предприятия и самостоятелно заетите лица (0,3 % от БВП). Освен това Кипър обяви мерки, които, макар и да нямат пряко отражение върху бюджета, ще допринесат за осигуряването на подкрепа за ликвидността на предприятията, включително например отсрочването на плащането на ДДС за срок от два месеца. Като цяло предприятиите от Кипър мерки са в съответствие с насоките, изложени в съобщението на Комисията от 13 март 2020 г. Цялостното прилагане на спешните мерки и фискалните мерки за подкрепа, последвано от пренасочване на фискалните политики към постигане на разумни средносрочни фискални позиции, когато икономическите условия позволят това, ще допринесе за запазването на фискалната устойчивост в средносрочен план.
- (14) Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2020 г. при непроменени политики се предвижда салдото по консолидирания държавен бюджет на Кипър да бъде -7 % от БВП през 2020 г. и -1,8 % от БВП през 2021 г. Съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да достигне 115,7 % от БВП през 2020 г. и 105 % през 2021 г.
- (15) На 20 май 2020 г. Комисията представи доклад, изготвен в съответствие с член 126, параграф 3 от Договора, поради неспазването от Кипър на правилото за дълга през 2019 г. и планираното нарушение на прага от 3 % от БВП за дефицита през 2020 г. Като цяло анализът на Комисията показва, че критерият за дълга, определен в Договора и в Регламент (ЕО) № 1467/97, е изпълнен, докато критерият за дефицита не е изпълнен.
- (16) В отговор на пандемията от COVID-19 Кипър прие редица мерки за смекчаване на икономическите последици от кризата. На 15 март 2020 г. правителството предложи програма за финансова подкрепа за опазване на общественото здраве и за гарантиране на икономическото оцеляване на предприятията и работодателите. Програмата предвижда средства в размер на 100 милиона евро за финансово подпомагане на сектора на здравеопазването за борба с пандемията, включително за наемането на допълнителен персонал от лекари, медицински сестри и помощен персонал, както и за оборудване и инфраструктура. В нея се определят редица мерки в подкрепа на предприятията чрез повишаване на ликвидността, например схеми за подпомагане на предприятията и самостоятелно заетите лица, както и временно преустановяване на плащанията на ДДС за дружествата. Пакетът включва и специална подкрепа в размер на 11 милиона евро в помощ на възстановяването на туристическия сектор.
- (17) Кризата, свързана с COVID-19, показва необходимостта от насочване на инвестиции към подобряване и модернизирание на общественото здравеопазване, възстановяване на капацитета и осъществяване на реформата на здравеопазването. Новата система на здравеопазване предлага по-добър достъп до услуги за първична медицинска помощ, подходящи насоки и лечение въз основа на клинични протоколи. В нея се предвижда също така предоставяне на всеобщо право на достъпни здравни услуги в контекста на разпространението на COVID-19. В Кипър е изготвен план за действие при извънредни ситуации във връзка с пандемията и са предоставени допълнителни ресурси за предотвратяване и управление на въздействието на инфекцията и разпространението на

заразата. В средносрочен план Кипър трябва да насочи инвестиции към повишаване на ефективността, достъпността и цялостната устойчивост на системата на здравеопазване. Допълнителните ресурси за здравната система следва да предотвратят бъдещ недостиг на медицински персонал, критични медицински консумативи и инфраструктура. Безпроблемното провеждане на реформата на здравеопазването, както е планирано, е от основно значение за осигуряването на достъп до здравеопазване и всеобщо здравно осигуряване. Цифровите решения в областта на здравеопазването и новите приложения ще допринесат за по-бързото разгръщане на услугите на електронното здравеопазване и подобряването на консултациите от разстояние и механизмите за предупреждение. От жизненоважно значение са политиките за подобряване на капацитета на болниците, условията на труд на здравните работници и гарантиране на използването на лични предпазни средства, тестване, лекарства и медицински изделия. Интегрирането с дългосрочните грижи и първичните и общностните грижи е от решаващо значение в контекста на демографските промени и необходимостта от подкрепа на най-уязвимите лица, включително хората с увреждания.

- (18) След последователни положителни промени на пазара на труда през последните години, поради кризата, свързана с общественото здраве, сега Кипър ще бъде изправен пред предизвикателства по отношение на равнището на заетост. Необходими са допълнителни усилия, за да се сведе до минимум социално-икономическото въздействие на кризата. Кипър вече е приел спешни мерки, включително режими на работа при непълно работно време и увеличаване на обезщетенията за безработица за самостоятелно заетите лица. Важно ще бъде да се запази заетостта и да се гарантира прилагането на обявените мерки, в тясно сътрудничество със социалните партньори. Укрепването на капацитета на публичните служби по заетостта с постоянен персонал ще бъде от ключово значение, по-специално като се запази непрекъснатостта на услугите на съветниците по заетостта по силата на временни договори, чийто срок изтича през втората половина на 2020 г. По този начин ще се избегне поставянето на услугите под допълнителен натиск и ще се осигури ефикасна подкрепа за наскоро останалите без работа лица и за други уязвими групи, като например младите хора, незаети с работа, учене или обучение, дългосрочно безработните лица и лицата с увреждания. Подкрепата за прехода от училище към работа, и по-специално подпомагането на младите хора, изискват допълнително внимание, тъй като наскоро дипломираните се могат да срещнат допълнителни трудности при намирането на работа.
- (19) Пандемията от COVID-19 изисква подходящи мерки за смекчаване на социалните последици, както и за подпомагане на доходите на домакинствата и подкрепа на бързото възстановяване на икономиката. Според пролетната прогноза на Комисията от 2020 г. се очаква безработицата да нарасне до 8,6 % през 2020 г. и да намалее до 7,5 % през 2021 г. Очаква се значително намаляване на външното търсене на услуги, тъй като се очаква секторът на туризма да бъде особено силно засегнат от кризата. Следва да се осигури подходящо заместване на доходите за всички засегнати работници и самостоятелно заети лица, включително тези, които се сблъскват с пропуски по отношение на достъпа до социална закрила. Схемите за социална закрила трябва да защитават трудово заетите лица, самостоятелно заетите лица и безработните. Съществува възможност за укрепване на цялостната система за социална закрила, за да се предотврати увеличаването на равнищата на бедност и неравенство, по-специално чрез достигане до най-уязвимите, включително децата, неактивните лица, недекларираните работници и хората с мигрантски произход.
- (20) Насърчаването на гъвкави схеми на работа с участието на социалните партньори, особено под формата на дистанционна работа, е от голямо значение. В краткосрочен план те ще подкрепят работниците с непредвидени отговорности за полагане на грижи за деца и други лица на издръжка, а в дългосрочен – ще улеснят повторното навлизане на пазара на труда на големия дял жени, които са неактивни поради отговорностите за полагане на грижи. Тъй като възрастните хора и хронично болните са изложени на по-висок риск от тежки заболявания вследствие на вируса, инвестирането в качествени услуги за дългосрочни грижи е от голямо значение, за да се гарантира непрекъснатото им предоставяне и ефективност в краткосрочен и средносрочен план.
- (21) Подобряването на качеството и ефикасността на образованието и обучението и на съответствието им с нуждите на пазара на труда е изключително важно в контекста на настоящата криза, както и за да се гарантира бързото възстановяване на пазара на труда. Придобиването на подходящи умения е дори още по-важно в контекста на вероятността повече хора да загубят работата си и да трябва да бъдат готови за последващ професионален преход. Ограниченията на мобилността подчертаха предизвикателствата, свързани с ниското ниво на цифровите умения в Кипър. Това оказва отрицателно въздействие върху дейността онлайн, като например дистанционната работа, дистанционното обучение и използването на услуги в областта на електронното здравеопазване. Равният достъп до ИТ инфраструктура и до интернет, включително за учащите се в неравностойно положение, заедно с добре обучени учители, са от ключово значение за качествено цифрово образование и дистанционното обучение. За справяне с ниските общи резултати в областта на образованието и обучението и за подобряване на уменията в по-общ план е от съществено значение да се продължи с образователната реформа, като се инвестира в решения за цифровото обучение, учене в процеса на работа и стажантско обучение, както и в развиването на уменията на учителите и обучителите да използват ефективно инструментите на информационните технологии. Има възможност за преодоляване на слабите резултати по отношение на основните умения, както и за повишаване на участието в обучението за възрастни. За да се ускори прилагането, програмите за преквалификация биха могли, доколкото е възможно, да се разработят за използване онлайн и на по-късен етап, след овладяването на пандемията, да включат по целесъобразност физическо присъствие.

- (22) По време на кризата и в периода след нея значителни средства са необходими и ще продължат да бъдат необходими за подкрепа на предприятията. Осигуряването на адекватен достъп до финансиране и ликвидност е от първостепенно значение, особено за малките и средните предприятия (МСП), за да се поддържа функционирането на предприятията и хората да запазят работата си. При разработването и прилагането на тези мерки трябва да се вземе предвид устойчивостта на банковия сектор. Кипър въведе специална схема за подпомагане на малките предприятия, която субсидира изплащането на заплатите в предприятията с най-много петима работници. Освен това суспендирането на увеличените вноски за националната здравна система и отлагането на плащането на данъци (напр. ДДС) ще облекчи непосредствения натиск. Изключително важни са бързата административна координация, практическата подкрепа и ефективната комуникация относно подкрепата, достъпна за МСП, в сътрудничество със структурите за подпомагане на МСП и бизнес организациите. Ускоряването на договорните плащания от страна на публичните органи може също да спомогне за подобряване на паричния поток на МСП. Новосъздадените и разрастващите се предприятия може да се нуждаят от специфична подкрепа, например под формата на дялови участия на публични институции в капитала и предоставяне на стимули на фондовете за рисков капитал с цел увеличаване на инвестициите им в такива предприятия. Прилагането на финансовите инструменти, подготвени преди кризата (кипърски енергиен фонд), е все така важно.
- (23) За да се насърчи икономическото възстановяване, ще бъде важно да се даде приоритет на готови за изпълнение публични инвестиционни проекти и да се насърчават частните инвестиции, включително чрез съответни реформи. Опазването и ефективното използване на природните ресурси на страната е от първостепенно значение за осигуряването на устойчиво икономическо възстановяване и бъдещ растеж. За да се запази привлекателността на страната за туристите, е необходимо тя да се справи с предизвикателствата, свързани с прехода към зелена енергия, ефективното управление на отпадъците и водите и опазването на природата и биологичното разнообразие. Въпреки че вече са започнали значителни инвестиции, в тези области приоритетно трябва да се насочат повече инвестиции. Кипър е изправен пред значителни предизвикателства при постигането на своята цел за 2030 г. по отношение на емисиите на парникови газове, които не са обхванати от системата на ЕС за търговия с емисии. Тези предизвикателства трябва да бъдат преодолени чрез планиране и своевременно приемане на допълнителни мерки в съответствие с националния план в областта на енергетиката и климата. Тези мерки ще изискват инвестиции, по-специално в области като енергията от възобновяеми източници, енергийната ефективност и устойчивия транспорт, които също могат да спомогнат за осигуряване на силен стимул за екологична икономика. Кипър трябва да подобри и системата си за управление на отпадъците и кръговата икономика. Генерирането на отпадъци продължава да бъде значително по-високо от средното за Съюза, докато коефициентът на рециклиране остава значително по-нисък от средния за Съюза. Процентът на депониране на отпадъци също е много висок. Управлението на водите и на отпадните води, особено в градските райони, е неефективно. Сушите и недостигът на вода са важни проблеми и една неубедителна политическа реакция би могла да окаже въздействие върху икономиката на селските райони и туризма на страната. Програмирането на Фонда за справедлив преход — предмет на предложение на Комисията, за периода 2021—2027 г. би могло да помогне на Кипър за посрещането на някои от предизвикателствата, свързани с прехода към неутрална по отношение на климата икономика, по-специално на териториите, обхванати от приложение Г към доклада за страната за 2020 г. Това ще позволи на Кипър да използва този фонд възможно най-пълноценно.
- (24) Значението на съвременната цифрова инфраструктура, на всеобщия достъп до интернет и на наличието на цифрови услуги стана очевидно при ограниченията на мобилността, свързани с COVID-19. Инвестициите в цифровата икономика са от съществено значение за повишаване на производителността и за стимулиране на икономическото възстановяване след кризата. Кипър се нарежда на едно от последните места в индекса на Комисията за навлизането на цифровите технологии в икономиката и обществото (DESI) за 2020 г. Само 45 % от кипърците на възраст между 16 и 74 години притежават поне основни умения в областта на цифровите технологии и специалистите по ИКТ все още представляват по-малък дял от работната сила в сравнение със средната стойност за Съюза (2,7 % спрямо 3,9 %), което възпрепятства разгръщането на потенциала на цифровата икономика. Ниска е степента на взаимодействието онлайн между публичните органи и гражданите, като само 51 % от кипърците взаимодействат онлайн. Равнището на електронната търговия (т.е. МСП, които продават онлайн, оборотът от електронна търговия и трансграничните онлайн продажби) се подобрява (31,8 % през 2019 г. спрямо 29,4 % през 2018 г.), но все още е под средната стойност за Съюза от 40,1 %.
- (25) Кипър може допълнително да подобри своята система за научни изследвания и иновации с цел подпомагане на растежа на производителността и на необходимия цифров и екологичен преход в един сценарий след пандемията. Ниският капацитет на усвояване на научните изследвания и иновациите от страна на предприятията се отразява неблагоприятно на конкурентоспособността на Кипър. Подобряването на сътрудничеството между академичните и бизнес средите и търговската реализация на резултатите от научните изследвания остават основните пречки и изискват предприемането на спешни действия. Въпреки това неотдашните мерки, като например създаването на ново подминистерство за научни изследвания, иновации и политиката в областта на цифровите технологии, назначаването на нов заместник-министър на научните изследвания, иновациите и политиката в областта на цифровите технологии, както и новата стратегическа рамка за научни изследвания и иновации на Кипър за периода 2019—2023 г. („Innovate Cyprus“), която определя по-висока цел за научните изследвания и иновациите от 1,5 % от БВП до 2023 г. (спрямо сегашните 0,56 %), са обещаващи стъпки.
- (26) Справянето с агресивното данъчно планиране е от ключово значение за подобряване на ефективността и справедливостта на данъчните системи, както се посочва в препоръката от 2020 г. относно икономическата политика на еврозоната. Разпространяването на отрицателните последици от стратегиите на данъкоплатците за агресивно данъчно планиране налага координирани национални действия, които да допълват законодателството на Съюза. Икономическите доказателства сочат, че данъчните правила на Кипър се използват за целите на агресивното данъчно

планиране. Кипър предприе стъпки за справяне с този проблем чрез прилагането на международни и европейски инициативи и предприемането на някои допълнителни национални мерки. Въпреки това характеристиките на системата, като липсата на удържани при източника данъци върху изходящите дивиденди, плащанията на лихви и авторски и лицензионни вознаграждения от дружества, базирани в Кипър, към граждани на трети държави и правилата за корпоративна данъчна регистрация могат да продължат да улесняват агресивното данъчно планиране. Необходимо е внимателно наблюдение на схемата за приспадане на фиктивните лихви. И накрая, две схеми — Scheme for Naturalisation of Investors in Cyprus by Exception и Residence by Investment Scheme (схема за натурализация на инвеститори в Кипър по изключение и схема за разрешение за пребиваване в Кипър срещу инвестиране) — са включени в списъка на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) като източник на потенциално висок риск от злоупотреба с тях. Кипър е изготвил и представил за правен преглед проектозаконови, с които се въвежда удържане на данъци върху дивиденди, плащания на лихви и авторски и лицензионни вознаграждения за държави, включени в приложение I към списъка на ЕС на юрисдикциите, неоказващи съдействие за данъчни цели. Освен това Кипър е изготвил и представил за правен преглед въвеждането на изискване за проверка за данъчната регистрация на дружествата въз основа на учредяването, наред със съществуващото управление и контрол. Ще бъде необходима оценка на ефективността на тези мерки за справяне с агресивното данъчно планиране.

- (27) Ефективната правосъдна система продължава да бъде ключов фактор за привлекателна, благоприятна за инвестициите и бизнеса икономика и ще бъде от решаващо значение в процеса на възстановяване. Значителната неефективност в съдебната система продължава да се отразява отрицателно на изпълнението на договорните задължения и пречи на бързото разрешаване на граждански и търговски дела. Огласени бяха поредица от реформи за решаването на най-критичните проблеми в съдебната система в Кипър, по-специално остарелите гражданско-процесуални правила и цифровизацията на съдилищата, приключването на множеството натрупани за разглеждане дела и липсата на обучение през цялата кариера на съдиите, но напредъкът остава бавен.
- (28) Укрепването на устойчивостта и ефективността на публичната администрация е от ключово значение за осигуряването на бързо и ефективно изпълнение на мерките за възстановяване от пандемията от COVID-19, предприети в Кипър. Подобряването на координацията между централното и местното управление и преодоляването на разпокъсаността и неефективността на местно равнище са необходими, за да се отстранят пречките за съгласувано изпълнение, инвестиции и предоставяне на услуги в страната. Постигането на напредък в цифровизацията на публичната администрация е от ключово значение, за да се осигури непрекъснатостта на дейността ѝ, както и непрекъснат и ефективен достъп до обществени услуги за гражданите и предприятията.
- (29) Докато специфичните за държавата препоръки, съдържащи се в настоящата препоръка (наричани по-нататък „специфичните за държавата препоръки за 2020 г.“), са насочени към справяне със социално-икономическото въздействие на пандемията и улесняване на икономическото възстановяване, специфичните за всяка държава препоръки за 2019 г. обхващаха също реформи, които са от съществено значение за справяне със средносрочните и дългосрочните структурни предизвикателства. Специфичните за държавата препоръки за 2019 г. продължават да бъдат актуални и тяхното изпълнение ще продължи да бъде наблюдавано през следващия годишен цикъл на европейския семестър. Това се отнася и за специфичните за държавата препоръки за 2019 г. относно свързаните с инвестициите икономически политики. Всички специфични за държавата препоръки за 2019 г. следва да бъдат взети предвид при стратегическото програмиране на финансирането по линия на политиката на сближаване за периода след 2020 г., включително при изготвянето на смекчаващи мерки и на стратегии за изход от настоящата криза.
- (30) Запазването на цялостната стабилност на банковата система и управлението на рисковете за финансовата стабилност са от съществено значение за преодоляване на кризата, свързана с COVID-19, и за подпомагане на икономиката. Въпреки че стабилността на банковия сектор се подобри значително през последните години, пандемията създава затруднения за банките, като увеличава кредитният риск и оказва натиск върху рентабилността и капитализацията. Слабостите и предизвикателствата произтичат от свързани с дължения частен сектор и високото равнище на необслужваните заеми, което ограничава обхвата на кредитната подкрепа. Банковият сектор в Кипър се нарежда на второ място по равнище на необслужваните заеми в еврозоната. Поради това усилията за намаляване на необслужваните заеми продължават да бъдат приоритет, по-специално по отношение на „наследените необслужвани заеми“, които бяха значително просрочени още преди началото на кризата с COVID-19. За постигането на тази цел от съществено значение е напредъкът по отношение на държавното дружество за управление на активи (KEDIPES), включително по отношение на неговия организационен модел и стратегия. Схемата ESTIA основателно има за цел да подкрепя и защитава уязвимите заемополучатели, но постигането на баланс между тази цел и подобряването на културата на плащане продължава да е от съществено значение. В това отношение укрепването на изпълнението на исканията и насърчаването на използването на рамката за несъстоятелност ще спомогне за поддържането на устойчиво реструктуриране на лошите заеми. Освен това намаляването на изоставането при издаването на актове за собственост чрез прилагане на структурно решение за справяне с недостатъците на системата за прехвърляне на собственост (т.е. издаването и прехвърлянето на актове за собственост) остава важна задача.
- (31) Продължаващите усилия за укрепване на рамката за предотвратяване и санкциониране на корупцията са от ключово значение, за да се гарантира възстановяването след кризата, свързана с COVID-19, и да се постигне ефективно, отговорно и прозрачно отпускане и разпределяне на средства и ресурси. Макар в момента да се изпълнява план за действие срещу корупцията, все още се очаква приемането на ключови мерки и законодателство, по-специално на проектозаконите за повишаване на прозрачността при вземането на публични решения, създаването на независим орган срещу корупцията, докладването на корупцията и защитата на лицата, подаващи сигнали за нередности. Все още предстои да бъдат изпълнени разпоредбите, свързани с разделението на функциите и процедурите за набиране на персонал на правното ведомство.

- (32) Европейският семестър осигурява рамката за непрекъсната координация на политиките в областта на икономиката и заетостта в Съюза, която може да допринесе за постигане на устойчива икономика. В своите национални програми за реформи за 2020 г. държавите членки направиха преглед на постигнатия напредък по изпълнението на целите на ООН за устойчиво развитие (ЦУР). Гарантирайки цялостното изпълнение на специфичните за държавата препоръки за 2020 г., Кипър ще допринесе за напредъка към постигането на ЦУР и за общите усилия за осигуряване на конкурентоспособна устойчивост в Съюза.
- (33) Тясната координация между икономиките в икономическия и паричен съюз е от ключово значение за бързото възстановяване от икономическите последици, причинени от пандемията от COVID-19. Като държава членка, чиято парична единица е еврото, Кипър следва да гарантира, че неговите политики са в съответствие с препоръките за еврозоната за 2020 г. и са координирани с тези на останалите държави членки, чиято парична единица е еврото, като се вземат предвид политическите насоки на Еврогрупата.
- (34) В рамките на европейския семестър за 2020 г. Комисията направи цялостен анализ на икономическата политика на Кипър и го публикува в доклада за страната за 2020 г. Тя извърши и оценка на програмата за стабилност за 2020 г., на националната програма за реформи за 2020 г. и на последващите действия във връзка със специфичните за държавата препоръки, отправени към Кипър през предходните години. Комисията взе предвид не само тяхното значение за провеждането на устойчива фискална и социално-икономическа политика в Кипър, но и тяхното съответствие с правилата и насоките на Съюза предвид необходимостта от засилване на цялостното икономическо управление на Съюза чрез принос на равнище ЕС към бъдещите решения на държавите членки.
- (35) С оглед на тази оценка Съветът разгледа програмата за стабилност за 2020 г., като становището му ⁽⁷⁾ е изразено по-специално в препоръка 1 по-долу.
- (36) С оглед на задълбочения преглед, направен от Комисията, и на тази оценка Съветът разгледа националната програма за реформи за 2020 г. и програмата за стабилност за 2020 г. Специфичните за държавата препоръки за 2020 г. отчитат необходимостта от справяне с пандемията от COVID-19 и улесняване на икономическото възстановяване като необходима първа стъпка за коригиране на дисбалансите. Специфичните за държавата препоръки за 2020 г., които се отнасят пряко до макроикономическите дисбаланси, установени от Комисията съгласно член 6 от Регламент (ЕС) № 1176/2011, се съдържат в препоръки 1, 3 и 4,

ПРЕПОРЪЧВА на Кипър да предприеме следните действия през 2020 и 2021 година:

1. Да предприеме всички необходими мерки, в съответствие с общата клауза за дерогация от Пакта за стабилност и растеж, за ефективно справяне с пандемията от COVID-19, поддържане на икономиката и подпомагане на последващото възстановяване. Когато икономическите условия позволяват това, да провежда фискални политики, насочени към постигане на разумни средносрочни фискални позиции и гарантиране на устойчивостта на дълга, като същевременно засилва инвестициите. Да укрепи устойчивостта и капацитета на системата на здравеопазването, за да гарантира качествени и достъпни услуги, включително чрез подобряване на условията на труд на здравните работници.
2. Да осигури подходящо заместване на доходите и достъп до социална закрила за всички. Да укрепи публичните служби по заетостта, да насърчава гъвкави схеми на работа и да подобри съответствието на образованието и обучението с нуждите на пазара на труда.
3. Да осигури адекватен достъп до финансиране и ликвидност, особено за МСП. Да даде приоритет на готови за изпълнение публични инвестиционни проекти и да стимулира частните инвестиции, за да се ускори икономическото възстановяване. Да насочи инвестициите към екологичния и цифровия преход, по-специално към чистото и ефективно производство и използване на енергия, управлението на отпадъците и водите, устойчивия транспорт, цифровизацията, научните изследвания и иновациите.
4. Да активизира действията за коригиране на характеристиките на данъчната система, които улесняват агресивното данъчно планиране от страна на физически лица и многонационални дружества. Да подобри ефикасността и цифровизацията на съдебната система и на публичния сектор.

Съставено в Брюксел на 20 юли 2020 година.

За Съвета
Председател
J. KLOECKNER

(7) Съгласно член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97.

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА**от 20 юли 2020 година****относно националната програма за реформи на Латвия за 2020 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Латвия за 2020 г.**

(2020/C 282/14)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики ⁽¹⁾, и по-специално член 5, параграф 2 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

- (1) На 17 декември 2019 г. Комисията прие годишната стратегия за устойчив растеж, с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2020 г. Тя взе надлежно предвид Европейския стълб на социалните права, провъзгласен от Европейския парламент, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г. Въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁾ на 17 декември 2019 г. Комисията прие също доклад за механизма за предупреждение, в който Латвия не е посочена като държава членка, за която ще се извърши задълбочен преглед. На същата дата Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната.
- (2) Докладът за Латвия за 2020 г. беше публикуван на 26 февруари 2020 г. В него бяха оценени напредъкът на Латвия в изпълнението на специфичните за държавата препоръки, приети от Съвета на 9 юли 2019 г. ⁽³⁾ (наричани по-нататък „специфичните за държавата препоръки за 2019 г.“), последващите действия във връзка със специфичните за държавата препоръки, отправени през предходните години, както и напредъкът на Латвия по националните ѝ цели по стратегията „Европа 2020“.
- (3) На 11 март 2020 г. Световната здравна организация обяви официално световна пандемия от COVID-19. Това е тежка извънредна ситуация в областта на общественото здраве, която засяга гражданите, общества и икономиките. Тя поставя националните здравни системи под силен натиск, причинява смущения в световните вериги за доставки, нестабилност на финансовите пазари и сътресения в потребителското търсене и се отразява отрицателно на различни сектори. Застрашени са работните места и доходите на хората, както и стопанската дейност на предприятията. Пандемията предизвиква голямо икономическо сътресение, от което вече има сериозни последици в Съюза. На 13 март 2020 г. Комисията прие съобщение, в което се призовава за координирани икономически мерки в отговор на кризата, включващи всички участници на национално равнище и на равнището на Съюза.

⁽¹⁾ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

⁽²⁾ Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси (ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25).

⁽³⁾ ОВ С 301, 5.9.2019 г., стр. 86.

- (4) Редица държави членки обявиха извънредно положение или въведоха спешни мерки. Всички спешни мерки следва да бъдат строго пропорционални, необходими, ограничени във времето и в съответствие с европейските и международните стандарти. Те следва да подлежат на демократичен надзор и независим съдебен контрол.
- (5) На 20 март 2020 г. Комисията прие съобщение относно активирането на общата клауза за дерогация, предвидена в Пакта за стабилност и растеж. Както е посочено в член 5, параграф 1, член 6, параграф 3, член 9, параграф 1 и член 10, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 1466/97 и член 3, параграф 5 и член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета ⁽⁴⁾, общата клауза за дерогация улеснява координирането на бюджетните политики в период на драстичен икономически спад. В съобщението си от 20 март 2020 г. Комисията изложи своето становище, че предвид очаквания сериозен икономически спад вследствие на пандемията от COVID-19 са изпълнени условията за активирането на общата клауза за дерогация, и предложи на Съвета да одобри това заключение. На 23 март 2020 г. министрите на финансите на държавите членки се съгласиха с оценката на Комисията. Те изразиха съгласие, че сериозният икономически спад изисква решителни, амбициозни и координирани ответни мерки. Активирането на общата клауза за дерогация позволява временно отклонение от плана за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел, при условие че с това не се излага на риск фискалната устойчивост в средносрочен план. Във връзка с корективните мерки на Пакта за стабилност и растеж Съветът може също така да реши, по препоръка на Комисията, да приеме промяна във фискалната траектория. Общата клауза за дерогация не спира прилагането на процедурите, предвидени в Пакта за стабилност и растеж. Тя позволява на държавите членки да се отклонят от бюджетните изисквания, които обичайно се прилагат, като същевременно дава възможност на Комисията и на Съвета да предприемат необходимите мерки за координиране на политиката в рамките на Пакта.
- (6) Необходими са постоянни действия за ограничаване и контрол на разпространението на пандемията от COVID-19, за повишаване на устойчивостта на националните здравни системи, за смекчаване на социално-икономическите последици от пандемията чрез мерки за подкрепа на предприятията и домакинствата, както и за гарантиране на подходящи здравословни и безопасни условия на труд с оглед на възобновяването на икономическата дейност. Съюзът следва да използва пълноценно различните инструменти, с които разполага, за да подкрепи усилията на държавите членки в тези области. Успоредно с това държавите членки и Съюзът следва да работят съвместно, за да подготвят мерките, необходими за връщането към нормалното функциониране на нашите общества и икономики, както и към устойчивия растеж, като се интегрират, наред с другото, екологичният преход и цифровата трансформация и се извадят поуки от кризата.
- (7) Кризата, свързана с COVID-19, изтъкна гъвкавостта, която предлага вътрешният пазар по отношение на адаптирането към извънредни ситуации. За да се гарантират обаче бърз и плавен преход към етапа на възстановяване и свободното движение на стоки, услуги и работници, извънредните мерки, които възпрепятстват нормалното функциониране на вътрешния пазар, следва да бъдат премахнати веднага щом престанат да бъдат абсолютно необходими. Текущата криза разкри необходимостта от планове за готовност за действие при кризи в здравния сектор. Подобрени стратегии за покупки, диверсифицирани вериги на доставки и стратегически запаси от основни консумативи са сред елементите от изключително значение за разработването на по-обхватни планове за готовност за действие при кризи.
- (8) Законодателят на Съюза вече измени съответните законодателни уредби посредством регламенти (ЕС) 2020/460 ⁽⁵⁾ и (ЕС) 2020/558 ⁽⁶⁾ на Европейския парламент и на Съвета, предоставяйки на държавите членки възможността да мобилизират всички неизползвани ресурси от европейските структурни и инвестиционни фондове, за да могат да се справят с извънредните последици от пандемията от COVID-19. Тези изменения ще осигурят допълнителна гъвкавост, както и опростени и рационализирани процедури. За да се намали натискът върху паричните потоци, за счетоводната 2020—2021 година държавите членки могат също така да се възползват от 100-процентова съфинансиране от бюджета на Съюза. Латвия се насърчава да използва пълноценно тези възможности, за да помогне на най-засегнатите лица и сектори.

⁽⁴⁾ Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за определяне и изсяняване на прилагането на процедурата при прекомерен дефицит (ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 6).

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) 2020/460 на Европейския парламент и на Съвета от 30 март 2020 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013 и (ЕС) № 508/2014 във връзка със специални мерки за мобилизиране на инвестиции в системите на здравеопазване на държавите членки и в други сектори на техните икономики в отговор на избухването на COVID-19 (Инвестиционна инициатива в отговор на коронавируса) (ОВ L 99, 31.3.2020 г., стр. 5).

⁽⁶⁾ Регламент (ЕС) 2020/558 на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2020 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1301/2013 и (ЕС) № 1303/2013 по отношение на специалните мерки за предоставяне на изключителна гъвкавост за използване на европейските структурни и инвестиционни фондове в отговор на избухването на COVID-19 (ОВ L 130, 24.4.2020 г., стр. 1).

- (9) Възможно е разпространението на социално-икономическите последици от пандемията от COVID-19 да бъде неравномерно в различните сектори и региони поради различните модели на специализация. Това води до риск от за дълбочаване на различията в рамките на Латвия. В съчетание с риска от временни смущения в процеса на конвергенция между държавите членки настоящата ситуация изисква целенасочени мерки на политиките.
- (10) На 30 април 2020 г. Латвия представи своята национална програма за реформи за 2020 г. и своята програма за стабилност за 2020 г. Двете програми бяха оценени едновременно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях.
- (11) Понастоящем спрямо Латвия се прилагат предпазните мерки на Пакта за стабилност и растеж.
- (12) В своята програма за стабилност за 2020 г. правителството планира номиналното салдо да се влоши, преминавайки от дефицит в размер на 0,2 % от брутният вътрешен продукт (БВП) през 2019 г. към дефицит от 9,4 % от БВП през 2020 г. При непроменени политики се предвижда дефицитът да намалее до 5,0 % от БВП през 2021 г. и до 2,7 % от БВП до 2023 г. След намалението, достигнало 36,9 % от БВП през 2019 г., съгласно програмата за стабилност за 2020 г. се очаква през 2022 г. съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП да достигне своята най-висока стойност от около 53 %. Макроикономическата и фискалната перспектива се характеризират с висока степен на несигурност поради пандемията от COVID-19.
- (13) В отговор на пандемията от COVID-19 и в рамките на координирания подход на Съюза Латвия прие своевременни бюджетни мерки за увеличаване на капацитета на здравната си система, за ограничаване на пандемията и за облекчаване на положението на засегнатите в особена степен лица и сектори. Съгласно програмата за стабилност за 2020 г. тези бюджетни мерки възлизат на 3,0 % от БВП. Мерките включват варианти за отсрочване на данъци за период до три години, разширяване на обхвата на платения от държавата отпуск по болест, подкрепа за конкретни сектори и допълнителни разходи за здравеопазване. Освен това Латвия прие мерки за подкрепа на ликвидността на предприятията чрез гаранции и заеми в размер на 3,2 % от БВП. Като цяло предприетите от Латвия мерки са в съответствие с насоките, изложени в съобщението на Комисията от 13 март 2020 г. Цялостното прилагане на спешните мерки и фискалните мерки за подкрепа, последвано от пренасочване на фискалните политики към постигане на разумни средносрочни фискални позиции, когато икономическите условия позволят това, ще допринесе за запазването на фискалната устойчивост в средносрочен план.
- (14) Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2020 г. при непроменени политики се предвижда салдото по консолидирания държавен бюджет на Латвия да бъде -7,3 % от БВП през 2020 г. и -4,5 % от БВП през 2021 г. Това отразява до голяма степен подобен ефект от мерките за стимулиране, както и в програмата за стабилност за 2020 г., но се очаква спадът в заетостта да бъде по-нисък, както и автоматичните стабилизатори в разходната част. Съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да остане под 60 % от БВП през 2020 и 2021 г.
- (15) На 20 май 2020 г. Комисията представи доклад, изготвен в съответствие с член 126, параграф 3 от Договора, поради прогнозираното нарушение от страна на Латвия на прага от 3 % от БВП за дефицита през 2020 г. Като цяло анализът на Комисията сочи, че критерият за дефицита, определен в Договора и в Регламент (ЕО) № 1467/97, не е изгълнен.
- (16) Латвия обяви извънредно положение на 13 март 2020 г. и го удължи до 9 юни 2020 г. Правителството ограничи движението на хора през границите на Латвия с въздушен, железопътен и морски транспорт, затвори училища и университети, като същевременно осигури възможност за дистанционно обучение, забрани всички обществени мероприятия, наложи мерки за социално дистанциране, ограничи продажбите в събота и неделя и насърчи цифровите обществени услуги. Предвид подобряването на епидемиологичната обстановка органите разхлабиха националните ограничения, считано от 12 май 2020 г., и постигнаха съгласие за отваряне на границите с Литва и Естония, считано от 15 май 2020 г. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2020 г. се очаква безработицата да нарасне до 8,6 % през 2020 г. и отново леко да намалее до 8,3 % през 2021 г. През 2020 г. се очаква спад в икономиката със 7 %, като в най-голяма степен ще бъдат засегнати инвестициите и износът в контекста на намаляващото външно търсене и на нарастващата несигурност. Очаква се заетостта да намалее с 2,5 %, като се има

предвид фактът, че отрицателното въздействие върху нея ще бъде значително смекчено от субсидираната от правителството схема за излизане на служителите в дългосрочни отпуски и субсидиите за заплати в експортно ориентираните сектори. Латвия разработи цялостен отговор на фискалната и икономическата политика във връзка с кризата, предизвикана от COVID-19. Органите насочиха отговора в три направления: (1) подкрепа за работниците; (2) подкрепа за предприятията; и (3) подкрепа за най-силно засегнатите икономически сектори. Мерките на политиката в областта на трудовата заетост, които имат за цел запазване на заетостта и укрепване на мрежата за социална сигурност, включват, наред с другото, субсидии за заплати в размер до 75 % от brutното възнаграждение, покриване на отпуск по болест, ако на работника бъде поставена диагноза за COVID-19 или е под карантина, и разширяване на обхвата на обезщетенията за безработица. Целта на подкрепата за предприятията, изправени пред временни трудности, беше предоставяне на ликвидност за жизнеспособните предприятия и бързо стимулиране на предлагането на жизненоважни стоки и услуги.

- (17) Пандемията от COVID-19 наложи предприемането на безпрецедентни мерки за ограничаване на разпространението и въздействието на болестта. Тя изостри структурните слабости в здравната система на Латвия, които са пряко свързани с нейните ограничени финансови и човешки ресурси и с бавния напредък на реформите. Достъпът до качествено здравеопазване на достъпни цени и ефективността на здравната система са засегнати от слабото публично финансиране. Това води до посочени по собствена преценка незадоволени потребности от здравни грижи, значителни преки плащания от страна на пациентите, особено за уязвимите групи, както и до неравенство по отношение на достъпа. Нездравословният начин на живот е друга важна причина за незадоволителното здравно състояние на населението. Освен това недостигът на работна ръка в здравния сектор представлява сложно предизвикателство и възпрепятства предоставянето на здравни услуги. За повишаване на ефективността и качеството на здравеопазването е от решаващо значение да бъдат ускорени текущите реформи, които са все още на ранен етап, включително ефективните мерки за превенция, засилването на първичната медицинска помощ, рационализирането на болничния сектор и целевото управление на качеството. Степента на въздействието на тези реформи и възможностите за подобряване на здравните резултати също зависят в значителна степен от размера на публичното финансиране за здравеопазване. За да могат да бъдат управлявани подобни кризи в бъдеще, е важно да се осигурят инвестиции в ефективни и добре обезпечени с ресурси мерки за обществено здраве с цел предотвратяване, ограничаване и смекчаване на разпространението на инфекциозни заболявания и управление на тяхното въздействие върху функционирането на здравната система. Инвестициите следва да са насочени към осигуряване на необходимото оборудване, надеждни услуги в областта на електронното здравеопазване, съоръжения и човешки ресурси в сектора на здравеопазването, както и към гарантиране на капацитет за предоставяне на всички очаквани редовни здравни услуги успоредно с грижите за пациентите с COVID-19.
- (18) Латвия предприе мерки за разширяване на подпомагането на доходите на работниците и за избягване на уволнения по време на извънредното положение. Подкрепата обаче е ограничена по обхват и адекватност, най-вече защото зависи от плащанията на социални вноски и от ограничителните критерии за допустимост. Схемата също така не позволява частично преустановяване на работата. По-постепенният преход от подпомагане на доходите към трудови доходи би позволил по-голяма гъвкавост на пазара на труда по време на периода на прекъсване на работата и на икономическо възстановяване. Необходими са постоянни усилия за подобряване на адекватността, продължителността и обхвата на мрежата за социална сигурност за всички. Тези усилия обаче са ограничени от ниските данъчни приходи като дял от БВП. Въпреки известно слабо подобрене остава ниска адекватността на гарантирания минимален доход, на минималните пенсии и на подпомагането на доходите на хората с увреждания. Латвия въведе обезщетения за безработица за най-уязвимите, но въпреки това безработните са изложени на висок риск от бедност, особено когато продължителността на безработицата нараства. Налице са пропуски в обхвата по отношение на достъпа до социална закрила, включително до осигуряване срещу безработица, за самостоятелно заети лица и работници, упражняващи нестандартни форми на заетост, които следва да бъдат отстранени. Макар делът им да намалява, недеklarираният труд и заплащането на ръка остават широко разпространени, което води до намаляване на социалната закрила на засегнатите работници и увеличаване на професионалните рискове. Вероятно е намирането на работа да е най-трудно за уязвимите групи. Интегрирането на услугите в областта на заетостта, образованието, здравеопазването и социалното подпомагане и предоставянето на социални услуги продължават да са недостатъчни. Делът на хората, живеещи в изключително лоши жилищни условия и в условия на пренаселеност, е сред най-високите в Съюза, а социалното жилищно настаняване е оскъдно.
- (19) Оказването на подкрепа на малките и средните предприятия, за да им се помогне бързо да развият гъвкави схеми на работа и капацитет за дистанционна работа, може значително да спомогне за смекчаване на въздействието на кризата. Слабата регистрация в публичните служби по заетостта и ниското равнище на участие на безработните в активните мерки на пазара на труда предизвикват особена загриженост. Изпълнението и съдържанието на активните мерки на пазара на труда трябва да бъдат засилени и адаптирани, за да се намали продължителността на периодите на безработица и да се улесни завръщането на работа. За подобряването на устойчивостта на работната сила по време на икономически спад от още по-голямо значение е придобиването на подходящи умения. Ефективните и лесно достъпни мерки за обучение за възрастни, за преквалификация и за повишаване на квалификацията, заедно с

предоставянето на социални услуги и подкрепа за мобилност, биха могли да предоставят на повече хора уменията, необходими за пазара на труда. Цифровите умения също трябва да се подобрят, тъй като само 43 % от латвийците имат основни или по-високи умения в областта на цифровите технологии. Пандемията от COVID-19 също така подчерта необходимостта от по-качествено цифрово образование и обучение и от гарантиране на равен достъп за всички учащи. Освен това е важно да бъде укрепен капацитетът на социалните партньори, за да се гарантира тяхното пълноценно и навременно участие в реакцията на свързаната с COVID-19 криза и във възстановяването от нея.

- (20) Бързо беше създадена схема за съществена подкрепа за ликвидността, която беше въведена чрез националната институция за развитие Altum. Тя спомогна за реструктурирането на графициите за изплащане на заемите за предприятията и предостави подкрепа за ликвидността чрез нови заеми. Същевременно повечето реструктурирания на банкови заеми се извършват без включване на държавни гаранции. Условието за допустимост за държавните гаранции обаче са относително строги. В резултат на това е налице риск по-малките предприятия в по-слабо финансово състояние или с просрочени данъчни плащания да не получат подкрепа. Ресторантите и хотелите, които са сред най-тежко засегнатите отрасли в тази криза, изпитват затруднения при достъпа до ликвидни средства поради слабите си обезпечения и финансово състояние. В същото време е важно да се поддържа устойчивостта на банковия сектор.
- (21) За да се стимулира икономическото възстановяване, ще бъде важно да се паде приоритет на готови за изпълнение публични инвестиционни проекти, както и да се стимулират частните инвестиции, включително чрез съответни реформи. Политиките в подкрепа на цифровата трансформация и екологичния преход на страната следва да отчитат значителните регионални различия. Повечето градски райони в Латвия имат отлична цифрова инфраструктура, но покритието с фиксиран широколентов достъп в селските райони, особено връзките в последната отсечка, е ниско. Непрекъснатите и засилени усилия за разгръщане на високоскоростен широколентов достъп ще спомогнат за по-нататъшното подобряване на цифровата инфраструктура. За справяне с предизвикателствата, произтичащи от прехода към неутрална по отношение на климата икономика, са необходими инвестиции за диверсифициране и модернизиране на икономиката и за повишаване на нейната конкурентоспособност, включително чрез засилване на инвестициите в научни изследвания и иновации и в човешки капитал, както и за облекчаване на цената на прехода в социално-икономически план. Устойчивостта на околната среда на Латвия се основава на постигането на напредък към подобряване на енергийната ефективност, изпълнението на нейния национален план в областта на енергетиката и климата, включително по-специално в областта на транспорта и сградния фонд, и включване на съображенията за устойчивост на околната среда в други икономически сектори, по-специално в селското и горското стопанство. Подобряването на интермодалната транспортна инфраструктура във и около Рига едновременно ще улесни трудовата мобилност и ще спомогне за овладяване на нарастващото потребление на енергия от леките автомобили. Освен това проектът Rail Baltica и проектите за енергийни междусистемни връзки са важни инвестиционни приоритети на Латвия, насочени към подобряване на нейната сигурност и интеграция във вътрешния пазар. По-нататъшното инвестиране в енергия от възобновяеми източници, по-специално вятърна енергия, и насърчаването на прехода към кръгова икономика със значително по-високи равнища на рециклиране могат също така да подобрят както екологичните, така и икономическите резултати, и да спомогнат за постигането на целите за смекчаване на последиците от изменението на климата. Програмирането на Фонда за справедлив преход, който е предмет на предложение на Комисията, за периода 2021—2027 г. би могло да помогне на Латвия да преодолее някои от предизвикателствата, свързани с прехода към неутрална по отношение на климата икономика, по-специално на териториите, обхванати от приложение Г към доклада за страната за 2020 г. Това ще позволи на Латвия да използва този фонд възможно най-пълноценно.
- (22) Латвия значително намали потока от рискови средства чрез своите банки и преразгледа своята система за борба с изпирането на пари. По-специално Латвия забрани обслужването на чуждестранни фиктивни дружества и измени редица закони. Капацитетът и способностите на основните надзорни и правоприлагащи институции и на институциите за финансово разузнаване бяха засилени. Макар надзорът на финансовите институции да е значително затегнат, той би могъл да бъде по-добре насочен и по-ефикасен чрез подобряване на оценката на риска. Освен това, въпреки че капацитетът и сътрудничеството между правоприлагащите органи бяха подобрени, капацитетът им за разследване и наказателно преследване на случаи на изпиране на пари може да бъде допълнително укрепен.
- (23) Докато специфичните за държавата препоръки, съдържащи се в настоящата препоръка (наричани по-нататък „специфичните за държавата препоръки за 2020 г.“), са насочени към преодоляване на социално-икономическите последици от пандемията от COVID-19 и улесняване на икономическото възстановяване, специфичните за държавата препоръки за 2019 г. обхващаха също реформи, които са от съществено значение за справяне със средносрочните и дългосрочните структурни предизвикателства. Специфичните за държавата препоръки за 2019 г. продължават да бъдат актуални и ще продължат да бъдат наблюдавани през следващия годишен цикъл на европейския семестър. Това се отнася и за специфичните за държавата препоръки за 2019 г. относно свързаните с инвестициите икономически политики. Всички специфични за държавата препоръки за 2019 г. следва да бъдат взети предвид при стратегическото програмиране на финансирането по линия на политиката на сближаване за периода след 2020 г., включително за смекчаване мерки и стратегии за изход от настоящата криза.

- (24) Европейският семестър осигурява рамката за непрекъсната координация на политиките в областта на икономиката и заетостта в Съюза, която може да допринесе за постигане на устойчива икономика. В своите национални програми за реформи за 2020 г. държавите членки направиха преглед на постигнатия напредък по изпълнението на целите на ООН за устойчиво развитие (ЦУР). Като гарантира цялостното изпълнение на специфичните за държавата препоръки за 2020 г., Латвия ще допринесе за напредъка към постигането на ЦУР и за общите усилия за осигуряване на конкурентоспособна устойчивост в Съюза.
- (25) Тясната координация между икономиките в Икономическия и паричен съюз е от основно значение за постигането на бързо възстановяване от икономическото въздействие на пандемията от COVID-19. Като държава членка, чиято парична единица е еврото, Латвия следва да гарантира, че нейните политики продължават да са в съответствие с препоръките за еврозоната за 2020 г. и са координирани с тези на останалите държави членки, чиято парична единица е еврото, като същевременно взема предвид политическите насоки на Еврогрупата.
- (26) В рамките на европейския семестър за 2020 г. Комисията направи цялостен анализ на икономическата политика на Латвия и го публикува в доклада за страната за 2020 г. Тя извърши и оценка на програмата за стабилност за 2020 г., на националната програма за реформи за 2020 г. и на последващите действия във връзка със специфичните за държавата препоръки, отправени към Латвия през предходните години. Комисията взе предвид не само тяхното значение за провеждането на устойчива фискална и социално-икономическа политика в Латвия, но и тяхното съответствие с правилата и насоките на Съюза предвид необходимостта от засилване на цялостното икономическо управление на Съюза чрез принос на равнището на Съюза към бъдещите решения на държавите членки.
- (27) С оглед на тази оценка Съветът разгледа програмата за стабилност за 2020 г., като становището му ⁽⁷⁾ е изразено по-специално в препоръка 1 по-долу,

ПРЕПОРЪЧВА на Латвия да предприеме следните действия през 2020 и 2021 г.:

1. Да предприеме всички необходими мерки, в съответствие с общата клауза за дерогация от Пакта за стабилност и растеж, за ефективно справяне с пандемията от COVID-19, поддържане на икономиката и подпомагане на последващото възстановяване. Когато икономическите условия позволяват това, да провежда фискални политики, насочени към постигане на разумни средносрочни фискални позиции и гарантиране на устойчивостта на дълга при насърчаване на инвестициите. Да укрепи устойчивостта и достъпността на здравната система, включително чрез предоставянето на допълнителни човешки и финансови ресурси.
2. Да осигури подходящо подпомагане за доходите на групите, които са най-силно засегнати от кризата, и да укрепи мрежата за социална сигурност. Да смекчи въздействието на кризата върху заетостта, включително чрез гъвкави схеми на работа, активни мерки на пазара на труда и развитие на умения.
3. Да осигури достъп до подкрепа за ликвидността на предприятията, и по-специално на малките и средните предприятия. Да даде приоритет на готови за изпълнение публични инвестиционни проекти и да стимулира частните инвестиции, за да се ускори икономическото възстановяване. Да съсредоточи инвестициите върху екологичния и цифровия преход, по-специално върху научните изследвания и иновациите, чистото и ефикасно производство и използване на енергия, устойчивия транспорт и цифровите инфраструктури.
4. Да продължи напредъка по рамката за борба с изпирането на пари.

Съставено в Брюксел на 20 юли 2020 година.

За Съвета
Председател
J. KLOECKNER

⁽⁷⁾ Съгласно член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97.

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА**от 20 юли 2020 година****относно националната програма за реформи на Литва за 2020 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Литва за 2020 г.**

(2020/C 282/15)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики ⁽¹⁾, и по-специално член 5, параграф 2 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси ⁽²⁾, и по-специално член 6, параграф 1 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

- (1) На 17 декември 2019 г. Комисията прие годишната стратегия за устойчив растеж, с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2020 г. Тя взе надлежно предвид Европейския стълб на социалните права, провъзгласен от Европейския парламент, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г. Въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 на 17 декември 2019 г. Комисията също прие доклад за механизма за предупреждение, в който Литва не е посочена като държава членка, за която ще се извърши задълбочен преглед. На същата дата Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната.
- (2) Докладът за Литва за 2020 г. беше публикуван на 26 февруари 2020 г. В него бяха оценени напредъкът на Литва в изпълнението на специфичните за държавата препоръки, приети от Съвета на 9 юли 2019 г. ⁽³⁾ (наричани по-нататък „специфичните за държавата препоръки за 2019 г.“), последващите действия във връзка със специфичните за държавата препоръки, отправени през предходните години, както и напредъкът на Литва по националните ѝ цели по стратегията „Европа 2020“.
- (3) На 11 март 2020 г. Световната здравна организация обяви официално световна пандемия от COVID-19. Това е тежка извънредна ситуация в областта на общественото здраве, която засяга гражданите, обществата и икономиките. Тя поставя националните здравни системи под силен натиск, причинява смущения в световните вериги за доставки, нестабилност на финансовите пазари и сътресения в потребителското търсене и се отразява отрицателно на различни сектори. Застрашени са работните места и доходите на хората, както и стопанската дейност на предприятията. Пандемията предизвиква голямо икономическо сътресение, от което вече има сериозни последици в Съюза. На 13 март 2020 г. Комисията прие съобщение, в което се призовава за координирани икономически мерки в отговор на кризата, включващи всички участници на национално равнище и на равнището на Съюза.

⁽¹⁾ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

⁽²⁾ ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25.

⁽³⁾ ОВ C 301, 5.9.2019 г., стр. 91.

- (4) Редица държави членки обявиха извънредно положение или въведоха спешни мерки. Всички спешни мерки следва да бъдат строго пропорционални, необходими, ограничени във времето и в съответствие с европейските и международните стандарти. Те следва да подлежат на демократичен надзор и независим съдебен контрол.
- (5) На 20 март 2020 г. Комисията прие съобщение относно активирането на общата клауза за дерогация, предвидена в Пакта за стабилност и растеж. Както е посочено в член 5, параграф 1, член 6, параграф 3, член 9, параграф 1 и член 10, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 1466/97 и член 3, параграф 5 и член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета ⁽⁴⁾, общата клауза за дерогация улеснява координирането на бюджетните политики в период на драстичен икономически спад. В съобщението си от 20 март 2020 г. Комисията изложи своето становище, че предвид очаквания сериозен икономически спад вследствие на пандемията от COVID-19 са изпълнени условията за активирането на общата клауза за дерогация, и предложи на Съвета да одобри това заключение. На 23 март 2020 г. министрите на финансите на държавите членки се съгласиха с оценката на Комисията. Те изразиха съгласие, че сериозният икономически спад изисква решителни, амбициозни и координирани ответни мерки. Активирането на общата клауза за дерогация позволява временно отклонение от плана за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел, при условие че с това не се излага на риск фискалната устойчивост в средносрочен план. Във връзка с корективните мерки на Пакта за стабилност и растеж Съветът може също така да реши, по препоръка на Комисията, да приеме промяна във фискалната траектория. Общата клауза за дерогация не спира прилагането на процедурите, предвидени в Пакта за стабилност и растеж. Тя позволява на държавите членки да се отклонят от бюджетните изисквания, които обичайно се прилагат, като същевременно дава възможност на Комисията и на Съвета да предприемат необходимите мерки за координиране на политиката в рамките на Пакта.
- (6) Необходими са постоянни действия за ограничаване и контрол на разпространението на пандемията от COVID-19, за повишаване на устойчивостта на националните здравни системи, за смекчаване на социално-икономическите последици от пандемията чрез мерки за подкрепа на предприятията и домакинствата, както и за гарантиране на подходящи здравословни и безопасни условия на труд с оглед на възобновяването на икономическата дейност. Съюзът следва да използва пълноценно различните инструменти, с които разполага, за да подкрепи усилията на държавите членки в тези области. Успоредно с това държавите членки и Съюзът следва да работят съвместно, за да подготвят мерките, необходими за връщането към нормалното функциониране на нашите общества и икономики, както и към устойчивия растеж, като се интегрират, наред с другото, екологичният преход и цифровата трансформация и се извадят поуки от кризата.
- (7) Кризата, свързана с COVID-19, изтъкна гъвкавостта, която предлага вътрешният пазар по отношение на адаптирането към извънредни ситуации. За да се гарантират обаче бърз и плавен преход към етапа на възстановяване и свободното движение на стоки, услуги и работници, извънредните мерки, които възпрепятстват нормалното функциониране на вътрешния пазар, следва да бъдат премахнати веднага щом престанат да бъдат абсолютно необходими. Текущата криза разкри необходимостта от планове за готовност за действие при кризи в здравния сектор. Подобрени стратегии за покупки, диверсифицирани вериги на доставки и стратегически запаси от основни консумативи са сред елементите от изключително значение за разработването на по-обхватни планове за готовност за действие при кризи.
- (8) Законодателят на Съюза вече измени съответните законодателни уредби посредством регламенти (ЕС) 2020/460 ⁽⁵⁾ и (ЕС) 2020/558 ⁽⁶⁾ на Европейския парламент и на Съвета, предоставяйки на държавите членки възможността да мобилизират всички неизползвани ресурси от европейските структурни и инвестиционни фондове, за да могат да се справят с извънредните последици от пандемията от COVID-19. Тези изменения ще осигурят допълнителна гъвкавост, както и опростени и рационализирани процедури. За да се намали натискът върху паричните потоци, за счетоводната 2020—2021 година държавите членки могат също така да се възползват от 100-процентова съфинансиране от бюджета на Съюза. Литва се насърчава да използва пълноценно тези възможности, за да помогне на най-засегнатите лица и сектори.

⁽⁴⁾ Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за определяне и изсяняване на прилагането на процедурата при прекомерен дефицит (ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 6).

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) 2020/460 на Европейския парламент и на Съвета от 30 март 2020 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013 и (ЕС) № 508/2014 във връзка със специални мерки за мобилизиране на инвестиции в системите на здравеопазване на държавите членки и в други сектори на техните икономики в отговор на избухването на COVID-19 (Инвестиционна инициатива в отговор на коронавируса) (ОВ L 99, 31.3.2020 г., стр. 5).

⁽⁶⁾ Регламент (ЕС) 2020/558 на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2020 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1301/2013 и (ЕС) № 1303/2013 по отношение на специалните мерки за предоставяне на изключителна гъвкавост за използване на европейските структурни и инвестиционни фондове в отговор на избухването на COVID-19 (ОВ L 130, 24.4.2020 г., стр. 1).

- (9) Възможно е разпространението на социално-икономическите последици от пандемията от COVID-19 да бъде неравномерно в различните сектори и региони на Литва поради различните модели на специализация. Това води до риск от запълбочаване на различията в Литва. В съчетание с риска от временни смущения в процеса на конвергенция между държавите членки настоящата ситуация изисква целенасочени мерки на политиките.
- (10) Литва представи националната си програма за реформи за 2020 г. на 15 май 2020 г., а програмата си за стабилност за 2020 г. — на 30 април 2020 г. Двете програми бяха оценени едновременно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях.
- (11) Понастоящем спрямо Литва се прилагат предпазните мерки на Пакта за стабилност и растеж.
- (12) В своята програма за стабилност за 2020 г. правителството планира номиналното салдо да се влоши, преминавайки от излишък в размер на 0,3 % от брутният вътрешен продукт (БВП) през 2019 г. към дефицит от 11,4 % от БВП през 2020 г. Предвижда се дефицитът да намалее до 3,9 % от БВП през 2021 г. След увеличение до 36,3 % от БВП през 2019 г., съгласно програмата за стабилност за 2020 г. се очаква през 2020 г. съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП да нарасне до 50,6 %. Макроикономическата и фискалната перспектива се характеризират с висока степен на несигурност поради пандемията от COVID-19.
- (13) В отговор на пандемията от COVID-19 и в рамките на координирания подход на Съюза Литва прие своевременни бюджетни мерки за увеличаване на капацитета на здравната си система, за ограничаване на пандемията и за облекчаване на положението на засегнатите в особена степен лица и сектори. Съгласно програмата за стабилност за 2020 г. тези бюджетни мерки възлизат на 6,8 % от БВП. Мерките включват отсрочване на данъци, допълнително финансиране за закупуване на медицински материали, субсидии за запазване на работните места и обезщетения за самостоятелно заетите лица и служителите, засегнати от пандемията от COVID-19. Тъй като анализът на Комисията на планирането и прилагането на някои мерки сочи относително слабо потенциално разпространение, Комисията предположи по-слабо въздействие на държавните мерки върху публичните финанси. Освен това Литва обяви дискреционни мерки, които, макар и да нямат пряко отражение върху бюджета, ще допринесат за отговора на кризата, включително осигуряването на подкрепа за ликвидността на предприятията, като според програмата за стабилност за 2020 г. те се оценяват на 3,8 % от БВП. Тези мерки включват гаранции по заеми (2,9 % от БВП). Като цяло предприетите от Литва мерки са в съответствие с насоките, изложени в съобщението на Комисията от 13 март 2020 г. Цялостното прилагане на спешните мерки и фискалните мерки за подкрепа, последвано от пренасочване на фискалните политики към постигане на разумни средносрочни фискални позиции, когато икономическите условия позволят това, ще допринесе за запазването на фискалната устойчивост в средносрочен план.
- (14) Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2020 г. при непроменени политики се предвижда салдото по консолидирания държавен бюджет на Литва да бъде -6,9 % от БВП през 2020 г. и -2,7 % от БВП през 2021 г. Съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да остане под 60 % от БВП през 2020 и 2021 г.
- (15) На 20 май 2020 г. Комисията представи доклад, изготвен в съответствие с член 126, параграф 3 от Договора, поради планираното нарушение от страна на Литва на прага от 3 % от БВП за дефицита през 2020 г. Като цяло анализът на Комисията сочи, че критерият за дефицита, определен в Договора и в Регламент (ЕО) № 1467/97, не е изпълнен.
- (16) Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2020 г. БВП на Литва се очаква да се свие с 8 %, което се очаква да бъде последвано от бързо възстановяване от 7,5 % през 2021 г. За да се реагира на разпространението на COVID-19 и да се смекчат икономическите последици, на 16 март Литва представи „План за икономическо стимулиране и смекчаване на последиците от заразата с COVID-19“. Планът е в размер на 2,5 млрд. евро, или 6,3 % от БВП на страната, и включва средства до 500 млн. евро, или 1,3 % от БВП, за да се осигурят необходимите ресурси за здравната система. Други 500 млн. евро бяха отпуснати за защита на работните места и доходите. Капацитетът на държавните гаранционни фондове беше увеличен с 500 млн. евро и бяха одобрени допълнителни държавни гаранции в размер до 500 млн. евро за стимулиране на икономиката. През април Комисията одобри няколко литовски схеми за подпомагане в подкрепа на литовската икономика в контекста на разпространението на COVID-19. Тези схеми имат за цел да помогнат на предприятията да покрият непосредствените нужди от оборотен капитал и да продължат дейностите си по време на пандемията и след нея. Освен това Литовската национална банка облекчи някои капиталови изисквания за търговските банки, за да се увеличи отпускането на заеми за реалната икономика.

- (17) Резултатите в областта на здравето в Литва постоянно изостават в сравнение с тези в други държави членки, което се дължи отчасти на неоптималната ефективност на здравната система, която страда от ниско равнище на финансиране. Сегашната пандемия подложи системата на допълнителен натиск и подчерта допълнителни структурни предизвикателства, които включват бавен напредък в подобряването на качеството на услугите, недостатъчни инвестиции в първична медицинска помощ и липса на напредък при адаптирането на болничната мрежа, така че тя да стане по-ефикасна и съответстваща на нуждите. Кризата, свързана с COVID-19, разкрива също така неравнопоставеността в здравеопазването, свързана с недостига на работна сила и географските несъответствия между услугите и нуждите. Литва трябва да мобилизира необходимите ресурси за справяне с текущата криза и да подобри устойчивостта на своите здравни системи в бъдеще. Предприети бяха незабавни действия за укрепване на капацитета по отношение на здравните работници, медицинските материали и оборудване от критично значение с цел спасяване на човешки живот по време на пандемията, но дългосрочните инвестиции следва да бъдат увеличени, за да се подобри устойчивостта на системата на здравеопазването, така че тя да може да поддържа дейностите си, да възобнови оптималното си функциониране и да се подготви за нови сътресения. Това ще изисква заделяне на достатъчно ресурси за подобряване на достъпността, ефективността и качеството на здравната система, така че тя да може по-добре да отговори на предизвикателствата на нарастващите хронични заболявания, застаряването на населението и продължаващите неравенства в областта на здравеопазването. Първичните здравни грижи и развитието на електронното здравеопазване играят централна роля в това отношение. Литва следва също така да гарантира запазването на неотдавнашните подобрения във финансовата достъпност на здравното обслужване. На последно място, бъдещата устойчивост ще изисква също така подобряване на способността на системата да ограничава нездравословния начин на живот (един от другите важни фактори зад неблагоприятните здравни резултати в Литва) и по-големи усилия за подготовка на сектора на дългосрочните грижи за справяне със застаряването на населението.
- (18) Преди пандемията от COVID-19 участието на пазара на труда беше високо и безработицата беше ниска, но тази криза създаде нови предизвикателства. С помощта на финансиране от Съюза Литва въведе режим на работа при непълно работно време с цел смекчаване на последиците от пандемията за заетостта и въведе редица други мерки за смекчаване на отрицателното въздействие върху предприятията и самостоятелно заетите лица. Преди кризата обхватът на мерките на активната политика по заетостта намаляваше, а участието в дейностите по учене за възрастни оставаше ниско. За да се помогне на безработните да се върнат на пазара на труда възможно най-бързо обаче, както и за да се предостави ефективна подкрепа по устойчив начин и след етапа на възстановяване, ще са необходими по-голям обхват и достатъчно финансиране на тези и на други мерки за преквалификация и повишаване на квалификацията на работната сила. Укрепването на капацитета на социалните партньори е важно, за да се гарантира тяхното пълноценно и своевременно участие в планирането на процеса на излизане от кризата и възстановяване от нея.
- (19) Макар преди кризата да бяха предприети стъпки за справяне с риска от бедност и социално изключване, например чрез увеличаване на универсалните детски надбавки и пенсии, бедността и неравенството по отношение на доходите все още са сред най-високите в Съюза. Литва има сравнително ниски публични разходи за социална закрила и въздействието на социалните трансфери върху намаляването на бедността е слабо и се оценява като критично в рамките на набора от социални показатели, на който почива Европейският стълб на социалните права. Ниската прогресивност и преразпределителна способност на данъчната и социалноосигурителната система ограничават способността на страната да финансира обществени блага и услуги и да намали бедността и неравенството по отношение на доходите. Отрицателното въздействие на пандемията от COVID-19 върху заетостта и доходите на домакинствата вероятно ще влоши тези проблеми в средносрочен план. Може да са необходими временни мерки, като преразглеждане на правилата за допустимост, на размера и продължителността на някои обезщетения, за да не се влоши положението на най-засегнатите от пандемията. Мрежата за социална сигурност следва да бъде разширена, за да включва всички групи, включително самостоятелно заетите лица, нетипичните работници и най-уязвимите хора. Предоставянето на основни социални услуги и социални жилища трябва да бъде засилено, така че да бъдат подкрепени нуждаещите се.
- (20) От първостепенно значение бе подкрепата за ликвидността на предприятията чрез заеми и гаранции от публичния сектор, с акцент върху малките и средните предприятия (МСП), но разпределението на подкрепата за ликвидността на предприятията трябва да бъде ефективно и бързо приложено от посредниците, като условията за кредитиране трябва да отчетат кризисната ситуация. При разработването и прилагането на тези мерки трябва да се вземе предвид устойчивостта на банковия сектор. Разрешаването на разсрочени плащания на данъци и социалноосигурителни вноски и ускоряването на договорните плащания от страна на публичните органи също могат да спомогнат за подобряване на паричните потоци на МСП. Младите стартиращи и разрастващи се предприятия може да се нуждаят от специална подкрепа, например под формата на дялово участие на публични институции в капитала и предоставяне на стимули на фондовете за рисков капитал да увеличат инвестициите си в такива предприятия. Следва да се запазят усилията за намаляване на ненужната регулаторна и административна тежест и за предлагане на ефективни цифрови обществени услуги за гражданите и предприятията.

- (21) Литва следва да гарантира, че мерките ѝ за насърчаване на икономическото възстановяване са насочени към бъдещето и улесняват цифровия и екологичния преход, където са налице редица предизвикателства, които трябва да бъдат преодоляни. Що се отнася до цифровия преход, уменията в областта на цифровите технологии са под средните за Съюза, като МСП съобщават за значителни трудности при наемането на работа за свободните работни места в областта на ИКТ. Въпреки че разгръщането на оптични кабели е на равнище над средното за Съюза, както в градските, така и в селските райони, покритието с фиксиран широколентов достъп и използването му от потребителите са много слаби и продължават да съществуват големи различия между градовете и селските райони.
- (22) За да се стимулира икономическото възстановяване, ще бъде важно да се даде приоритет на готови за изпълнение публични инвестиционни проекти, както и да се стимулират частните инвестиции, включително чрез съответни реформи. Що се отнася до екологичния преход, общите емисии на парникови газове в Литва остават до голяма степен непроменени от 2010 г. насам. Производителността на ресурсите на Литва е една от най-ниските в Съюза и използването на кръгови (вторични) материали е доста под средното за Съюза. В съответствие с националния план в областта на енергетиката и климата на Литва, подобряването на енергийните характеристики на сградите благодарение на решения за енергийна ефективност и възобновяеми енергийни източници, модернизиранието на отоплителните системи и подобряването на устойчивостта на транспортния сектор биха допринесли значително за намаляване на въглеродните емисии на икономиката. Целенасочените публични и частни инвестиции към решаването на тези и други въпроси със значително въздействие върху околната среда и здравето могат да стимулират растежа и устойчивостта и да спомогнат за осигуряването на устойчиво възстановяване от кризата. Инвестиции, които вече са планирани, дават възможност за бързо определяне на проекти, които могат да бъдат реализирани с приоритет и да допринесат за икономическото възстановяване, например в областта на санирането на сгради и възобновяемите енергийни източници. Подготвителната работа за средносрочните мерки за възстановяване може да се основе на националните планове в областта на енергетиката и климата на държавите членки, на списъка с проекти от общ интерес и на плановете за развитие на инфраструктурата. Освен това проектът Rail Baltica и проектите за енергийни междусистемни връзки са важни инвестиционни приоритети на Литва, насочени към подобряване на нейната сигурност и интеграция във вътрешния пазар на Съюза. Програмирането на Фонда за справедлив преход, който е предмет на предложение на Комисията, за периода 2021—2027 г. би могло да помогне на Литва да преодолее някои от предизвикателствата, свързани с прехода към неутрална по отношение на климата икономика, по-специално на териториите, обхванати от приложение Г към доклада за страната за 2020 г. Това ще позволи на Литва да използва този фонд възможно най-пълноценно.
- (23) Докато специфичните за държавата препоръки, съдържащи се в настоящата препоръка (наричани по-нататък „специфичните за държавата препоръки за 2020 г.“), са насочени към преодоляване на социално-икономическите последици от пандемията от COVID-19 и улесняване на икономическото възстановяване, специфичните за държавата препоръки за 2019 г. обхващаха също реформи, които са от съществено значение за справяне със средносрочните и дългосрочните структурни предизвикателства. Специфичните за държавата препоръки за 2019 г. продължават да бъдат актуални и ще продължат да бъдат наблюдавани през следващия годишен цикъл на европейския семестър. Това се отнася и за специфичните за държавата препоръки за 2019 г. относно свързаните с инвестициите икономически политики. Всички специфични за държавата препоръки за 2019 г. следва да бъдат взети предвид при стратегическото програмиране на финансирането по линия на политиката на сближаване за периода след 2020 г., включително за смекчаващи мерки и стратегии за изход от настоящата криза.
- (24) Европейският семестър осигурява рамката за непрекъсната координация на политиките в областта на икономиката и заетостта в Съюза, която може да допринесе за постигане на устойчива икономика. В своите национални програми за реформи за 2020 г. държавите членки направиха преглед на постигнатия напредък по изпълнението на целите на ООН за устойчиво развитие (ЦУР). Като гарантира цялостното изпълнение на специфичните за държавата препоръки за 2020 г., Литва ще допринесе за напредъка към постигането на ЦУР и за общите усилия за осигуряване на конкурентоспособна устойчивост в Съюза.
- (25) Тясната координация между икономиките в Икономическия и паричен съюз е от основно значение за постигането на бързо възстановяване от икономическото въздействие на пандемията от COVID-19. Като държава членка, чиято парична единица е еврото, Литва следва да гарантира, че нейните политики продължават да са в съответствие с препоръките за еврозоната за 2020 г. и са координирани с тези на останалите държави членки, чиято парична единица е еврото, като същевременно взема предвид политическите насоки на Еврогрупата.
- (26) В рамките на европейския семестър за 2020 г. Комисията направи цялостен анализ на икономическата политика на Литва и го публикува в доклада за страната за 2020 г. Тя извърши и оценка на програмата за стабилност за 2020 г., на националната програма за реформи за 2020 г. и на последващите действия във връзка със специфичните за държавата препоръки, отправени към Литва през предходните години. Комисията взе предвид не само тяхното значение за провеждането на устойчива фискална и социално-икономическа политика в Литва, но и тяхното съответствие с правилата и насоките на Съюза предвид необходимостта от засилване на цялостното икономическо управление на Съюза чрез принос на равнището на Съюза към бъдещите решения на държавите членки.

- (27) С оглед на тази оценка Съветът разгледа програмата за стабилност за 2020 г., като становището му (*) е изразено по-специално в препоръка 1 по-долу,

ПРЕПОРЪЧВА на Литва да предприеме следните действия през 2020 и 2021 г.:

1. Да предприеме всички необходими мерки, в съответствие с общата клауза за дерогация от Пакта за стабилност и растеж, за ефективно справяне с пандемията от COVID-19, поддържане на икономиката и подпомагане на последващото възстановяване. Когато икономическите условия позволяват това, да провежда фискални политики, насочени към постигане на разумни средносрочни фискални позиции и гарантиране на устойчивостта на дълга при насърчаване на инвестициите. Да укрепи устойчивостта на системата на здравеопазването, включително чрез мобилизиране на подходящо финансиране и преодоляване на недостига на работна сила в здравния сектор и на медицински продукти от критично значение. Да подобри достъпността и качеството на здравните услуги.
2. Да смекчи въздействието върху заетостта на свързаната с COVID-19 криза. Да увеличи финансирането и обхвата на мерките на активната политика по заетостта и да насърчава уменията. Да гарантира обхвата и адекватността на мрежата за социална сигурност и да подобри ефективността на данъчната и социалноосигурителната система за защита от бедност.
3. Да подкрепи ликвидността на предприятията, особено на МСП и експортно ориентирани сектори. Да даде приоритет на готови за изпълнение публични инвестиционни проекти и да стимулира частните инвестиции, за да се ускори икономическото възстановяване. Да съсредоточи инвестициите върху екологичния и цифровия преход, по-специално върху покритието и използването от потребителите на ширококолов пътен достъп с много голям капацитет, върху чистото и ефективно производство и използване на енергия и върху устойчивия транспорт. Да насърчава технологичните иновации в МСП.

Съставено в Брюксел на 20 юли 2020 година.

За Съвета
Председател
J. KLOECKNER

(*) Съгласно член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97.

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА**от 20 юли 2020 година****относно националната програма за реформи на Люксембург за 2020 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Люксембург за 2020 г.**

(2020/C 282/16)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики ⁽¹⁾, и по-специално член 5, параграф 2 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

- (1) На 17 декември 2019 г. Комисията прие годишната стратегия за устойчив растеж, с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2020 г. Тя взе надлежно предвид Европейския стълб на социалните права, провъзгласен от Европейския парламент, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г. Въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁾ на 17 декември 2019 г. Комисията също прие Доклада за механизма за предупреждение, в който Люксембург не е посочен като държава членка, за която ще се извърши задълбочен преглед. На същата дата Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната.
- (2) Докладът за Люксембург за 2020 г. беше публикуван на 26 февруари 2020 г. В него бяха оценени напредъкът на Люксембург в изпълнението на специфичните за държавата препоръки, приети от Съвета на 9 юли 2019 г. ⁽³⁾ (наричани по-нататък „специфичните за държавата препоръки за 2019 г.“), последващите действия във връзка със специфичните за държавата препоръки, отправени през предходните години, както и напредъкът на Люксембург по националните му цели по стратегията „Европа 2020“.
- (3) На 11 март 2020 г. Световната здравна организация обяви официално разпространението на COVID-19 за световна пандемия. Пандемията е тежка извънредна ситуация в областта на общественото здраве, която засяга гражданите, обществата и икономиките. Тя поставя националните здравни системи под силен натиск, причинява смущения в световните вериги за доставки, нестабилност на финансовите пазари и сътресения в потребителското търсене и се отразява отрицателно на различни сектори. Застрашени са работните места и доходите на хората, както и стопанската дейност на предприятията. Пандемията предизвика голямо икономическо сътресение, от което вече има сериозни последици в Съюза. На 13 март 2020 г. Комисията прие съобщение, в което се призовава за координирани икономически мерки в отговор на кризата, включващи всички участници на национално равнище и на равнището на Съюза.
- (4) Редица държави членки обявиха извънредно положение или въведоха спешни мерки. Всички спешни мерки следва да бъдат строго пропорционални, необходими, ограничени във времето и в съответствие с европейските и международните стандарти. Те следва да подлежат на демократичен надзор и независим съдебен контрол.

⁽¹⁾ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

⁽²⁾ Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси (ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25).

⁽³⁾ ОВ С 301, 5.9.2019 г., стр. 97.

- (5) На 20 март 2020 г. Комисията прие съобщение относно активирането на общата клауза за дерогация, предвидена в Пакта за стабилност и растеж. Както е посочено в член 5, параграф 1, член 6, параграф 3, член 9, параграф 1 и член 10, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 1466/97 и член 3, параграф 5 и член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета ⁽⁴⁾, общата клауза за дерогация улеснява координирането на бюджетните политики в период на драстичен икономически спад. В съобщението си от 20 март 2020 г. Комисията изложи своето становище, че предвид очаквания сериозен икономически спад вследствие на пандемията от COVID-19 са изпълнени условията за активирането на общата клауза за дерогация, и предложи на Съвета да одобри това заключение. На 23 март 2020 г. министрите на финансите на държавите членки се съгласиха с оценката на Комисията. Те изразиха съгласие, че сериозният икономически спад изисква решителни, амбициозни и координирани ответни мерки. Активирането на общата клауза за дерогация позволява временно отклонение от плана за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел, при условие че с това не се излага на риск фискалната устойчивост в средносрочен план. Във връзка с корективната част на Пакта за стабилност и растеж Съветът може също така да реши, по препоръка на Комисията, да приеме промяна във фискалната траектория. Общата клауза за дерогация не спира прилагането на процедурите, предвидени в Пакта за стабилност и растеж. Тя позволява на държавите членки да се отклонят от бюджетните задължения, които обичайно се прилагат, като същевременно дава възможност на Комисията и на Съвета да предприемат необходимите мерки за координиране на политиката в рамките на Пакта.
- (6) Необходими са постоянни действия за ограничаване и контрол на разпространението на пандемията от COVID-19, за повишаване на устойчивостта на националните здравни системи, за смекчаване на социално-икономическите последици от пандемията чрез мерки за подкрепа на предприятията и домакинствата, както и за гарантиране на подходящи здравословни и безопасни условия на труд с оглед на възобновяването на икономическата дейност. Съюзът следва да използва пълноценно различните инструменти, с които разполага, за да подкрепи усилията на държавите членки в тези области. Успоредно с това държавите членки и Съюзът следва да работят съвместно, за да подготвят мерките, необходими за връщането към нормалното функциониране на нашите общества и икономики, както и към устойчивия растеж, като се интегрират, наред с другото, екологичната и цифровата трансформация и се извадят поуки от кризата.
- (7) Кризата, свързана с COVID-19, изтъкна гъвкавостта, която предлага вътрешният пазар по отношение на адаптирането към извънредни ситуации. За да се гарантират обаче бърз и плавен преход към етапа на възстановяване и свободното движение на стоки, услуги и работници, извънредните мерки, които възпрепятстват нормалното функциониране на вътрешния пазар, следва да бъдат премахнати веднага щом престанат да бъдат абсолютно необходими. Текущата криза разкри необходимостта от планове за готовност за действие при кризи в здравния сектор. Подобрени стратегии за покупки, диверсифицирани вериги на доставки и стратегически запаси от основни консумативи са сред елементите от изключително значение за разработването на по-обхватни планове за готовност за действие при кризи.
- (8) Законодателят на Съюза вече измени съответните законодателни уредби посредством регламенти (ЕС) 2020/460 ⁽⁵⁾ и (ЕС) 2020/558 ⁽⁶⁾ на Европейския парламент и на Съвета, предоставяйки на държавите членки възможността да мобилизират всички неизползвани ресурси от европейските структурни и инвестиционни фондове, за да могат да се справят с извънредните последици от пандемията от COVID-19. Тези изменения ще осигурят допълнителна гъвкавост, както и опростени и рационализирани процедури. За да се намали натискът върху паричните потоци, за счетоводната година 2020—2021 държавите членки могат също така да се възползват от 100-процентова съфинансиране от бюджета на Съюза. Люксембург се насърчава да използва пълноценно тези възможности, за да помогне на най-засегнатите лица и сектори.
- (9) На 30 април 2020 г. Люксембург представи своята национална програма за реформи за 2020 г., а на 29 април 2020 г. — програмата си за стабилност за 2020 г. Двете програми бяха оценени едновременно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях.
- (10) Понастоящем по отношение на Люксембург се прилагат предпазните мерки на Пакта за стабилност и растеж.

⁽⁴⁾ Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за определяне и изясняване на прилагането на процедурата при прекомерен дефицит (ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 6).

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) 2020/460 на Европейския парламент и на Съвета от 30 март 2020 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013 и (ЕС) № 508/2014 във връзка със специални мерки за мобилизиране на инвестиции в системите на здравеопазване на държавите членки и в други сектори на техните икономики в отговор на избухването на COVID-19 (Инвестиционна инициатива в отговор на коронавируса) (ОВ L 99, 31.3.2020 г., стр. 5).

⁽⁶⁾ Регламент (ЕС) 2020/558 на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2020 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1301/2013 и (ЕС) № 1303/2013 по отношение на специалните мерки за предоставяне на изключителна гъвкавост за използване на европейските структурни и инвестиционни фондове в отговор на избухването на COVID-19 (ОВ L 130, 24.4.2020 г., стр. 1).

- (11) В своята програма за стабилност за 2020 г. правителството планира номиналното салдо да се влоши, преминавайки от дефицит в размер на 2,2 % от брутният вътрешен продукт (БВП) през 2019 г. към дефицит от 8,5 % от БВП през 2020 г. Предвижда се дефицитът да намалее до 3,0 % от БВП през 2021 г. След като нарасна до 22,1 % от БВП през 2019 г. съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да нарасне до 28,7 % през 2020 г. съгласно програмата за стабилност за 2020 г. Макроикономическата и фискалната перспектива се характеризират с висока степен на несигурност поради пандемията от COVID-19.
- (12) В отговор на пандемията от COVID-19 и в рамките на координирания подход на Съюза Люксембург прие своевременни бюджетни мерки за увеличаване на капацитета на здравната си система, за ограничаване на пандемията и за облекчаване на положението на засегнатите в особена степен хора и сектори. Според програмата за стабилност за 2020 г. тези бюджетни мерки възлизат на 5,5 % от БВП. Мерките включват укрепване на предоставянето на здравни грижи, подкрепа за изпаднали в затруднения предприятия, възстановими и невъзстановими помощи, включително за самостоятелно заетите лица и режима на работа на непълно работно време, включително трансграничните работници. Освен това Люксембург обяви мерки, които, макар и да нямат пряко отражение върху бюджета, ще допринесат за осигуряването на подкрепа за ликвидността на предприятията. Тези мерки включват отсрочване на данъци, отпускане на заеми на малки и средни предприятия (МСП), изправени пред временни финансови затруднения, и гаранции. За разлика от програмата за стабилност за 2020 г. Комисията прогнозира, че пакетът ще има по-малко отражение, тъй като отсрочените данъци и възстановяването на заеми не са били сметени за дискреционни мерки с отражение върху бюджета. Въпреки това органите считат, че част от отсрочените данъци в областта на данъчното облагане в крайна сметка ще имат отражение върху бюджета, което е включено в посочената по-горе сума в размер на 5,5 % от БВП. Освен това известен дял от разходите, свързани с режимите за работа при непълно работно време, се счита за част от действието на автоматичните стабилизатори. Като цяло предприетите от Люксембург мерки са в съответствие с насоките, изложени в съобщението на Комисията от 13 март 2020 г. Цялостното прилагане на спешните мерки и фискалните мерки за подкрепа, последвано от пренасочване на фискалните политики към постигане на разумни средносрочни фискални позиции, когато икономическите условия позволят това, ще допринесе за запазването на фискалната устойчивост в средносрочен план.
- (13) Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2020 г. при непроменени политики салдото на консолидирания държавен бюджет на Люксембург се очаква да бъде дефицит от 4,8 % от БВП през 2020 г. и излишък от 0,1 % през 2021 г. Съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да остане под 60 % от БВП през 2020 и 2021 г. В сравнение с прогнозата на Комисията от пролетта на 2020 г. програмата за стабилност за 2020 г. се основава на по-консервативни допускания както за приходите, така и за разходите.
- (14) На 20 май 2020 г. Комисията публикува доклад, изготвен в съответствие с член 126, параграф 3 от Договора, поради прогнозираното от Люксембург нарушение на прага от 3 % от БВП за дефицита през 2020 г. Като цяло анализът на Комисията показва, че критерият за дефицит, както е определен в Договора и в Регламент (ЕО) № 1467/97, не е изпълнен.
- (15) Люксембург разполага с една от най-добрите здравни системи в Съюза. Но тъй като 49 % от лекарите и 62 % от здравните работници са чуждестранни специалисти, системата превишава доста прага на критична уязвимост (съгласно показателя на Световната здравна организация). В този контекст здравната система на Люксембург би могла да се окаже засегната от евентуални едностранни решения от страна на съседни държави по време на криза. Люксембург трябваше да приеме краткосрочни мерки за рекордно кратко време, за да подобри устойчивостта на здравната си система вследствие на кризата, свързана с COVID-19, например да мобилизира медицинска инфраструктура и да създаде временно разширяване на една болница, както и да осигури настаняване в Люксембург за трансгранични здравни работници и техните семейства.
- (16) Очаква се в бъдеще здравната система да бъде изправена пред нарастващи предизвикателства, в допълнение към все по-големия брой незаети работни места за здравни работници през последните години. По-конкретно се очаква увеличаване на търсенето на здравни грижи от все по-многобройното застаряващо население, а през следващите 15 години се прогнозира между 59 % и 69 % от медицинския персонал да излезе в пенсия. Иновациите в микса на уменията и изготвянето на професионални функции, споделянето и размяната на задачи ще играят важна роля за запазване на привлекателността на сектора на здравеопазването като работно място. В по-общ план има възможност за подобряване на управлението на здравната система, включително сътрудничество със съседни страни, като правителството наскоро предприе значителна реформа. Въпреки че в Люксембург цифровата инфраструктура вече е в напреднал етап, все още са в ход усилия за прилагане на решения в областта на електронното здравеопазване, като например цифрови решения за възстановяване на разходите на доставчиците. Люксембург се съсредоточи силно върху цифровите технологии, като например суперизчисленията, изкуствения интелект, блокверигата и големите информационни масиви, и има потенциала да мобилизира тези способности и да си сътрудничи на равнището на Съюза, за да допринесе значително за научните изследвания с цел неутрализиране на вируса, предизвикващ COVID-19, и намаляване на инфекциите. Люксембург също така създаде нова схема за подпомагане на инвестиционни проекти за научноизследователска и развойна дейност във връзка с борба с COVID-19, които са необходими за ефективното справяне с настоящата пандемия от COVID-19 чрез разработване на ефективно лечение и ваксини.

- (17) Според пролетната прогноза на Комисията от 2020 г. се очаква безработицата да нарасне до 6,4 % през 2020 г. и да намалее до 6,1 % през 2021 г. Люксембург предприе редица мерки за поддръжане на заетостта, по-специално по отношение на частичната безработица (*chômage partiel*). Въпреки това следва да се обърне специално внимание на по-уязвимите групи, като например по-възрастните и нискоквалифицираните работници в контекст, в който новата система за минимален доход (доход за социално приобщаване (REVIS – *revenu d'inclusion sociale*) вече е довела до увеличаване на броя на регистрираните безработни лица в публичната служба по заетостта поради задължителната регистрация на нейните бенефициери от януари 2019 г. насам. Тези по-уязвими хора ще пострадат най-много от по-голямата конкуренция на пазара на труда в резултат на кризата, свързана с COVID-19. Други уязвими лица, засегнати от кризата, могат да бъдат временните работници, както и работниците с ниска квалификация като цяло. Що се отнася до по-възрастните работници, техният нисък процент на заетост остава структурен проблем в Люксембург, което също оказва влияние върху дългосрочната устойчивост на пенсионната система, както е посочено в специфичните за държавата препоръки, отправени към Люксембург през предходните години. В настоящия контекст по-възрастните работници са изправени пред допълнителни рискове да бъдат освободени от работа заради кризата, свързана с COVID-19; подобряването на приспособимостта им към други работни места и сектори, включително чрез повишаване на квалификацията и преквалифициране, е необходима повече от всякога. Показателите на Люксембург по отношение на социалното приобщаване се доближават до средното равнище за Съюза, но тези по отношение на неравенството и бедността сред работещите намаляват през последните години, а възможностите за студентите продължават да бъдат силно повлияни от социално-икономическия им произход. В този контекст особено уязвимите групи следва да бъдат подкрепяни, за да се справят със социалните последици от кризата, свързана с COVID-19.
- (18) За да се подпомогнат предприятията в контекста на кризата, свързана с COVID-19, по-специално МСП, включително самостоятелно заетите лица и микропредприятията, Люксембург включи редица мерки в своя план за стабилизиране, представен на 25 март 2020 г. Търговията на дребно е един от най-засегнатите сектори поради срива в търсенето и настоящите мерки, които възпрепятстваха много предприятия да функционират изобщо или бяха принудени да ограничат дейността си. Регулаторната гъвкавост ще доведе до съживяване на търговията на дребно след кризата, свързана с COVID-19. Освен това би било полезно да се подкрепят МСП за въвеждане на цифрови технологии, които да гарантират непрекъснатост на дейността, като например електронната търговия. През целия период на възстановяване следва да се поддържат подходящи мерки, като същевременно се прилага постепенно и гъвкаво поетапно преустановяване и се определят най-засегнатите сектори, за да се разработят конкретни планове за подпомагане, които да им позволят да наваксат през периода на възстановяване. В процеса на прилагане на тези мерки трябва да се вземе предвид устойчивостта на банковия сектор. След най-тежката фаза на кризата, свързана с COVID-19, за да подкрепи прехода и създаването на нови МСП в стимулиращите растежа сектори, реформата на правната уредба на Люксембург в областта на несъстоятелността може да помогне на предприятията да получат втори шанс, ако са изправени пред несъстоятелност, без да са имали вина за това.
- (19) За да се стимулира икономическото възстановяване, ще бъде важно да се даде приоритет на готови за изпълнение публични инвестиционни проекти, както и да се стимулират частните инвестиции, включително чрез съответни реформи, по-специално в цифровия и „зеления“ сектор. Люксембург вече стартира инициативи за насърчване на цифровизацията и на иновациите, но технологичната интеграция в бизнес сектора и частните инвестиции, както и цифровизацията на обществените услуги, продължават да бъдат ниски в сравнение с големия потенциал на средата и амбицията на страната за преход към основана на данни икономика. Инвестициите в цифровизацията, задълбочените цифрови умения и иновациите ще бъдат от съществено значение за подкрепата на МСП, както и за повишаване на производителността и конкурентоспособността. Възстановяването следва да бъде подкрепено и от амбициозни инвестиции за екологосъобразност в краткосрочен план. Ключови сектори могат да бъдат по-специално устойчивият транспорт, включително железопътният транспорт, устойчивото строителство, най-вече по отношение на енергийната ефективност на сградите — както съществуващи, така и нови, и енергията от възобновяеми източници. Те ще спомогнат за осигуряването на стабилни екологични стимули и ще подкрепят Люксембург за преодоляване на различията във връзка с целите за намаляване на емисиите на парникови газове до 2030 г., енергийната ефективност и енергията от възобновяеми източници, като също така ще подготвят почвата за постигане на неутралност по отношение на климата. Продължава да е налице нужда от по-нататъшно определяне на инвестиционните потребности и на финансовите източници за инвестиции с оглед също така на въздействието на пандемията от COVID-19 върху икономиката и публичните финанси. Програмирането на Фонда за справедлив преход, който е предмет на предложение на Комисията, за периода 2021—2027 г. би могло да помогне на Люксембург да преодолее някои от предизвикателствата, свързани с прехода към неутрална по отношение на климата икономика, по-специално на териториите, обхванати от приложение Г към доклада за страната за 2020 г. Това ще позволи на Люксембург да използва този фонд възможно най-пълноценно.
- (20) Люксембург е изправен пред значителни рискове от изпиране на пари с оглед на големия приток на преки чуждестранни инвестиции и наличието на сложни правни структури с чуждестранни кредитори. Тези рискове са отразени в националната оценка на риска, по-специално по отношение на специалистите, занимаващи се с предоставянето на услуги на дружества и на тръстове за доверително управление или на инвестиционни услуги. Слабостите при прилагането на рамката за борба с изпирането на пари от страна на тези специалисти водят до неадекватни анализи на риска и до ниско равнище на докладване на подозрителни дейности. Интензивността на надзора върху тези специалисти е недостатъчна, за да се отстранят тези слабости. Беше създаден национален регистър на действителните собственици на дружествата с цел да се ограничи поверителността и да се определят действителните собственици. Качеството на предоставената информация и ефективността на регистъра трябва да бъдат проследени във времето.

- (21) Справянето с агресивното данъчно планиране продължава да бъде от ключово значение за подобряването на ефективността и справедливостта на данъчните системи, както се посочва в препоръката от 2020 г. относно икономическата политика на еврозоната. Разпространението между държавите членки на ефектите от стратегиите на данъкоплатците за агресивно данъчно планиране налага координирани действия на националните политики, които да допълват законодателството на ЕС. Люксембург предприе стъпки за справяне с практиките на агресивно данъчно планиране чрез прилагането на предварително договорени международни и европейски инициативи, но високият дял от БВП на плащанията на дивиденди, авторски и лицензионни вознаграждения и лихви показва, че данъчните правила на държавата се използват от дружества, които прибягват към агресивно данъчно планиране. По-голямата част от преките чуждестранни инвестиции се държат от „дружества със специална цел“. Липсата на данъци, удържани при източника (т.е. от лица, пребиваващи в Съюза, към такива, които пребивават в трети държави) върху изходящи дивиденди и авторски и лицензионни вознаграждения, както и освобождаването от удържани при източника данъци върху плащанията на дивиденди, при някои обстоятелства могат да доведат до пълно избягване на данъчно облагане върху тези плащания, ако те не са обложени също в държавата на местоназначение. Люксембург внесе законопроект за въвеждане на неприпадане на плащанията на лихви и роялти на юрисдикциите, включени в списъка на Съюза на юрисдикциите, неосказващи съдействие за данъчни цели, в съответствие с ангажимента му да въведе защитни мерки по отношение на тези юрисдикции.
- (22) Докато специфичните за държавата препоръки, съдържащи се в настоящата препоръка (наричани по-нататък „специфичните за държавата препоръки за 2020 г.“), са насочени към преодоляване на социално-икономическите последици от пандемията от COVID-19 и улесняване на икономическото възстановяване, специфичните за държавата препоръки за 2019 г. обхващаха също реформи, които са от съществено значение за справяне със средносрочните и дългосрочните структурни предизвикателства. Специфичните за държавата препоръки за 2019 г. продължават да бъдат актуални и ще продължат да бъдат наблюдавани през следващия годишен цикъл на европейския семестър. Това се отнася и за специфичните за държавата препоръки за 2019 г. относно свързаните с инвестициите икономически политики. Всички специфични за държавата препоръки за 2019 г. следва да бъдат взети предвид при стратегическото програмиране на финансирането по линия на политиката на сближаване за периода след 2020 г., включително за смекчаващи мерки и стратегии за премахване на мерките, свързани с настоящата криза.
- (23) Европейският семестър осигурява рамката за непрекъсната координация на политиките в областта на икономиката и заетостта в Съюза, която може да допринесе за постигане на устойчива икономика. В своите национални програми за реформи за 2020 г. държавите членки направиха преглед на постигнатия напредък по изпълнението на целите на ООН за устойчиво развитие (ЦУР). Гарантирайки цялостното изпълнение на специфичните за държавата препоръки за 2020 г., Люксембург ще допринесе за напредъка към постигането на ЦУР и за общите усилия за осигуряване на конкурентоспособна устойчивост в Съюза.
- (24) Тясната координация между икономиките в Икономическия и паричен съюз е от ключово значение за бързото възстановяване от икономическото въздействие на пандемията от COVID-19. Като държава членка, чиято парична единица е еврото, Люксембург следва да гарантира, че политиките му са в съответствие с препоръките за еврозоната за 2020 г. и са координирани с тези на останалите държави членки, чиято парична единица е еврото, като същевременно се вземат предвид политическите насоки на Еврогрупата.
- (25) В рамките на европейския семестър за 2020 г. Комисията направи цялостен анализ на икономическата политика на Люксембург, който беше публикуван в доклада за страната за 2020 г. Тя извърши и оценка на програмата за стабилност за 2020 г., на националната програма за реформи за 2020 г. и на последващите действия във връзка със специфичните за държавата препоръки, отправени към Люксембург през предходните години. Комисията взе предвид не само тяхното значение за провеждането на устойчива фискална и социално-икономическа политика в Люксембург, но и тяхното съответствие с правилата и насоките на Съюза предвид необходимостта от засилване на цялостното икономическо управление на Съюза чрез принос на равнището на Съюза към бъдещите решения на държавите членки.
- (26) С оглед на тази оценка Съветът разгледа програмата за стабилност за 2020 г., като становището му (*) е изразено по-специално в препоръка 1 по-долу,

ПРЕПОРЪЧВА на Люксембург да предприеме следните действия през 2020 г. и 2021 г.:

1. Да предприеме всички необходими мерки, в съответствие с общата клауза за дерогация от Пакта за стабилност и растеж, за ефективно справяне с пандемията от COVID-19, поддържане на икономиката и подпомагане на последващото възстановяване. Когато икономическите условия позволяват това, да проведе фискални политики, насочени към постигане на разумни средносрочни фискални позиции, и да гарантира устойчивостта на дълга, като същевременно засили инвестициите. Да подобри устойчивостта на здравната система чрез осигуряване на подходяща наличност на здравни работници. Да ускори реформите за подобряване на управлението на здравната система и електронното здравеопазване.

(*) Съгласно член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97.

2. Да смекчи въздействието на кризата, свързана с COVID-19, върху заетостта, като отдели специално внимание на хората в затруднено положение на пазара на труда.
3. Да гарантира ефективното прилагане на мерките за осигуряване на подкрепа за ликвидността на предприятията, по-специално на МСП и на самостоятелно заетите лица. Да даде приоритет на готови за изпълнение публични инвестиционни проекти и да насърчава частните инвестиции с цел стимулиране на икономическото възстановяване. Да се съсредоточи върху инвестициите в областта на екологичния и цифровия преход, по-специално върху устойчив транспортен и строителен сектор, чисто и ефективно производство и използване на енергия, допринасяйки за постепената декарбонизация на икономиката. Да насърчава иновациите и цифровизацията, по-специално в стопанския сектор.
4. Да осигурява ефективен надзор и прилагане на рамката за борба с изпирането на пари по отношение на специалистите, предоставящи услуги на дружества и на тръстове за доверително управление или на инвестиционни услуги. Да ускори действията за справянето с характеристиките на данъчната система, които улесняват агресивното данъчно планиране, по-специално посредством изходящи плащания.

Съставено в Брюксел на 20 юли 2020 година.

За Съвета
Председател
J. KLOECKNER

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА**от 20 юли 2020 година****относно националната програма за реформи на Унгария за 2020 г. и съдържаща становище на Съвета във връзка с конвергентната програма на Унгария за 2020 г.**

(2020/C 282/17)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики ⁽¹⁾, и по-специално член 9, параграф 2 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

- (1) На 17 декември 2019 г. Комисията прие годишната стратегия за устойчив растеж, с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2020 г. Тя взе надлежно предвид Европейския стълб на социалните права, провъзгласен от Европейския парламент, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г. Въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁾ на 17 декември 2019 г. Комисията прие и доклада за механизма за предупреждение, в който Унгария не е посочена като държава членка, за която да бъде направен задълбочен преглед.
- (2) Докладът за Унгария за 2020 г. беше публикуван на 26 февруари 2020 г. В него бяха оценени напредъкът на Унгария в изпълнението на специфичните за държавата препоръки, приети от Съвета на 9 юли 2019 г. ⁽³⁾ (по-нататък „специфичните за държавата препоръки за 2019 г.“), последващите действия във връзка със специфичните за държавата препоръки, отправени през предходните години, както и напредъкът на Унгария по националните ѝ цели по стратегията „Европа 2020“.
- (3) На 11 март 2020 г. Световната здравна организация обяви официално световна пандемия от COVID-19. Това е тежка извънредна ситуация в областта на общественото здраве, която засяга гражданите, обществата и икономиките. Тя поставя националните здравни системи под силен натиск, причинява смущения в световните вериги за доставки, нестабилност на финансовите пазари и сътресения в потребителското търсене и се отразява отрицателно на различни сектори. Застрашени са работните места и доходите на хората, както и стопанската дейност на предприятията. Пандемията предизвиква голямо икономическо сътресение, от което вече има сериозни последици в Съюза. На 13 март 2020 г. Комисията прие съобщение, в което се призовава за координирани икономически мерки в отговор на кризата, включващи всички участници на национално равнище и на равнището на Съюза.

⁽¹⁾ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

⁽²⁾ Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси (ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25).

⁽³⁾ ОВ С 301, 5.9.2019 г., стр. 101.

- (4) Редица държави членки обявиха извънредно положение или въведоха спешни мерки. Всички спешни мерки следва да бъдат строго пропорционални, необходими, ограничени във времето и в съответствие с европейските и международните стандарти. Те следва да подлежат на демократичен надзор и независим съдебен контрол.
- (5) На 20 март 2020 г. Комисията прие съобщение относно активирането на общата клауза за дерогация, предвидена в Пакта за стабилност и растеж. Както е посочено в член 5, параграф 1, член 6, параграф 3, член 9, параграф 1 и член 10, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 1466/97 и член 3, параграф 5 и член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета ⁽⁴⁾, общата клауза за дерогация улеснява координирането на бюджетните политики в период на драстичен икономически спад. В съобщението си от 20 март 2020 г. Комисията изложи своето становище, че предвид очаквания сериозен икономически спад вследствие на пандемията от COVID-19 са изпълнени условията за активирането на общата клауза за дерогация, и предложи на Съвета да одобри това заключение. На 23 март 2020 г. министрите на финансите на държавите членки се съгласиха с оценката на Комисията. Те изразиха съгласие, че сериозният икономически спад изисква решителни, амбициозни и координирани ответни мерки. Активирането на общата клауза за дерогация позволява временно отклонение от плана за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел, при условие че това не излага на риск фискалната устойчивост в средносрочен план. Във връзка с корективните мерки на Пакта за стабилност и растеж Съветът може също така да реши, по препоръка на Комисията, да приеме промяна във фискалната траектория. Общата клауза за дерогация не спира прилагането на процедурите, предвидени в Пакта за стабилност и растеж. Тя позволява на държавите членки да се отклонят от бюджетните изисквания, които обичайно се прилагат, като същевременно дава възможност на Комисията и на Съвета да предприемат необходимите мерки за координиране на политиката в рамките на Пакта.
- (6) Необходими са постоянни действия за ограничаване и контрол на разпространението на пандемията от COVID-19, за повишаване на устойчивостта на националните здравни системи, за смекчаване на социално-икономическите последици от пандемията чрез мерки за подкрепа на предприятията и домакинствата, както и за гарантиране на подходящи здравословни и безопасни условия на труд с оглед на възобновяването на икономическата дейност. Съюзът следва да използва пълноценно различните инструменти, с които разполага, за да подкрепи усилията на държавите членки в тези области. Успоредно с това държавите членки и Съюзът следва да работят съвместно, за да подготвят мерките, необходими за връщането към нормалното функциониране на нашите общества и икономики, както и към устойчивия растеж, като се интегрират, наред с другото, екологичният преход и цифровата трансформация и се извадят поуки от кризата.
- (7) Кризата, свързана с COVID-19, изтъкна гъвкавостта, която предлага вътрешният пазар по отношение на адаптирането към извънредни ситуации. За да се гарантират обаче бърз и плавен преход към етапа на възстановяване и свободното движение на стоки, услуги и работници, извънредните мерки, които възпрепятстват нормалното функциониране на вътрешния пазар, следва да бъдат премахнати веднага щом престанат да бъдат абсолютно необходими. Текущата криза разкри необходимостта от планове за готовност за действие при кризи в здравния сектор. Подобрени стратегии за покупки, диверсифицирани вериги на доставки и стратегически запаси от основни консумативи са сред елементите от изключително значение за разработването на по-широкообхватни планове за готовност за действие при кризи.
- (8) Законодателят на Съюза вече измени съответните законодателни уредби посредством регламенти (ЕС) 2020/460 ⁽⁵⁾ и (ЕС) 2020/558 ⁽⁶⁾ на Европейския парламент и на Съвета, предоставяйки на държавите членки възможността да мобилизират всички неизползвани ресурси от европейските структурни и инвестиционни фондове, за да могат да се справят с извънредните последици от пандемията от COVID-19. Тези изменения ще осигурят допълнителна гъвкавост, както и опростени и рационализирани процедури. За да се намали натискът върху паричните потоци, за счетоводната 2020 – 2021 година държавите членки могат също така да се възползват от 100 %-ово съфинансиране от бюджета на Съюза. Унгария се насърчава да използва пълноценно тези възможности, за да помогне на най-засегнатите лица и сектори.

⁽⁴⁾ Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за определяне и изсяняване на прилагането на процедурата при прекомерен дефицит (ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 6).

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) 2020/460 на Европейския парламент и на Съвета от 30 март 2020 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013 и (ЕС) № 508/2014 във връзка със специални мерки за мобилизиране на инвестиции в системите на здравеопазване на държавите членки и в други сектори на техните икономики в отговор на избухването на COVID-19 (Инвестиционна инициатива в отговор на коронавируса) (ОВ L 99, 31.3.2020 г., стр. 5).

⁽⁶⁾ Регламент (ЕС) 2020/558 на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2020 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1301/2013 и (ЕС) № 1303/2013 по отношение на специалните мерки за предоставяне на изключителна гъвкавост за използване на европейските структурни и инвестиционни фондове в отговор на избухването на COVID-19 (ОВ L 130, 24.4.2020 г., стр. 1).

- (9) Възможно е разпространението на социално-икономическите последици на пандемията от COVID-19 да бъде неравномерно в различните територии поради различните модели на специализация, по-специално в регионите, където липсват основни активи или зависещи в голяма степен от стопански дейности, за които е необходим пряк контакт с потребителите. Това води до съществен риск териториалните неравенства в Унгария да се засилят, като се задълбочи вече наблюдаваната тенденция за увеличаване на различията между градските и селските райони. В съчетание с риска от временни смущения в процеса на конвергенция между държавите членки настоящата ситуация изисква целенасочени мерки на политиките.
- (10) Унгария представи своята национална програма за реформи за 2020 г. на 5 май 2020 г., а конвергентната си програма за 2020 г. – на 4 май 2020 г. Двете програми бяха оценени едновременно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях.
- (11) Спрямо Унгария понастоящем се прилагат предпазните мерки на Пакта за стабилност и растеж и правилото за дълга.
- (12) На 14 юни 2019 г. Съветът препоръча на Унгария да гарантира, че номиналният темп на растеж на нетните първични държавни разходи⁽⁷⁾ няма да надвиши 3,3 % през 2019 г., което съответства на годишна структурна корекция от 1,0 % от брутният вътрешен продукт (БВП). Цялостната оценка на Комисията потвърждава значително отклонение от препоръчания план за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел през 2019 г. и през 2018 г. и 2019 г., взети заедно. С оглед на задействането на общата клауза за дерогация обаче не е оправдано предприемането на по-нататъшни стъпки в рамките на процедурата за значително отклонение за Унгария.
- (13) В своята конвергентна програма за 2020 г. правителството планира номиналното салдо да се влоши, преминавайки от дефицит в размер на 2,0 % от БВП през 2019 г. към дефицит от 3,8 % от БВП през 2020 г. Предвижда се дефицитът да намалее до 2,7 % от БВП през 2021 г. и постепенно да достигне 1,0 % от БВП до 2024 г. След намалението, достигнало 66,3 % от БВП през 2019 г., съгласно конвергентната програма за 2020 г. се очаква през 2020 г. съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП да нарасне до 72,6 %. Макроикономическата и фискалната перспектива се характеризират с висока степен на несигурност поради пандемията от COVID-19. Съществуват рискове в основата на бюджетните прогнози, а именно рискове, свързани с по-високи от прогнозираните разходи (които следват предишни тенденции на високи разходи в края на годината), както и потенциално по-ниски от очакваните приходи, тъй като прогнозата изглежда се основава на известно увеличение на приходите.
- (14) В отговор на пандемията от COVID-19 и в рамките на координирания подход на Съюза Унгария прие навременни бюджетни мерки за увеличаване на капацитета на здравната си система за интензивни грижи, за ограничаване на пандемията и за облекчаване на положението на засегнатите в особена степен лица и сектори. Съгласно конвергентната програма за 2020 г. тези бюджетни мерки възлизаха на 2,8 % от БВП през 2020 г. и се финансират изцяло чрез преразпределяне на разходите в рамките на бюджета, резервите и новите данъци. Те включват мерки, насочени към подкрепа на пазара на труда, данъчни облекчения за предприятията и разходи, свързани със спешната медицинска помощ. Обявени са, без все още да са уточнени, допълнителни мерки в подкрепа на възстановяването (1,4 % от БВП) и за подкрепа на пазара на труда (0,4 % от БВП). Освен това Унгария прие мерки, които, макар и да нямат пряко отражение върху бюджета, ще допринесат за осигуряването на подкрепа за ликвидността на предприятията, като според конвергентната програма за 2020 г. тези мерки се оценяват на 1,5 % от БВП. Властите работят върху допълнителни мерки на стойност 0,3 % от БВП. Тези мерки включват програми за гарантиране на кредити и гарантирани от държавата заеми. Общото въздействие върху бюджета от фискалните мерки, посочени в конвергентните програми за 2020 г., се различава от отразеното в прогнозата на Комисията от пролетта на 2020 г., тъй като само тези, които бяха достатъчно конкретизирани, бяха оценени и взети предвид от Комисията. Като цяло предприетите от Унгария мерки са в съответствие с насоките, изложени в съобщението на Комисията от 13 март 2020 г. Цялостното уточняване и приемане на обявените спешни мерки и фискалните мерки за подкрепа, последвано от пренасочване на фискалните политики към постигане на разумни средносрочни фискални позиции, когато икономическите условия позволят това, ще допринесе за запазването на фискалната устойчивост в средносрочен план.

(7) Нетните първични държавни разходи се състоят от общите държавни разходи, с изключение на разходите за лихви, разходите по програми на Съюза, които изцяло се покриват от приходи от фондове на Съюза, и недискреционните промени в разходите за обезщетения при безработица. Държавните разходи за бруто образуване на основен капитал се изглаждат за период от 4 години. Дискреционните мерки по отношение на приходите или предвидено от закона увеличаване на приходите са взети под внимание. Еднократните мерки по отношение както на приходите, така и на разходите, се негират.

- (15) Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2020 г. при непроменени политики се предвижда салдото по консолидирания държавен бюджет на Унгария да бъде -5,2 % от БВП през 2020 г. и -4,0 % от БВП през 2021 г. Съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да достигне 75,0 % от БВП през 2020 г.
- (16) На 14 юни 2019 г. Съветът установи, в съответствие с член 121, параграф 4 от Договора, че през 2018 г. в Унгария се наблюдава значително отклонение от плана за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел. С оглед на установеното значително отклонение на 14 юни 2019 г. Съветът излезе с препоръка⁽⁸⁾ към Унгария да вземе мерките, необходими да се гарантира, че номиналният темп на растеж на нетните първични държавни разходи няма да превиши 3,3 % през 2019 г. и 4,7 % през 2020 г., което съответства на годишна структурна корекция от 1,0 % и 0,75 % от БВП. На 5 декември 2019 г. Съветът прие Решение (ЕС) 2019/2172⁽⁹⁾, с което се констатира, че Унгария не е предприела ефективни действия в отговор на неговата препоръка от 14 юни 2019 г. и на 5 декември 2019 г. излезе с преработена препоръка⁽¹⁰⁾. В препоръката от 5 декември 2019 г. Съветът поиска от Унгария да вземе необходимите мерки, за да гарантира, че темпът на номинален растеж на нетните първични държавни разходи няма да превиши 4,7 % през 2020 г., което съответства на годишна структурна корекция в размер на 0,75 % от БВП през 2020 г. Въз основа на цялостната оценка на Комисията и с оглед на задействането на общата клауза за дерогация за 2020 г., което позволява временно отклонение от плана за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел, се счита, че Унгария е предприела ефективни действия в отговор на препоръката от 5 декември 2019 г.
- (17) На 20 май 2020 г. Комисията представи доклад, изготвен в съответствие с член 126, параграф 3 от Договора, поради планираното от Унгария нарушение на прага на дефицита в размер на 3 % от БВП през 2020 г. Като цяло анализът на Комисията сочи, че критерият за дефицита, определен в Договора и в Регламент (ЕО) № 1467/97, не е изпълнен.
- (18) На 11 март 2020 г. правителството обяви „състояние на опасност“. На 12 март бяха затворени границите за пътници, освен за завръщащи се граждани и за жители на Европейското икономическо пространство, както и за редовни трансгранични работници. Транзитното преминаване на стоки продължи да бъде разрешено. На 16 март 2020 г. центровете за образование в ранна детска възраст, училищата и университетите бяха затворени и преподаването започна да се извършва онлайн. От 17 март 2020 г. магазините, които не предлагат стоки от първа необходимост, бяха задължени да затварят в 15,00 часа, а ресторантите можеха да останат отворени само за продажба на храна за вкъщи. На 28 март 2020 г. беше въведен частичен полицейски час, което означаваше, че хората можеха да напускат района си на пребиваване само по надлежно обосновани причини и при спазване на дистанция помежду си. Преди пандемията от COVID-19 унгарската икономика показваше признаци на постепенно забавяне след няколко години на забележителен растеж. През 2019 г. реалният БВП се увеличи с 4,9 %. След избухването на причинената от вируса пандемия сравнително бързо бяха приложени мерки за ограничаване на разпространението и официалният брой на случаите досега остава ограничен. Очаква се обаче световната рецесия да засегне особено силно износа поради доминиращата роля на промишлени сектори, силно зависими от цикличността, като например автомобилната промишленост. Очаква се рецесията да засегне и туризма и транспортните услуги, които са засегнати от ограниченията за пътуване. Като цяло през март се очаква да започне остра рецесия, след което през втората половина на годината се очаква постепенно икономическо възстановяване, тъй като се приема, че противоепидемичните мерки постепенно ще бъдат премахнати. Безработицата може да се увеличи бързо поради гъвкавостта на пазара на труда. През 2020 г. икономическите резултати ще зависят от продължителността на мерките за изолация в домашни условия, както и от отговора на икономическата политика. В пролетната прогноза на Комисията за 2020 г. се предвижда намаление от 7 % на реалния БВП през 2020 г., последвано от възстановяване от 6 % през 2021 г.
- (19) От средата на март насам правителството обяви няколко вълни от мерки за смекчаване на социалното и икономическото въздействие от кризата, предизвикана от COVID-19. Централната банка прие мерки за осигуряване на ликвидност на финансовия сектор. Другите мерки за подобряване на ликвидността за домакинствата и предприятията включват: а) до 31 декември 2020 г. мораториум върху плащанията по кредити и договори за финансов лизинг за дружества и домакинства; и б) определяне на горна граница на лихвения процент върху потребителските кредити. При разработването и прилагането на тези мерки трябва да се вземе предвид устойчивостта на банковия сектор. Допълнителни мерки, насочени най-вече към най-силно засегнатите от кризата сектори като туризма и услугите, включват временни данъчни облекчения и освобождавания от данъци, инвестиционни субсидии, развитие на инфраструктурата, субсидирани и гарантирани заеми, както и капиталови програми. С цел запазване на работните места правителството стартира два вида мерки, свързани с трудовия пазар. Схемата за работа на непълно работно време обхваща до 70 % от загубените възнаграждения за период от 3 месеца при определени условия, а специална схема за субсидиране на заплатите е насочена към работещите в областта на НИРД. Правителството въведе

⁽⁸⁾ Препоръка на Съвета от 14 юни 2019 г. с оглед коригиране на наблюдаваното значително отклонение от плана за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел в Унгария (ОВ С 210, 21.6.2019 г., стр. 4).

⁽⁹⁾ ОВ L 329, 19.12.2019 г., стр. 91.

⁽¹⁰⁾ Препоръка на Съвета от 5 декември 2019 г. с оглед коригиране на наблюдаваното значително отклонение от плана за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел в Унгария (ОВ С 420, 13.12.2019 г., стр. 1).

едно тримесечие по-рано предварително планирано съкращение на социалноосигурителните вноски и обяви еднократна добавка към заплатите в сектора на здравеопазването. Като цяло, въпреки че фискалните мерки са насочени към подпомагане на предприятията и запазване на работните места, приложното им поле и обхватът им остават ограничени в сравнение с мерките, взети от повечето останали държави членки. Освен това се планира те да бъдат финансирани чрез преразпределения в бюджетните глави и чрез наскоро завишени данъци и поради това се очаква да имат ограничен ефект от гледна точка на макроикономическата стабилизация.

- (20) Различни аспекти на резултатите в областта на здравеопазването продължават да бъдат по-лоши, отколкото в повечето държави членки, което отразява по-специално високата степен на разпространение на рискови фактори сред населението и ограничената ефективност на предоставянето на здравни грижи. Публичният дял на разходите за здравеопазване в Унгария бе значително по-нисък от средния за Съюза. Въпреки малкото количество незадоволени медицински нужди, броят на унгарците, посрещащи преки разходи, е над средния за Съюза, като тези лица все по-често са принуждавани да прибегват до частни здравни услуги. Това утежнява рисковете от финансови затруднения за унгарските домакинства и води до отрицателни последици за социалната справедливост и здравните резултати. Необходими са допълнителни инвестиции и всеобхватни реформи, за да се рационализира използването на ресурсите в здравната система, да се намали неравнопоставеността в достъпа до грижите и да се повиши качеството им. Превантивните и първичните здравни грижи не са достатъчно финансирани и остава недостатъчно използван потенциалът им за подобряване на качеството, достъпността и разходната ефективност на здравната система. Въпреки че властите започнаха да работят за облекчаване на значителния недостиг на здравни работници в Унгария, регионалните различия в разпределението на здравния персонал продължават да възпрепятстват достъпа до грижи в някои области и за някои уязвими групи като маргинализираните роми, както и хората с увреждания, които са изправени пред специфични пречки. Предвид сътресението в търсенето за здравните системи, породено от пандемията от COVID-19, са необходими бързи действия за справяне с тези структурни предизвикателства и за повишаване на устойчивостта на унгарската здравна система.
- (21) Социално-икономическите последици от пандемията могат да бъдат значителни и въздействието на правителственото постановление от 18 март 2020 г., позволяващо двустранно договорени дерогации от Кодекса на труда, все още предстои да бъде оценено. Според прогнозата на Комисията безработицата се очаква да нарасне до 7,0 % през 2020 г. и да се възстанови до 6,1 % през 2021 г. Секторите, които са прекомерно засегнати от кризата, представляват голяма част от унгарската икономика, като в тях работят нискоквалифицирани до средноквалифицирани работници на много гъвкави трудови договори. До началото на 2020 г. общото равнище на заетост продължи да се подобрява на фона на силна икономическа експанзия, но това не облагодетелства всички групи по еднакъв начин. Разликите в заетостта между групите умения и между мъжете и жените остават големи в сравнение със средните стойности за Съюза, като разликата в заетостта между мъжете и жените се дължи отчасти на ограниченото предлагане на качествени детски грижи. Въпреки че бе свита програмата за заетост в общественния сектор, която не бе ефективна по отношение на осигуряване на работни места на участниците на първичния пазар на труда, остана значителна. И други политики могат да бъдат допълнително укрепени, за да се помогне по ефективен начин на безработните или на неактивните лица да намерят работа или да получат достъп до обучение, така че да се подобри насочването на мерките. Продължителността на обезщетенията за безработица е най-кратката в Съюза – най-много три месеца, което дори при благоприятни икономически условия е много под средното време, необходимо за намиране на работа. В съответствие с принципите на Европейския стълб на социалните права схемите и мерките за социална закрила трябва да защитават лицата, за които съществува риск да загубят работата си, както и самостоятелно заетите лица и безработните. Схемите за работа на непълно работно време, при които служителите получават подпомагане на доходите от държавата за часовете, през които не са работили, са добър начин за закрила на заетостта. По време на пандемията схемите за работа на непълно работно време са най-ефективни, ако прилагането им е просто и бързо, а допустимостта не е ограничена до определени сектори или видове предприятия.
- (22) Въпреки че положението на Унгария по отношение на бедността като цяло се подобри преди кризата, тенденцията може бързо да се обърне по време на икономическия спад. Неравенствата в доходите се увеличиха през последното десетилетие, отчасти поради промените в данъчната система и системата за обезщетения. Дори преди пандемията от COVID-19 процентът на тежките материални лишения и социалните лишения беше висок, особено сред домакинствата с няколко деца и сред ромското население. Недостигът на общински апартаменти за социално отдаване под наем и липсата на финансова подкрепа за наемателите възпрепятстват мобилността. Обезщетението за минимален доход остава непроменено от 2012 г. насам и е едно от най-ниските в Съюза. Очаква се пандемията да засегне най-тежко уязвимите групи, които нямат достъп до грижи и основни услуги и които живеят в пренаселени домакинства. Ще са необходими мерки за насърчаване на активизирането и интеграцията на тези групи в пазара на труда, когато икономиките се възстановят. Дори преди кризата резултатите от образованието бяха под средните за Съюза стойности и бяха силно повлияни от социално-икономическия произход на учениците. Процентът на преждевременно напускащите училище бе висок, особено сред учениците от ромски произход. Слабото участие на уязвимите групи в качествено образование представлява пропусната възможност за изграждане на човешки капитал и

социално сближаване. Заплатите на учителите са едни от най-ниските в Съюза. Малкият брой студенти, участващи във висшето образование, не съответства на голямото търсене на висококвалифицирани работници. Неочакваното преминаване към дистанционно обучение вероятно ще увеличи още повече неравенствата. Данните от националните годишни тестове за компетентност показват, че до много ученици е трудно да се достигне чрез цифрово образование поради липсата на цифрови инструменти. Учащите от семейства в неравностойно положение също изпитват отрицателно въздействие от дистанционното обучение поради пренаселеността на домакинствата и ниската образованост на родителите. Последните и текущите инвестиции в цифровизацията на образованието са важни и трябва да продължат.

- (23) В контекста на кризата, предизвикана от COVID-19, е особено важно да се гарантира функционирането на критичната инфраструктура и свободното движение на стоки в рамките на вътрешния пазар, както и да се наблюдава и гарантира правилното функциониране на веригите на доставки в сътрудничество със съседните държави. Унгария е малка отворена икономика с интензивно трансгранично транспортиране на стоки. Освен това много унгарци работят в чужбина и пътуват ежеседмично. Унгария може също така да се нуждае от сезонни погранични работници в селското стопанство. Понастоящем наложените ограничения за пътуване могат да забавят движението на стоки и работници, но биха могли да бъдат смекчени чрез гарантирането на зелени коридори за преминаване на границите.
- (24) Сред услугите търговията на дребно е един от най-засегнатите сектори поради мерките, които възпрепятстваха много предприятия да функционират или ограничиха значително дейността им. Регулаторната гъвкавост би спомогнала за възстановяването на търговията на дребно след предизвиканата от COVID-19 криза. Унгария е страната с най-голям брой регулирани професии в Съюза. Професионалните услуги ще играят важна роля за улесняване на излизането от кризата и възстановяването след нея. Поради това осигуряването на безпрепятствен достъп до професиите и упражняването им чрез рационализиране на техните регулаторни рамки и на свързаните с тях административни процедури е от решаващо значение, особено за малките и средните предприятия (МСП) и микропредприятията, включително едноличните търговци, които бяха особено засегнати от кризата. Подкрепата за осигуряване на ликвидност на предприятията чрез заеми и гаранции, с акцент върху МСП, е от първостепенно значение, а разпределението на подкрепата за ликвидността на предприятията трябва да бъде ефективно и бързо приложено от посредниците. При разработването и прилагането на тези мерки трябва да се вземе предвид устойчивостта на банковия сектор. Разрешаването на разсроченото плащане на данъци и социалноосигурителни вноски и ускоряването на договорните плащания от страна на публичните органи също могат да спомогнат за подобряване на паричните потоци на МСП. Новосъздадените стартиращи и разрастващи се предприятия може да се нуждаят от специална подкрепа, например стимули за това фондовете за рисков капитал да увеличат инвестициите си в тези предприятия. Тези мерки за подкрепа ще помогнат също така да се избегнат спешните продажби на европейски фирми от стратегическо значение.
- (25) Научните изследвания и иновациите са основен фактор за дългосрочен растеж и конкурентоспособност. Унгария заема позиция на умерен иноватор. Недостигът на висококвалифицирани работници е основна пречка пред иновациите. Разходите за научноизследователска и развойна дейност (НИРД) нарастват бавно и се дължат основно на стопанския сектор, който се ползва с най-голямата в Съюза публична подкрепа. През последното десетилетие обаче разходите за НИРД в публичния сектор намаляха. Инвестициите в новаторски МСП, както и укрепването на сътрудничеството между предприятията, научноизследователските и академичните среди и публичния сектор, увеличават капацитета на страната за научни изследвания и иновации, необходими при кризата, свързана с COVID-19. За възстановяването са необходими инвестиции в областта на публичните изследвания и иновации, както и научноизследователска среда, която ги подкрепя.
- (26) За да се стимулира икономическото възстановяване, ще бъде важно да се даде приоритет на готови за изпълнение публични инвестиционни проекти и да се насърчат частните инвестиции, включително чрез съответни реформи. В националния план в областта на енергетиката и климата на Унгария се определят необходимите инвестиции за осъществяване на прехода в областта на климата и енергетиката. Заедно с инвестициите в цифровизацията и зеления преход те ще направят унгарската икономика по-устойчива и издръжлива, след като страната се възстанови от кризата. Понастоящем енергийната ефективност в жилищния сектор е ниска, което допринася и за замърсяването на въздуха. Продължаващите нарушения на стандартите за качество на въздуха имат сериозни последици за здравето и околната среда. Сред основните източници на замърсяване на въздуха са емисиите на твърдо гориво в жилищния сектор, емисиите от селското стопанство и транспорта. Само 1 % от брутно вътрешно потребление на енергия е обхванат от възобновяеми източници с ниски емисии на въглерод и силно замърсяващата биомаса допринася за приблизително 10 %. Започвайки от ниско равнище, соларните инсталации бележат бързо увеличение. В съответствие с националния си план в областта на енергетиката и климата и дългосрочната неутралност по отношение на климата Унгария възнамерява да разчита в по-голяма степен на възобновяемите енергийни източници, предимно на слънчева енергия. При сегашната икономическа ситуация политиката в областта на енергетиката може да генерира зелен растеж и да допринесе за икономическото възстановяване. Задръстванията по пътищата бяха все по-голямо предизвикателство до избухването на пандемията от COVID-19, което доведе до отрицателни

икономически последици и до повишаване на емисиите на парникови газове и замърсяването на въздуха. Повече възможности за дистанционна работа и по-атрактивни системи за обществен транспорт биха спомогнали за смекчаване на въздействието на транспорта върху околната среда. Кръговата икономика е все още в начална фаза, рециклирането на битовите отпадъци е слабо развито, а икономическите инструменти не предоставят достатъчно стимули. Депонирането остава основен метод за управление на отпадъците. Качеството на водата и водоснабдяването продължават да будят безпокойство. Цифровите умения на унгарците и използването на цифрови технологии от предприятията и обществените услуги остават под средните за Съюза. Следва да продължат да се полагат усилия за предлагане на ефективни цифрови обществени услуги за гражданите и предприятията. Програмирането на Фонда за справедлив преход, който е предмет на предложението на Комисията, за периода 2021—2027 г. би могло да помогне на Унгария да преодолее някои от предизвикателствата, свързани с прехода към неутрална по отношение на климата икономика, по-специално на териториите, обхванати от приложение Г към доклада за страната за 2020 г. Това ще позволи на Унгария да използва този фонд възможно най-пълноценно.

- (27) Продължителността на обявеното на 11 март 2020 г. „състояние на опасност“ не е предварително определена и правителството разполага с правомощието да го продължи или да го прекрати. Предприятиите от правителството конкретни мерки продължават до приключването на „състоянието на опасност“. На 30 март 2020 г. унгарският парламент прие нов закон, който позволява на правителството да отмени чрез постановление всеки закон. Предоставените извънредни правомощия изглеждат по-широкообхватни, отколкото приетите в други държави членки, като се има предвид комбинираното въздействие на широко определените правомощия и липсата на ясен срок. Някои спешни мерки, приети съгласно тези правомощия, повдигат въпроси относно необходимостта и пропорционалността им и засягат стопанската дейност и стабилността на регулаторната среда. Тези мерки включват позволяване на дерогация от трудовите закони, изпращане на военни служители за връзка в стратегически предприятия и поставяне под държавен надзор на дружество, регистрирано на фондовата борса. На 26 май 2020 г. правителството внесе в унгарския парламент проектозакон, който да призове правителството да прекрати „състоянието на опасност“ и да отмени закона от 30 март 2020 г. при приключването на „състоянието на опасност“. Съгласно Основния закон решението за прекратяване на „състоянието на опасност“ остава прерогатив на правителството. Укрепването на независимостта на съдебната система също ще бъде от решаващо значение за упражняването на ефективен надзор върху предприятиите съответни спешни мерки.
- (28) Участието на социалните партньори в политически инициативи и изпълнението им бяха недостатъчни през последните години, което отслаби качеството и предвидимостта на процеса на изготвяне на политики и увеличи шансовете за грешки на политиката. Консултациите и оценките на въздействието често се заобикалят чрез прилагане на специални законодателни процедури, като например законопроекти на отделни членове и спешни процедури. Участието на заинтересованите страни беше допълнително отслабено по време на сегашната система на управление чрез правителствени постановления, особено в контекста на постановлението на правителството от 18 март 2020 г., което позволява двустранни дерогации от Кодекса на труда.
- (29) Липсата на конкуренция в областта на обществените поръчки продължава да буди сериозно безпокойство, тъй като по-широкото отваряне за конкуренцията е ключово решение, за да се преодолее кризата, да се възстанови секторът на малкия бизнес и да се подпомогне рестартирането на икономиката. Въпреки новите законодателни промени и цифровизацията на обществените поръчки почти половината от всички обществени поръчки водят до процедура за възлагане на обществена поръчка само с една оферта. Големият брой процедури с една оферта подкопава ефективността на системата за възлагане на обществени поръчки. Професионализацията на обществените поръчки би могла да спомогне за подобряване на съответствието с правилата на Съюза и да позволи възлагането на стратегически обществени поръчки. Одитите на Комисията на обществените поръчки, свързани с проекти, съфинансирани от Съюза и проведени през последните години, установиха системни недостатъци и показаха слабости в системата за контрол на обществените поръчки. Заради тези недостатъци през 2019 г. Комисията наложи на Унгария финансови корекции за около 1 милиард евро.
- (30) Справянето с агресивното данъчно планиране е от ключово значение за подобряване на ефективността и справедливостта на данъчните системи. Отрицателните последици от стратегиите за агресивно данъчно планиране на данъкоплатците се разпространяват между държавите членки и това налага координирани действия на националните политики, които да допълват законодателството на Съюза. Унгария предприе мерки срещу агресивното данъчно планиране чрез прилагане на предварително договорени международни и договорени на европейско равнище инициативи, но липсата на удържани при източника данъци в Унгария върху изходящите приходи към офшорни финансови центрове би могла да осигури възможност за изтичане на печалби извън Съюза, без да се заплаща справедлив дял от данъците. Изходящите потоци от доходи, например лицензионни вознаграждения, лихви и дивиденди, към офшорни финансови центрове бяха относително малки през периода 2013—2017 г., но Унгария отчита променливи и относително входящи и изходящи потоци на капитали чрез дружества със специално предназначение, което предполага потенциална уязвимост спрямо практики на агресивно данъчно планиране.

- (31) Докато специфичните за държавата препоръки, съдържащи се в настоящата препоръка (наричани по-нататък „специфичните за държавата препоръки за 2020 г.“), са насочени към справяне със социално-икономическото въздействие на пандемията от COVID-19 и улесняване на икономическото възстановяване, специфичните за държавата препоръки за 2019 г. обхващаха също реформи, които са от съществено значение за справяне със средносрочните и дългосрочните структурни предизвикателства. Специфичните за държавата препоръки за 2019 г. продължават да бъдат актуални и ще продължат да бъдат наблюдавани през следващия годишен цикъл на европейския семестър. Това се отнася и за специфичните за държавата препоръки за 2019 г. относно свързаните с инвестициите икономически политики. Всички специфични за държавата препоръки за 2019 г. следва да бъдат взети предвид при стратегическото програмиране на финансирането по линия на политиката на сближаване за периода след 2020 г., включително за смекчаващи мерки и стратегии за изход от настоящата криза.
- (32) Корупцията, достъпът до публична информация и свободата на медиите предизвикваха загриженост дори преди кризата. При „състоянието на опасност“ тези области са заплашени от още по-голямо влошаване, тъй като механизмите за контрол станаха по-слаби. Разследванията и наказателното преследване изглеждат по-малко ефективни в Унгария, отколкото в други държави членки. Липсват решителни систематични действия за наказателно преследване на корупцията по високите етажи на властта. Отчетността по отношение на решенията за приключване на разследванията продължава да буди безпокойство, тъй като няма ефективни средства за правна защита срещу решения на прокуратурата да не се преследват действия, за които се твърди, че са престъпна дейност. Ограниченията на достъпа до информация продължават да възпрепятстват борбата с корупцията. Възпиращите практики за достъп до публична информация могат да попречат на гражданите и неправителствените организации да упражняват своите конституционни права.
- (33) Европейският семестър осигурява рамката за непрекъсната координация на политиките в областта на икономиката и заетостта в Съюза, която може да допринесе за постигане на устойчива икономика. В своите национални програми за реформи за 2020 г. държавите членки направиха преглед на постигнатия напредък по изпълнението на целите на ООН за устойчиво развитие (ЦУР). Гарантирайки цялостното изпълнение на специфичните за държавата препоръки за 2020 г., Унгария ще допринесе за напредъка към постигането на ЦУР и за общите усилия за осигуряване на конкурентоспособна устойчивост в Съюза.
- (34) В рамките на европейския семестър за 2020 г. Комисията направи цялостен анализ на икономическата политика на Унгария, който беше публикуван в доклада за страната за 2020 г. Тя извърши и оценка на конвергентната програма за 2020 г., на националната програма за реформи за 2020 г. и на последващите действия във връзка със специфичните за държавата препоръки, отправени към Унгария през предходните години. Комисията взе предвид не само тяхното значение за провеждането на устойчива фискална и социално-икономическа политика в Унгария, но и тяхното съответствие с правилата и насоките на Съюза предвид необходимостта от засилване на цялостното икономическо управление на Съюза чрез принос на равнището на Съюза към бъдещите решения на държавите членки.
- (35) С оглед на тази оценка Съветът разгледа конвергентната програма за 2020 г., като становището му ⁽¹¹⁾ е изразено по-специално в препоръка 1 по-долу,

ПРЕПОРЪЧВА на Унгария през 2020 и 2021 г. да предприеме следните действия:

1. Да вземе всички необходими мерки, в съответствие с общата клауза за дерогация от Пакта за стабилност и растеж, за ефективно справяне с пандемията от COVID-19, поддържане на икономиката и подпомагане на последващото възстановяване. Когато икономическите условия позволяват това, да провежда фискални политики, насочени към постигане на разумни средносрочни фискални позиции и гарантиране на устойчивостта на дълга, като същевременно засили инвестициите. Да реши проблема с недостига на здравни работници и да осигури адекватно снабдяване с критични медицински продукти и инфраструктура, за да се повиши устойчивостта на здравната система. Да подобри достъпа до качествени превантивни и първични здравни грижи.
2. Да защити заетостта чрез подобрени схеми за работа на непълно работно време и ефективни активни политики на пазара на труда и да удължи срока на обезщетенията за безработица. Да подобри адекватността на социалното подпомагане и да осигури достъп до основни услуги и качествено образование за всички.
3. Да осигури ликвидна подкрепа за МСП. Да отладе приоритет на готови за изпълнение публични инвестиционни проекти и да насърчи частните инвестиции, за да стимулира икономическото възстановяване. Да съсредоточи инвестициите върху екологичния и цифровия преход, по-специално към чистото и ефективно производство и използване на енергия, устойчивия транспорт, управлението на водите и отпадъците, научните изследвания и иновациите, както и цифровата инфраструктура за училищата.

⁽¹¹⁾ Съгласно член 9, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97.

4. Да гарантира, че всички спешни мерки са строго пропорционални, ограничени във времето, съответстващи на европейските и международните стандарти и не засягат стопанската дейност и стабилността на регулаторната среда. Да гарантира ефективно участие на социалните партньори и заинтересованите страни в процеса на вземане на решения. Да подобри конкуренцията в областта на обществените поръчки.
5. Да укрепи данъчната система срещу риска от агресивно данъчно планиране.

Съставено в Брюксел на 20 юли 2020 година.

За Съвета
Председател
J. KLOECKNER

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА**от 20 юли 2020 година****относно националната програма за реформи на Малта за 2020 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Малта за 2020 г.**

(2020/C 282/18)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики ⁽¹⁾, и по-специално член 5, параграф 2 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

- (1) На 17 декември 2019 г. Комисията прие годишната стратегия за устойчив растеж, с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2020 г. Тя взе надлежно предвид Европейския стълб на социалните права, провъзгласен от Европейския парламент, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г. На 17 декември 2019 г., въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁾, Комисията прие също Доклада за механизма за предупреждение, в който не посочи Малта като една от държавите членки, за които ще се извърши задълбочен преглед. На същата дата Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната.
- (2) Докладът за Малта за 2020 г. беше публикуван на 26 февруари 2020 г. В него бяха оценени напредъкът на Малта в изпълнението на специфичните за държавата препоръки, приети от Съвета на 9 юли 2019 г. ⁽³⁾ (наричани по-нататък „специфичните за държавата препоръки за 2019 г.“), последващите действия във връзка със специфичните за държавата препоръки, отправени през предходните години, както и напредъкът на Малта по националните ѝ цели по стратегията „Европа 2020“.
- (3) На 11 март 2020 г. Световната здравна организация обяви официално световна пандемия от COVID-19. Това е тежка извънредна ситуация в областта на общественото здраве, която засяга гражданите, обществата и икономиките. Тя поставя националните здравни системи под силен натиск, причинява смущения в световните вериги за доставки, нестабилност на финансовите пазари и сътресения в потребителското търсене и се отразява отрицателно на различни сектори. Застрашени са работните места и доходите на хората, както и стопанската дейност на предприятията. Пандемията предизвика голямо икономическо сътресение, от което вече има сериозни последици в Съюза. На 13 март 2020 г. Комисията прие съобщение, в което се призовава за координирани икономически мерки в отговор на кризата, включващи всички участници на национално равнище и на равнището на Съюза.
- (4) Редица държави членки обявиха извънредно положение или въведоха спешни мерки. Всички спешни мерки следва да бъдат строго пропорционални, необходими, ограничени във времето и в съответствие с европейските и международните стандарти. Те следва да подлежат на демократичен надзор и независим съдебен контрол.

⁽¹⁾ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

⁽²⁾ Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси (ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25);

⁽³⁾ ОВ С 301, 5.9.2019 г., стр. 107.

- (5) На 20 март 2020 г. Комисията прие съобщение относно активирането на общата клауза за дерогация, предвидена в Пакта за стабилност и растеж. Както е посочено в член 5, параграф 1, член 6, параграф 3, член 9, параграф 1 и член 10, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 1466/97 и член 3, параграф 5 и член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета ⁽⁴⁾, общата клауза за дерогация улеснява координирането на бюджетните политики в период на драстичен икономически спад. В съобщението си от 20 март 2020 г. Комисията изложи своето становище, че предвид очаквания сериозен икономически спад вследствие на пандемията от COVID-19 са изпълнени условията за активирането на общата клауза за дерогация, и предложи на Съвета да одобри това заключение. На 23 март 2020 г. министрите на финансите на държавите членки се съгласиха с оценката на Комисията. Те изразиха съгласие, че сериозният икономически спад изисква решителни, амбициозни и координирани ответни мерки. Активирането на общата клауза за дерогация позволява временно отклонение от плана за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел, при условие че с това не се излага на риск фискалната устойчивост в средносрочен план. Във връзка с корективните мерки на Пакта за стабилност и растеж Съветът може също така да реши, по препоръка на Комисията, да приеме промяна във фискалната траектория. Общата клауза за дерогация не спира прилагането на процедурите, предвидени в Пакта за стабилност и растеж. Тя позволява на държавите членки да се отклонят от бюджетните задължения, които обичайно се прилагат, като същевременно дава възможност на Комисията и на Съвета да предприемат необходимите мерки за координиране на политиката в рамките на Пакта.
- (6) Необходими са постоянни действия за ограничаване и контрол на разпространението на пандемията от COVID-19, за повишаване на устойчивостта на националните здравни системи, за смекчаване на социално-икономическите последици от пандемията чрез мерки за подкрепа на предприятията и домакинствата, както и за гарантиране на подходящи здравословни и безопасни условия на труд с оглед на възобновяването на икономическата дейност. Съюзът следва да използва пълноценно различните инструменти, с които разполага, за да подкрепи усилията на държавите членки в тези области. Успоредно с това държавите членки и Съюзът следва да работят съвместно, за да подготвят мерките, необходими за връщането към нормалното функциониране на нашите общества и икономики, както и към устойчивия растеж, като се интегрират, наред с другото, екологичният преход и цифровата трансформация и се извадят поуки от кризата.
- (7) Кризата, свързана с COVID-19, изтъкна гъвкавостта, която предлага вътрешният пазар по отношение на адаптирането към извънредни ситуации. За да се гарантират обаче бърз и плавен преход към етапа на възстановяване и свободното движение на стоки, услуги и работници, извънредните мерки, които възпрепятстват нормалното функциониране на вътрешния пазар, следва да бъдат премахнати веднага щом престанат да бъдат абсолютно необходими. Текущата криза разкри необходимостта от планове за готовност за действие при кризи в здравния сектор. Подобрени стратегии за покупки, диверсифицирани вериги на доставки и стратегически запаси от основни консумативи са сред елементите от изключително значение за разработването на по-обхватни планове за готовност за действие при кризи.
- (8) Законодателят на Съюза вече измени съответните законодателни уредби посредством регламенти (ЕС) 2020/460 ⁽⁵⁾ и (ЕС) 2020/558 ⁽⁶⁾ на Европейския парламент и на Съвета, предоставяйки на държавите членки възможността да мобилизират всички неизползвани ресурси от европейските структурни и инвестиционни фондове, за да могат да се справят с извънредните последици от пандемията от COVID-19. Тези изменения ще осигурят допълнителна гъвкавост, както и опростени и рационализирани процедури. За да се намали натискът върху паричните потоци, за счетоводната година 2020—2021 държавите членки могат също така да се възползват от 100-процентова съфинансиране от бюджета на Съюза. Малта се насърчава да използва пълноценно тези възможности, за да помогне на най-засегнатите лица и сектори.
- (9) На 30 април 2020 г. Малта представи националната си програма за реформи за 2020 г., а на 2 май 2020 г. — своята програма за стабилност за 2020 г. Двете програми бяха оценени едновременно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях.
- (10) Спрямо Малта понастоящем се прилагат предпазните мерки на Пакта за стабилност и растеж.

⁽⁴⁾ Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за определяне и изясняване на прилагането на процедурата при прекомерен дефицит (ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 6).

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) 2020/460 на Европейския парламент и на Съвета от 30 март 2020 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013 и (ЕС) № 508/2014 във връзка със специални мерки за мобилизиране на инвестиции в системите на здравеопазване на държавите членки и в други сектори на техните икономики в отговор на избухването на COVID-19 (Инвестиционна инициатива в отговор на коронавируса) (ОВ L 99, 31.3.2020 г., стр. 5).

⁽⁶⁾ Регламент (ЕС) 2020/558 на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2020 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1301/2013 и (ЕС) № 1303/2013 по отношение на специалните мерки за предоставяне на изключителна гъвкавост за използване на европейските структурни и инвестиционни фондове в отговор на избухването на COVID-19 (ОВ L 130, 24.4.2020 г., стр. 1).

- (11) В своята програма за стабилност за 2020 г. правителството планира номиналното салдо да се влоши, преминавайки от излишък в размер на 0,5 % от брутният вътрешен продукт (БВП) през 2019 г. към дефицит от 7,5 % от БВП през 2020 г. Предвижда се дефицитът да намалее до 3,6 % от БВП през 2021 г. След като намалее до около 43,1 % от БВП през 2019 г., съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да се повиши до 54,5 % през 2020 г. съгласно програмата за стабилност за 2020 г. Макроикономическата и фискалната перспектива се характеризират с висока степен на несигурност поради пандемията от COVID-19.
- (12) В отговор на пандемията от COVID-19 и в рамките на координирания подход на Съюза на Малта прие своевременни бюджетни мерки за увеличаване на капацитета на здравната си система, за ограничаване на пандемията и за облекчаване на положението на засегнатите в особена степен хора и сектори. Съгласно програмата за стабилност за 2020 г. тези бюджетни мерки възлизах на 4,1 % от БВП. Мерките включват допълнителни възнаграждения за сектори в затруднено положение, повишаване на капацитета за здравеопазване и социални мерки, свързани с COVID-19. Освен това Малта обяви мерки, които, макар и да нямат пряко отражение върху бюджета, ще допринесат за осигуряване на подкрепа за ликвидността на предприятията. Според прогнозите в програмата за стабилност за 2020 г. държавните гаранции ще позволят на банките да мобилизират портфейла от нови заеми за дружествата с до 6,1 % от БВП. Тези мерки включват гаранции по заеми. В програмата за стабилност за 2020 г. се потвърждава също така заявеното по-рано отсрочване на данъци върху доходите на физическите лица и корпоративни данъци, данъка върху добавената стойност и социалноосигурителните вноски. Като цяло предприятиите от Малта мерки са в съответствие с насоките, изложени в съобщението на Комисията от 13 март 2020 г. Цялостното прилагане на спешните мерки и фискалните мерки за подкрепа, последвано от пренасочване на фискалните политики към постигане на разумни средносрочни фискални позиции, когато икономическите условия позволят това, ще допринесе за запазването на фискалната устойчивост в средносрочен план.
- (13) Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2020 г. при непроменени политики салдото на консолидирания държавен бюджет на Малта се очаква да бъде -6,7 % от БВП през 2020 г. и -2,5 % от БВП през 2021 г. Съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да остане под 60 % от БВП през 2020 г. и 2021 г.
- (14) На 20 май 2020 г. Комисията представи доклад, изготвен в съответствие с член 126, параграф 3 от Договора, поради планираното от Малта нарушение на прага от 3 % от БВП за дефицита през 2020 г. Като цяло анализът на Комисията показва, че критерият за дефицит, както е определен в Договора и в Регламент (ЕО) № 1467/97, не е изпълнен.
- (15) В отговор на пандемията от COVID-19 Малта предприе противоепидемични мерки чрез ефективна комуникационна кампания в областта на здравето, като въведе мерки за физическа изолация и карантина, наблюдение и високо равнище на тестване и проследяване на контактните лица. Малтийските органи също така работят за увеличаване на капацитета на болниците, включително на тези, предназначени за отделения за интензивно лечение. Прякото придобиване на лични предпазни средства се извършва на национално равнище. Малта също се присъедини към съвместния процес на Съюза за възлагане на обществени поръчки за лични предпазни средства, лабораторни реактиви и тестове и апарати за вентилация. По отношение на лекарствата и активните съставки Малта следи активно ситуацията, за да установи и предвиди евентуален недостиг и да предприеме незабавни корективни действия, особено в случай на затваряне на граници от държавите, които обикновено доставят лекарствата или активните съставки. На 12 май 2020 г. Комисията одобри схема в размер на 11,5 милиона евро в подкрепа на инвестициите в производството на продукти, свързани с COVID-19, включително лекарствени продукти като ваксини, болнична и медицинска апаратура, включително апарати за вентилация, както и защитно облекло и оборудване. Налице е също така ефективно пренасочване и преквалификация на медицински персонал. Специалистите в областта на общественото здравеопазване, които заемаха различни длъжности в рамките на регулаторните органи и министерствата, получиха нови задачи и бяха изцяло пренасочени и преразпределени, за да помогнат в отговор на пандемията.
- (16) Малтийското правителство подпомагаше предприятията чрез финансова подкрепа за дистанционна работа и субсидиране на работниците при задължителното поставяне под карантина. Правителството също така предостави гаранции и отлагане на данъци за предприятията, включително за самостоятелно заети лица. Наетите лица на пълно работно време в предприятията, извършващи дейност в сектори като търговията на дребно, търговията на едро, туризма и хотелиерството, които пострадаха драстично поради пандемията от COVID-19 или секторите, които трябва временно да спрат работа по разпореждане на Главната инспекция по общественото здраве, ще имат право на възнаграждение за не повече от пет дни на седмица, въз основа на заплата от 800 евро на месец. Служителите в по-слабо засегнатите сектори имат право на възнаграждение за не повече от един-два дни на седмица, въз основа на заплата от 800 евро на месец. Правителството обяви също подкрепа за хора с увреждания, семейства с деца, където двамата родители са заети лица и нито един от тях не може да работи дистанционно, работници, които са загубили работата си поради настоящата криза, и безработните, живеещи в жилища под наем. На последно място, правителството ще финансира до 2,5 процентни пункта от лихвените проценти по банкови заеми, взети от предприятията, засегнати от пандемията на COVID-19.

- (17) Малтийската здравна система постига добри резултати в областта на здравеопазването. Въпреки това пандемията от COVID-19 подложи малтийската система на обществено здравеопазване под безпрецедентни нива на натиск. Усилията, които се съсредоточават върху изграждането на капацитета на системата на здравеопазването да реагира ефективно на кризисни ситуации в случай на пандемия, като COVID-19, биха подобрили устойчивостта му. Следните области се нуждаят от специално наблюдение: а) нарастващата зависимост от медицински сестри с мигрантски произход в областта на активното лечение и дългосрочните грижи и застаряването на общопрактикуващите лекари от частния сектор; б) трудностите при осигуряването на нови и иновативни лекарства; в) високите преки разходи за първични и извънболнични грижи и за някои лекарства; и г) списъците с чакащи за специализирани извънболнични грижи, които са трайно дълги и в последно време продължават да се удължават. Преориентирането на предоставянето на услуги от болниците към първични здравни грижи също продължава да бъде основен приоритет.
- (18) Според пролетната прогноза на Комисията от 2020 г. се очаква безработицата да нарасне до 5,9 % през 2020 г., преди да намалее до 4,4 % през 2021 г. За да смекчи сериозното въздействие на кризата върху заетостта, Малта предприе спешни мерки, като се консултира със социалните партньори, за да предотврати съкращения, като даде предимство на работата при непълно работно време. С приемането на мерки за работа на непълно работно време на по-постоянна основа ще бъдат защитени и работните места при прехода към икономическо възстановяване. От решаващо значение са осигуряването на подходяща подкрепа и достъп до социална закрила за всички работници, включително самостоятелно заетите лица, и отчитането на евентуалното удължаване на периода на безработицата. Системата за социална закрила на Малта също така трябва да гарантира, че на чуждестранните работници се предоставя адекватна подкрепа за намиране на алтернативна заетост, запазване на разрешителните за работа, когато е възможно, и достъп до други социални услуги. Делът на нискоквалифицираните възрастни е сравнително висок, което се дължи и на високия дял на преждевременно напускащите училище. Настоящата криза може да увеличи недостига на умения в някои сектори и да предефинира нуждите от умения в други. Това прави картографирането на уменията и преквалификацията на работниците още по-важни, по-специално по отношение на цифровите и зелените умения. Наскоро Малта постигна напредък в областта на образованието и обучението, но продължават да съществуват значителни предизвикателства, включително висок дял на учениците с недостатъчни основни умения.
- (19) По време на кризата, свързана с емисиите на COVID-19, бързото предоставяне на подкрепа за ликвидност на предприятията е спешен приоритет за Малта. Гарантирането на постоянен кредитен поток и достъп до финансиране е от съществено значение, особено за малките и средните предприятия в най-засегнатите сектори. Банковата система играе важна роля за ефективното прилагане на мерките за ликвидност чрез предоставяне на заеми и насочване на публичните гаранции, като по този начин се преодолява консервативният подход към кредитните практики, използван преди кризата. При разработването и прилагането на тези мерки трябва да се вземе предвид устойчивостта на банковия сектор.
- (20) За да се стимулира икономическото възстановяване, ще бъде важно да се даде приоритет на готови за изпълнение публични инвестиционни проекти, както и да се стимулират частните инвестиции, включително чрез съответни реформи. Инвестициите в подкрепа на възстановяването представляват възможност за ориентиране на икономиката на Малта в по-устойчива посока. Преходът на Малта към неутрална по отношение на климата икономика ще изисква значителни частни и публични инвестиции за продължителен период от време. Инвестициите за намаляване на емисиите на парникови газове, описани в нейния национален план в областта на енергетиката и климата, и за справяне с други отрицателни външни фактори в областта на околната среда, по-специално в сектори като строителството и транспорта, могат да спомогнат за постигането на двойната цел за икономическо възстановяване и устойчивост. Подпомагането на санирането на съществуващия сграден фонд и на целевите схеми за обучение ще спомогне за подобряване на енергийните характеристики на сградите. Допълнителните инвестиции в устойчив транспорт могат да осигурят реални алтернативи на използването на лични автомобили. Програмирането на Фонда за справедлив преход, който е предмет на предложение на Комисията, за периода 2021—2027 г. би могло да помогне на Малта за посрещането на някои от предизвикателствата, свързани с прехода към неутрална по отношение на климата икономика, както е представено в приложение Г към доклада за страната за 2020 г. Това ще позволи на Малта да използва този фонд възможно най-пълноценно.
- (21) Отдаването на по-голямо значение на научните изследвания и иновациите и по-доброто им включване в бизнес средата ще подпомогнат устойчивостта на икономическия модел на Малта, основан на знания. Малта е разработила услуги за електронно управление за гражданите и предприятията, включително редица мобилни приложения. Въпреки това използването им от обществеността продължава да бъде ниско. За да се улесни преходът към цифровата икономика, от съществено значение е да се насърчава използването на цифрови обществени услуги от гражданите и предприятията.
- (22) Преходът на Малта към международно ориентиран сектор на услугите и нейната специализация в областта на дистанционните игри, виртуалните активи и нейните схеми за гражданство и пребиваване, допринасяйки за икономическия растеж, същевременно прави страната по-уязвима на рисковете от изпиране на пари, които все още не са намалени. С цел предотвратяване и борба с тези рискове бяха предприети стъпки за засилване на ролята на надзорния орган за борба с изпирането на пари. Засилено беше и сътрудничеството с други компетентни органи.

Въпреки това практиката на малтийския орган за финансови услуги за вътрешно възлагане на частна консултантска дейност във връзка с надзорните задачи буди безпокойство. Недостатъците в разследването и наказателното преследване на изпирането на пари продължават да бъдат предизвикателство. Засилването на националния надзор над международно ориентирани финансови предприятия, лицензирани в Малта, ще укрепи цялостната рамка за управление. В застрахователния сектор сътрудничеството между националните и външните надзорни органи е от съществено значение. Съществува също така марж за подобряване на надзора на банковите клонове на трети държави, както и подобрения в ориентирания към риска подход и оценката на адекватността на управлението на риска за банковите институции.

- (23) Справянето с агресивното данъчно планиране продължава да бъде от ключово значение за подобряване на ефективността и справедливостта на данъчните системи. Разпространението между държавите членки на ефектите от стратегиите на данкоплатците за агресивно данъчно планиране налага координирани действия на националните политики, които да допълват законодателството на Съюза. Малта е предприела стъпки за справяне с практиките на агресивно данъчно планиране чрез прилагане на договорени по-рано международни и европейски инициативи, но третирането на местни дружества, които не са установени в ЕС, както и на програмата за гражданство срещу инвестиции и програмата за разрешаване на пребиваване срещу инвестиции, които дори не изискват физическото лице да е местно лице за данъчни цели в Малта, представлява риск от двойно данъчно необлагане както за дружествата, така и за физическите лица.
- (24) Малта също така е изправена пред предизвикателства, свързани с укрепването на институционалния си капацитет за борба с корупцията. Малта обяви реформи за засилване на разследването и наказателното преследване на корупцията и се консултира със съответните заинтересовани страни, по-специално с Венецианската комисия, относно реформите на съдебната система. Трябва да се приемат конкретни мерки за завършване на всички тези реформи и за привеждането им в действие.
- (25) Докато специфичните за държавата препоръки, съдържащи се в настоящата препоръка (наричани по-нататък „специфичните за държавата препоръки за 2020 г.“), са насочени към преодоляване на социално-икономическите последици от пандемията и улесняване на икономическото възстановяване, специфичните за всяка държава препоръки за 2019 г. обхващаха също реформи, които са от съществено значение за справяне със средносрочните и дългосрочните структурни предизвикателства. Специфичните за държавата препоръки за 2019 г. продължават да бъдат актуални и ще продължат да бъдат наблюдавани през следващия годишен цикъл на европейския семестър. Това се отнася и за специфичните за държавата препоръки за 2019 г. относно свързаните с инвестициите икономически политики. Всички специфични за държавата препоръки за 2019 г. следва да бъдат взети предвид при стратегическото програмиране на финансирането по линия на политиката на сближаване за периода след 2020 г., включително за смекчаващи мерки и стратегии за премахване на мерките, свързани с настоящата криза.
- (26) Европейският семестър осигурява рамката за непрекъсната координация на политиките в областта на икономиката и заетостта в Съюза, която може да допринесе за постигане на устойчива икономика. В своите национални програми за реформи за 2020 г. държавите членки направиха преглед на постигнатия напредък по изпълнението на целите на ООН за устойчиво развитие (ЦУР). Гарантирайки цялостното изпълнение на специфичните за държавата препоръки за 2020 г., Малта ще допринесе за напредъка към постигането на ЦУР и за общите усилия за осигуряване на конкурентоспособна устойчивост в Съюза.
- (27) Тясната координация между икономиките в Икономическия и паричен съюз е от ключово значение за бързото възстановяване от икономическото въздействие на пандемията от COVID-19. Като държава членка, чиято парична единица е еврото, Малта следва да гарантира, че нейните политики са в съответствие с препоръките за еврозоната и са координирани с тези на останалите държави членки, чиято парична единица е еврото, като вземе предвид политическите насоки на Еврогрупата.
- (28) В контекста на европейския семестър за 2020 г. Комисията направи цялостен анализ на икономическата политика на Малта и го публикува в доклада за страната за 2020 г. Тя извърши и оценка на програмата за стабилност за 2020 г., на националната програма за реформи за 2020 г. и на последващите действия във връзка със специфичните за държавата препоръки, отправени към Малта през предходните години. Комисията взе предвид не само тяхното значение за провеждането на устойчива фискална и социално-икономическа политика в Малта, но и тяхното съответствие с правилата и насоките на Съюза предвид необходимостта от засилване на цялостното икономическо управление на Съюза чрез принос на равнището на Съюза към бъдещите решения на държавите членки.
- (29) С оглед на тази оценка Съветът разгледа програмата за стабилност за 2020 г., като становището му ⁽⁷⁾ е изразено по-специално в препоръка 1 по-долу,

(7) Съгласно член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97.

ПРЕПОРЪЧВА на Малта да предприеме следните действия през 2020 и 2021 г.:

1. Да предприеме всички необходими мерки, в съответствие с общата клауза за дерогация от Пакта за стабилност и растеж, за ефективно справяне с пандемията от COVID-19, поддържане на икономиката и подпомагане на последващото възстановяване. Когато икономическите условия позволяват това, да провежда фискални политики, насочени към постигане на разумни средносрочни фискални позиции и гарантиране на устойчивостта на дълга, като същевременно засилва инвестициите. Да укрепи устойчивостта на здравната система по отношение на здравните работници, критичните медицински продукти и първичната медицинска помощ.
2. Да консолидира режимите на работа при непълно работно време и да гарантира адекватността на защитата при безработица за всички работници. Да укрепи качеството и приобщаващия характер на образованието и развитието на уменията.
3. Да осигури ефективно изпълнение на подкрепата на ликвидността на засегнатите предприятия, включително на самостоятелно заетите лица. Да даде приоритет на готови за изпълнение публични инвестиционни проекти и да стимулира частните инвестиции, за да ускори икономическото възстановяване. Да насочи инвестициите към екологичния и цифровия преход, по-специално към чисто и ефективно производство и използване на енергия, устойчив транспорт, управление на отпадъците, научни изследвания и иновации.
4. Да приключи всички реформи, насочени към преодоляване на настоящите недостатъци в институционалния капацитет и управлението, за да се повиши независимостта на съдебната система. Да продължи усилията за адекватно оценяване и смекчаване на рисковете от изпиране на пари и за гарантиране на ефективното прилагане на рамката за борба с изпирането на пари. Да активизира действията за справяне с характеристиките на данъчната система, които улесняват агресивното данъчно планиране от страна на физически лица и многонационални дружества.

Съставено в Брюксел на 20 юли 2020 година.

За Съвета
Председател
J. KLOECKNER

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА**от 20 юли 2020 година****относно националната програма за реформи на Нидерландия за 2020 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Нидерландия за 2020 г.**

(2020/C 282/19)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики ⁽¹⁾, и по-специално член 5, параграф 2 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси ⁽²⁾, и по-специално член 6, параграф 1 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

- (1) На 17 декември 2019 г. Комисията прие годишната стратегия за устойчив растеж, с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2020 г. Тя взе надлежно предвид Европейския стълб на социалните права, провъзгласен от Европейския парламент, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г. Въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 на 17 декември 2019 г. Комисията прие също доклад за механизма за предупреждение, в който Нидерландия е посочена като държава членка, за която ще се извърши задълбочен преглед. На същата дата Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната.
- (2) Докладът за Нидерландия за 2020 г. беше публикуван на 26 февруари 2020 г. В него бяха оценени напредъкът на Нидерландия в изпълнението на специфичните за държавата препоръки, приети от Съвета на 9 юли 2019 г. ⁽³⁾ (наричани по-нататък „специфичните за държавата препоръки за 2019 г.“), последващите действия във връзка със специфичните за държавата препоръки, отправени през предходните години, както и напредъкът на Нидерландия по националните ѝ цели по стратегията „Европа 2020“. В доклада беше включен и задълбочен преглед по член 5 от Регламент (ЕС) № 1176/2011, чиито резултати също бяха публикувани на 26 февруари 2020 г. Анализът на Комисията ѝ даде основание да заключи, че в Нидерландия са налице макроикономически дисбаланси. По-конкретно високото равнище на частния дълг и големият излишък по текущата сметка са източници на дисбаланси, които имат трансгранично значение.

⁽¹⁾ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

⁽²⁾ ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25.

⁽³⁾ ОВ С 301, 5.9.2019 г., стр. 112.

- (3) На 11 март 2020 г. Световната здравна организация обяви официално световна пандемия от COVID-19. Това е тежка извънредна ситуация в областта на общественото здраве, която засяга гражданите, обществата и икономиките. Тя поставя националните здравни системи под силен натиск, причинява смущения в световните вериги за доставки, нестабилност на финансовите пазари и сътресения в потребителското търсене и се отразява отрицателно на различни сектори. Застрашени са работните места и доходите на хората, както и стопанската дейност на предприятията. Пандемията предизвиква голямо икономическо сътресение, от което вече има сериозни последици в Съюза. На 13 март 2020 г. Комисията прие съобщение, в което се призовава за координирани икономически мерки в отговор на кризата, включващи всички участници на национално равнище и на равнището на Съюза.
- (4) Редица държави членки обявиха извънредно положение или въведоха спешни мерки. Всички спешни мерки следва да бъдат строго пропорционални, необходими, ограничени във времето и в съответствие с европейските и международните стандарти. Те следва да подлежат на демократичен надзор и независим съдебен контрол.
- (5) На 20 март 2020 г. Комисията прие съобщение относно активирането на общата клауза за дерогация, предвидена в Пакта за стабилност и растеж. Както е посочено в член 5, параграф 1, член 6, параграф 3, член 9, параграф 1 и член 10, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 1466/97 и член 3, параграф 5 и член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета (*), общата клауза за дерогация улеснява координирането на бюджетните политики в период на драстичен икономически спад. В съобщението си от 20 март 2020 г. Комисията изложи своето становище, че предвид очаквания сериозен икономически спад вследствие на пандемията от COVID-19 са изпълнени условията за активирането на общата клауза за дерогация, и предложи на Съвета да одобри това заключение. На 23 март 2020 г. министрите на финансите на държавите членки се съгласиха с оценката на Комисията. Те изразиха съгласие, че сериозният икономически спад изисква решителни, амбициозни и координирани ответни мерки. Активирането на общата клауза за дерогация позволява временно отклонение от плана за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел, при условие че с това не се излага на риск фискалната устойчивост в средносрочен план. Във връзка с корективните мерки на Пакта за стабилност и растеж Съветът може също така да реши, по препоръка на Комисията, да приеме промяна във фискалната траектория. Общата клауза за дерогация не спира прилагането на процедурите, предвидени в Пакта за стабилност и растеж. Тя позволява на държавите членки да се отклонят от бюджетните изисквания, които обичайно се прилагат, като същевременно дава възможност на Комисията и на Съвета да предприемат необходимите мерки за координиране на политиката в рамките на Пакта.
- (6) Необходими са постоянни действия за ограничаване и контрол на разпространението на пандемията от COVID-19, за повишаване на устойчивостта на националните здравни системи, за смекчаване на социално-икономическите последици от пандемията чрез мерки за подкрепа на предприятията и домакинствата, както и за гарантиране на подходящи здравословни и безопасни условия на труд с оглед на възобновяването на икономическата дейност. Съюзът следва да използва пълноценно различните инструменти, с които разполага, за да подкрепи усилията на държавите членки в тези области. Успоредно с това държавите членки и Съюзът следва да работят съвместно, за да подготвят мерките, необходими за връщането към нормалното функциониране на нашите общества и икономики, както и към устойчивия растеж, като се интегрират, наред с другото, екологичният преход и цифровата трансформация и се извадят поуки от кризата.
- (7) Кризата, свързана с COVID-19, изтъкна гъвкавостта, която предлага вътрешният пазар по отношение на адаптирането към извънредни ситуации. За да се гарантират обаче бърз и плавен преход към етапа на възстановяване и свободното движение на стоки, услуги и работници, извънредните мерки, които възпрепятстват нормалното функциониране на вътрешния пазар, следва да бъдат премахнати веднага щом престанат да бъдат абсолютно необходими. Текущата криза разкри необходимостта от планове за готовност за действие при кризи в здравния сектор. Подобрени стратегии за покупки, диверсифицирани вериги за доставки и стратегически запаси от основни консумативи са сред елементите от изключително значение за разработването на по-обхватни планове за готовност за действие при кризи.

(*) Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за определяне и изясняване на прилагането на процедурата при прекомерен дефицит (ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 6).

- (8) Законодателят на Съюза вече измени съответните законодателни уредби посредством регламенти (ЕС) 2020/460 ⁽⁵⁾ и (ЕС) 2020/558 ⁽⁶⁾ на Европейския парламент и на Съвета, предоставяйки на държавите членки възможността да мобилизират всички неизползвани ресурси от европейските структурни и инвестиционни фондове, за да могат да се справят с извънредните последици от пандемията от COVID-19. Тези изменения ще осигурят допълнителна гъвкавост, както и опростени и рационализирани процедури. За да се намали натискът върху паричните потоци, за счетоводната 2020—2021 година държавите членки могат също така да се възползват от 100-процентово съфинансиране от бюджета на Съюза. Нидерландия се насърчава да използва пълноценно тези възможности, за да помогне на най-засегнатите лица и сектори.
- (9) Нидерландия представи националната си програма за реформи за 2020 г. на 28 април 2020 г., а програмата си за стабилност за 2020 г. — на 29 април 2020 г. Двете програми бяха оценени едновременно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях.
- (10) Понастоящем спрямо Нидерландия се прилагат предпазните мерки на Пакта за стабилност и растеж и правилото за дълга.
- (11) В своята програма за стабилност за 2020 г. правителството планира номиналното салдо да се влоши, преминавайки от излишък в размер на 1,7 % от brutния вътрешен продукт (БВП) през 2019 г. към излишък от 0,1 % от БВП през 2020 г. Предвижда се през 2023 г. излишъкът да спадне до 0,0 % от БВП. След намалението, достигнало 48,6 % от БВП през 2019 г., съгласно програмата за стабилност за 2020 г. се очаква съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП да спадне допълнително през 2020 г. до 46,3 %. При все това макроикономическият сценарий, който е в основата на тези бюджетни прогнози, вече не изглежда реалистичен, като в програмата за стабилност за 2020 г. не са отчетени значителен брой мерки, обявени от Нидерландия в отговор на пандемията от COVID-19. Актуализация на бюджетните прогнози се съдържа в бюджетния меморандум от пролетта ⁽⁷⁾. Въз основа на бюджетния меморандум от пролетта се предвижда номиналното салдо по консолидирания държавен бюджет да се влоши през 2020 г., достигайки до дефицит от 11,8 % от БВП, като съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да нарасне до 65,2 % през 2020 г. Макроикономическата и фискалната перспектива се характеризират с висока степен на несигурност поради пандемията от COVID-19.
- (12) В отговор на пандемията от COVID-19 и в рамките на координирания подход на Съюза Нидерландия прие своевременни бюджетни мерки за увеличаване на капацитета на здравната си система, за ограничаване на пандемията и за облекчаване на положението на засегнатите в особена степен лица и сектори. Съгласно програмата за стабилност за 2020 г. и бюджетния меморандум от пролетта тези бюджетни мерки възлизат на 2,7 % от БВП. Мерките включват укрепване на здравното обслужване, спешна помощ за секторите в затруднено положение, подпомагане на доходите на самостоятелно заетите лица и служителите. Освен това Нидерландия обяви мерки, които, макар и да нямат пряко отражение върху бюджета, ще допринесат за осигуряване на подкрепа за ликвидността на предприятията. Тези мерки включват отсрочването на корпоративни данъци (на стойност между 4,6 % и 5,9 % от БВП) и гаранции по заеми (1,8 % от БВП). Като цяло предприятията от Нидерландия мерки са в съответствие с насоките, изложени в съобщението на Комисията от 13 март 2020 г. Цялостното прилагане на спешните мерки и фискалните мерки за подкрепа, последвано от пренасочване на фискалните политики към постигане на разумни средносрочни фискални позиции, когато икономическите условия позволят това, ще допринесе за запазването на фискалната устойчивост в средносрочен план.
- (13) Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2020 г. при непроменени политики се предвижда салдото по консолидирания държавен бюджет на Нидерландия да бъде -6,3 % от БВП през 2020 г. и -3,5 % през 2021 г. Разликата от 5,5 процентни пункта между прогнозата в бюджетния меморандум от пролетта и тази на Комисията се обуславя от различното отчитане на отсрочените данъци (между 4,6 % и 5,9 % от БВП), които в прогнозата на Комисията от пролетта на 2020 г. не са отразени като намаляващи приходите през 2020 г. Съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да достигне 62,1 % от БВП през 2020 г. и 57,6 % през 2021 г.
- (14) На 20 май 2020 г. Комисията представи доклад, изготвен в съответствие с член 126, параграф 3 от Договора, поради планираното нарушение от страна на Нидерландия на прага от 3 % от БВП за дефицита през 2020 г. Като цяло анализът на Комисията сочи, че критерият за дефицита, определен в Договора и в Регламент (ЕО) № 1467/97, не е изпълнен.

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) 2020/460 на Европейския парламент и на Съвета от 30 март 2020 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013 и (ЕС) № 508/2014 във връзка със специални мерки за мобилизиране на инвестиции в системите на здравеопазване на държавите членки и в други сектори на техните икономики в отговор на избухването на COVID-19 (Инвестиционна инициатива в отговор на коронавируса) (ОВ L 99, 31.3.2020 г., стр. 5).

⁽⁶⁾ Регламент (ЕС) 2020/558 на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2020 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1301/2013 и (ЕС) № 1303/2013 по отношение на специалните мерки за предоставяне на изключителна гъвкавост за използване на европейските структурни и инвестиционни фондове в отговор на избухването на COVID-19 (ОВ L 130, 24.4.2020 г., стр. 1).

⁽⁷⁾ Бюджетен меморандум от пролетта на 2020 г. (Voortjaarsnota 2020), внесен за разглеждане във втората камара от министъра на финансите В. Хукстра на 25 април 2020 г.

- (15) След стабилен растеж през последните години пандемията от COVID-19 рязко сложи край на икономическата експанзия в Нидерландия, продължила шест последователни години. Очаква се през тази година нидерландската икономика да отбележи най-силното си свиване в следвоенната история на страната. Предвижда се през тази година всички компоненти на търсенето, с изключение на публичното потребление, да спаднат рязко, като най-ниските стойности в икономическата активност се очакват през второто тримесечие. През 2021 г. икономиката вероятно ще се възстанови с темпове доста над тенденцията на растежа, отразявайки постепенното нормализиране на икономическата активност и възстановяването на вътрешното търсене и световната търговия от особено ниските равнища. Очаква се обаче равнищата на активност да останат под тези от 2019 г. В прогнозата на Комисията от пролетта на 2020 г. се предвижда през 2020 г. равнището на безработицата да достигне 5,9 %, най-вече поради задължителното затваряне на предприятия и рязкото общо намаляване на икономическата активност, след което да се понижи до 5,3 % през 2021 г. Мерките за запазване на заетостта, по-специално временната извънредна мярка за подкрепа на заетостта и допълнително подпомагане на доходите за самостоятелно заетите лица, следва да способстват за ограничаване на загубата на работни места. Въпреки това се очаква през следващите месеци влошаването на състоянието на пазара на труда да се ускори, тъй като предприятията в силно засегнатите сектори неизбежно ще направят съкращения, особено на работниците с гъвкави и временни трудови договори.
- (16) В отговор на внезапните отрицателни последици за икономиката и липсата на търсене в конкретни сектори, правителството прие цялостен пакет от извънредни мерки с цел предотвратяване на структурни вреди за икономиката. Тази силна политическа реакция е предназначена за сферите, които са най-силно засегнати от свързаната с COVID-19 криза, и се съсредоточава върху запазването на заетостта и покупателната способност на домакинствата, преките финансови обезщетения за тежко засегнатите промишлени отрасли, както и върху отсрочването на данъци и гаранциите по заеми в подкрепа на потока от кредити за частния сектор. По този начин би следвало да се предотврати изпадането в несъстоятелност поради временни проблеми с ликвидността. Освен това автоматичните стабилизатори следва да спомогнат за ограничаване на икономическия спад. Централната банка също така намали системните капиталови буфери за най-големите банки и отложи мярката, с която трябваше да се въведе долна граница за рисковото тегло за ипотеките, като по този начин освободи банков капитал и даде възможност на банките значително да увеличат кредитирането за домакинствата и предприятията.
- (17) Здравната система работи сравнително добре, що се отнася до гарантирането на общото здравословно състояние на населението и на достъпността на здравното обслужване. Като част от непосредствения отговор на свързаната с COVID-19 криза Нидерландия въведе стратегия за контрол, включваща общи мерки в областта на общественото здраве, и прие специални мерки за финансиране на здравеопазването. Въпреки това появата на пандемията от COVID-19 подложи на изпитание устойчивостта на здравната система. Във връзка с това излязоха на преден план вече съществуващите проблеми. Преодоляването на съществуващия недостиг на персонал, по-специално на медицински сестри и в сектора на първичните здравни грижи, би било от полза за капацитета на работната сила. Цялостното управление на здравните системи и техният капацитет да гарантират предоставянето на интегрирани услуги по цялата верига на здравното обслужване биха могли да бъдат подобрени чрез допълнително усъвършенстване на управлението на данните и по-широко внедряване на инструменти за електронно здравеопазване. Поради това пандемията от COVID-19 подчерта необходимостта повишаването на устойчивостта и на готовността за действие при кризи на здравната система да продължи, като се преодолеят тези структурни предизвикателства.
- (18) Макар че през 2019 г. и в началото на 2020 г. пазарът на труда продължи да се подобрява и като цяло функционираше добре, свързаната с COVID-19 криза доведе до спад на икономическия растеж и се очаква да причини значително увеличаване на безработицата. Бяха предприети редица безпрецедентни икономически мерки за запазването на работните места и поминъка на хората и за свеждането до минимум на последиците за самостоятелно заетите лица, малките и средните предприятия (МСП) и големите предприятия. За да запазят работните места, работодателите, които очакват да загубят най-малко 20 % от своите приходи поради свързаната с COVID-19 криза, могат да кандидатстват за обезщетение (в размер до 90 % от разходите за заплати на дружеството, в зависимост от загубата на оборот), което да им позволи да изплащат заплатите на своите служители за период от три месеца, който впоследствие беше удължен с още четири месеца. Самостоятелно заетите лица ще имат достъп до бърза процедура, позволяваща им да кандидатстват за допълнително подпомагане на доходите до размера на социалния минимум, което ще им помогне да покрият своите разходи за издръжка за период от три месеца, който също беше удължен с четири месеца.
- (19) Сметчането на социалните последици от свързаната с COVID-19 криза и на отражението ѝ върху заетостта за най-тежко засегнатите следва да бъде част от стратегията за възстановяване. Въпреки набора от мерки, предприети за запазване на работните места, хората в по-неблагоприятно положение на пазара на труда и/или в уязвимо социално положение са засегнати в по-голяма степен. Безработицата се увеличи, особено сред хората, работещи на гъвкави

трудови договори, като младежите, наетите чрез агенции за временна заетост работници и лицата с мигрантски произход. Кризата, свързана с COVID-19, подчерта наличието на значителни предизвикателства, що се отнася до достъпа до адекватна социална закрила на самостоятелно заетите лица, които по-често не са осигурени в достатъчна степен (или изобщо не са осигурени) в случай на болест, увреждане, безработица и старост.

- (20) Подкрепата за ликвидността на предприятията чрез заеми и гаранции, с акцент върху МСП, е от първостепенно значение. Разпределението на подкрепата за ликвидността на предприятията трябва да бъде ефективно и бързо приложено от посредниците, като се поддържа тяхната устойчивост. Осигуряването на възможност за отлагане на плащането на данъци и социалноосигурителни вноски и ускоряването на договорните плащания от страна на публичните органи също могат да спомогнат за подобряването на паричните потоци на МСП. Младите стартиращи и разрастващи се предприятия може да се нуждаят от специална подкрепа, например под формата на дялово участие на публични институции в капитала и предоставяне на стимули на фондовете за рисков капитал да увеличат инвестициите си в такива предприятия. По този начин е възможно да се предотвратят спешните продажби на активи на европейски дружества със стратегическо значение. Съгласно разрешеното и в рамките на условията, определени във Временната рамка за мерки за държавна помощ в подкрепа на икономиката в условията на сегашния епидемичен взрив от COVID-19 ⁽⁸⁾, следва да се осигури капиталова и квазикапиталова подкрепа за всички предприятия ⁽⁹⁾, а не само за тези, които отговарят на определението на Комисията за МСП. Следва също така да продължат усилията за осигуряване на достъп и на ефективни цифрови обществени услуги за физическите лица и предприятията.
- (21) За да се стимулира икономическото възстановяване, ще бъде важно да се даде приоритет на готови за изпълнение публични инвестиционни проекти, както и да се стимулират частните инвестиции, включително чрез съответни реформи. Целенасочените политически действия, включително инвестициите в секторите с най-добри перспективи за увеличаване на потенциала за растеж на икономиката като цяло, могат да спомогнат за преодоляването на предизвикателствата, изострени от текущата криза, свързана с COVID-19. По-специално инвестициите в научноизследователски и развойни дейности (НИРД), залегнали в политиката за върхови сектори и иновации предвид поставените мисии ⁽¹⁰⁾, както и в човешки капитал, могат да способстват за растежа на производителността в дългосрочен план и за поддържането на силен капацитет за иновации. Такъв е по-специално случаят със стартиращите, разрастващите се и иновативните МСП, които са от решаващо значение за повишаването на конкурентоспособността и създаването на работни места. Инвестициите в инициативи по линия на споразумението за климата и националния план в областта на енергетиката и климата на Нидерландия, предназначени за борба с изменението на климата и насърчаване на енергийния преход, могат да допринесат в голяма степен към по-общите обществени цели, включително необходимостта от осигуряване на устойчив икономически растеж при ефективно използване на ресурсите. И накрая, за да се преодолее текущият недостиг на жилища, са необходими инвестиции в ново жилищно строителство. Програмирането на Фонда за справедлив преход, който е предмет на предложението на Комисията, за периода 2021—2027 г. би могло да помогне на Нидерландия да преодолее някои от предизвикателствата, свързани с прехода към неутрална по отношение на климата икономика, по-специално на териториите, обхванати от приложение Г към доклада за страната за 2020 г. Това ще позволи на Нидерландия да използва този фонд възможно най-пълноценно.
- (22) Техническите и цифровите умения и квалифицираните специалисти са от решаващо значение за способността на икономиката на Нидерландия да създава иновации, както и за устойчивия и приобщаващ растеж на производителността. Инвестирането в основни и/или цифрови умения, образование и обучение, включително повишаване на квалификацията и преквалификация за всички, ще продължи да е от решаващо значение за подобряването на достъпа до пазара на труда, и по-конкретно за увеличаването на пригодността за заетост на лицата, намиращи се в периферията на пазара на труда (включително хората с мигрантски произход и хората с увреждания), като същевременно се насърчават равните възможности и активното приобщаване.
- (23) Въпреки че Нидерландия предприе мерки за справяне с практиките за агресивно данъчно планиране, като изпълни вече съгласуваните международни и европейски инициативи, високото равнище на изплатени през Нидерландия дивиденди, авторски и лицензионни възнаграждения и лихви показва, че данъчните правила на държавата се използват от дружества, които прибегват към агресивно данъчно планиране. Голяма част от преките чуждестранни инвестиции се държи от дружества със специална цел. Липсата на удържани при източника данъци върху изходящи (т.е. от лица, установени в Съюза, към установени в трети държави лица) авторски и лицензионни възнаграждения и лихви може да доведе до пълно избягване на данъчно облагане на тези плащания, ако те не подлежат на облагане в юрисдикцията на получателя. Съвсем наскоро приетата реформа за удържането при определени условия на данъци при източника върху авторски и лицензионни възнаграждения и лихви в случай на злоупотреби или плащания към юрисдикции с ниски данъчни ставки или към посочени в списъка на ЕС на неоказващите съдействие юрисдикции, която ще се прилага от 1 януари 2021 г., е положителна стъпка към ограничаването на агресивното данъчно планиране. Ефективността на формата следва да бъде наблюдавана отблизо.

⁽⁸⁾ ОВ С 91I, 20.3.2020 г., стр. 1.

⁽⁹⁾ Включително за стартиращи и разрастващи се предприятия с конкурентоспособни бизнес модели, но чиито парични потоци са повлияни отрицателно от пандемията от COVID-19.

⁽¹⁰⁾ Този нов политически подход има за цел да увеличи допълнително инвестициите в НИРД с цел да се постигнат дългосрочните цели по основните обществени предизвикателства, групирани в четири „мисии“: i) енергиен преход и устойчивост, ii) селско стопанство, вода и храна, iii) здравеопазване и грижи и iv) сигурност. Политиката се разглежда като ключов приоритет с оглед на повишаването на конкурентоспособността и справянето с предизвикателствата пред обществото (Министерство на икономиката (EZK) (2018), *Kamerbrief: Naar Missiegedreven Innovatiebeleid met Impact*, Rijksoverheid, The Hague.)

- (24) Неотдавна редица нидерландски финансови институции бяха замесени в случаи на изпиране на пари. Тези случаи подчертават необходимостта, въпреки положените наскоро усилия, от по-нататъшно укрепване на надзора върху финансовите институции и разследване и наказателно преследване на случаите на изпиране на пари. Извън финансовия сектор отвореността на нидерландската икономика към преките чуждестранни инвестиции и сложните правни структури на държавата също пораждаат значителни рискове от изпиране на пари. С оглед на несъответствието между слабото докладване на необичайни сделки от страна на доставчиците на услуги по доверително и дружествено управление и данъчните консултанти и тяхната висока експозиция на риск е необходим пропорционален надзор. Като се има предвид голямото наличие на сложни правни структури, доброто функциониране на регистъра на действителните собственици е от ключово значение, за да се предотврати злоупотребата с такива структури, но регистърът все още не е създаден.
- (25) Докато специфичните за държавата препоръки, съдържащи се в настоящата препоръка (наричани по-нататък „специфичните за държавата препоръки за 2020 г.“), са насочени към преодоляване на социално-икономическите последици от пандемията от COVID-19 и улесняване на икономическото възстановяване, специфичните за държавата препоръки за 2019 г. обхващаха също реформи, които са от съществено значение за справяне със средносрочните и дългосрочните структурни предизвикателства. Специфичните за държавата препоръки за 2019 г. продължават да бъдат актуални и ще продължат да бъдат наблюдавани през следващия годишен цикъл на европейския семестър. Това се отнася и за специфичните за държавата препоръки за 2019 г. относно свързаните с инвестициите икономически политики. Всички специфични за държавата препоръки за 2019 г. следва да бъдат взети предвид при стратегическото програмиране на финансирането по линия на политиката на сближаване за периода след 2020 г., включително за смекчаващи мерки и стратегии за изход от настоящата криза.
- (26) Европейският семестър осигурява рамката за непрекъсната координация на политиките в областта на икономиката и заетостта в Съюза, която може да допринесе за постигане на устойчива икономика. В своите национални програми за реформи за 2020 г. държавите членки направиха преглед на постигнатия напредък по изпълнението на целите на ООН за устойчиво развитие (ЦУР). Като гарантира цялостното изпълнение на специфичните за държавата препоръки за 2020 г., Нидерландия ще допринесе за напредъка към постигането на ЦУР и за общите усилия за осигуряване на конкурентоспособна устойчивост в Съюза.
- (27) Тясната координация между икономиките в Икономическия и паричен съюз е от основно значение за постигането на бързо възстановяване от икономическото въздействие на пандемията от COVID-19. Като държава членка, чиято парична единица е еврото, Нидерландия следва да гарантира, че нейните политики продължават да са в съответствие с препоръките за еврозоната за 2020 г. и са координирани с тези на останалите държави членки, чиято парична единица е еврото, като същевременно взема предвид политическите насоки на Еврогрупата.
- (28) В рамките на европейския семестър за 2020 г. Комисията направи цялостен анализ на икономическата политика на Нидерландия и го публикува в доклада за държавата за 2020 г. Тя извърши и оценка на програмата за стабилност за 2020 г., на националната програма за реформи за 2020 г. и на последващите действия във връзка със специфичните за държавата препоръки, отправени към Нидерландия през предходните години. Комисията взе предвид не само тяхното значение за провеждането на устойчива фискална и социално-икономическа политика в Нидерландия, но и тяхното съответствие с правилата и насоките на Съюза предвид необходимостта от засилване на цялостното икономическо управление на Съюза чрез принос на равнището на Съюза към бъдещите решения на държавите членки.
- (29) С оглед на тази оценка Съветът разгледа програмата за стабилност за 2020 г., като становището му ⁽¹¹⁾ е изразено по-специално в препоръка 1 по-долу.
- (30) С оглед на задълбочения преглед, направен от Комисията, и на тази оценка Съветът разгледа националната програма за реформи за 2020 г. и програмата за стабилност за 2020 г. Специфичните за държавата препоръки за 2020 г. отчитат необходимостта от справяне с пандемията от COVID-19 и улесняване на икономическото възстановяване като необходима първа стъпка за коригиране на дисбалансите. Специфичните за държавата препоръки за 2020 г., които се отнасят пряко до макроикономическите дисбаланси, установени от Комисията съгласно член 6 от Регламент (ЕС) № 1176/2011, са отразени в препоръка 3,

ПРЕПОРЪЧВА на Нидерландия да предприеме следните действия през 2020 и 2021 г.:

1. Да предприеме всички необходими мерки, в съответствие с общата клауза за дерогация от Пакта за стабилност и растеж, за ефективно справяне с пандемията от COVID-19, поддържане на икономиката и подпомагане на последващото възстановяване. Когато икономическите условия позволяват това, да провежда фискални политики, насочени към постигане на разумни средносрочни фискални позиции и гарантиране на устойчивостта на дълга при насърчаване на инвестициите. Да повиши устойчивостта на здравната система, включително чрез преодоляване на съществуващия недостиг на здравни работници и ускоряване на внедряването на съответните инструменти за електронно здравеопазване.

⁽¹¹⁾ Съгласно член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97.

2. Да смекчи социалните последици от свързаната с COVID-19 криза и отражението ѝ върху заетостта и да утвърди адекватна социална закрила за самостоятелно заетите лица.
3. Да даде приоритет на готови за изпълнение публични инвестиционни проекти и да стимулира частните инвестиции, за да се ускори икономическото възстановяване. Да съсредоточи инвестициите върху екологичния и цифровия преход, по-специално върху развитието на цифровите умения, устойчивата инфраструктура и чистото и ефективно производство и използване на енергия, както върху ориентираните към поставените мисии научни изследвания и иновации.
4. Да предприеме действия за цялостно коригиране на характеристиките на панъчната система, които способстват за агресивното данъчно планиране, по-специално във връзка с изходящите плащания, и по-конкретно като изпълни приетите мерки и гарантира тяхната ефективност. Да гарантира ефективен надзор и прилагане на уредбата за борба с изпирането на пари.

Съставено в Брюксел на 20 юли 2020 година.

За Съвета
Председател
J. KLOECKNER

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА**от 20 юли 2020 година****относно националната програма за реформи на Австрия за 2020 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Австрия за 2020 г.**

(2020/C 282/20)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики ⁽¹⁾, и по-специално член 5, параграф 2 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

- (1) На 17 декември 2019 г. Комисията прие годишната стратегия за устойчив растеж, с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2020 г. Тя взе надлежно предвид Европейския стълб на социалните права, провъзгласен от Европейския парламент, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г. Въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁾ на 17 декември 2019 г. Комисията също прие доклада за механизма за предупреждение, в който Австрия не е посочена като държава членка, за която ще се извърши задълбочен преглед. На същата дата Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната.
- (2) Докладът за Австрия за 2020 г. беше публикуван на 26 февруари 2020 г. В него бяха оценени напредъкът на Австрия в изпълнението на специфичните за държавата препоръки, приети от Съвета на 9 юли 2019 г. ⁽³⁾ (наричани по-нататък „специфичните за държавата препоръки за 2019 г.“), последващите действия във връзка със специфичните за държавата препоръки, отправени през предходните години, както и напредъкът на Австрия по националните ѝ цели по стратегията „Европа 2020“.
- (3) На 11 март 2020 г. Световната здравна организация обяви официално световна пандемия от COVID-19. Това е тежка извънредна ситуация в областта на общественото здраве, която засяга гражданите, обществата и икономиките. Тя поставя националните здравни системи под силен натиск, причинява смущения в световните вериги за доставки, нестабилност на финансовите пазари и сътресения в потребителското търсене и се отразява отрицателно на различни сектори. Застрашени са работните места и доходите на хората, както и стопанската дейност на предприятията. Пандемията предизвика голямо икономическо сътресение, от което вече има сериозни последици в Съюза. На 13 март 2020 г. Комисията прие съобщение, в което се призовава за координирани икономически мерки в отговор на кризата, включващи всички участници на национално равнище и на равнището на Съюза.

⁽¹⁾ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

⁽²⁾ Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси (ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25).

⁽³⁾ ОВ С 301, 5.9.2019 г., стр. 117.

- (4) Редица държави членки обявиха извънредно положение или въведоха спешни мерки. Всички спешни мерки следва да бъдат строго пропорционални, необходими, ограничени във времето и в съответствие с европейските и международните стандарти. Те следва да подлежат на демократичен надзор и независим съдебен контрол.
- (5) На 20 март 2020 г. Комисията прие съобщение относно активирането на общата клауза за дерогация, предвидена в Пакта за стабилност и растеж. Както е посочено в член 5, параграф 1, член 6, параграф 3, член 9, параграф 1 и член 10, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 1466/97 и член 3, параграф 5 и член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета ⁽⁴⁾, общата клауза за дерогация улеснява координирането на бюджетните политики в период на драстичен икономически спад. В съобщението си от 20 март 2020 г. Комисията изложи своето становище, че предвид очаквания сериозен икономически спад вследствие на пандемията от COVID-19 са изпълнени условията за активирането на общата клауза за дерогация, и предложи на Съвета да одобри това заключение. На 23 март 2020 г. министрите на финансите на държавите членки се съгласиха с оценката на Комисията. Те изразиха съгласие, че сериозният икономически спад изисква решителни, амбициозни и координирани ответни мерки. Активирането на общата клауза за дерогация позволява временно отклонение от плана за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел, при условие че с това не се излага на риск фискалната устойчивост в средносрочен план. Във връзка с корективните мерки Съветът може също така да реши, по препоръка на Комисията, да приеме промяна във фискалната траектория. Общата клауза за дерогация не спира прилагането на процедурите, предвидени в Пакта за стабилност и растеж. Тя позволява на държавите членки да се отклонят от бюджетните задължения, които обичайно се прилагат, като същевременно дава възможност на Комисията и на Съвета да предприемат необходимите мерки за координиране на политиката в рамките на Пакта.
- (6) Необходими са постоянни действия за ограничаване и контрол на разпространението на пандемията от COVID-19, за повишаване на устойчивостта на националните здравни системи, за смекчаване на социално-икономическите последици от пандемията чрез мерки за подкрепа на предприятията и домакинствата, както и за гарантиране на подходящи здравословни и безопасни условия на труд с оглед на възобновяването на икономическата дейност. Съюзът следва да използва пълноценно различните инструменти, с които разполага, за да подкрепи усилията на държавите членки в тези области. Успоредно с това държавите членки и Съюзът следва да работят съвместно, за да подготвят мерките, необходими за връщането към нормалното функциониране на нашите общества и икономики, както и към устойчивия растеж, като се интегрират, наред с другото, екологичният преход и цифровата трансформация и се извадят поуки от кризата.
- (7) Кризата, свързана с COVID-19, изтъкна гъвкавостта, която предлага вътрешният пазар по отношение на адаптирането към извънредни ситуации. За да се гарантира обаче бърз и плавен преход към етапа на възстановяване и свободното движение на стоки, услуги и работници, извънредните мерки, които възпрепятстват нормалното функциониране на вътрешния пазар, следва да бъдат премахнати веднага щом престанат да бъдат абсолютно необходими. Текущата криза разкри необходимостта от стабилни планове за готовност за действие при кризи, по-специално в здравния сектор. Подоброени стратегии за покупки, диверсифицирани вериги на доставки и стратегически запаси от основни консумативи са сред елементите от изключително значение за разработването на по-обхватни планове за готовност за действие при кризи.
- (8) Законодателят на Съюза вече измени съответните законодателни уредби посредством регламенти (ЕС) 2020/460 ⁽⁵⁾ и (ЕС) 2020/558 ⁽⁶⁾ на Европейския парламент и на Съвета, предоставяйки на държавите членки възможността да мобилизират всички неизползвани ресурси от европейските структурни и инвестиционни фондове, за да могат да се справят с извънредните последици от пандемията от COVID-19. Тези изменения ще осигурят допълнителна гъвкавост, както и опростени и рационализирани процедури. За да се намали натискът върху паричните потоци, за счетоводната 2020—2021 година държавите членки могат също така да се възползват от съфинансиране от бюджета на Съюза в размер на 100 %. Австрия се насърчава да използва пълноценно тези възможности, за да помогне на най-засегнатите лица и сектори.

⁽⁴⁾ Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за определяне и изсявяване на прилагането на процедурата при прекомерен дефицит (ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 6).

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) 2020/460 на Европейския парламент и на Съвета от 30 март 2020 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013 и (ЕС) № 508/2014 във връзка със специални мерки за мобилизиране на инвестиции в системите на здравеопазване на държавите членки и в други сектори на техните икономики в отговор на избухването на COVID-19 (Инвестиционна инициатива в отговор на коронавируса) (ОВ L 99, 31.3.2020 г., стр. 5).

⁽⁶⁾ Регламент (ЕС) 2020/558 на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2020 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1301/2013 и (ЕС) № 1303/2013 по отношение на специалните мерки за предоставяне на изключителна гъвкавост за използване на европейските структурни и инвестиционни фондове в отговор на избухването на COVID-19 (ОВ L 130, 24.4.2020 г., стр. 1).

- (9) Възможно е разпространението на социално-икономическите въздействия от пандемията от COVID-19 да бъде неравномерно в различните региони поради различните модели на специализация, по-специално в регионите, зависещи в голяма степен от туризма. Това води до риск от нарастване на регионалните различия в Австрия. В съчетание с риска от временни смущения в процеса на конвергенция между държавите членки настоящата ситуация изисква целенасочени мерки на политиките.
- (10) Австрия представи своята национална програма за реформи за 2020 г. на 14 април 2020 г., а програмата си за стабилност за 2020 г. — на 30 април 2020 г. Двете програми бяха оценени едновременно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях.
- (11) Понастоящем по отношение на Австрия се прилагат предпазните мерки на Пакта за стабилност и растеж и правилото за дълга.
- (12) В техническата си актуализация на програмата за стабилност за 2020 г. правителството планира номиналното салдо да се влоши от излишък от 0,7 % от brutния вътрешен продукт (БВП) през 2019 г. до дефицит от 8,0 % от БВП през 2020 г. Предвижда се дефицитът да намалее до 1,9 % от БВП през 2021 г. След намалението, достигнало 70,4 % от БВП през 2019 г., съгласно програмата за стабилност за 2020 г. се очаква през 2020 г. съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП да нарасне до 81,4 %. Макроикономическата и фискалната перспектива се характеризират с висока степен на несигурност поради пандемията от COVID-19.
- (13) В отговор на пандемията от COVID-19 и в рамките на координирания подход на Съюза Австрия прие своевременни бюджетни мерки за увеличаване на капацитета на здравната система, за ограничаване на пандемията и за облекчаване на положението на засегнатите в особена степен хора и сектори. Съгласно програмата за стабилност за 2020 г. тези бюджетни мерки възлизат на 5,0 % от БВП. Мерките включват укрепване на здравните услуги, спешна помощ за предприятия в затруднено положение и схеми за работа при намалено работно време. Освен това Австрия обяви мерки, които, макар и да нямат пряко отражение върху бюджета, ще допринесат за осигуряване на подкрепа за ликвидността на предприятията, като тези мерки в програмата за стабилност за 2020 г. се оценяват на 5,0 % от БВП. Те включват отсрочване на данъци върху доходите на физическите лица и на корпоративни данъци (2,6 % от БВП) и гаранции за заеми (2,4 % от БВП). Като цяло предприетите от Австрия мерки са в съответствие с насоките, изложени в съобщението на Комисията от 13 март 2020 г. Цялостното прилагане на спешните мерки и фискалните мерки за подкрепа, последвано от пренасочване на фискалните политики към постигане на разумни средносрочни фискални позиции, когато икономическите условия позволят това, ще допринесе за запазването на фискалната устойчивост в средносрочен план.
- (14) Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2020 г. при непроменена политика се предвижда дефицитът на Австрия по консолидирания държавен бюджет да бъде -6,1 % от БВП през 2020 г. и -1,9 % през 2021 г. Съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да достигне 78,8 % от БВП през 2020 г. и 75,8 % през 2021 г.
- (15) На 20 май 2020 г. Комисията представи доклад в съответствие с член 126, параграф 3 от Договора поради планираното от Австрия нарушение на прага от 3 % от БВП за дефицита през 2020 г. Като цяло анализът на Комисията сочи, че критерият за дефицита, определен в Договора и в Регламент (ЕО) № 1467/97, не е изпълнен.
- (16) Австрийското правителство предприе безпрецедентни мерки за контрол на разпространението на COVID-19. То въведе строги правила за карантина и социално дистанциране и предостави значителни средства за системата на здравеопазването за закупуване на оборудване и консумативи, за укрепване на лабораторния капацитет и капацитета от служители. Първичната медицинска помощ беше подложена на изключителен натиск вследствие на безпрецедентно увеличение на нуждите от консултации по телефона, медицински прегледи и искания за посещения по домовете. Бързото разпространение на COVID-19 засегна силно икономиката на Австрия. Националните и международните ограничителни мерки в отговор на вируса засегнаха както търсенето, така и предлагането, и доведоха до спад в голям брой сектори. Поради това се прогнозира през 2020 г. БВП да намалее с 5,5 % — повече, отколкото по време на икономическата и финансова криза през 2008—2009 г. Предвид сравнително бързото намаляване на новите случаи на заразяване Австрия беше една от първите държави членки, които обявиха разхлабване на ограничителните мерки, считано от средата на април. За да се избегнат дълготрайните икономически щети и да се смекчат последиците от кризата за заетостта и социалната сфера, правителството прие всеобхватен пакет от мерки за подпомагане на австрийската икономика (приблизително 10 % от БВП). Пакетът включва схема за работа при намалено работно време (*Kurzarbeit*), при която работното време може да бъде намалено средно с до 90 % за даден период, а на работниците се изплащат между 80 % и 90 % от последния нетен доход, в зависимост от последния им брутен доход. Всеобхватният набор от мерки за предприятията и самостоятелно заетите има за цел да се предотвратят временни проблеми с ликвидността и с него се осигурява пряка подкрепа, особено за тежко засегнатите предприятия и отрасли, като специално внимание се обръща на малките и средни предприятия (МСП). Мерките включват трансфери, подкрепа за ликвидност чрез заеми, гаранции, капиталови вливания и отсрочване на данъци. В процеса на разработването и прилагането на тези мерки трябва да се вземе предвид устойчивостта на банковия сектор.

- (17) До момента австрийската здравна система се справя успешно с пандемията от COVID-19. Разширяването на услугите за първични и амбулаторни грижи с акцент върху насърчаването на здравето и профилактиката на болестите би помогнало за по-нататъшното подобряване на здравето на населението. Ефективността на разходите може да бъде повишена чрез по-ефективни обществени поръчки и генерични лекарства, като се запазят високите стандарти за качество. Освен това системата за дългосрочни грижи в Австрия е изправена пред структурни и фискални предизвикателства, които до този момент не са напълно разрешени. Системата предоставя сравнително висококачествени услуги, но е изправена пред предизвикателства, свързани с наличието на персонал, които стават още по-осезаеми и очевидни в настоящата криза. Секторът на дългосрочните грижи е силно зависим от грижи, предоставяни от работници от други държави членки, което сочи необходимостта от осигуряване на свободно движение на трансгранични работници. Освен това адекватното възнаграждение би спомогнало за повишаване на привлекателността на работата на обслужващия медицински персонал.
- (18) Данъчната политика играе важна роля за подпомагане на домакинствата и предприятията в периода на прилагане на ограничителните мерки във връзка с COVID-19 и ще бъде от ключово значение за насърчаване на икономическото възстановяване след кризата с COVID-19. Данъчният микс на Австрия се отличава с голяма данъчна тежест върху труда, а потенциалът за събиране на приходи от данъците върху богатството и екологичните данъци остава до голяма степен неоползотворен и има поле за постигане на по-голяма ефикасност на данъците върху потреблението. Провеждането на данъчни реформи би могло да спомогне за изместване на данъчния микс към източници, които възпрепятстват в по-малка степен приобщаващи и устойчив растеж, и би могло да осигури солидна основа за възстановяване. По-специално, недостатъчното използване на данъците върху алкохола и тютюна, замърсяването и потреблението на ресурси е свързано с неизползвани възможности за насочване на поведението, както и с неизползван потенциал за набиране на приходи. Неравномерното, но като цяло ниско равнище на данъчното облагане на енергията подкопава ефективността и ефикасността му като инструмент на политиката за стимулиране на потребление, благоприятстващо околната среда. По-специално, едно съгласувано данъчно облагане на емисиите на CO₂ би направило благоприятните за климата енергийни източници по-конкурентоспособни и би осигурило фискално пространство за намаляване на данъците, които имат по-голям нарушаващ ефект върху конкуренцията. Повисоките енергийни данъци, свързани с емисиите на CO₂, биха спомогнали за интернализиране на социалните разходи, свързани със замърсяването, биха накарали потребителите да разчитат в по-голяма степен на възобновяеми източници и биха насърчили инвеститорите да инвестират в благоприятни за климата технологии. На последно място, по-широкото използване на свързани с богатството данъци би могло да направи данъчната система по-справедлива, особено с оглед на трайно голямото неравенство в разпределението на богатството в Австрия. По-специално, периодичните данъци върху недвижимата собственост и наследството се доказваха като сравнително напредничави и благоприятни за растежа и не бива да се пренебрегват, когато става въпрос за генериране на данъчни приходи с цел възстановяване на публичните финанси.
- (19) Въпреки че Австрия постигна добри резултати по набора от социални показатели, подкрепящ Европейския стълб на социалните права, обхватът на мерките за защита на доходите на уязвимите групи по време на кризата, свързана с COVID-19, може да е недостатъчен и може да са необходими допълнителни мерки. Безработицата сред младите хора нараства, а безработните лица, дълготрайно безработните лица, работниците в нестандартни форми на заетост и родените в чужбина лица са изложени на особено голям риск от бедност. Активните политики на пазара на труда, които предоставят възможности за учене през целия живот, и повишаването на квалификацията ще продължат да бъдат от решаващо значение. Учениците в неравностойно положение, включително учениците с увреждания, са особено засегнати при обстоятелства, налагащи дистанционно обучение. Около 10 % от учениците на възраст под 15 години нямат достъп до виртуална учебна среда. В отговор на кризата, свързана с COVID-19, австрийското правителство предприе смекчавашки мерки, като на изложените на риск ученици бяха предоставени компютри. Въпреки това има риск от изостряне на вече съществуващите неравенства по отношение на получаването на образование, свързани със социално-икономическия и мигрантския произход. Една стратегия за възстановяване, която подобрява достъпа до приобщаващо и качествено образование и грижи в ранна детска възраст — за които е доказано, че компенсират неравностойното социално положение — би донесла социално-икономически ползи в средносрочен и дългосрочен план и би предоставила възможности на жените да получат пълен достъп до пазара на труда. Общото равнище на заетост сред жените беше високо преди кризата, но почти половината от тях са работили на непълно работно време (поради скъсеното работно време на училищата и детските заведения), което доведе до значителна некоригирана разлика в заплащането между жените и мъжете.
- (20) Ефективността на мерките за подкрепа, свързани с COVID-19, за облекчаване на силно засегнатите предприятия, за запазване на бизнес средата и за предотвратяване на фалити зависи от бързото им и небюрократично изпълнение от страна на публичните органи и институциите посредници. Стартиращите и разрастващите се предприятия може да се нуждаят от специална подкрепа, например под формата на закупуване на дялови участия от страна на публичните институции и стимули за фондовете за рисков капитал да инвестират повече в такива предприятия. Целта е да се укрепят онези предприятия, които са от жизненоважно значение за възстановяването, но също така да се избегнат спешните продажби на стратегически важни европейски предприятия. Наред с подкрепа за финансиране, силно засегнатите предприятия, по-специално по-малките сред тях, се нуждаят от благоприятна бизнес среда. Административната тежест и законодателната наситеност водят до разходи, които при сегашните обстоятелства предприятията могат да си позволят по-малко от всякога. Усилията за намаляване на ненужната тежест и за предоставяне на ефикасни цифрови обществени услуги са ефективен начин за предоставяне на предприятията на незабавно и осезаемо облекчение, без да се натоварват данъкоплатците. Рамката за несъстоятелност следва да бъде насочена към предотвратяване, но също така и към бързо реструктуриране и даване на възможност за „втори шанс“. Мрежите за решаване на спорове, като например SOLVIT, помагат на предприятията във време на стресения на вътрешния пазар и се нуждаят от адекватни ресурси.

- (21) За да се насърчи икономическото възстановяване, ще бъде важно да се даде приоритет на готови за изпълнение публични инвестиционни проекти и да се насърчат частните инвестиции, включително чрез съответни реформи. Тези инвестиции ще бъдат най-ефективни, когато са съсредоточени върху иновациите, цифровизацията и екологичния преход, така че да се увеличи производителността и да се гарантира устойчива конкурентоспособност. Интензивният на научноизследователската и развойната дейност (НИРД) в Австрия е един от най-високите в Съюза, но страната изостава от лидерите в иновациите по отношение на резултатите от тях. Предвид сегашния натиск върху бюджетите за научни изследвания на много предприятия, е дори още по-важно усилията на Австрия в областта на НИРД да се превърнат във високи постижения в научната област и в авангардни иновации, да се запазят публичните инвестиции във фундаментални и приложни научни изследвания и да се гарантира дялово финансиране за извършваните иновации разрастващи се предприятия. Цифровизацията продължава да бъде от съществено значение за отварянето на икономиката и подготовката за „новата нормалност“ след преустановяване на izolацията в домашни условия вследствие на COVID-19. Слабото разпространение на цифровите технологии и бизнес модели сред малките предприятия представлява предизвикателство за растежа на производителността. Въпреки че цифровите умения на австрийските граждани са като цяло над средните за ЕС, броят на дипломираните се в областта на изчислителните технологии е недостатъчен, за да бъдат запълнени всички налични позиции. По-високите нива на електронна търговия, работа от дома и електронно управление например ще изискват по-големи инвестиции в инфраструктура (включително 5G и широкополентов достъп в селските райони), оборудване и умения.
- (22) Трансформацията на Австрия в неутрална по отношение на климата икономика ще изисква значителни частни и публични инвестиции в продължение на дълъг период от време. Националният план на Австрия в областта на енергетиката и климата очертава значителни предизвикателства, свързани с постигането на целта на страната за 2030 г. по отношение на емисиите на парникови газове, които не са обхванати от схемата на Съюза за търговия с емисии. Подобряването на производителността на ресурсите е основен двигател за бъдещ растеж, като същевременно следва да се сведе до минимум въздействието върху околната среда. Намалването на емисиите, свързани с транспорта, е от съществено значение за постигане на стандартите за качество на въздуха и целите в областта на климата. Бързото и приоритетно осъществяване на планираните инвестиции и реализирането на нови с цел подпомагане на екологичния преход ще спомогнат за създаването на нови „зелени“ работни места и ще дадат тласък на икономиката след излизането ѝ от режима на управление на кризи във връзка с COVID-19. Инвестициите в екоинновации биха довели до повишаване на производителността при същевременно намаляване на екологичния отпечатък на Австрия. Програмирането на Фонда за справедлив преход, който е предмет на предложение на Комисията, за периода 2021—2027 г. би могло да помогне на Австрия да преодолее някои от предизвикателствата, свързани с прехода към неутрална по отношение на климата икономика, по-специално на териториите, обхванати от приложение Г към доклада за страната за 2020 г. Това ще позволи на Австрия да използва този фонд възможно най-пълноценно.
- (23) Докато специфичните за държавата препоръки, съдържащи се в настоящата препоръка (наричани по-нататък „специфичните за държавата препоръки за 2020 г.“), са насочени към преодоляване на социално-икономическите последици от пандемията от COVID-19 и улесняване на икономическото възстановяване, специфичните за всяка държава препоръки за 2019 г. обхващаха също реформи, които са от съществено значение за справяне със средносрочните и дългосрочните структурни предизвикателства. Специфичните за държавата препоръки за 2019 г. продължават да бъдат актуални и ще продължат да бъдат наблюдавани през следващия годишен цикъл на европейския семестър. Това се отнася и за специфичните за държавата препоръки за 2019 г. относно свързаните с инвестициите икономически политики. Всички специфични за държавата препоръки за 2019 г. следва да бъдат взети предвид при стратегическото програмиране на финансирането по линия на политиката на сближаване за периода след 2020 г., включително за смекчаваша мерки и стратегии за премахване на мерките, свързани с настоящата криза.
- (24) Европейският семестър осигурява рамката за непрекъсната координация на политиките в областта на икономиката и заетостта в Съюза, която може да допринесе за постигане на устойчива икономика. В своите национални програми за реформи за 2020 г. държавите членки направиха преглед на постигнатия напредък по изпълнението на целите на ООН за устойчиво развитие (ЦУР). Като гарантира цялостното изпълнение на специфичните за държавата препоръки за 2020 г., Австрия ще допринесе за напредъка към постигането на ЦУР и за общите усилия за осигуряване на конкурентоспособна устойчивост в Съюза.
- (25) Тясната координация между икономиките в икономическия и паричен съюз е от ключово значение за бързото възстановяване от икономическите последици, причинени от пандемията от COVID-19. Като държава членка, чиято парична единица е еврото, Австрия следва да гарантира, че нейните политики са в съответствие с препоръките за еврозоната за 2020 г. и са координирани с тези на останалите държави членки, чиято парична единица е еврото, като същевременно се вземат предвид политическите насоки на Еврогрупата.
- (26) В рамките на европейския семестър за 2020 г. Комисията направи цялостен анализ на икономическата политика на Австрия и го публикува в доклада за страната за 2020 г. Тя извърши и оценка на програмата за стабилност за 2020 г., на националната програма за реформи за 2020 г. и на последващите действия във връзка със специфичните за държавата препоръки, отправени към Австрия през предходните години. Комисията взе предвид не само тяхното

значение за провеждането на устойчива бюджетна и социално-икономическа политика в Австрия, но и тяхното съответствие с правилата и насоките на Съюза предвид необходимостта от засилване на цялостното икономическо управление на Съюза чрез принос на равнище ЕС към бъдещите решения на държавите членки.

- (27) С оглед на тази оценка Съветът разгледа програмата за стабилност за 2020 г., като становището му ⁽⁷⁾ е изразено по-специално в препоръка 1 по-долу,

ПРЕПОРЪЧВА на Австрия да предприеме следните действия през 2020 г. и 2021 г.:

1. Да предприеме всички необходими мерки, в съответствие с общата клауза за дерогация от Пакта за стабилност и растеж, за ефективно справяне с пандемията от COVID-19, поддържане на икономиката и подпомагане на последващото възстановяване. Когато икономическите условия позволяват това, да провежда фискални политики, насочени към постигане на благоразумни средносрочни фискални позиции и гарантиране на устойчивостта на дълга, като същевременно засили инвестициите. Да подобри устойчивостта на системата на здравеопазване чрез укрепване на общественото здраве и на първичните здравни грижи.
2. Да гарантира равни възможности в образованието и засилено цифрово обучение.
3. Да гарантира ефективно прилагане на мерките за ликвидност и подкрепа, по-специално за малките и средните предприятия, и да намали административната и регулаторната тежест. Да даде приоритет на готови за изпълнение публични инвестиционни проекти и да стимулира частните инвестиции, за да се ускори икономическото възстановяване. Да съсредоточи инвестициите върху екологичния и цифровия преход, по-специално върху фундаменталните и приложните научни изследвания, както и иновациите, устойчивия транспорт, чистото и ефикасно производство и използване на енергия.
4. Да повиши ефикасността на данъчния микс и неговата роля в подкрепа на приобщаващ и устойчив растеж.

Съставено в Брюксел на 20 юли 2020 година.

За Съвета
Председател
J. KLOECKNER

⁽⁷⁾ Съгласно член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97.

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

от 20 юли 2020 година

относно националната програма за реформи на Полша за 2020 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за конвергенция на Полша за 2020 г.

(2020/C 282/21)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики ⁽¹⁾, и по-специално член 9, параграф 2 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

- (1) На 17 декември 2019 г. Комисията прие годишната стратегия за устойчив растеж, с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2020 г. Тя взе надлежно предвид Европейския стълб на социалните права, провъзгласен от Европейския парламент, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г. Въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁾ на 17 декември 2019 г. Комисията прие също доклада за механизма за предупреждение, в който Полша не е посочена като държава членка, за която ще се извърши задълбочен преглед.
- (2) Докладът за Полша за 2020 г. беше публикуван на 26 февруари 2020 г. В него бяха оценени напредъкът на Полша в изпълнението на специфичните за държавата препоръки, приети от Съвета на 9 юли 2019 г. ⁽³⁾ (наричани по-нататък „специфичните за държавата препоръки за 2019 г.“), последващите действия във връзка със специфичните за държавата препоръки, отправени през предходните години, както и напредъкът на Полша по националните ѝ цели по стратегията „Европа 2020“.
- (3) На 11 март 2020 г. Световната здравна организация обяви официално световна пандемия от COVID-19. Това е тежка извънредна ситуация в областта на общественото здраве, която засяга гражданите, общества и икономиките. Тя поставя националните здравни системи под силен натиск, причинява смущения в световните вериги за доставки, нестабилност на финансовите пазари и сътресения в потребителското търсене и се отразява отрицателно на различни сектори. Застрашени са работните места и доходите на хората, както и стопанската дейност на дружествата. Пандемията предизвика голямо икономическо сътресение, от което вече има сериозни последици в Съюза. На 13 март 2020 г. Комисията прие съобщение, в което се призовава за координирани икономически мерки в отговор на кризата, включващи всички участници на национално равнище и на равнището на Съюза.

⁽¹⁾ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

⁽²⁾ Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси (ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25).

⁽³⁾ ОВ С 301, 5.9.2019 г., стр. 123.

- (4) Редица държави членки обявиха извънредно положение или въведоха спешни мерки. Всички спешни мерки следва да бъдат строго пропорционални, необходими, ограничени във времето и в съответствие с европейските и международните стандарти. Те следва да подлежат на демократичен надзор и независим съдебен контрол.
- (5) На 20 март 2020 г. Комисията прие съобщение относно активирането на общата клауза за дерогация, предвидена в Пакта за стабилност и растеж. Както е посочено в член 5, параграф 1, член 6, параграф 3, член 9, параграф 1 и член 10, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 1466/97 и член 3, параграф 5 и член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета ⁽⁴⁾, общата клауза за дерогация улеснява координирането на бюджетните политики в период на драстичен икономически спад. В съобщението си от 20 март 2020 г. Комисията изложи своето становище, че предвид очаквания сериозен икономически спад вследствие на пандемията от COVID-19 са изпълнени условията за активирането на общата клауза за дерогация, и предложи на Съвета да одобри това заключение. На 23 март 2020 г. министрите на финансите на държавите членки се съгласиха с оценката на Комисията. Те изразиха съгласие, че сериозният икономически спад изисква решителни, амбициозни и координирани ответни мерки. Активирането на общата клауза за дерогация позволява временно отклонение от плана за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел, при условие че с това не се излага на риск фискалната устойчивост в средносрочен план. Във връзка с корективната част на Пакта за стабилност и растеж Съветът може също така да реши, по препоръка на Комисията, да приеме промяна във фискалната траектория. Общата клауза за дерогация не спира прилагането на процедурите, предвидени в Пакта за стабилност и растеж. Тя позволява на държавите членки да се отклонят от бюджетните задължения, които обичайно се прилагат, като същевременно дава възможност на Комисията и на Съвета да предприемат необходимите мерки за координиране на политиката в рамките на Пакта.
- (6) Необходими са постоянни действия за ограничаване и контрол на разпространението на пандемията от COVID-19, за повишаване на устойчивостта на националните здравни системи, за смекчаване на социално-икономическите последици от пандемията чрез мерки за подкрепа на предприятията и домакинствата, както и за гарантиране на подходящи здравословни и безопасни условия на труд с оглед на възобновяването на икономическата дейност. Съюзът следва да използва пълноценно различните инструменти, с които разполага, за да подкрепи усилията на държавите членки в тези области. Успоредно с това държавите членки и Съюзът следва да работят съвместно, за да подготвят мерките, необходими за връщането към нормалното функциониране на нашите общества и икономики, както и към устойчивия растеж, като се интегрират, наред с другото, екологичният преход и цифровата трансформация и се извадят поуки от кризата.
- (7) Кризата, свързана с COVID-19, открои гъвкавостта, която предлага вътрешният пазар по отношение на адаптирането към извънредни ситуации. За да се гарантира обаче бърз и плавен преход към етапа на възстановяване и свободното движение на стоки, услуги и работници, извънредните мерки, които възпрепятстват нормалното функциониране на вътрешния пазар, следва да бъдат премахнати веднага щом престанат да бъдат абсолютно необходими. Текущата криза разкри необходимостта от планове за готовност за действие при кризи в здравния сектор. Подобрени стратегии за покупки, диверсифицирани вериги на доставки и стратегически запаси от основни консумативи са сред елементите от изключително значение за разработването на по-обхватни планове за готовност за действие при кризи.
- (8) Законодателят на Съюза вече измени съответните законодателни уредби посредством регламенти (ЕС) 2020/460 ⁽⁵⁾ и (ЕС) 2020/558 ⁽⁶⁾ на Европейския парламент и на Съвета, предоставяйки на държавите членки възможността да мобилизират всички неизползвани ресурси от европейските структурни и инвестиционни фондове, за да могат да се справят с извънредните последици от пандемията от COVID-19. Тези изменения ще осигурят допълнителна гъвкавост, както и опростени и рационализирани процедури. За да се намали натискът върху паричните потоци, за счетоводната 2020—2021 година държавите членки могат също така да се възползват от 100-процентова съфинансиране от бюджета на Съюза. Полша се насърчава да използва пълноценно тези възможности, за да помогне на най-засегнатите лица и сектори.

⁽⁴⁾ Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за определяне и изсяняване на прилагането на процедурата при прекомерен дефицит (ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 6).

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) 2020/460 на Европейския парламент и на Съвета от 30 март 2020 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013 и (ЕС) № 508/2014 във връзка със специални мерки за мобилизиране на инвестиции в системите на здравеопазване на държавите членки и в други сектори на техните икономики в отговор на избухването на COVID-19 (Инвестиционна инициатива в отговор на коронавируса) (ОВ L 99, 31.3.2020 г., стр. 5).

⁽⁶⁾ Регламент (ЕС) 2020/558 на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2020 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1301/2013 и (ЕС) № 1303/2013 по отношение на специалните мерки за предоставяне на изключителна гъвкавост за използване на европейските структурни и инвестиционни фондове в отговор на избухването на COVID-19 (ОВ L 130, 24.4.2020 г., стр. 1).

- (9) Възможно е разпространението на социално-икономическите последици от пандемията от COVID-19 да бъде неравномерно в различните региони поради различните модели на специализация. Това води до риск от разширяване на териториалните различия в Полша. В съчетание с риска от временни смущения в процеса на сближаване между държавите членки настоящата ситуация изисква целенасочени мерки на политиките.
- (10) Полша представи своята национална програма за реформи за 2020 г. на 29 април 2020 г., а програмата си за конвергенция за 2020 г. — на 30 април 2020 г. Двете програми бяха оценени едновременно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях.
- (11) Спрямо Полша понастоящем се прилагат предпазните мерки на Пакта за стабилност и растеж.
- (12) На 13 юли 2018 г. Съветът препоръчва на Полша да гарантира, че номиналният темп на растеж на нетните първични държавни разходи (*) не надвишава 4,2 % през 2019 г., което съответства на годишна структурна корекция от 0,6 % от брутният вътрешен продукт (БВП). Цялостната оценка на Комисията потвърждава значително отклонение от препоръчания план за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел през 2019 г., както и през 2018 г. и 2019 г., взети заедно. С оглед на активирането на общата клауза за дерогация обаче не е оправдано предприемането на по-нататъшни стъпки по процедурата за значително отклонение за Полша.
- (13) В своята програма за конвергенция за 2020 г. правителството планира номиналното салдо да се влоши, преминавайки от дефицит в размер на 0,7 % от БВП през 2019 г. към дефицит от 8,4 % от БВП през 2020 г. След намалението, достигнало 46,0 % от БВП през 2019 г., се очаква през 2020 г. съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП да нарасне до 55,2 %. Макроикономическата и фискалната перспектива се характеризират с висока степен на несигурност поради пандемията от COVID-19.
- (14) В отговор на пандемията от COVID-19 и в рамките на координирания подход на Съюза Полша прие своевременни бюджетни мерки за увеличаване на капацитета на здравната си система, за ограничаване на пандемията и за облекчаване на положението на засегнатите в особена степен лица и сектори. Съгласно програмата за конвергенция за 2020 г. тези бюджетни мерки възлизат на около 3,2 % от БВП, като включват помощи за самостоятелно заетите лица и лицата, наети на нестандартни трудови договори, освобождаване на дружествата от социалноосигурителни вноски (тези вноски се плащат от държавата) и субсидии за заплати на определени дружества. Освен това Полша обяви мерки, които, без да имат пряко отражение върху бюджета, ще допринесат за осигуряването на подкрепа за ликвидността на предприятията, като например кредитни гаранции за предприятията. Фискалното въздействие на бюджетните мерки, предвидени в програмата за конвергенция, се различава основно поради третирането на заемите за дружествата. В съответствие с обявеното от властите прогнозата на Комисията от пролетта на 2020 г. се основава на допускането, че кредитите, равняващи се на около 2¼ процентни пункта от БВП, ще бъдат преобразувани в субсидии и по този начин ще бъдат отчетени като разходи през 2020 г. Като цяло предприятиите от Полша мерки са в съответствие с насоките, изложени в съобщението на Комисията от 13 март 2020 г. Цялостното прилагане на спешните мерки и фискалните мерки за подкрепа, последвано от пренасочване на фискалните политики към постигане на разумни средносрочни фискални позиции, когато икономическите условия позволят това, ще допринесе за запазването на фискалната устойчивост в средносрочен план.
- (15) Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2020 г. при непроменени политики се предвижда салдото по консолидирания държавен бюджет на Полша да бъде -9,5 % от БВП през 2020 г. и -3,8 % от БВП през 2021 г. Съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да остане под 60 % от БВП през 2020 и 2021 г.
- (16) На 20 май 2020 г. Комисията представи доклад, изготвен в съответствие с член 126, параграф 3 от Договора, поради планираното нарушение от страна на Полша на прага на дефицита в размер на 3 % от БВП през 2020 г. Като цяло анализът на Комисията сочи, че критерият за дефицита, определен в Договора и в Регламент (ЕО) № 1467/97, не е изпълнен.

(*) Нетните първични държавни разходи се състоят от общите държавни разходи, с изключение на разходите за лихви, разходите по програми на Съюза, които изцяло се покриват от приходи от фондове на Съюза, и недискреционните промени в разходите за обезщетения при безработица. Държавните разходи за бруто образуване на основен капитал се изглаждат за период от 4 години. Дискреционните мерки по отношение на приходите или предвидено от закона увеличаване на приходите са взети под внимание. Еднократните мерки по отношение както на приходите, така и на разходите, се негират.

- (17) Избухването на пандемията от COVID-19 вкара Полша в нова социална и икономическа ситуация. За първи път от почти три десетилетия се прогнозира рецесия за 2020 г. Според предоставените от правителството данни въздействието на пандемията върху здравето на населението е сравнително слабо, включително поради бързото приемане на безпрецедентни мерки, като строга карантина и социално дистанциране. Досега най-отрицателните последици се наблюдават в сектора на услугите (включително транспорт, търговия и отпих на дребно и на едро), както и в производството вследствие на прекъсването на веригите на доставки. За да компенсират икономическото въздействие на наложените ограничения, правителството даде ход на набор от мерки на стойност около 9 % от БВП на Полша (съчетание на мерки, увеличаващи дефицита, и мерки за ликвидност), които включват финансиране от Съюза. Това се подкрепя и от мерките за осигуряване на ликвидност, предприети от националната банка на Полша. Подкрепата на правителството е съсредоточена върху стабилизирането на икономиката в краткосрочен план чрез подкрепа за доходите на служителите, осигуряване на финансиране за предприятията, изправени пред спад в приходите, засилване на устойчивостта и способността за реагиране на сектора на здравеопазването, както и укрепване на финансовата система. Тя включва също така инвестиционна програма за подкрепа на икономическото възстановяване в средносрочен план. Публичният отклик на мерките на политиките, включително чрез освобождаване от вноски за социално осигуряване, обезщетения за работниците и служителите в дружества, които са спрели дейността си, както и достъп до заеми за микропредприятията, е силен. Очаква се пандемията от COVID-19 да допринесе за спада на БВП с 4,3 % през 2020 г., последван от възстановяване с 4,1 % през 2021 г.
- (18) Пандемията на COVID-19 направи необходимо въвеждането на безпрецедентни мерки в здравната система. Бяха направени значителни разходи, като закупуване на здравно оборудване и консумативи, увеличаване на болничния и лабораторния капацитет, както и укрепване на кадровия капацитет. Отпускането на допълнителни средства е необходимо и за компенсирането на други здравни услуги и инвестиции, които бяха отложени или пренасочени. Преди избухването на пандемията от COVID-19 публичните разходи в системата за здравеопазването бяха 4,8 % от БВП, което е под средното за Съюза равнище от 7 % от БВП през 2018 г. Това, заедно с неоптималното разпределение на средствата, възпрепятства функционирането на системата за здравеопазване и достъпа до нея. През 2018 г. делът на полското население, което съобщава за неудовлетворени потребности от медицински прегледи, възлиза на 4,2 %, което е значително над 2 % на равнището на Съюза. Броят на практикуващите лекари и сестри спрямо населението продължава да е сред най-ниските в ЕС и разпределението в страната на работната сила в здравеопазването е неравномерно. Общественото здравеопазване, електронното здравеопазване и първичната медицинска помощ, които са от решаващо значение за подобряване на превенцията и достъпа, както и за подсигуряване на устойчивостта на системата спрямо бъдещи предизвикателства, продължават да бъдат недостатъчно развити. Пандемията засегна заведенията за дългосрочни грижи, в които много от обрижваните представляват група с висок риск.
- (19) Пандемията от COVID-19 ще окаже значително въздействие върху пазара на труда, като доведе до обрат в спада на безработицата през последните години. Очаква се равнището на безработица да нарасне от 3,3 % през 2019 г. на около 7,5 % през 2020 г. и леко да се възстанови до 5,3 % през 2021 г. Има опасност това краткосрочно въздействие да придобие по-изявен структурен характер в средносрочен план, особено за уязвимите групи. Временният режим на работа при непълно работно време може да служи като ефективен инструмент за запазване на работни места, ако са налице достатъчно стимули за неговото възприемане от страна на дружествата. В същото време, въпреки благоприятното развитие преди кризата с COVID-19, участието на пазара на труда на някои групи от работната сила, особено на жените, нискоквалифицираните, по-възрастните хора и хората с увреждания и лицата, полагащи грижи за тях, остава ниско. Миграцията от държави извън Съюза спомогна за смекчаване на недостига на работна ръка, но постигането на постоянен приток на работници мигранти може да бъде затруднено поради ограничения, произтичащи от граничния контрол. Увеличаването на гъвкавите начини на работа, включително схеми за дистанционна работа и за гъвкаво работно време, по-специално при постоянни форми на заетост, може следователно да допринесе както за справянето с кризата, така и за подпомагането на групи с по-ниски равнища на активност при намирането на постоянна работа. Това би подкрепило и устойчивостта на пазара на труда при бъдещи периоди на икономически спад.
- (20) За да се смекчат социалните последици от пандемията от COVID-19, да се запази социалното сближаване и да се подкрепи икономическото възстановяване са необходими солидни защитни мрежи. През последните години Полша стартира широкообхватна програма за социални трансфери, включително всеобщата детска надбавка и допълнителната еднократна сума, която се изплаща всяка година на пенсионерите, на стойност близо 2,5 % от БВП годишно. Тези мерки дават възможност за по-добро насочване на социалната закрила. В същото време покритието на социалните помощи е ниско за хората с най-ниски доходи. Най-голямото увеличение на крайната бедност, за което се съобщава през 2019 г. в проучването на бюджета на домакинствата, засяга хората или семействата, които живеят на

обезщетения (различни от пенсии и пенсии за инвалидност), и е показателно за слабостите в системата за социална сигурност. Освен това не всички трудови договори осигуряват достъп до социална закрила, като например адекватни обезщетения за безработица, за майчинство, за болест и за инвалидност. Това прави по-уязвими някои от работниците, засегнати от извънредните мерки, и ги излага на риск от изпадане в бедност. В допълнение равнището на обезщетенията за минимален доход е под средното за ЕС.

- (21) Внезапното прекратяване на учебните занятия на всички образователни равнища постави предизвикателства пред образователната система във връзка с предоставянето на дистанционно обучение. За да се предотврати нарастващото неравенство, е от решаващо значение да се гарантира, че всички учащи, по-специално произхождащите от среда в неравностойно положение, могат да имат достъп до дистанционно обучение. При все това през 2018 г. домакинствата на почти 330 000 ученици не са разполагали с компютър с достъп до интернет. Значителна част от учителите не притежават уменията за предоставяне на цифрово обучение. Същевременно много родители се затруднили при оказването на подкрепа при цифрово обучение и образование в домашни условия. Продължаването на мерките за оборудване на училищата и учителите с цифрова инфраструктура и онлайн учебни материали би допринесло за решаването на някои от тези проблеми и ще гарантира качеството. Кризата, свързана с COVID-19, изважда наяве цялостното структурно предизвикателство по отношение на придобиването на цифрови умения, тъй като почти половината от възрастното население не разполага с основни цифрови умения, а общото участие на възрастните в учебни процеси е много по-ниско от средното за Съюза. Неотдавнашните реформи в професионалното образование не са стимулирали достатъчно работодатели да участват в него, а обучението в процеса на работа не се използва достатъчно. Очертаващият се недостиг на учители показва необходимостта от повишаване на привлекателността на учителската професия.
- (22) Пандемията от COVID-19 сериозно засегна условията на труд на предприятията, по-специално на малките и средните предприятия (МСП) и микропредприятията. Предлагането на условия за дистанционна работа представлява предизвикателство, като само една десета от полските предприятия са достатъчно цифровизирани, за да дадат възможност за бързо приспособяване към нови условия. Една от основните пречки пред цифровизацията на МСП са ниските равнища на цифрова грамотност сред собствениците, управителите и служителите. Използването на цифрови технологии в публичната администрация е ключов елемент за гарантиране на предоставянето на публичните услуги, както и за насочването на мерките, необходими за наблюдение и управление на кризата. Освен това ефикасните електронни публични услуги водят до намаляване на ненужната регулаторна и административна тежест, което може да бъде от решаващо значение във фазата на възстановяване.
- (23) За да смекчи въздействието на кризата с COVID-19, полското правителство предложи на засегнатите дружества, с акцент върху МСП и микропредприятията, значителна ликвидна подкрепа чрез гаранции, заеми и условна безвъзмездна финансова помощ. Държавните мерки се подкрепят от националната банка на Полша, включително от програмата за закупуване на съкровишни облигации на вторичния пазар и от значителни намаления на лихвените проценти. Ефективното и бързо прилагане на тези мерки и ефикасното им по-нататъшно изпълнение от страна на посредниците е от съществено значение, за да се помогне на стопанския сектор да продължи дейността си и за да се улесни възстановяването. В процеса на разработване и прилагане на тези мерки трябва да се вземе под внимание устойчивостта на банковия сектор и да се наблюдава стабилността на финансовата система. Възможността за отсрочване на плащането на данъци и социалноосигурителни вноски и за ускоряване на договорните плащания от страна на публичните органи също спомага за подобряване на паричните потоци на засегнатите дружества.
- (24) За да се стимулира икономическото възстановяване, ще бъде важно да се даде приоритет на готови за изпълнение публични инвестиционни проекти, както и да се стимулират частните инвестиции, включително чрез съответни реформи. Полската икономика е с висок въглероден интензитет и качеството на въздуха в Полша е сред най-ниските в ЕС, което поражда сериозни опасения по отношение на околната среда и здравето. Ето защо от съществено значение е да се планират и приемат амбициозни мерки, насочени към своевременен преход към чиста енергия в съответствие с Европейския зелен пакт и националния план в областта на енергетиката и климата. Разполагането на оптични мрежи в Полша е над средното за Съюза и през предходните години бе постигнат значителен напредък по отношение на включването в свърхвисокоскоростни и мобилни широколентови мрежи, но Полша продължава да е далече от целите, които си е поставила по отношение на свързаността. Възстановяването може да бъде допълнително подкрепено от значителни инвестиции в устойчива транспортна инфраструктура, за да се подобри свързаността между периферните зони и центровете на икономическа дейност. Полша ще разчита все повече на науката и иновациите, за да гарантира дългосрочен устойчив икономически растеж и конкурентоспособност. Общите разходи за научноизследователска и развойна дейност спрямо БВП остават под средните за Съюза и въпреки видимия напредък в много компоненти на съвкупността от политики на иновационната екосистема на страната, сътрудничеството между науката и предприятията продължава да бъде основна пречка пред засилването на иновациите в Полша. Програмирането на Фонда за справедлив преход, който е предмет на предложение на Комисията, за периода 2021—2027 г. би могло да помогне на Полша да преодолее някои от предизвикателствата, свързани с прехода към неутрална по отношение на климата икономика, по-специално на териториите, обхванати от приложение Г към доклада за страната за 2020 г. Това ще позволи на Полша да използва този фонд по най-добрия начин.

- (25) Стабилната и предвидима стопанска среда и благоприятният инвестиционен климат играят важна роля за икономическото възстановяване след пандемията. Независимостта, ефективността и качеството на правосъдната система са основни компоненти в това отношение. Правната сигурност, включително достъпът до независими съдилища, и доверието в качеството и предвидимостта на регулаторните политики и институции също са ключови фактори за функционирането на вътрешния пазар и за запазването на позицията на Полша в европейските вериги за доставки в ситуацията след пандемията. В допълнение към отдавнашните опасения относно принципите на правната държава в Полша, повдигнати от Комисията, някои от които вече бяха разглеждани в решения на Съда на Европейския съюз, последните събития пораждаат допълнителни опасения, във връзка с функционирането на правния ред на Полша и на Съюза.
- (26) Надеждната и стабилна регулаторна среда е основата за поддържане на икономическия растеж и частните инвестиции. Липсата на адекватни консултации с обществеността и социалните партньори оказва отрицателно въздействие върху стабилността и устойчивостта на стопанската среда, а също и върху качеството на законодателството. Обществените консултации бяха направени задължителни за проектозаконите, предложени от Министерския съвет, но те или не се извършват, или консултациите не са задължителни за предложенията, които използват алтернативни пътища, например внасяне от членове на парламента. Това несъответствие оказва допълнително отрицателно въздействие върху качеството на произтичащото от това законодателство. Освен това качеството на социалния диалог се е влошило, по-специално поради липсата на консултации или много кратките консултации в процеса на изготвяне на политиките. Осигуряването на достатъчно време за консултации, по-доброто отразяване на становищата на заинтересованите страни, събрани по време на процеса, както и свеждането до минимум на броя на законите, които не подлежат на консултации, би засилило участието на социалните партньори и спомогнало за подобряване на качеството на законотворчеството. Съветът за социален диалог представлява институционална рамка за тристранен социален диалог. Приетите обаче през април 2020 г. правни разпоредби отслабват автономността на социалните партньори в Съвета за социален диалог и рискуват допълнително да влошат ефективността на социалния диалог в страната.
- (27) Докато специфичните за държавата препоръки, съдържащи се в настоящата препоръка (наричани по-нататък „специфичните за държавата препоръки за 2020 г.“), са насочени към справяне със социално-икономическото въздействие на пандемията от COVID-19 и улесняване на икономическото възстановяване, специфичните за държавата препоръки за 2019 г. обхващаха също реформи, които са от съществено значение за справяне със средносрочните и дългосрочните структурни предизвикателства. Специфичните за държавата препоръки за 2019 г. остават актуални и ще продължат да бъдат наблюдавани през следващия годишен цикъл на европейския семестър. Това се отнася и за специфичните за държавата препоръки за 2019 г. относно свързаните с инвестициите икономически политики. Всички специфични за държавата препоръки за 2019 г. следва да бъдат взети предвид при стратегическото програмиране на финансирането по линия на политиката на сближаване за периода след 2020 г., включително за смекчавачи мерки и стратегии за изход от настоящата криза.
- (28) Европейският семестър осигурява рамката за непрекъсната координация на политиките в областта на икономиката и заетостта в Съюза, която може да допринесе за постигане на устойчива икономика. В своите национални програми за реформи за 2020 г. държавите членки направиха преглед на постигнатия напредък по изпълнението на целите на ООН за устойчиво развитие (ЦУР). Гарантирайки цялостното изпълнение на специфичните за държавата препоръки за 2020 г., Полша ще допринесе за напредъка към постигането на ЦУР и за общите усилия за осигуряване на конкурентоспособна устойчивост в Съюза.
- (29) В рамките на европейския семестър за 2020 г. Комисията направи цялостен анализ на икономическата политика на Полша и го публикува в доклада за страната за 2020 г. Тя оцени също програмата за конвергенция за 2020 г., националната програма за реформи за 2020 г., както и предприетите последващи действия във връзка с препоръките към Полша, отправени през предходните години. Комисията взе предвид не само тяхното значение за провеждането на устойчива бюджетна и социално-икономическа политика в Полша, но и тяхното съответствие с правилата и насоките на Съюза предвид необходимостта от засилване на цялостното икономическо управление на Съюза чрез принос на равнището на Съюза към бъдещите решения на държавите членки.
- (30) С оглед на тази оценка Съветът разгледа програмата за конвергенция за 2020 г., като становището му ⁽⁸⁾ е изразено по-специално в препоръка 1 по-долу,

⁽⁸⁾ Съгласно член 9, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97.

ПРЕПОРЪЧВА на Полша да предприеме следните действия през 2020 и 2021 г.:

1. Да предприеме всички необходими мерки, в съответствие с общата клауза за дерогация от Пакта за стабилност и растеж, за ефективно справяне с пандемията от COVID-19, поддържане на икономиката и подпомагане на последващото възстановяване. Когато икономическите условия позволяват това, да провежда фискални политики, насочени към постигане на благоразумни средносрочни фискални позиции и гарантиране на устойчивостта на дълга, като същевременно засили инвестициите. Да подобри устойчивостта, достъпността и ефективността на здравната система, включително чрез предоставяне на достатъчно ресурси и ускоряване на внедряването на услугите на електронното здравеопазване.
2. Да смекчи въздействието на кризата върху заетостта, по-специално чрез засилване на гъвкавите режими на работа и работата с намалено работно време. Да насочи по-добре социалните обезщетения и да гарантира достъп на нуждаещите се. Да подобри цифровите умения. Да продължи да насърчава цифровата трансформация на дружествата и публичната администрация.
3. Да продължи с усилията за осигуряване на достъп до финансиране и ликвидност за дружествата. Да даде приоритет на готови за изпълнение публични инвестиционни проекти и да насърчава частните инвестиции за стимулиране на икономическото възстановяване. Да съсредоточи инвестициите върху екологичния и цифровия преход, по-специално върху цифровата инфраструктура, чистото и ефективно производство и използване на енергия, както и устойчивия транспорт, като допринася за постепенната декарбонизацията на икономиката, включително във въгледобивните райони.
4. Да подобри инвестиционния климат, по-специално чрез гарантиране на независимостта на съдебната власт. Да гарантира ефективни обществени консултации и участие на социалните партньори в процеса на изготвяне на политики.

Съставено в Брюксел на 20 юли 2020 година.

За Съвета
Председател
J. KLOECKNER

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА**от 20 юли 2020 година****относно националната програма за реформи на Португалия за 2020 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Португалия за 2020 г.**

(2020/C 282/22)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики ⁽¹⁾, и по-специално член 5, параграф 2 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси ⁽²⁾, и по-специално член 6, параграф 1 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

- (1) На 17 декември 2019 г. Комисията прие годишната стратегия за устойчив растеж, с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2020 г. Тя взе надлежно предвид Европейския стълб на социалните права, провъзгласен от Европейския парламент, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г. На 17 декември 2019 г., въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011, Комисията прие доклада за механизма за предупреждение, в който беше посочено, че Португалия е една от държавите членки, за които ще се извърши задълбочен преглед. На същата дата Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната.
- (2) Докладът за Португалия за 2020 г. беше публикуван на 26 февруари 2020 г. В него бяха оценени напредъкът на Португалия в изпълнението на специфичните за държавата препоръки, приети от Съвета на 9 юли 2019 г. ⁽³⁾ (наричани по-нататък „специфичните за държавата препоръки за 2019 г.“), последващите действия във връзка със специфичните за държавата препоръки, отправени през предходните години, както и напредъкът на Португалия по националните ѝ цели по стратегията „Европа 2020“. В доклада беше включен и задълбочен преглед по член 5 от Регламент (ЕС) № 1176/2011, чиито резултати също бяха публикувани на 26 февруари 2020 г. Анализът на Комисията ѝ даде основание да заключи, че в Португалия са налице макроикономически дисбаланси. По-специално високите равнища на натрупаните нетни външни задължения, частен и държавен дълг, както и големият дял на необслужваните кредити представляват слабости в условията на нисък ръст на производителността.

⁽¹⁾ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

⁽²⁾ ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25.

⁽³⁾ ОВ С 301, 5.9.2019 г., стр. 129.

- (3) На 11 март 2020 г. Световната здравна организация обяви официално световна пандемия от COVID-19. Това е тежка извънредна ситуация в областта на общественото здраве, която засяга гражданите, обществата и икономиките. Тя поставя националните здравни системи под силен натиск, причинява смущения в световните вериги за доставки, нестабилност на финансовите пазари и сътресения в потребителското търсене и се отразява отрицателно на различни сектори. Застрашени са работните места и доходите на хората, както и стопанската дейност на предприятията. Пандемията предизвиква голямо икономическо сътресение, от което вече има сериозни последици в Съюза. На 13 март 2020 г. Комисията прие съобщение, в което се призовава за координирани икономически мерки в отговор на кризата, включващи всички участници на национално равнище и на равнището на Съюза.
- (4) Редица държави членки обявиха извънредно положение или въведоха спешни мерки. Всички спешни мерки следва да бъдат строго пропорционални, необходими, ограничени във времето и в съответствие с европейските и международните стандарти. Те следва да подлежат на демократичен надзор и независим съдебен контрол.
- (5) На 20 март 2020 г. Комисията прие съобщение относно активирането на общата клауза за дерогация, предвидена в Пакта за стабилност и растеж. Както е посочено в член 5, параграф 1, член 6, параграф 3, член 9, параграф 1 и член 10, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 1466/97 и член 3, параграф 5 и член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета ⁽⁴⁾, общата клауза за дерогация улеснява координирането на бюджетните политики в период на драстичен икономически спад. В съобщението си от 20 март 2020 г. Комисията изложи своето становище, че предвид очаквания сериозен икономически спад вследствие на пандемията от COVID-19 са изпълнени условията за активирането на общата клауза за дерогация, и предложи на Съвета да одобри това заключение. На 23 март 2020 г. министрите на финансите на държавите членки се съгласиха с оценката на Комисията. Те изразиха съгласие, че сериозният икономически спад изисква решителни, амбициозни и координирани ответни мерки. Активирането на общата клауза за дерогация позволява временно отклонение от плана за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел, при условие че с това не се излага на риск фискалната устойчивост в средносрочен план. Във връзка с корективните мерки на Пакта за стабилност и растеж Съветът може също така да реши, по препоръка на Комисията, да приеме промяна във фискалната траектория. Общата клауза за дерогация не спира прилагането на процедурите, предвидени в Пакта за стабилност и растеж. Тя позволява на държавите членки да се отклонят от бюджетните задължения, които обичайно се прилагат, като същевременно дава възможност на Комисията и на Съвета да предприемат необходимите мерки за координиране на политиката в рамките на Пакта.
- (6) Необходими са постоянни действия за ограничаване и контрол на разпространението на пандемията от COVID-19, за повишаване на устойчивостта на националните здравни системи, за смекчаване на социално-икономическите последици от пандемията чрез мерки за подкрепа на предприятията и домакинствата, както и за гарантиране на подходящи здравословни и безопасни условия на труд с оглед на възобновяването на икономическата дейност. Съюзът следва да използва пълноценно различните инструменти, с които разполага, за да подкрепи усилията на държавите членки в тези области. Успоредно с това държавите членки и Съюзът следва да работят съвместно, за да подготвят мерките, необходими за връщането към нормалното функциониране на нашите общества и икономики, както и към устойчивия растеж, като се интегрират, наред с другото, екологичният преход и цифровата трансформация и се извадят поуки от кризата.
- (7) Кризата, свързана с COVID-19, изтъкна гъвкавостта, която предлага вътрешният пазар по отношение на адаптирането към извънредни ситуации. За да се гарантира обаче бърз и плавен преход към етапа на възстановяване и свободното движение на стоки, услуги и работници, извънредните мерки, които възпрепятстват нормалното функциониране на вътрешния пазар, следва да бъдат премахнати веднага щом престанат да бъдат абсолютно необходими. Текущата криза разкри необходимостта от планове за готовност за действие при кризи в здравния сектор. Подобрени стратегии за покупки, диверсифицирани вериги на доставки и стратегически запаси от основни консумативи са сред елементите от изключително значение за разработването на по-обхватни планове за готовност за действие при кризи.
- (8) Законодателят на Съюза вече измени съответните законодателни уредби посредством регламенти (ЕС) 2020/460 ⁽⁵⁾ и (ЕС) 2020/558 ⁽⁶⁾ на Европейския парламент и на Съвета, предоставяйки на държавите членки възможността да мобилизират всички неизползвани ресурси от европейските структурни и инвестиционни фондове, за да могат да се

⁽⁴⁾ Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за определяне и изясняване на прилагането на процедурата при прекомерен дефицит (ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 6).

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) 2020/460 на Европейския парламент и на Съвета от 30 март 2020 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013 и (ЕС) № 508/2014 във връзка със специални мерки за мобилизиране на инвестиции в системите на здравеопазване на държавите членки и в други сектори на техните икономики в отговор на избухването на COVID-19 (Инвестиционна инициатива в отговор на коронавируса) (ОВ L 99, 31.3.2020 г., стр. 5).

⁽⁶⁾ Регламент (ЕС) 2020/558 на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2020 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1301/2013 и (ЕС) № 1303/2013 по отношение на специалните мерки за предоставяне на изключителна гъвкавост за използване на европейските структурни и инвестиционни фондове в отговор на избухването на COVID-19 (ОВ L 130, 24.4.2020 г., стр. 1).

справят с извънредните последици от пандемията от COVID-19. Тези изменения ще осигурят допълнителна гъвкавост, както и опростени и рационализирани процедури. За да се намали натискът върху паричните потоци, за счетоводната година 2020—2021 държавите членки могат също така да се възползват от 100-процентово съфинансиране от бюджета на Съюза. Португалия се насърчава да използва пълноценно тези възможности, за да помогне на най-засегнатите лица и сектори.

- (9) Има вероятност социално-икономическите последици от пандемията от COVID-19 да засегнат в различна степен португалските региони поради различните им модели на специализация, по-специално регионите, които значително разчитат на туризма, като Алгарв и най-отдалечените региони на Мадейра и Азорските острови. Това води до значителен риск от увеличаване на регионалните и териториалните различия в Португалия. В съчетание с риска от временни смущения в процеса на сближаване между държавите членки настоящата ситуация изисква целенасочени мерки на политиките.
- (10) На 16 май 2020 г. Португалия представи своята национална програма за реформи за 2020 г. и своята програма за стабилност за 2020 г. Двете програми бяха оценени едновременно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях.
- (11) Понастоящем спрямо Португалия се прилагат предпазната част на Пакта за стабилност и растеж и правилото за дълга. На 13 юли 2018 г. Съветът препоръча на Португалия да гарантира, че номиналният темп на растеж на нетните първични държавни разходи ⁽⁷⁾ няма да надвиши 0,7 % през 2019 г., което съответства на годишна корекция на структурното салдо от 0,6 % от БВП. В цялостната оценка на Комисията се потвърждава наличието на значително отклонение от препоръчаната корекция за постигане на средносрочната бюджетна цел през 2019 г. и през 2018 г. и 2019 г., взети заедно. Въпреки това, с оглед на активирането на общата клауза за дерогация, по-нататъшни стъпки в рамките на процедурата при значително отклонение за Португалия не са обосновани.
- (12) В своята програма за стабилност за 2020 г. правителството не включи макроикономически сценарий и планове за салдото по консолидирания държавен бюджет и съотношението на дълга към БВП поне за 2020 г. В програмата за стабилност за 2020 г. се изчислява обаче, че на всеки 30 работни дни — т.е. около 1,5 пълни месеца — от изолацията вероятно отрицателно въздействие върху годишния БВП е средно 6,5 процентни пункта. Макроикономическата и фискалната перспектива се характеризират с висока степен на несигурност поради пандемията от COVID-19. В основата на бюджетните прогнози има рискове, свързани с рязкото увеличаване на публичните условни задължения, произтичащи от някои публични корпорации, и свързаните с COVID-19 мерки, предназначени за частния сектор. Това се добавя към условните задължения, поети преди това.
- (13) В отговор на пандемията от COVID-19 и в рамките на координирания подход на Съюза Португалия прие своевременни бюджетни мерки за увеличаване на капацитета на здравната си система, за ограничаване на пандемията и за облекчаване на положението на засегнатите в особена степен хора и сектори. В програмата за стабилност за 2020 г. се представят изчисления за бюджетното отражение на тези мерки на месечна или годишна основа, без да се прави прогноза за годишната обща сума за 2020 г. Мерките включват, наред с другото, еднократна специална подкрепа за предприятията за възобновяване на стопанската дейност (508,0 милиона евро или 0,3 % от БВП), опростена схема за временно прекъсване на работа или намаляване на нормалното работно време („освобождаване“, 373,3 милиона евро или 0,2 % от БВП на месец прилагане) и закупуване на лични предпазни средства от здравната система (0,1 % от БВП на месец прилагане) ⁽⁸⁾. Според оценката на Комисията в резултат от тези мерки общите преки бюджетни разходи през 2020 г. могат да възлязат на близо 2,5 % от БВП. Освен това Португалия обяви мерки, които ще допринесат за осигуряване на подкрепа за ликвидността на предприятията и домакинствата, без принципно да имат пряко отражение върху бюджета, като в програмата за стабилност за 2020 г. те се оценяват на близо 25,1 милиарда евро или 12,5 % от БВП. Тези мерки включват отсрочване на плащанията на данък добавена стойност, данъците върху доходите на физическите лица и корпоративния данък, както и на социалноосигурителните вноски (7,9 милиарда евро или 3,9 % от БВП), и държавно гарантирани кредитни линии и други подобни инициативи (4,0 милиарда евро или 2,0 % от БВП). Като цяло предприетите от Португалия мерки са в съответствие с насоките, изложени в съобщението на Комисията от 13 март 2020 г. Цялостното прилагане на спешните мерки и фискалните мерки за подкрепа, последвано от пренасочване на фискалните политики към постигане на разумни средносрочни фискални позиции, когато икономическите условия позволят това, ще допринесе за запазването на фискалната устойчивост в средносрочен план.

⁽⁷⁾ Нетните първични държавни разходи се състоят от общите държавни разходи, с изключение на разходите за лихви, разходите по програми на Съюза, които изцяло се покриват от приходи от фондове на Съюза, и недискреционните промени в разходите за обезщетения при безработица. Държавните разходи за бруто образуване на основен капитал се изглаждат за период от четири години. Дискреционните мерки по отношение на приходите или предвиденото по закон увеличаване на приходите са взети предвид. Еднократните мерки по отношение както на приходите, така и на разходите, се нетират.

⁽⁸⁾ Отражението върху бюджета е изразено като процент от БВП през 2020 г. в съответствие с прогнозата на Комисията от пролетта на 2020 г. (200,4 милиарда евро).

- (14) Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2020 г. при непроменена политика се предвижда дефицитът на Португалия по консолидирания държавен бюджет да бъде 6,5 % от БВП през 2020 г. и 1,8 % от БВП през 2021 г. Съотношението на консолидирания държавен дълг спрямо БВП се очаква да достигне своя връх от 131,6 % през 2020 г. и да спадне постепенно до 124,4 % през 2021 г.
- (15) На 20 май 2020 г. Комисията представи доклад, изготвен в съответствие с член 126, параграф 3 от Договора, поради планираното от Португалия нарушение на прага от 3 % от БВП за дефицита през 2020 г. Като цяло анализът на Комисията сочи, че критерият за дефицита, определен в Договора и в Регламент (ЕО) № 1467/97, не е изпълнен.
- (16) В началото на март 2020 г. пандемията от COVID-19 засегна Португалия, оказвайки силен натиск върху здравната ѝ система. Правителството бързо предприе широк набор от строги противоепидемични мерки, след като въведе извънредно положение в периода от 18 март 2020 г. до 2 май 2020 г., за да ограничи максимално разпространението на болестта и смъртните случаи. Португалия предприе мерки за увеличаване на капацитета за реагиране на здравната система и за снижаване на кривата на заразените, така че да не бъдат претоварени болниците. Националните и световните противоепидемични мерки доведоха до голямо свиване на икономическата дейност в повечето сектори, засягайки особено тежко туризма и свързаните с него дейности и помрачавайки социалните и икономическите перспективи в Португалия, по-специално за нейните микропредприятия и малките и средните предприятия (МСП). Предвижда се икономиката да се свие с 6,8 % през 2020 г. и да се възстанови с 5,8 % през 2021 г.
- (17) За да се смекчи непосредственото въздействие на пандемията от COVID-19 върху здравето на хората, се правят широкообхватни големи разходи за здравната система. Необходими са инвестиции за подобряване на устойчивостта на здравната система, за осигуряване на оборудване, продукти и инфраструктура, необходими за повишаване на капацитета за реагиране при кризи, включително за интензивни грижи, тестове, технологични и приложни медицински изследвания и универсален достъп, включително извън градските райони и в най-отдалечените региони на Мадейра и Азорските острови. В началото на пандемията от COVID-19 беше в ход постепенното изпълнение на план за въвеждането на нов модел на управление на държавните болници, със значителни увеличения на годишните бюджети. Методичното му изпълнение при текущите обстоятелства би могло да спомогне за повишаването на устойчивостта на здравната система. COVID-19 показва уязвимостта на заведенията за дългосрочни грижи в Португалия, в които се наблюдават по-високи равнища на заразяване. Въпреки подобряването на териториалния обхват на дългосрочните грижи през последното десетилетие, цялостното равнище на достъп е ниско във всички региони на страната. В същото време още преди появата на COVID-19 се прогнозираше, че в дългосрочен план разходите за здравеопазване ще нараснат значително като процентен дял от БВП. За справянето с настоящата криза, както и за посрещането на предизвикателствата, свързани със застаряването на населението, са необходими постоянни усилия за повишаване на ефективността и капацитета на здравеопазването и дългосрочните грижи.
- (18) След период на постоянна положителна динамика на пазара на труда от 2014 г. насам, в резултат на пандемията сега Португалия ще се изправи пред извънредни предизвикателства по отношение на заетостта. Според прогнозата на Комисията безработицата се очаква да нарасне до 9,7 % от активното население през 2020 г., преди да спадне до 7,4 % през 2021 г., оставяйки над равнището от 6,5 %, регистрирано през 2019 г. За да подпомогне заетостта и да намали риска от загуба на работни места, Португалия опрости и адаптира използваното на съществуващата схема за временно прекъсване на работа или намаляване на нормалното работно време. Целенасоченото използване на програмите на Съюза и на националните програми би могло да запази работните места и икономическата дейност, особено за МСП. Във фазата на възстановяване персонализираните и целенасочени активни политики по заетостта, по-специално повишаването на квалификацията и преквалификацията, ще играят решаваща роля за запазването на трудоспособността на работната сила. Сътрудничеството между работодателите, образователните и обучителните институции и публичните служби по заетостта ще бъде от първостепенно значение за подема на назначенията.
- (19) За да не се изострят неравенствата в резултат от пандемията от COVID-19, са необходими мерки за смекчаване на социалните последици и за закрила на хората в уязвимо положение. Сред тези мерки са схемите за обезщетения за безработица и подпомагането на доходите за най-засегнатите работници, включително самостоятелно заетите лица и работниците с нестандартни форми на заетост, достъпът до услуги и мерките за насърчаване на реинтеграцията на пазара на труда. Изпълнението на национален социален план за действие при извънредни ситуации в сътрудничество със социалните партньори и гражданското общество би могло да допринесе за незабавната и координирана реакция за смекчаване на социалните последици от кризата. Промените в политиката, които имат за цел обръщане на тенденцията на намаляване на ефективността на социалните трансфери през последните години, напр. увеличенията на минималния доход, добавката за солидарност за възрастните хора, пенсията и семейните обезщетения, оказаха положително въздействие върху разпределението на доходите. Въпреки това социалните трансфери (с изключение на пенсията) намалиха дела на населението, изложено на риск от бедност, само с 23,8 % в Португалия през 2018 г., което е значително под средното за Съюза равнище от 34 %. Освен това адекватността на схемата за минимален доход е сред най-слабите в Съюза, тъй като осигурява доходи, равни на едва 40 % от националния праг на бедността.

- (20) Пандемията от COVID-19 налага значително по-широкото използване на цифровите технологии, за да се гарантира непрекъснатият достъп до образование, обучение и стопански дейности на фона на необходимостта от прилагане на мерки за социално дистанциране. Португалските училища и обучителни центрове са затворени и традиционното присъствено обучение е прекъснато и заменено с предлагане на дистанционно обучение. Около 6 % от домакинствата все още нямат достъп до интернет, което засяга близо 50 000 ученици, а мрежовото интернет и телекомуникационно покритие се различава значително в градските и селските райони. Учениците от семейства в добро социално-икономическо положение имат по-големи шансове да се справят с предизвикателствата на дистанционното обучение. Освен това в Португалия има голям недостиг на умения в областта на цифровите технологии. През 2019 г. 48 % от населението не притежаваше основни цифрови умения, включително около 26 %, които изобщо нямат никакви цифрови умения, а делът на хората, които никога не са ползвали интернет, е два пъти по-голям от средния за Съюза. Текущите обстоятелства налагат интензивното използване на курсове за електронно обучение, както и усилия за подкрепа на хората, засегнати от цифровото изключване, за да преодолеят пречките пред достъпа до дистанционно обучение. Възприемането на цифрови технологии от предприятията с цел предлагане на алтернативни работни режими и цифрови услуги ще осигури непрекъснатостта на дейността на дружествата, чиито услуги могат да бъдат предоставяни онлайн, като по този начин ще се смекчат последиците от ограниченията в някои сектори. Това е от особено значение в Португалия, за чиято икономика са характерни най-вече микропредприятията, съсредоточени в традиционните сектори. Един от основните фактори, възпрепятстващи цифровизацията на МСП, е недостигът на цифрови знания, който е резултат от цялостното ниско равнище на цифровата грамотност сред ръководителите и служителите.
- (21) За да избегне предотвратимите фалити и за да даде възможност на предприятията да оцелеят и да запазят конкурентоспособността си, Португалия прие набор от мерки за подпомагане на жизнеспособните предприятия, и по-специално на МСП, които са засегнати от наложените мерки за социално дистанциране, водещи до ограничаване на стопанската дейност и намаляване на вътрешното и световното търсене. Тези мерки се изразяват главно в предоставяне на подкрепа за ликвидността, включително чрез гаранции, финансирани от държавата и публичните финансови институции, преки субсидии, отсрочване на данъци и намаляване и отсрочване на социалноосигурителните вноски, както и отсрочване на наемите за жилища и публичен мораториум върху банковите заеми за домакинствата и предприятията. Те са съсредоточени по-конкретно върху най-тежко засегнатите сектори, включително туризма и хотелиерството и свързаните с тях икономически дейности, както и производството и експортните дружества. Важно е публичните институции и частните посредници да изпълняват тези мерки своевременно и ефикасно. В този контекст португалското правителство рационализира процеса за достъп до кредитните линии, по-специално документацията, която трябва да представят дружествата. При разработването и прилагането на тези мерки трябва да се вземе предвид устойчивостта на банковия сектор, както и условията за финансиране на икономиката. Допълнителните действия на политиката имат за цел да се окаже подкрепа на предприемачите и самостоятелно заетите лица.
- (22) За да се стимулира икономическото възстановяване, ще бъде важно да се даде приоритет на готови за изпълнение публични инвестиционни проекти, както и да се насърчават частните инвестиции, включително чрез съответните реформи. Стимулиращите растежа инвестиции в подкрепа на научните изследвания и иновациите, цифровизацията, свързаността и екологичния преход ще допринесат за възстановяването на португалската икономика и ще я ориентират към дълготраен устойчив растеж. Инвестициите в транспортната инфраструктура биха могли да компенсират периферното положение на Португалия, по-специално чрез изграждането на липсващите връзки в железопътния транспорт с Испания и чрез увеличаване на експлоатацията на неоползотворения потенциал на португалските пристанища. От националния план в областта на енергетиката и климата на Португалия личи, че са необходими значителни инвестиции за осъществяване на климатичния и енергиен преход. Все още има голям марж за повишаване на енергийната ефективност на сградите и намаляване на енергопотреблението на предприятията. Подобрата енергийна свързаност в рамките на Иберийския полуостров би дала възможност за по-голяма конкуренция и би улеснила навлизането на енергията от възобновяеми източници. Инвестициите могат също така да са от полза за предвиждането на неблагоприятните последици от изменението на климата, като наводнения и горски пожари, както и за подобряването на управлението на водите и отпадъците и за развитието на потенциала на кръговата икономика. Програмирането на Фонда за справедлив преход, който е предмет на предложението на Комисията, за периода 2021—2027 г. би могло да помогне на Португалия да преодолее някои от предизвикателствата, свързани с прехода към неутрална по отношение на климата икономика, по-специално на териториите, обхванати от приложение Г към доклада за страната за 2020 г. Това ще позволи на Португалия да използва този фонд възможно най-пълноценно.
- (23) През последните години португалската съдебна система повиши своята ефикасност благодарение на редица мерки, които продължават да се изпълняват. Въпреки това пандемията и произтичащата от нея рецесия могат да доведат до увеличаване на броя на съдебните спорове, което би могло да изостри все още нерешените проблеми, по-специално продължителните производства и големия брой изостанали дела в административните и данъчните съдилища. Повишената ефикасност и устойчивост на съдебната система биха подобрили бизнес средата, по-специално в полза на местните МСП и инвеститорите.

- (24) Докато специфичните за държавата препоръки, съдържащи се в настоящата препоръка (наричани по-нататък „специфичните за държавата препоръки за 2020 г.“), са насочени към преодоляване на социално-икономическите последици от пандемията и улесняване на икономическото възстановяване, специфичните за всяка държава препоръки за 2019 г. обхващаха също реформи, които са от съществено значение за справяне със средносрочните и дългосрочните структурни предизвикателства. Специфичните за държавата препоръки за 2019 г. продължават да бъдат актуални и тяхното изпълнение ще продължи да бъде наблюдавано през следващия годишен цикъл на европейския семестър. Това се отнася и за специфичните за държавата препоръки за 2019 г. относно свързаните с инвестициите икономически политики. Всички специфични за държавата препоръки за 2019 г. следва да бъдат взети предвид при стратегическото програмиране на финансирането по линия на политиката на сближаване за периода след 2020 г., включително за смекчаващи мерки и стратегии за премахване на мерките, свързани с настоящата криза.
- (25) През последните години в португалската банкова система се наблюдаваха няколко агрегирани подобрения. Показателите за рентабилност се подобриха на фона на усилията за повишаване на ефикасността на сектора и намаляването на провизиите и обезценките. Като се има предвид повишената рентабилност, банковата система продължи да подобрява своите коефициенти на капиталова адекватност. Същевременно равнищата на собствен капитал все още са под средните за Съюза. Съотношението на необслужваните кредити продължава своята низходяща тенденция, но остава двойно по-голямо в сравнение със съотношението за Съюза. Капацитетът за генериране на приходи продължава да среща затруднения в условията на ниски лихвени проценти и икономика с все още високо ниво на задлъжнялост. Кризата с COVID-19, ниските лихвени проценти, както и известната експозиция към зависими от петрола държави ще създадат предизвикателства за банковия сектор и ще се отразят на кредитното качество на отпуснатите заеми.
- (26) Продължителните производства по несъстоятелност се посочват като един от основните фактори, които пречат на банките да се справят своевременно с натрупаните необслужвани кредити. Те също така влияят в голяма степен на цените на тези активи на вторичния пазар, тъй като резултатите, измерени като плащания към кредиторите, са незадоволителни. В разбивката на необслужваните кредити делът на корпоративните кредити продължава да е голям (около две трети), а тези кредити са най-неподатливи на бърз и стандартизиран подход. През последните години бяха направени няколко изменения както в производството по несъстоятелност, така и в гражданското изпълнително производство. Допълнителните изменения, целящи по-специално премахването на необоснованите забавяния, ще помогнат както на кредиторите, така и на кредитополучателите, които ще получат възможност за ново начало.
- (27) Европейският семестър осигурява рамката за непрекъсната координация на политиките в областта на икономиката и заетостта в Съюза, която може да допринесе за постигане на устойчива икономика. В своите национални програми за реформи за 2020 г. държавите членки направиха преглед на постигнатия напредък по изпълнението на целите на ООН за устойчиво развитие (ЦУР). Като гарантира цялостното изпълнение на специфичните за държавата препоръки за 2020 г., Португалия ще допринесе за напредъка към постигането на ЦУР и за общите усилия за осигуряване на конкурентоспособна устойчивост в Съюза.
- (28) Тясната координация между икономиките в Икономическия и паричен съюз е от основно значение за бързото възстановяване от икономическото въздействие на пандемията от COVID-19. Като държава членка, чиято парична единица е еврото, Португалия следва да гарантира, че нейните политики са в съответствие с препоръките за еврозоната за 2020 г. и са координирани с тези на останалите държави членки, чиято парична единица е еврото, като се вземат предвид политическите насоки на Еврогрупата.
- (29) В рамките на европейския семестър за 2020 г. Комисията направи цялостен анализ на икономическата политика на Португалия, който беше публикуван в доклада за страната за 2020 г. Тя извърши и оценка на програмата за стабилност за 2020 г., на националната програма за реформи за 2020 г. и на последващите действия във връзка със специфичните за държавата препоръки, отправени към Португалия през предходните години. Комисията взе предвид не само тяхното значение за провеждането на устойчива фискална и социално-икономическа политика в Португалия, но и тяхното съответствие с правилата и насоките на Съюза предвид необходимостта от засилване на цялостното икономическо управление на Съюза чрез принос на равнището на Съюза към бъдещите решения на държавите членки.
- (30) С оглед на тази оценка Съветът разгледа програмата за стабилност за 2020 г., като становището му ⁽⁹⁾ е изразено по-специално в препоръка 1 по-долу.

⁽⁹⁾ Съгласно член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97.

- (31) С оглед на задълбочения преглед, направен от Комисията, и на тази оценка Съветът разгледа националната програма за реформи за 2020 г. и програмата за стабилност за 2020 г. Специфичните за държавата препоръки за 2020 г. отчитат необходимостта от справяне с пандемията от COVID-19 и улесняване на икономическото възстановяване като необходима първа стъпка за коригиране на дисбалансите. Специфичните за държавата препоръки за 2020 г., които се отнасят пряко до макроикономическите дисбаланси, установени от Комисията съгласно член 6 от Регламент (ЕС) № 1176/2011, се съдържат в препоръки 1, 2, 3 и 4,

ПРЕПОРЪЧВА на Португалия да предприеме следните действия през 2020 г. и 2021 г.:

1. Да предприеме всички необходими мерки, в съответствие с общата клауза за дерогация от Пакта за стабилност и растеж, за ефективно справяне с пандемията от COVID-19, поддържане на икономиката и подпомагане на последващото възстановяване. Когато икономическите условия позволяват това, да провежда фискални политики, имащи за цел постигането на разумни средносрочни фискални позиции и гарантирането на устойчивостта на обслужването на дълга, като същевременно стимулира инвестициите. Да повиши устойчивостта на здравната система и да осигури равен достъп до качествено здравеопазване и дългосрочни грижи.
2. Да окаже подкрепа за заетостта и да отдаде приоритет на мерките за запазване на работните места. Да гарантира задоволителна и ефективна социална закрила и подпомагане на доходите. Да способства за използването на цифровите технологии, за да се осигури равен достъп до качествено образование и обучение и да се повиши конкурентоспособността на предприятията.
3. Да изпълни временните мерки за осигуряване на достъп до ликвидност за предприятията, по-специално за МСП. Да даде приоритет на готови за изпълнение публични инвестиционни проекти и да стимулира частните инвестиции, за да се ускори икономическото възстановяване. Да съсредоточи инвестициите върху екологичния и цифровия преход, по-специално върху чистото и ефективно производство и използване на енергия, железопътната инфраструктура и иновациите.
4. Да повиши ефикасността на административните и данъчните съдилища.

Съставено в Брюксел на 20 юли 2020 година.

За Съвета
Председател
J. KLOECKNER

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА**от 20 юли 2020 година****относно националната програма за реформи на Румъния за 2020 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за конвергенция на Румъния за 2020 г.**

(2020/C 282/23)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики ⁽¹⁾, и по-специално член 9, параграф 2 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси ⁽²⁾, и по-специално член 6, параграф 1 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

- (1) На 17 декември 2019 г. Комисията прие годишната стратегия за устойчив растеж, с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2020 г. Тя взе надлежно предвид Европейския стълб на социалните права, провъзгласен от Европейския парламент, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г. Въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 на 17 декември 2019 г. Комисията прие също Доклада за механизма за предупреждение, в който беше посочено, че Румъния е една от държавите членки, за които ще бъде извършен задълбочен преглед.
- (2) Докладът за Румъния за 2020 г. беше публикуван на 26 февруари 2020 г. В него бяха оценени напредъкът на Румъния в изпълнението на специфичните за държавата препоръки, приети от Съвета на 9 юли 2019 г. ⁽³⁾ (наричани по-нататък „специфичните за държавата препоръки за 2019 г.“), последващите действия във връзка със специфичните за държавата препоръки, отправени през предходните години, както и напредъкът на Румъния по националните ѝ цели по стратегията „Европа 2020“. В доклада беше включен и задълбочен преглед по член 5 от Регламент (ЕС) № 1176/2011, чиито резултати също бяха публикувани на 26 февруари 2020 г. Анализът на Комисията ѝ даде основание да заключи, че в Румъния са налице макроикономически дисбаланси. Уязвимостта е свързана по-специално с разходната конкурентоспособност и увеличаването на дефицита по текущата сметка в условия на експанзионистична фискална политика и непредвидима бизнес среда.

⁽¹⁾ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

⁽²⁾ ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25.

⁽³⁾ ОВ C 301, 5.9.2019 г., стр. 135.

- (3) На 11 март 2020 г. Световната здравна организация обяви официално световна пандемия от COVID-19. Това е тежка извънредна ситуация в областта на общественото здраве, която засяга гражданите, обществата и икономиките. Тя поставя националните здравни системи под силен натиск, причинява смущения в световните вериги за доставки, нестабилност на финансовите пазари и сътресения в потребителското търсене и се отразява отрицателно на различни сектори. Застрашени са работните места и доходите на хората, както и стопанската дейност на предприятията. Пандемията предизвиква голямо икономическо сътресение, от което вече има сериозни последици в Съюза. На 13 март 2020 г. Комисията прие съобщение, в което се призовава за координирани икономически мерки в отговор на кризата, включващи всички участници на национално равнище и на равнището на Съюза.
- (4) Редица държави членки обявиха извънредно положение или въведоха спешни мерки. Всички спешни мерки следва да бъдат строго пропорционални, необходими, ограничени във времето и в съответствие с европейските и международните стандарти. Те следва да подлежат на демократичен надзор и независим съдебен контрол.
- (5) На 20 март 2020 г. Комисията прие съобщение относно активирането на общата клауза за дерогация, предвидена в Пакта за стабилност и растеж. Както е посочено в член 5, параграф 1, член 6, параграф 3, член 9, параграф 1 и член 10, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 1466/97 и член 3, параграф 5 и член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета ⁽⁴⁾, общата клауза за дерогация улеснява координирането на бюджетните политики в период на драстичен икономически спад. В съобщението си от 20 март 2020 г. Комисията изложи своето становище, че предвид очаквания сериозен икономически спад вследствие на пандемията от COVID-19 са изпълнени условията за активирането на общата клауза за дерогация, и предложи на Съвета да одобри това заключение. На 23 март 2020 г. министрите на финансите на държавите членки се съгласиха с оценката на Комисията. Те изразиха съгласие, че сериозният икономически спад изисква решителни, амбициозни и координирани ответни мерки. Активирането на общата клауза за дерогация позволява временно отклонение от плана за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел, при условие че с това не се излага на риск фискалната устойчивост в средносрочен план. Във връзка с корективните мерки на Пакта за стабилност и растеж Съветът може също така да реши, по препоръка на Комисията, да приеме промяна във фискалната траектория. Общата клауза за дерогация не спира прилагането на процедурите, предвидени в Пакта за стабилност и растеж. Тя позволява на държавите членки да се отклонят от бюджетните задължения, които обичайно се прилагат, като същевременно дава възможност на Комисията и на Съвета да предприемат необходимите мерки за координиране на политиката в рамките на Пакта.
- (6) Необходими са постоянни действия за ограничаване и контрол на разпространението на пандемията от COVID-19, за повишаване на устойчивостта на националните здравни системи, за смекчаване на социално-икономическите последици от пандемията чрез мерки за подкрепа на предприятията и домакинствата, както и за гарантиране на подходящи здравословни и безопасни условия на труд с оглед на възобновяването на икономическата дейност. Съюзът следва да използва пълноценно различните инструменти, с които разполага, за да подкрепи усилията на държавите членки в тези области. Успоредно с това държавите членки и Съюзът следва да работят съвместно, за да подготвят мерките, необходими да доведат до връщането към нормалното функциониране на нашите общества и икономики, както и към устойчивия растеж, като се интегрират, наред с другото, екологичният преход и цифровата трансформация и се извадят поуки от кризата.
- (7) Кризата, свързана с COVID-19, изтъкна гъвкавостта, която предлага вътрешният пазар по отношение на адаптирането към извънредни ситуации. За да се гарантира обаче бърз и плавен преход към етапа на възстановяване и свободното движение на стоки, услуги и работници, извънредните мерки, които възпрепятстват нормалното функциониране на вътрешния пазар, следва да бъдат премахнати веднага щом престанат да бъдат абсолютно необходими. Текущата криза разкри необходимостта от планове за готовност за действие при кризи в здравния сектор. Подобрените стратегии за покупки, диверсифицирани вериги на доставки и стратегически запаси от основни консумативи са сред елементите от изключително значение за разработването на по-обхватни планове за готовност за действие при кризи.
- (8) Законодателят на Съюза вече измени съответните законодателни уредби посредством регламенти (ЕС) 2020/460 ⁽⁵⁾ и (ЕС) 2020/558 ⁽⁶⁾ на Европейския парламент и на Съвета, предоставяйки на държавите членки възможността да мобилизират всички неизползвани ресурси от европейските структурни и инвестиционни фондове, за да могат да се справят с извънредните последици от пандемията от COVID-19. Тези изменения ще осигурят допълнителна гъвкавост, както и опростени и рационализирани процедури. За да се намали натискът върху паричните потоци, за счетоводната 2020—2021 година държавите членки могат също така да се възползват от 100-процентово съфинансиране от бюджета на Съюза. Румъния се насърчава да използва пълноценно тези възможности, за да помогне на най-засегнатите лица и сектори.

⁽⁴⁾ Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за определяне и изясняване на прилагането на процедурата при прекомерен дефицит (ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 6).

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) 2020/460 на Европейския парламент и на Съвета от 30 март 2020 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013 и (ЕС) № 508/2014 във връзка със специални мерки за мобилизиране на инвестиции в системите на здравеопазване на държавите членки и в други сектори на техните икономики в отговор на избухването на COVID-19 (Инвестиционна инициатива в отговор на коронавируса) (ОВ L 99, 31.3.2020 г., стр. 5).

⁽⁶⁾ Регламент (ЕС) 2020/558 на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2020 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1301/2013 и (ЕС) № 1303/2013 по отношение на специалните мерки за предоставяне на изключителна гъвкавост за използване на европейските структурни и инвестиционни фондове в отговор на избухването на COVID-19 (ОВ L 130, 24.4.2020 г., стр. 1).

- (9) Възможно е разпространението на социално-икономическите последици от пандемията от COVID-19 да бъде неравномерно в различните региони на Румъния поради значителните разлики в инвестициите и производителността на труда и различните модели на специализация. Това води до съществен риск регионалните различия в Румъния да се увеличат и да обърнат наблюдаваната тенденция за леко намаляване на различията между столицата и останалата част от регионите или между градските и селските райони. В съчетание с риска от временни смущения в процеса на конвергенция между държавите членки настоящата ситуация изисква целенасочени мерки на политиките.
- (10) Румъния представи националната си програма за реформи за 2020 г. на 8 май 2020 г., а програмата си за конвергенция за 2020 г. — на 14 май 2020 г. Двете програми бяха оценени едновременно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях.
- (11) Спрямо Румъния понастоящем се прилагат корективните мерки на Пакта за стабилност и растеж.
- (12) На 3 април 2020 г. Съветът прие Решение (ЕС) 2020/509 ⁽⁷⁾, с което установява, че в Румъния съществува прекомерен дефицит поради неспазване на критерия за дефицит през 2019 г. Констатацията се основаваше на актуализираните фискални цели на правителството, които отразяват данните за изпълнението на бюджета за годината до момента. Дефицитът по консолидирания държавен бюджет за 2019 г. в размер на 4,3 % от брутния вътрешен продукт (БВП) потвърди нарушението. Нарушението е резултат от непрекъснато натрупване на фискални дисбаланси, дължашо се на експанзионистична фискална политика от 2016 г. насам, в период на силен икономически растеж. Системните и повтарящи се дерогации от националните фискални правила през този период направиха тези правила до голяма степен неефективни. Освен това Румъния системно не предприема ефективни действия в отговор на препоръките на Съвета, отправени към нея в контекста на процедурата за значително отклонение. На 3 април 2020 г. Съветът отправи и препоръка ⁽⁸⁾ за преодоляване на прекомерния бюджетен дефицит в Румъния най-късно до 2022 г.
- (13) Дългосрочната устойчивост на публичните финанси на Румъния беше изложена на риск още преди избухването на COVID-19, в резултат на високите бюджетни дефицити и прогнозираното значително нарастване на разходите, свързани със застаряването на населението, по-специално пенсиите. Пенсиите за възраст се увеличиха с 15 % през септември 2019 г., а въз основа на закон за пенсиите, приет през лятото на 2019 г., трябва да се увеличат с 40 % през септември 2020 г. и да бъдат преизчислени във възходяща посока през септември 2021 г. По този начин разходите за пенсии ще се увеличат значително през периода 2020—2022 г. Рисковете за фискалната устойчивост се засилват допълнително от въздействието на пандемията от COVID-19 върху икономическата дейност и фискалната корекция, необходима за смекчаването на последиците от нея. Поради предходни решения в областта на фискалната политика Румъния остана с малки фискални резерви за справяне с последиците от избухването на COVID-19.
- (14) В програмата за конвергенция за 2020 г. на страната се планира номиналното салдо по консолидирания държавен бюджет да се влоши от дефицит в размер на 4,3 % от БВП през 2019 г. до дефицит от 6,7 % от БВП през 2020 г., докато съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да се увеличи от 35,2 % през 2019 г. на 40,9 % през 2020 г. Макроикономическата и фискалната перспектива се характеризират с висока степен на несигурност поради пандемията от COVID-19. Освен това съществуват рискове, които са в основата на бюджетните прогнози, а именно някои приходни позиции изглежда не са оценени в съответствие с основните макроикономически прогнози, а ограничаването на някои текущи разходни позиции изглежда се основава на мерки за фискална консолидация, които не са посочени в програмата.
- (15) В отговор на пандемията от COVID-19 и в рамките на координирания подход на Съюза Румъния прие своевременни бюджетни мерки за увеличаване на капацитета на здравната си система, за ограничаване на пандемията и за облекчаване на положението на засегнатите в особена степен лица и сектори. Съгласно програмата за конвергенция за 2020 г. тези бюджетни мерки възлизат на 1,2 % от БВП. Мерките включват обезщетения за техническа безработица за наетите лица и подобни обезщетения за други категории работници, медицинско оборудване и други разходи за подпомагане на борбата с COVID-19 и премии за наетите лица в сектора на здравеопазването, работещи с пациенти, заразени с COVID-19. Освен това правителството обяви мерки, които, макар и да нямат пряко отражение върху бюджета, ще допринесат за осигуряване на подкрепа за ликвидността на предприятията. Тези мерки включват отсрочване на данъци, ускоряване на възстановяването на данък добавена стойност (ДДС), гаранции по заеми за малки и средни предприятия (МСП), временен мораториум на плащането на вноските за банкови заеми за домакинствата и МСП и отлагане на плащането на сметки за наем и комунални услуги за МСП. Като цяло предприятиите от Румъния мерки са в съответствие с насоките, изложени в съобщението на Комисията от 13 март 2020 г.

⁽⁷⁾ Решение (ЕС) 2020/509 на Съвета от 3 април 2020 г. относно наличието на прекомерен дефицит в Румъния (ОВ L 110, 8.4.2020 г., стр. 58).

⁽⁸⁾ Препоръка на Съвета от 3 април 2020 г. за преодоляване на прекомерния бюджетен дефицит в Румъния (ОВ C 116, 8.4.2020 г., стр. 1).

- (16) Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2020 г. при непроменени политики се предвижда салдото по консолидирания държавен бюджет на Румъния да бъде -9,2 % от БВП през 2020 г. и -11,4 % от БВП през 2021 г. Комисията очаква съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП да достигне 46,2 % през 2020 г.
- (17) Румъния обяви извънредно положение на 16 март 2020 г. На всички училища и магазини, с изключение на тези, които продават продукти от първа необходимост, беше разпоредено да прекратят дейността си от 25 март 2020 г. Влязоха в сила и ограничения във връзка с преминаването на границите. Движението на обществени места беше разрешено само в ограничени случаи, с по-строги мерки за лицата на възраст над 65 години. Румъния също така въведе забрана за международни пътувания до някои държави и постави няколко града под строга карантина. Тази ситуация засегна производствения сектор на икономиката, тъй като мерките за изолация при домашни условия оказаха силно отрицателно въздействие върху стопанската дейност. През втората половина на март редица производители от промишления сектор спряха производството си, което оказва силно въздействие върху ключови сектори, като например автомобилната промишленост. Подобно развитие се наблюдава и в сектора на търговията на дребно и в хотелиерския сектор. Общият ефект ще тласне икономиката към рецесия през 2020 г. Извънредното положение приключи на 14 май 2020 г. и Румъния обяви, че постепенно ще приложи мерки за излизане от изолацията. От 15 май 2020 г. бяха въведени мерки за облекчаване на движението в градовете, частично възстановяване на търговията на дребно и задължително използване на защитни маски в закрити обществени и търговски помещения, в обществен транспорт и на работното място. Някои производители от автомобилната промишленост постепенно възобновиха дейността си в края на април и в началото на май 2020 г. Правителството подготвя по-нататъшни мерки, насочени към възстановяването на икономиката.
- (18) Пандемията постави здравната система под безпрецедентен натиск. Кризата засегна система, характеризираща се със структурни слабости като недостатъчно финансиране и неравен достъп до здравеопазване. В този контекст подобряването на устойчивостта на системата на здравеопазването и способността ѝ да реагира на сътресения представлява основно предизвикателство. Като част от мерките за незабавно реагиране Румъния закупи медицински продукти от критично значение и включи медицински разходи, свързани с COVID-19, в пакета от минимални обезщетения за неосигурените лица. Значителният недостиг на здравни работници, включително на семейни лекари, както и остарелите здравни заведения, липсата на медицински продукти, недостатъчното обучение на здравните работници и ограничената приемственост и интеграция между различните равнища на здравни грижи отслабват устойчивостта на системата на здравеопазването. Докладваните неудовлетворени медицински потребности започнаха да растат още преди кризата, свързана с COVID-19, а достъпът до здравни грижи изглежда се е влошил. Пандемията разкри още по-ясно регионалните различия и недостатъчното здравно осигуряване за групите с ниски доходи и възрастните хора. В по-дългосрочен план застаряването на населението и миграцията са предизвикателства, които оказват все по-голям натиск върху устойчивостта на системата на здравеопазването. В светлината на кризата с COVID-19 също толкова важно е да се решат структурните въпроси, включително разработването на превантивни, извънболнични и общностни грижи с добре насочени мерки на публичната политика. Ще бъдат необходими дългосрочни инвестиции за укрепване на румънската система на здравеопазване чрез осигуряване на здравни работници и оборудване, засилване на технологичните и приложните научни изследвания и подобряване на обхвата и достъпността на здравните услуги за всички граждани, включително в извънградските райони, наред с другото чрез използване на услуги на електронното здравеопазване.
- (19) Бързият икономически растеж през последните години доведе до подобряване на социалните условия. Брутният разполагаем доход на домакинствата се увеличи с 5,7 % през 2019 г. Рискът от бедност и социално изключване, в размер на 31,2 % през 2019 г., е сред най-високите в Съюза, при все че непрекъснато намалява. Въздействието на пандемията върху икономиката обаче може да доведе до влошаване на социалните условия. Очаква се бедността и социалното изключване, включително детската бедност, бедността сред работещите и неравенството по отношение на доходите да се увеличат, като уязвими групи като лицата, упражняващи нестандартни форми на заетост, недекларираните работници, самостоятелно заетите лица, ромите, хората с увреждания, възрастните хора и бездомните са сред най-изложените на рискове. Обхватът и адекватността на мерките за социална закрила и ефективността на данъчната система и системата за обезщетения при преразпределянето на доходите остават ограничени. Децата в селските райони и неформалните населени места имат ограничен достъп до образование и грижи в ранна детска възраст с добро качество, както и до адекватно хранене, здравеопазване и жилищно настаняване. Социалните трансфери имат много ограничено въздействие върху намаляването на бедността, а социалният референтен индекс, който се използва като основа за повечето социални обезщетения, не е актуализиран от 2008 г. насам. Адекватността на подпомагането на минималните доходи остава една от най-ниските в Съюза. Въпреки че беше приета през 2016 г., реформата относно минималния доход за приобщаване беше отложена отново за 2021 г. Социалните и основните услуги остават в голяма степен недостатъчни, включително в области като водоснабдяване и канализация, енергия и жилищно настаняване. Освен това териториалното разпределение е неравномерно и се характеризира със значителни разлики между селските и градските райони и между регионите. Това може да ограничи способността за противодействие на последиците от пандемията. Потенциалът на социалната икономика за подобряване на социалните условия все още не е реализиран.

- (20) През 2019 г. промените на пазара на труда останаха положителни, но продължават да съществуват различия между регионите, селските и градските райони и социално-икономическите групи. Регистрирани са високи нива на неактивност, по-специално при жените, младите хора, нискоквалифицираните работници, хората с увреждания и по-възрастните хора. В контекста на избухването на COVID-19 съществуващите предизвикателства вероятно ще се задълбочат, като същевременно бързо ще се увеличи безработицата и икономическата неактивност. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2020 г. се очаква безработицата да нарасне до 6,5 % през 2020 г. и да се върне на 5,4 % през 2021 г. Недекларираният труд продължава да бъде предизвикателство и неговото отрицателно въздействие може да се изостри в настоящия контекст, което подчертава необходимостта от подкрепа на прехода към декларирана работа. Поради това от съществено значение е навременното предоставяне на индивидуализирани услуги, насочени към нуждите на уязвимите групи и работниците, засегнати от кризата. В допълнение към наскоро въведената схема за техническа безработица от решаващо значение за укрепването на устойчивостта на пазара на труда в краткосрочен и дългосрочен план е съвместно със социалните партньори да се разработят режими за достъп до работа на непълно работно време, да се насърчат мерките за подпомагане на доходите и да се създадат възможности за гъвкави схеми на работа и дистанционна работа за засегнатите работници.
- (21) Продължаващите несъответствия между търсените и предлаганите умения и недостигът на умения, наред с демографските промени и ограничената приложимост на образованието и обучението за нуждите на пазара на труда, ограничиха потенциала на Румъния за икономически растеж дори преди пандемията. Делът на възрастните, участващи в дейности за обучение, който през 2019 г. беше 1,3 %, е един от най-ниските в Съюза. Слабото участие в образованието и грижите в ранна детска възраст увеличава неравенството по отношение на възможностите между учениците. Справедливостта, приобщаването и качеството на образованието остават важни предизвикателства и в тази област са необходими стратегически реформи. Въпреки известния напредък през последните години в Румъния се наблюдава висок дял на преждевременно напусналите системата на образованието и обучението (15,3 % през 2019 г.) и на младите хора, незаети с работа, учене или обучение (14,7 %, леко увеличение спрямо 2018 г.). Все още няма интегриран национален механизъм за превенция на преждевременно напускане на училище. Резултатите от образованието, особено в селските и икономически необлагодетелстваните райони, не се подобряват. Участието във висшето образование е слабо и продължава да бъде недостатъчно съобразено с нуждите на пазара на труда. Броят на завършилите висше образование в областта на науките, технологиите, инженерството и математиката продължава да бъде нисък. Румъния е с незадоволителни резултати по отношение на много от компонентите на цифровата икономика и социалния индекс, включително цифровите обществени услуги, цифровите умения на цялостното население и цифровизацията на предприятията. Основните умения в областта на цифровите технологии и основните софтуерни умения са сред най-ниските в Съюза. Поради неравномерно разпределената цифрова инфраструктура и недостатъчните цифрови умения, преминаването към дистанционно обучение, предизвикано от избухването на COVID-19, поставя предизвикателства пред институциите за образование и обучение, преподавателите и студентите, и по-специално студентите в неравностойно положение и ромите.
- (22) Поради пандемията от COVID-19 и наложените поради нея мерки за изолация при домашни условия, веригите на доставки са прекъснати в цялата страна, предприятията са принудени да намалят дейностите си или дори да затворят, а хората не могат да работят. Предприятията, независимо от размера им, и по-специално МСП, са силно засегнати от нарушаването на търговията и мерките за изолация при домашни условия и са изправени пред недостиг на ликвидност и риск от изпадане в несъстоятелност. Правителството прие набор от мерки, които съчетават специално адаптирана помощ за предприятията и защита на доходите за всички засегнати работници. За да се възстановят предприятията и домакинствата от кризата, ще са необходими допълнителни ресурси за тяхната подкрепа. Секторът на услугите ще се нуждае от специално внимание, тъй като той е най-силно засегнат и се очаква някои подсектори да се свият за по-дълго в сравнение с производството. Ответните мерки на правителството включват създаването на публична гаранционна схема (IMM Invest) с финансов пакет в размер на 15 милиарда леи, за да се предложат държавни гаранции на МСП, които сключват договори за безлихвени заеми с цел финансиране на инвестиции и предоставяне на оборотен капитал. Тези гаранции ще бъдат от полза и за банките, които трябва да останат с добра капитализация и ликвидност, за да се гарантира необходимият поток от кредити за домакинствата и дружествата. Освен това поради твърде ограничената до момента роля на банките при предоставянето на кредити на предприятията — по-специално за иновативните МСП — само гаранциите по заеми може да не са достатъчни.
- (23) За да се стимулира икономическото възстановяване, ще бъде важно да се даде приоритет на готови за изпълнение публични инвестиционни проекти, както и да се стимулират частните инвестиции, включително чрез съответни реформи. Кризата показва още по-ясно критичната необходимост Румъния да даде нов тласък на публичните инфраструктурни работи в области като устойчив транспорт, чиста енергия, екологична инфраструктура и инфраструктура за цифрови услуги. Градският транспорт страда от слаба организация в сектора и слаб административен капацитет на местните доставчици. Системата за управление на отпадъците продължава да се характеризира с много ниска степен на рециклиране на битови отпадъци и много високи нива на депониране на

отпадъци. Изпълнението на националния план в областта на енергетиката и климата ще изисква инвестиции в чисто производство и използване на енергия, както и преобразуване на районите с един-единствен преобладаващ промишлен отрасъл и регионите с големи въглеродни емисии. Необходимо е да се увеличат усилията за разширяване и модернизиране на инфраструктурата за питейна вода и отпадъчни води. Инвестициите в мрежата за мониторинг на въздуха също са абсолютно необходими поради сериозни структурни недостатъци. Необходимо е също така да се модернизира и гарантира оперативната съвместимост на всички цифрови публични услуги, които генерират обмен на информация, включително в социалната сфера, образованието и здравеопазването. Големите регионални различия и ниската производителност на някои сектори са в ущърб на дългосрочния устойчив растеж. Също толкова важни са инвестициите за насърчване на конкурентоспособността на икономиката чрез подпомагане на научноизследователската и развойната дейност (НИРД), иновативните МСП и включването в стратегическите вериги за създаване на стойност на Съюза. Инвестициите в НИРД от страна на дружествата остават недостатъчни и ограничени до малък брой подсектори, които са силно зависими от преките чуждестранни инвестиции. Намалването на публичното финансиране за НИРД е довело до слабо научно и технологично качество и слаби връзки между академичните и стопанските среди. Програмирането на Фонда за справедлив преход, който е предмет на предложение на Комисията, за периода 2021—2027 г. би могло да помогне на Румъния да преодолее някои от предизвикателствата, свързани с прехода към неутрална по отношение на климата икономика, по-специално на териториите, обхванати от приложение Г към доклада за страната за 2020 г. Това ще позволи на Румъния да използва този фонд възможно най-пълноценно.

- (24) Реформата на публичната администрация е в застой. Липсва ефективна рамка за стратегическо и бюджетно планиране, което оказва верижен ефект върху стратегическата визия за дългосрочното развитие на страната, приоритизирането на действията и координацията на политиките на централно и местно равнище. Секторната стратегическа рамка е фрагментирана и понякога има припокривания, а на действията, които трябва да бъдат предприети в рамките на секторите, не е отдаден приоритет. Стратегическата ръководна роля на генералния секретариат на правителството все още не е консолидирана. Високата степен на фрагментираност на компетентностите и ресурсите продължава да оказва влияние върху предоставянето на обществени услуги, особено на местно равнище и в бедните общности. Бюрократията и недостатъчният капацитет за предоставяне на качествени услуги, включително цифрови, оказват отрицателно въздействие върху гражданите и предприятията, особено по време на тази криза. Тежките административни процедури за създаване на предприятия, както и регулаторните изисквания, наложени на доставчиците на услуги, включително на регулираните професии, допълнително възпрепятстват развитието на пазара. Засиленото сътрудничество между румънските органи за надзор на пазара и митническите органи може да спомогне за намаляване на обема на несъответстващите на изискванията продукти, внасяни от държави извън Съюза. Честите реорганизации и прекомерното използване на срочно наети служители възпрепятстват независимостта на администрацията. Прилагането на корпоративно управление за държавните предприятия продължава да бъде предизвикателство.
- (25) Предвидимостта при вземането на решения продължава да бъде основен проблем. Преди кризата беше изпълнена само около една трета от годишния правителствен план. Броят на приетите извънредни постановления продължава да бъде много висок, което създава несигурност и вероятно възпрепятства инвестициите. Например GEO 114/2018 имаше сериозни социално-икономически последици за няколко сектора, включително финансовия сектор. Докато разпоредбите с неблагоприятно въздействие върху банковия сектор бяха отменени, някои от мерките, които потенциално засягат дългосрочната жизнеспособност на пенсионните фондове по втория стълб, все още са в сила. Предвидимостта и стабилността на законодателството в областта на обществените поръчки остават важни предизвикателства. Ефективността на обществените поръчки продължава да бъде проблем, като същото се отнася и за необратимостта на някои мерки, особено рационализирането на предварителния контрол. Напредъкът в подобряването на управлението, качеството и ефективното използване на анализи на регулаторното въздействие е малък. Не съществува институционална рамка за контрол на качеството на държавно равнище, а възможностите за създаване на съвет за анализ на регулаторното въздействие все още се оценяват. Функционирането на социалния диалог остава ограничено, особено на секторно равнище, като в същото време пълноценното и непрекъснато участие на социалните партньори е от ключово значение за успеха на всяка стратегия за излизане и възстановяване в контекста на настоящата криза. Установената институционална рамка за консултации не се използва адекватно в процеса на вземане на решения и не ангажира социалните партньори в достатъчна степен при разработването и изпълнението на реформите. Обсъжданията относно промените в закона за социалния диалог и преразглеждането на икономическите сектори са в застой. Все още не е сигурно какви последващи действия ще бъдат предприети във връзка с препоръките на Международната организация на труда, отправени през април 2018 г. Липсата на постоянен обективен механизъм за определяне на минималната работна заплата може да се отрази отрицателно на бизнеса средата.
- (26) Докато специфичните за държавата препоръки, съдържащи се в настоящата препоръка (наричани по-нататък „специфичните за държавата препоръки за 2020 г.“), са насочени към справяне със социално-икономическото въздействие на пандемията и улесняване на икономическото възстановяване, специфичните за държавата препоръки за 2019 г. обхващаха също реформи, които са от съществено значение за справяне със средносрочните и дългосрочните структурни предизвикателства. Специфичните за държавата препоръки за 2019 г. продължават да

бъдат актуални и тяхното изпълнение ще продължи да бъде наблюдавано през следващия годишен цикъл на европейския семестър. Това се отнася и за специфичните за държавата препоръки за 2019 г. относно свързаните с инвестициите икономически политики. Всички специфични за държавата препоръки за 2019 г. следва да бъдат взети предвид при стратегическото програмиране на финансирането по линия на политиката на сближаване за периода след 2020 г., включително при изготвянето на смекчаващи мерки и на стратегии за изход от настоящата криза.

- (27) След редица трудности през последните години натискът върху банковия сектор намаля, тъй като редица мерки, които предизвикаха опасения в миналото, включително данъкът върху банките, бяха отменени в началото на 2020 г. Банковият сектор навлезе в настоящата криза, свързана с COVID-19, с добра капитализация и ликвидност, докато делът на необслужваните заеми намаля под 5 %. Мерките, приети от правителството за подпомагане на домакинствата и предприятията, и по-специално на МСП, също са важни за поддържане на устойчивостта на банковия сектор и капацитета на банките да поемат сътресения. Търговските банки също така са предприели стъпки за подкрепа на клиентите, като например отлагане на плащанията на главницата и лихвите, удължаване на погасяването на кредита, осигуряване на ликвидност на терминалните устройства ATM и намаляване на таксите за онлайн услуги. На 20 март 2020 г. Националната банка на Румъния намали лихвения процент на паричната политика и след това започна да закупува на вторичния пазар държавни ценни книжа, деноминирани в леи, за да гарантира безпрепятственото финансиране на реалната икономика и публичния сектор. Въпреки приетите мерки, включително пруденциалната гъвкавост, предоставена от надзорните органи, има вероятност през следващите месеци качеството на активите да се влоши. В това отношение поддържането на разумни стандарти за отпускане на заеми и отдаването на приоритет на подкрепата за жизнеспособни кредитополучатели ще допринесат за запазване на качеството на активите в банковия сектор. Освен това осигуряването на стабилна и предвидима регулаторна среда за банките е важно предварително условие за запазване на тяхната активна роля при предоставянето на кредити за икономиката и за подпомагането на икономическото възстановяване.
- (28) Значителните правни промени и политическият натиск върху съдебната система през 2017 г., 2018 г. и през по-голямата част от 2019 г. засегнаха ефикасността, качеството и независимостта на съдебната система и способността ѝ да разследва и наказва корупцията по високите етажи на властта. Въпреки че понастоящем правителството подкрепя действия за предотвратяване и наказване на корупцията и е демонстрирало готовност да отмени някои от най-спорните мерки, Румъния все още не е направила необходимите законодателни промени. Тези въпроси са предмет на мониторинг по механизма за сътрудничество и проверка. В рамките на механизма Комисията продължава да извършва мониторинг на съдебната реформа и борбата с корупцията в Румъния. Ето защо тези области не са включени в специфичните за Румъния препоръки за 2020 г., но са важни за развитието на положителна социално-икономическа среда в страната.
- (29) Европейският семестър осигурява рамката за непрекъсната координация на политиките в областта на икономиката и заетостта в Съюза, която може да допринесе за постигане на устойчива икономика. В своите национални програми за реформи за 2020 г. държавите членки направиха преглед на постигнатия напредък по изпълнението на целите на ООН за устойчиво развитие (ЦУР). Гарантирайки цялостното изпълнение на специфичните за държавата препоръки за 2020 г., Румъния ще допринесе за напредъка към постигането на ЦУР и за общите усилия за осигуряване на конкурентоспособна устойчивост в Съюза.
- (30) В контекста на европейския семестър за 2020 г. Комисията направи цялостен анализ на икономическата политика на Румъния и го публикува в доклада за страната за 2020 г. Тя извърши и оценка на програмата за конвергенция за 2020 г., националната програма за реформи за 2020 г., както и предприетите последващи действия във връзка със специфичните за държавата препоръки, отправени към Румъния през предходните години. Комисията взе предвид не само тяхното значение за провеждането на устойчива бюджетна и социално-икономическа политика в Румъния, но и тяхното съответствие с правилата и насоките на Съюза предвид необходимостта от засилване на цялостното икономическо управление на Съюза чрез принос на равнището на Съюза към бъдещите решения на държавите членки.
- (31) С оглед на тази оценка Съветът разгледа програмата за конвергенция за 2020 г., като становището му ⁽⁹⁾ е изразено по-специално в препоръка 1 по-долу.
- (32) В светлината на задълбочения преглед на Комисията и на тази оценка, Съветът разгледа националната програма за реформи за 2020 г. и програмата за конвергенция за 2020 г. Специфичните за държавата препоръки за 2020 г. отчитат необходимостта от справяне с пандемията от COVID-19 и улесняване на икономическото възстановяване като необходима първа стъпка за коригиране на дисбалансите. Специфичните за държавата препоръки за 2020 г., които се отнасят пряко до макроикономическите дисбаланси, установени от Комисията съгласно член 6 от Регламент (ЕС) № 1176/2011, са отразени в препоръка 4,

⁽⁹⁾ Съгласно член 9, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97.

ПРЕПОРЪЧВА на Румъния да предприеме следните действия през 2020 г. и 2021 г.:

1. Да провежда фискални политики в съответствие с препоръката на Съвета от 3 април 2020 г., като същевременно предприеме всички необходими мерки за ефективно справяне с пандемията, поддържане на икономиката и подпомагане на последващото възстановяване. Да избягва прилагането на постоянни мерки, които биха застрашили фискалната устойчивост. Да укрепи устойчивостта на здравната система, включително по отношение на здравните работници и медицинските продукти, и да подобри достъпа до здравни услуги.
2. Да осигури подходящо заместване на доходите и разширяване на мерките за социална закрила и достъпа до основни услуги за всички. Да смекчи въздействието на кризата с COVID-19 върху заетостта чрез разработване на гъвкави режими на работа и мерки за активизиране. Да укрепи уменията и цифровото обучение и да гарантира равен достъп до образование.
3. Да осигури подкрепа за ликвидността на икономиката в полза на предприятията и домакинствата, по-специално на МСП и самостоятелно заетите лица. Да даде приоритет на готови за изпълнение публични инвестиционни проекти и да стимулира частните инвестиции, за да се ускори икономическото възстановяване. Да съсредоточи инвестициите върху екологичния и цифровия преход, по-специално върху устойчивия транспорт, инфраструктурата за цифрови услуги, чистото и ефективно производство и използване на енергия и екологичната инфраструктура, включително във въгледобивните региони.
4. Да подобри качеството и ефективността на публичната администрация и предвидимостта на процеса на вземане на решения, включително чрез адекватно включване на социалните партньори.

Съставено в Брюксел на 20 юли 2020 година.

За Съвета
Председател
J. KLOECKNER

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА**от 20 юли 2020 година****относно националната програма за реформи на Словения за 2020 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Словения за 2020 г.**

(2020/C 282/24)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики ⁽¹⁾, и по-специално член 5, параграф 2 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

- (1) На 17 декември 2019 г. Комисията прие годишната стратегия за устойчив растеж, с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2020 г. Тя взе надлежно предвид Европейския стълб на социалните права, провъзгласен от Европейския парламент, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г. Въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁾ на 17 декември 2019 г. Комисията също прие доклада за механизма за предупреждение, в който Словения не е посочена като държава членка, за която ще се извърши задълбочен преглед. На същата дата Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната.
- (2) Докладът за Словения за 2020 г. беше публикуван на 26 февруари 2020 г. В него бяха оценени напредъкът на Словения в изпълнението на специфичните за държавата препоръки, приети от Съвета на 9 юли 2019 г. ⁽³⁾ (наричани по-нататък „специфичните за държавата препоръки за 2019 г.“), последващите действия във връзка със специфичните за държавата препоръки, отправени през предходните години, както и напредъкът на Словения по националните ѝ цели по стратегията „Европа 2020“.
- (3) На 11 март 2020 г. Световната здравна организация обяви официално световна пандемия от COVID-19. Това е тежка извънредна ситуация в областта на общественото здраве, която засяга гражданите, обществата и икономиките. Тя поставя националните здравни системи под силен натиск, причинява смущения в световните вериги за доставки, нестабилност на финансовите пазари и сътресения в потребителското търсене и се отразява отрицателно на различни сектори. Застрашени са работните места и доходите на хората, както и стопанската дейност на дружествата. Пандемията предизвика голямо икономическо сътресение, от което вече има сериозни последици в Съюза. На 13 март 2020 г. Комисията прие съобщение, в което се призовава за координирани икономически мерки в отговор на кризата, включващи всички участници на национално равнище и на равнището на Съюза.
- (4) Редица държави членки обявиха извънредно положение или въведоха спешни мерки. Всички спешни мерки следва да бъдат строго пропорционални, необходими, ограничени във времето и в съответствие с европейските и международните стандарти. Те следва да подлежат на демократичен надзор и независим съдебен контрол.

⁽¹⁾ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

⁽²⁾ Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси (ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25).

⁽³⁾ ОВ С 301, 5.9.2019 г., стр. 143.

- (5) На 20 март 2020 г. Комисията прие съобщение относно активирането на общата клауза за дерогация, предвидена в Пакта за стабилност и растеж. Както е посочено в член 5, параграф 1, член 6, параграф 3, член 9, параграф 1 и член 10, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 1466/97 и член 3, параграф 5 и член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета ⁽⁴⁾, общата клауза за дерогация улеснява координирането на бюджетните политики в период на драстичен икономически спад. В съобщението си от 20 март 2020 г. Комисията изложи своето становище, че предвид очаквания сериозен икономически спад вследствие на пандемията от COVID-19 са изпълнени условията за активирането на общата клауза за дерогация, и предложи на Съвета да одобри това заключение. На 23 март 2020 г. министрите на финансите на държавите членки се съгласиха с оценката на Комисията. Те изразиха съгласие, че сериозният икономически спад изисква решителни, амбициозни и координирани ответни мерки. Активирането на общата клауза за дерогация позволява временно отклонение от плана за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел, при условие че с това не се излага на риск фискалната устойчивост в средносрочен план. Във връзка с корективната част на Пакта за стабилност и растеж Съветът може също така да реши, по препоръка на Комисията, да приеме промяна във фискалната траектория. Общата клауза за дерогация не спира прилагането на процедурите, предвидени в Пакта за стабилност и растеж. Тя позволява на държавите членки да се отклонят от бюджетните задължения, които обичайно се прилагат, като същевременно дава възможност на Комисията и на Съвета да предприемат необходимите мерки за координиране на политиката в рамките на Пакта.
- (6) Необходими са постоянни действия за ограничаване и контрол на разпространението на пандемията от COVID-19, за повишаване на устойчивостта на националните здравни системи, за смекчаване на социално-икономическите последици от пандемията чрез мерки за подкрепа на предприятията и домакинствата, както и за гарантиране на подходящи здравословни и безопасни условия на труд с оглед на възобновяването на икономическата дейност. Съюзът следва да използва пълноценно различните инструменти, с които разполага, за да подкрепи усилията на държавите членки в тези области. Успоредно с това държавите членки и Съюзът следва да работят съвместно, за да подготвят мерките, необходими за връщането към нормалното функциониране на нашите общества и икономики, както и към устойчивия растеж, като се интегрират, наред с другото, екологичният преход и цифровата трансформация и се извадят поуки от кризата.
- (7) Кризата, свързана с COVID-19, открои гъвкавостта, която предлага вътрешният пазар по отношение на адаптирането към извънредни ситуации. За да се гарантира обаче бърз и плавен преход към етапа на възстановяване и свободното движение на стоки, услуги и работници, извънредните мерки, които възпрепятстват нормалното функциониране на вътрешния пазар, следва да бъдат премахнати веднага щом престанат да бъдат абсолютно необходими. Текущата криза разкри необходимостта от планове за готовност за действие при кризи в здравния сектор. Подобрени стратегии за покупки, диверсифицирани вериги на доставки и стратегически запаси от основни консумативи са сред елементите от изключително значение за разработването на по-обхватни планове за готовност за действие при кризи.
- (8) Законодателят на Съюза вече измени съответните законодателни уредби посредством регламенти (ЕС) 2020/460 ⁽⁵⁾ и (ЕС) 2020/558 ⁽⁶⁾ на Европейския парламент и на Съвета, предоставяйки на държавите членки възможността да мобилизират всички неизползвани ресурси от европейските структурни и инвестиционни фондове, за да могат да се справят с извънредните последици от пандемията от COVID-19. Тези изменения ще осигурят допълнителна гъвкавост, както и опростени и рационализирани процедури. За да се намали натискът върху паричните потоци, за счетоводната 2020—2021 година държавите членки могат също така да се възползват от 100-процентово съфинансиране от бюджета на Съюза. Словения се насърчава да използва пълноценно тези възможности, за да помогне на най-засегнатите лица и сектори.
- (9) Възможно е разпространението на социално-икономическите последици от пандемията от COVID-19 да бъде неравномерно в различните региони на Словения поради различните модели на специализация и концентрация на икономическите дейности. Това води до съществен риск от задълбочаване на вече наблюдаваната тенденция на увеличаване на различията между столицата и останалата част на страната. В съчетание с риска от временни смущения в процеса на сближаване между държавите членки настоящата ситуация изисква целенасочени мерки на политиките.

⁽⁴⁾ Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за определяне и изясняване на прилагането на процедурата при прекомерен дефицит (ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 6).

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) 2020/460 на Европейския парламент и на Съвета от 30 март 2020 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013 и (ЕС) № 508/2014 във връзка със специални мерки за мобилизиране на инвестиции в системите на здравеопазване на държавите членки и в други сектори на техните икономики в отговор на избухването на COVID-19 (Инвестиционна инициатива в отговор на коронавируса) (ОВ L 99, 31.3.2020 г., стр. 5).

⁽⁶⁾ Регламент (ЕС) 2020/558 на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2020 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1301/2013 и (ЕС) № 1303/2013 по отношение на специалните мерки за предоставяне на изключителна гъвкавост за използване на европейските структурни и инвестиционни фондове в отговор на избухването на COVID-19 (ОВ L 130, 24.4.2020 г., стр. 1).

- (10) На 30 април 2020 г. Словения представи своята национална програма за реформи за 2020 г. и своята програма за стабилност за 2020 г. Двете програми бяха оценени едновременно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях.
- (11) Прямо Словения понастоящем се прилагат предпазните мерки на Пакта за стабилност и растеж и правилото за дълга.
- (12) Като част от специфичните за държавата препоръки, приети от Съвета на 13 юли 2018 г. ⁽⁷⁾, Съветът препоръчва на Словения да гарантира, че номиналният темп на растеж на нетните първични държавни разходи ⁽⁸⁾ не надвишава 3,1 % през 2019 г., което съответства на годишна структурна корекция от 0,65 % от брутния вътрешен продукт (БВП). Цялостната оценка на Комисията потвърждава значително отклонение от препоръчания план за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел през 2019 г. и през 2018 г. и 2019 г., взети заедно. С оглед на активирането на общата клауза за дерогация обаче не е оправдано предприемането на по-нататъшни стъпки в рамките на процедурата при значително отклонение.
- (13) В своята програма за стабилност за 2020 г. правителството планира номиналното салдо да се влоши, преминавайки от излишък в размер на 0,5 % от БВП през 2019 г. към дефицит от 8,1 % от БВП през 2020 г. След намалението, достигнало 66,1 % от БВП през 2019 г., съгласно програмата за стабилност за 2020 г. се очаква през 2020 г. съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП да нарасне до 82,4 %. Макроикономическата и фискалната перспектива се характеризират с висока степен на несигурност поради пандемията от COVID-19.
- (14) В отговор на пандемията от COVID-19 и в рамките на координирания подход на Съюза Словения прие своевременни бюджетни мерки за увеличаване на капацитета на здравната си система, за ограничаване на пандемията и за облекчаване на положението на засегнатите в особена степен лица и сектори. Съгласно програмата за стабилност за 2020 г. тези бюджетни мерки възлизат на 4,4 % от БВП. Мерките включват режими на работа при непълно работно време за временно съкратени служители и самостоятелно заетите лица (2,3 % от БВП), по-високи разходи за здравеопазване (0,5 % от БВП), компенсации за работници, останали на работното място (0,4 % от БВП), кризисен бонус за служители в публичния сектор (0,4 % от БВП), отсрочени данъци (0,4 % от БВП) и финансова помощ за уязвими групи (0,2 % от БВП). Освен това Словения обяви мерки, които макар и да нямат пряко отражение върху бюджета, ще допринесат за осигуряване на подкрепа за ликвидността на предприятията, които мерки според програмата за стабилност за 2020 г. се оценяват на 5,1 % от БВП. Тези мерки включват гаранции по заеми (4,8 % от БВП), отсрочени данъци (0,2 % от БВП) и освобождаване от социалноосигурителни вноски за самостоятелно заетите лица (0,1 % от БВП). Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2020 г. обаче всички отсрочени данъци се разглеждат като мерки за ликвидност без отрицателно въздействие върху бюджета през 2020 г. Като цяло предприетите от Словения мерки са в съответствие с насоките, изложени в съобщението на Комисията от 13 март 2020 г. Цялостното прилагане на спешните мерки и фискалните мерки за подкрепа, последвано от пренасочване на фискалните политики към постигане на разумни средносрочни фискални позиции, когато икономическите условия позволят това, ще допринесе за запазването на фискалната устойчивост в средносрочен план.
- (15) Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2020 г. при непроменена политика се предвижда салдото на Словения по консолидирания държавен бюджет да бъде -7,2 % от БВП през 2020 г. и -2,1 % от БВП през 2021 г. Съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да достигне 83,7 % от БВП през 2020 г. и 79,9 % през 2021 г.
- (16) На 20 май 2020 г. Комисията представи доклад в съответствие с член 126, параграф 3 от Договора поради планираното от Словения нарушение на прага от 3 % от БВП за дефицита през 2020 г. Като цяло анализът на Комисията сочи, че критерият за дефицита, определен в Договора и в Регламент (ЕО) № 1467/97, не е изпълнен.
- (17) Словения обяви епидемията от COVID-19 на 12 март 2020 г. по своя Закон за заразните болести и предприе мерки в областта на общественото здраве, за да ограничи разпространението на вируса. Това включваше координиране на съответните роли на службите за обществено здраве, за първични и вторични грижи и на други служби, както и въвеждане на подходящ протокол за тестване. Успоредно с това Словения въведе строги мерки за изолация при домашни условия, като същевременно остави отворени хранителните магазини, аптеките, банките, бензиностанциите и пощенските станции. Мерките за общественото здраве и изолация при домашни условия помогнаха на Словения да предотврати през първата вълна (март-май) броя на сериозно болните, който надхвърля капацитета на здравната

⁽⁷⁾ ОВ С 320, 10.9.2018 г., стр. 103.

⁽⁸⁾ Нетните първични държавни разходи се състоят от общите държавни разходи, с изключение на разходите за лихви, разходите по програми на Съюза, които изцяло се покриват от приходи от фондове на Съюза, и недискреционните промени в разходите за обезщетения при безработица. Държавните разходи за бруто образуване на основен капитал се изглаждат за период от 4 години. Дискреционните мерки по отношение на приходите или предвидено от закона увеличаване на приходите са взети под внимание. Еднократните мерки по отношение както на приходите, така и на разходите, се негират.

система на страната. Поради мерките за изолация в домашни условия много дружества закриха временно или намалиха своята дейност. В една отворена и ориентирана към износа икономика като словенската смущенията във веригата на доставки и намаленото търсене на продукти в световен мащаб оказаха особено силно въздействие върху растежа. Като се има предвид несигурността по отношение на икономическото развитие, се отлагат много инвестиционни решения в частния сектор. Тъй като транспортът и туризмът, два от най-важните сектори на Словения, се очаква да са най-засегнати с понижение от 70 % в оборота за 2020 г., се прогнозира много рязък спад на БВП през 2020 г.

- (18) До края на април 2020 г. компетентните органи на Словения приеха два пакета от мерки за компенсиране на сътресенията, причинени от COVID-19, в съответствие с временната рамка за мерките за държавна помощ, приета от Комисията в нейното съобщение от 19 март 2020 г. Първият пакет за смекчаване на последиците от кризата на стойност около 3,1 милиарда евро, равняващ се на около 6,4 % от БВП, е насочен основно към защитата на работните места и социално уязвимите групи. Държавата покрива обезщетенията за заплащане, обезщетенията за болест и вноските за социално осигуряване за временни съкращения, както и вноските за пенсионно осигуряване на служители, които остават на работното си място. За да се облекчат ограниченията по отношение на ликвидността на предприятията и домакинствата, обслужването на заемите може да бъде отложено за срок до 12 месеца. Вторият пакет, който възлиза на около 2 милиарда евро, равняващ се на около 4,2 % от БВП, предоставя основно помощ за осигуряване на ликвидност на предприятията. Пакетът включва схема за държавна гаранция чрез банки, която дава възможност за предоставяне на заеми на големи предприятия, гарантирани от държавата до 70 % от главницата, и заеми за малки и средни предприятия (МСП), гарантирани до 80 %. Отсрочването на данъчните плащания и освобождаването от социалноосигурителни вноски, както и ускоряването на договорните плащания от страна на публичните органи имат за цел да помогнат на предприятията да облекчат проблемите си с ликвидността и достъпа до финансиране.
- (19) С нарастващото търсене на здравни услуги в началото на кризата с COVID-19 Словения бе изправена пред предизвикателства, свързани с осигуряването на достатъчен капацитет в областта на здравеопазването. Разпространението на вируса разкри структурни проблеми в здравната система. Относително ниската гъстота на лекарите например е допълнително предизвикателство в борбата с епидемията. Поради това е важно да се наемат повече обучени здравни работници, да се защитават условията им на труд и да се назначават там, където нуждите са най-големи. Въвеждането на инструменти за диагностика, тестове и инструменти за електронно здравеопазване, които дават възможност за проследяване и за телемедицина, е от решаващо значение. От значение са и целенасочените научни изследвания и иновативните решения, за да се помогне на службите за обществено здраве да събират и използват анонимизирани данни за вземане на информирани решения. Кризата подчертава необходимостта от защита на капацитета за финансиране на системите за здравеопазване и дългосрочни грижи, на които предстои да бъдат проведени структурни реформи. Навременното приемане и прилагане на нов закон за здравеопазването и здравното осигуряване, с който се разширяват финансовите източници на здравната система и се разрабват финансови буфери, ще смекчи нестабилността на финансовите ресурси по време на икономическия цикъл. Липсата на закон за дългосрочните грижи ограничи способността на Словения да се бори с пандемията от COVID-19 в най-засегнатите заведения за грижи. Тъй като възрастните хора, хората с увреждания и хората с хронични заболявания са изложени на повишен риск от тежко заболяване поради вируса, са необходими допълнителни значителни усилия, за да се осигурят качествени услуги за дългосрочни грижи, добре интегрирани със здравните услуги.
- (20) Здравната и икономическа криза, предизвикана от пандемията от COVID-19, оказа безпрецедентен натиск върху пазара на труда и системата за социална закрила на Словения. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2020 г. се очаква безработицата да нарасне до 7 % през 2020 г. и да се върне на 5,1 % през 2021 г. За да ограничи бързото увеличаване на безработицата в най-засегнатите сектори, Словения прие всеобхватен политически отговор, който съчетава превантивни мерки с мерки, които имат за цел да улеснят бързото завръщане на работниците на пазара на труда. Основните ответни мерки на политиката, направени след консултация със социалните партньори, следва да се съсредоточат върху постигането на устойчиво и справедливо възстановяване чрез укрепване на съществуващите активни политики на пазара на труда и схеми за задържане на персонала, включително режими на работа при непълно работно време и въвеждане на друга, обвързана със срокове, подкрепа за предприятията, като субсидии за заплати и освобождаване от социалноосигурителни вноски. Тези мерки ще спомогнат за намаляване на загубите на доходи за всички работници, включително упражняващите нестандартни форми на заетост, както и за самостоятелно заетите лица. Гъвкавите схеми на работа, включително гъвкавостта на работното място (напр. разпоредби за дистанционна работа), гъвкавостта на работното време (напр. разпоредби за гъвкаво работно време) и гъвкавостта на организацията на работата (напр. вътрешни за предприятията служби) могат значително да подкрепят заетостта по време на мерките за изолация и при подновяването на икономическата дейност. Поддържането на предприемаческия дух ще бъде от решаващо значение за възобновяването на икономиката и за извършването на необходимите корекции след кризата с COVID-19. Поради това е особено важно да се подкрепят самостоятелно заетите лица, като се намалят административната тежест и финансовите недостатъци в сравнение с наетите служители.
- (21) За да се смекчат социалните последици от кризата с COVID-19, от съществено значение е Словения да продължи да предоставя подходящ пакет от социални обезщетения. За тази цел ще бъде необходимо редовно наблюдение на въздействието на кризата върху бедността. Специално внимание следва да се обърне на възрастните хора, и по-специално на възрастните жени, при които процентът на изложените на риск от бедност или социално изключване беше по-висок от средния за ЕС още преди кризата. Изменението на пенсионното законодателство, прието от

националното събрание през ноември 2019 г., се очаква да подобри адекватността на пенсиите за новите пенсионери, докато сегашните пенсионери, включително тези, които са на прага на бедността или под него, няма да се възползват от него. Допълнителната финансова помощ, предоставяна на организациите, работещи на първа линия, ще гарантира, че пандемията от COVID-19 не засяга непропорционално хората, изложени на риск от социално изключване, и че са удовлетворени основните им потребности, като хранене и здравни грижи.

- (22) През април 2020 г. бяха въведени мерки за ликвидност за предприятията, но все още има жизнеспособни фирми, например по-малки новаторски дружества, отличаващи се с висок растеж, които не разполагат с нужната финансова история, за да могат да получат кредити от банките. Вероятно ще е необходим по-добър достъп до алтернативно финансиране, включително финансови инструменти за дялово участие (напр. рисков капитал), особено в държави като Словения, където капиталовите пазари са недостатъчно развити. Съществуващите инструменти на Словения като областта на собствения капитал биха могли да бъдат средство за насочване на средствата за помощ към успешно излизашите от кризата предприятия, като новаторските МСП, стартиращите и разрастващите се предприятия, както е планирано от други държави членки. Прилагането на гаранциите, предвидени в правилата на Съюза, ще гарантира, че тези инжекции няма да се отразят неблагоприятно върху ефективността на предприятията или върху икономическата конкуренция.
- (23) Кризата, свързана с COVID-19, засегна сериозно способността на иначе жизнеспособни предприятия и домакинства да плащат сметките си. Ако не бъдат предприети действия, голяма част от частния сектор ще бъде изправена пред несъстоятелност. Сред мерките за ликвидност на предприятията словенското правителство въведе 12-месечен мораториум върху изплащането на обслужвани банкови кредити за нефинансови предприятия и домакинства. Ефикасността и ефективността на тази и на сходните мерки трябва да бъдат внимателно оценени и наблюдавани. Всяко неблагоприятно въздействие на мерките също следва да се коригира бързо, така че да се гарантира финансова стабилност по всяко време.
- (24) Предприятията в затруднение, и по-специално по-малките предприятия, се нуждаят не само от ликвидност и финансиране, но и от благоприятна бизнес среда. Това включва бързото и небюрокралично прилагане на мерките за помощ, свързани с COVID-19, но не се ограничава до това. Високата регулаторна и административна тежест в страната причинява разходи, които затруднените предприятия не могат да си позволят в тези трудни времена. Намалването на бюрокрацията, свързана например с разрешителните, задълженията за докладване и данъчните процедури, е ефективен начин за предоставяне на незабавна, осезаема помощ за предприятията, без да се натоварват националният бюджет и косвено данъкоплатецът. Модернизирането на правилата ще даде възможност на професионалистите да предлагат по-ефективни от гледна точка на разходите и новаторски услуги, от които предприятията се нуждаят сега. Словения създаде инструменти за намаляване на административната тежест, включително „единния документ“ и „теста за МСП“. Използването на тези инструменти вече може да бъде оптимизирано, за да се предостави незабавна помощ. Кризата ще постави допълнителен акцент върху уреждането на търговските спорове и наказателното преследване на икономическите престъпления. Ще е необходимо също така рамката на несъстоятелността да се съсредоточи в по-голяма степен върху избягването на случаи на неплатежоспособност, свързани с кризата, върху бързото прекратяване на дейността на нежизнеспособни предприятия, както и върху предоставянето на втори шанс на засегнатите лица.
- (25) За да се насърчи икономическото възстановяване, ще бъде важно да се даде приоритет на готови за изпълнение публични инвестиционни проекти и да се насърчат частните инвестиции, включително чрез съответни реформи. Постигането на напредък по отношение на зеления преход с устойчиви проекти, като оттеглянето от въглищните мини и производство на електроенергия от въглища, би могло да бъде една такава инвестиция. Инвестирането в екологичния преход, както е описано в националния план в областта на енергетиката и климата на Словения, може да допринесе за краткосрочното стимулиране на възстановяването и средносрочния период след пандемията от COVID-19. Това може да включва увеличаване на сегашния нисък дял на възобновяемите енергийни източници, укрепване на енергийната инфраструктура, намаляване на замърсяването на въздуха, което е над средното равнище за ЕС в словенските градове, укрепване на кръговата икономика, подкрепа за социалното предприемачество и ускоряване на усилията за ограничаване на потенциалното въздействие върху най-засегнатите от прехода региони и сектори. Сегашният спад на емисиите би бил краткотраен, ако не се обърне достатъчно внимание на инвестициите за чиста енергия и за климата в пакетите за икономическо възстановяване, което би причинило изоставането на Словения по отношение на целите ѝ в областта на климата. Програмирането на Фонда за справедлив преход, който е предмет на предложението на Комисията, за периода 2021—2027 г. би могло да помогне на Словения да преодолее някои от предизвикателствата, свързани с прехода към неутрална по отношение на климата икономика, по-специално на териториите, обхванати от приложение Г към доклада за страната за 2020 г. Това ще позволи на Словения да използва този фонд по най-добрия начин.
- (26) За да може икономическото възстановяване да включва принципа на устойчивост, ще бъдат необходими инвестиции за по-нататъшното развитие на устойчивия транспорт, както и за подкрепа на обществения пътнически транспорт и на устойчивите връзки, особено за железопътния транспорт. Кризата, свързана с COVID-19, доведе до допълнителни предизвикателства за товарния и транзитния превоз и въпреки че Словения предприе необходимите действия и позволи потока от стоки — особено стоки от първостепенно значение, това ще окаже отрицателно въздействие върху икономическия растеж на страната.

- (27) Като част от стратегията за излизане от кризата и възстановяване ще бъде важно да се подкрепят инвестициите в научните изследвания и иновациите, които са основен двигател на производителността и икономическия растеж. Още преди кризата постиженията на Словения в областта на иновациите бяха оценени само като „умерени“, което забавя усилията ѝ да догони страните с най-добри резултати. На стопанския сектор се падат 75 % от разходите в областта на научноизследователската и развойна дейност (НИРД). Икономическият спад още веднъж поставя под риск НИРД и иновациите на предприятията. Относително ниските равнища на иновациите, особено от страна на МСП, забавят разработването и разпространението на новаторски бизнес процеси и решения, които се изискват от кризата, свързана с COVID-19. Необходими са инвестиции, за да се помогне на новаторските МСП, включително новосъздадените предприятия, чиито дейности включват нововъзникващи технологии и радикални иновации, да увеличат производството си. Сътрудничеството между академичните среди и бизнеса е предимно ограничено до средно- и високотехнологичните сектори. Значително варира ефективността на службите за трансфер на знания, създадени от научноизследователските организации и институциите за висше образование. Връзките между академичните среди и бизнеса са от съществено значение за успешното превръщане на знанията в иновации, за подобряването на резултатите в областта на научните изследвания и иновациите в страната и за стимулирането на икономическия растеж. Публичните разходи за НИРД бяха скромни и отчасти разчитаха на структурните фондове на Съюза. Възстановяването от тази криза ще изисква приоритизиране на публичните инвестиции в научни изследвания и иновации, включително технологични и приложни изследвания.
- (28) Цифровата трансформация ще бъде от ключово значение за икономическото възстановяване след кризата с COVID-19. Потенциалът на страната в тази област беше илюстриран от бързото въвеждане на схеми за работа от разстояние и онлайн търговски решения от някои словенски предприятия в началото на кризата. По-голяма цифровизация на бизнес моделите и производствените процеси би разширила тези трансформации, така че да обхванат повече сектори на икономиката. Словения може да използва съществуващите знания и отлични способности в областта на роботиката, изкуствения интелект и технологията на блок-веригата, за да подкрепи разрастването на цифровизацията, така че да обхване по-малко напредналите традиционни промишлени сектори. Повторното използване на широкия спектър от данни от обществения сектор, които понастоящем са на разположение, би могло да подкрепи иновациите и икономиката, основана на големи информационни масиви. Подобряването на цифровите умения на работниците би могло да повиши тяхната пригодност за заетост сравнително бързо и да подпомогне икономическото възстановяване. Въвеждането на лесни за ползване услуги за електронно управление и цифрови обществени услуги ще спомогне за допълнително намаляване на административната тежест за предприятията. Въпреки че вече съществуват редица онлайн публични услуги, за да се използват те повече от гражданите и предприятията, ще трябва да се положат усилия за повишаване на доверието на хората и за сигурността на онлайн трансакциите (напр. въвеждане на национален електронен идентификатор, елементи на киберсигурност и на неприкосновеността на личния живот). Високоскоростните и надеждни широколентови връзки (фиксирани и мобилни), включително в селските райони, са абсолютно необходими за разработването на основни онлайн социални и икономически услуги. Разгръщането на 5G мрежата зависи от навременното разпределяне на радиочестотния спектър за 5G.
- (29) Редовните учебни занятия за всички нива на образование са заменени с дистанционно обучение по време на мерките за изолация в домашни условия поради COVID-19. Обучението в интернет изисква подходяща цифрова инфраструктура, образователни материали и учители с необходимите умения и подкрепа за ефективно преподаване. Всички учащи, по-специално уязвимите групи, включително тези с увреждания и тези от селските райони, трябва да имат подходящ достъп до дистанционно обучение и достатъчни цифрови умения, за да могат да се възползват пълноценно от дистанционното обучение. Цифровите умения следва да заемат по-централно място в учебните програми, по-специално за да се подобрят уменията на работниците. Това ще позволи по-широко използване на дистанционната работа и на цифровите услуги, по-добро съответствие на цифровите умения с изискванията на пазара на труда, както и включването на уязвими групи, като възрастните хора или хората, живеещи в селски области.
- (30) Докато специфичните за държавата препоръки, съдържащи се в настоящата препоръка (наричани по-нататък „специфичните за държавата препоръки за 2020 г.“), са насочени към преодоляване на социално-икономическите последици от пандемията от COVID-19 и улесняване на икономическото възстановяване, специфичните за всяка държава препоръки за 2019 г. обхващаха също реформи, които са от съществено значение за справяне със средносрочните и дългосрочните структурни предизвикателства. Специфичните за държавата препоръки за 2019 г. продължават да бъдат актуални и тяхното изпълнение ще продължи да бъде наблюдавано през следващия годишен цикъл на европейския семестър. Това се отнася и за специфичните за държавата препоръки за 2019 г. относно свързаните с инвестициите икономически политики. Всички специфични за държавата препоръки за 2019 г. следва да бъдат взети предвид при стратегическото програмиране на финансирането по линия на политиката на сближаване за периода след 2020 г., включително за смекчаващи мерки и стратегии за премахване на мерките, свързани с настоящата криза.
- (31) Европейският семестър осигурява рамката за непрекъсната координация на политиките в областта на икономиката и заетостта в Съюза, която може да допринесе за постигане на устойчива икономика. В своите национални програми за реформи за 2020 г. държавите членки направиха преглед на постигнатия напредък по изпълнението на целите на ООН за устойчиво развитие (ЦУР). Гарантирайки цялостното изпълнение на специфичните за държавата препоръки за 2020 г., Словения ще допринесе за напредъка към постигането на ЦУР и за общите усилия за осигуряване на конкурентоспособна устойчивост в Съюза.

- (32) Тясната координация между икономиките в Икономическия и паричен съюз е от основно значение за постигането на бързо възстановяване от икономическите последици на пандемията от COVID-19. Като държава членка, чиято парична единица е еврото, Словения следва да гарантира, че нейните политики продължават да са в съответствие с препоръките за еврозоната за 2020 г. и са координирани с тези на останалите държави членки, чиято парична единица е еврото, като същевременно взема предвид политическите насоки на Еврогрупата.
- (33) В рамките на европейския семестър за 2020 г. Комисията направи цялостен анализ на икономическата политика на Словения и го публикува в доклада за държавата за 2020 г. Тя извърши и оценка на програмата за стабилност за 2020 г., на националната програма за реформи за 2020 г. и на последващите действия във връзка със специфичните за държавата препоръки, отправени към Словения през предходните години. Комисията взе предвид не само тяхното значение за провеждането на устойчива фискална и социално-икономическа политика в Словения, но и тяхното съответствие с правилата и насоките на Съюза предвид необходимостта от засилване на цялостното икономическо управление на Съюза чрез принос на равнище ЕС към бъдещите решения на държавите членки.
- (34) С оглед на тази оценка Съветът разгледа програмата за стабилност за 2020 г., като становището му ⁽⁹⁾ е изразено по-специално в препоръка 1 по-долу,

ПРЕПОРЪЧВА на Словения да предприеме през 2020 г. и 2021 г. следните действия:

1. Да предприеме всички необходими мерки, в съответствие с общата клауза за дерогация от Пакта за стабилност и растеж, за ефективно справяне с пандемията от COVID-19, поддържане на икономиката и подпомагане на последващото възстановяване. Когато икономическите условия позволяват това, да провежда фискални политики, насочени към постигане на благоразумни средносрочни фискални позиции и гарантиране на устойчивостта на дълга, като същевременно засили инвестициите. Да гарантира устойчивостта на системата за здравеопазване и дългосрочни грижи, включително чрез осигуряване на подходящо снабдяване с медицински продукти от критично значение и преодоляване на недостига на здравни работници.
2. Да смекчи въздействието на предизвиканата от COVID-19 криза върху заетостта и социалната сфера, включително като осигури подходящо заместване на доходите и социална закрила, подобряване на схемите за работа при непълно работно време и чрез гъвкави схеми на работа. Да гарантира, че тези мерки осигуряват адекватна защита за работниците, упражняващи нестандартни форми на заетост.
3. Да продължи бързо да прилага мерки за осигуряване на ликвидност и финансиране за предприятията и домакинствата и за намаляване на административната тежест. Да изтегли напред във времето изпълнението на проекти за публични инвестиции, които са в напреднал етап на развитие, и да стимулира частните инвестиции, за да се подкрепи икономическото възстановяване. Да съсредоточи инвестициите в областта на екологичния и цифровия преход, по-специално в областта на чистото и ефективно производство и използване на енергията, екологичната инфраструктура, устойчивия транспорт, научните изследвания и иновациите, както и на разгръщането на 5G мрежата. Да насърчи цифровия капацитет на предприятията и да укрепи цифровите умения, електронната търговия и електронното здравеопазване.

Съставено в Брюксел на 20 юли 2020 година.

За Съвета
Председател
J. KLOECKNER

⁽⁹⁾ Съгласно член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97.

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА**от 20 юли 2020 година****относно националната програма за реформи на Словакия за 2020 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Словакия за 2020 г.**

(2020/C 282/25)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики ⁽¹⁾, и по-специално член 5, параграф 2 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

- (1) На 17 декември 2019 г. Комисията прие годишната стратегия за устойчив растеж, с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2020 г. Тя взе надлежно предвид Европейския стълб на социалните права, провъзгласен от Европейския парламент, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г. Въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁾ на 17 декември 2019 г. Комисията прие също доклада за механизма за предупреждение, в който Словакия не е посочена като държава членка, за която ще се извърши задълбочен преглед. На същата дата Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната.
- (2) Докладът за Словакия за 2020 г. беше публикуван на 26 февруари 2020 г. В него бяха оценени напредъкът на Словакия в изпълнението на специфичните за държавата препоръки, приети от Съвета на 9 юли 2019 г. ⁽³⁾ (наричани по-нататък „специфичните за държавата препоръки за 2019 г.“), последващите действия във връзка със специфичните за държавата препоръки, отправени през предходните години, както и напредъкът на Словакия по националните ѝ цели по стратегията „Европа 2020“.
- (3) На 11 март 2020 г. Световната здравна организация обяви официално световна пандемия от COVID-19. Това е тежка извънредна ситуация в областта на общественото здраве, която засяга гражданите, обществата и икономиките. Тя поставя националните здравни системи под силен натиск, причинява смущения в световните вериги за доставки, нестабилност на финансовите пазари и сътресения в потребителското търсене и се отразява отрицателно на различни сектори. Застрашени са работните места и доходите на хората, както и стопанската дейност на предприятията. Пандемията предизвика голямо икономическо сътресение, от което вече има сериозни последици в Съюза. На 13 март 2020 г. Комисията прие съобщение, в което се призовава за координирани икономически мерки в отговор на кризата, включващи всички участници на национално равнище и на равнището на Съюза.
- (4) Редица държави членки обявиха извънредно положение или въведоха спешни мерки. Всички спешни мерки следва да бъдат строго пропорционални, необходими, ограничени във времето и в съответствие с европейските и международните стандарти. Те следва да подлежат на демократичен надзор и независим съдебен контрол.

⁽¹⁾ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

⁽²⁾ Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси (ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25).

⁽³⁾ ОВ С 301, 5.9.2019 г., стр. 148.

- (5) На 20 март 2020 г. Комисията прие съобщение относно активирането на общата клауза за дерогация, предвидена в Пакта за стабилност и растеж. Както е посочено в член 5, параграф 1, член 6, параграф 3, член 9, параграф 1 и член 10, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 1466/97 и член 3, параграф 5 и член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета ⁽⁴⁾, общата клауза за дерогация улеснява координирането на бюджетните политики в период на драстичен икономически спад. В съобщението си от 20 март 2020 г. Комисията изложи своето становище, че предвид очаквания сериозен икономически спад вследствие на пандемията от COVID-19 са изпълнени условията за активирането на общата клауза за дерогация, и предложи на Съвета да одобри това заключение. На 23 март 2020 г. министрите на финансите на държавите членки се съгласиха с оценката на Комисията. Те изразиха съгласие, че сериозният икономически спад изисква решителни, амбициозни и координирани ответни мерки. Активирането на общата клауза за дерогация позволява временно отклонение от плана за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел, при условие че с това не се излага на риск фискалната устойчивост в средносрочен план. Във връзка с корективните мерки на Пакта за стабилност и растеж Съветът може също така да реши, по препоръка на Комисията, да приеме промяна във фискалната траектория. Общата клауза за дерогация не спира прилагането на процедурите, предвидени в Пакта за стабилност и растеж. Тя позволява на държавите членки да се отклонят от бюджетните задължения, които обичайно се прилагат, като същевременно дава възможност на Комисията и на Съвета да предприемат необходимите мерки за координиране на политиката в рамките на Пакта.
- (6) Необходими са постоянни действия за ограничаване и контрол на разпространението на пандемията от COVID-19, за повишаване на устойчивостта на националните здравни системи, за смекчаване на социално-икономическите последици от пандемията чрез мерки за подкрепа на предприятията и домакинствата, както и за гарантиране на подходящи здравословни и безопасни условия на труд с оглед на възобновяването на икономическата дейност. Съюзът следва да използва пълноценно различните инструменти, с които разполага, за да подкрепи усилията на държавите членки в тези области. Успоредно с това държавите членки и Съюзът следва да работят съвместно, за да подготвят мерките, необходими за връщането към нормалното функциониране на нашите общества и икономики, както и към устойчивия растеж, като се интегрират, наред с другото, екологичният преход и цифровата трансформация и се извадят поуки от кризата.
- (7) Кризата, свързана с COVID-19, открои гъвкавостта, която предлага вътрешният пазар по отношение на адаптирането към извънредни ситуации. За да се гарантират обаче бърз и плавен преход към етапа на възстановяване и свободното движение на стоки, услуги и работници, извънредните мерки, които възпрепятстват нормалното функциониране на вътрешния пазар, следва да бъдат премахнати веднага щом престанат да бъдат абсолютно необходими. Текущата криза разкри необходимостта от планове за готовност за действие при кризи в здравния сектор. Подобрени стратегии за покупки, диверсифицирани вериги на доставки и стратегически запаси от основни консумативи са сред елементите от изключително значение за разработването на по-обхватни планове за готовност за действие при кризи.
- (8) Законодателят на Съюза вече измени съответните законодателни уредби посредством регламенти (ЕС) 2020/460 ⁽⁵⁾ и (ЕС) 2020/558 ⁽⁶⁾ на Европейския парламент и на Съвета, предоставяйки на държавите членки възможността да мобилизират всички неизползвани ресурси от европейските структурни и инвестиционни фондове, за да могат да се справят с извънредните последици от пандемията от COVID-19. Тези изменения ще осигурят допълнителна гъвкавост, както и опростени и рационализирани процедури. За да се намали натискът върху паричните потоци, за счетоводната 2020—2021 година държавите членки могат също така да се възползват от 100-процентово съфинансиране от бюджета на Съюза. Словакия се насърчава да използва пълноценно тези възможности, за да помогне на най-засегнатите лица и сектори.
- (9) Възможно е разпространението на социално-икономическите последици от пандемията от COVID-19 да бъде неравномерно в различните региони поради различните модели на специализация и пропуските в инфраструктурата. Това води до значителен риск от увеличаване на регионалните различия в Словакия, по-специално между столицата и Западна Словакия, от една страна, и Източна и Югоизточна Словакия, от друга страна. В съчетание с риска от временни смущения в процеса на конвергенция между държавите членки настоящата ситуация изисква целенасочени мерки на политиките.

⁽⁴⁾ Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за определяне и изясняване на прилагането на процедурата при прекомерен дефицит (ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 6).

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) 2020/460 на Европейския парламент и на Съвета от 30 март 2020 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013 и (ЕС) № 508/2014 във връзка със специални мерки за мобилизиране на инвестиции в системите на здравеопазване на държавите членки и в други сектори на техните икономики в отговор на избухването на COVID-19 (Инвестиционна инициатива в отговор на коронавируса) (ОВ L 99, 31.3.2020 г., стр. 5).

⁽⁶⁾ Регламент (ЕС) 2020/558 на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2020 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1301/2013 и (ЕС) № 1303/2013 по отношение на специалните мерки за предоставяне на изключителна гъвкавост за използване на европейските структурни и инвестиционни фондове в отговор на избухването на COVID-19 (ОВ L 130, 24.4.2020 г., стр. 1).

- (10) На 18 май 2020 г. Словакия представи своята национална програма за реформи за 2020 г. и своята програма за стабилност за 2020 г. Двете програми бяха оценени едновременно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях.
- (11) Спрямо Словакия понастоящем се прилагат предпазните мерки на Пакта за стабилност и растеж.
- (12) На 13 юли 2018 г. Съветът препоръча на Словакия да гарантира, че номиналният темп на растеж на нетните първични държавни разходи ⁽⁷⁾ не надвишава 4,1 % през 2019 г., което съответства на годишна структурна корекция от 0,5 % от брутният вътрешен продукт (БВП). Цялостната оценка на Комисията потвърждава значително отклонение от препоръчания план за корекции за постигане на средносрочната структурна цел през 2019 г. и през 2018 и 2019 г. взети заедно. С оглед на активирането на общата клауза за дерогация обаче не е оправдано предприемането на по-нататъшни стъпки в рамките на процедурата при значително отклонение за Словакия.
- (13) В своята програма за стабилност за 2020 г. правителството планира номиналното салдо да се влоши, преминавайки от дефицит в размер на 1,3 % от БВП през 2019 г. към дефицит от 8,4 % от БВП през 2020 г. Предвижда се дефицитът да намалее до 4,9 % от БВП през 2021 г. до 3,7 % от БВП през 2022 г. и да достигне 2,9 % през 2023 г. След намалението, достигнало 48 % от БВП през 2019 г., съгласно програмата за стабилност за 2020 г. се очаква през 2020 г. съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП да нарасне до 61,2 %. Макроикономическата и фискалната перспектива се характеризират с висока степен на несигурност поради пандемията от COVID-19.
- (14) В отговор на пандемията от COVID-19 и в рамките на координирания подход на Съюза Словакия прие своевременни бюджетни мерки за увеличаване на капацитета на здравната си система, за ограничаване на пандемията и за облекчаване на положението на най-засегнатите лица и сектори. Съгласно програмата за стабилност за 2020 г. тези бюджетни мерки възлизат на 2,6 % от БВП. Мерките включват компенсиране на възнаграденията за служителите, субсидии за самостоятелно заетите лица, схеми за обезщетения при болест и полагане на грижи, както и закупуване на медицински материали, свързани с пандемията от COVID-19. Освен това Словакия обяви мерки, които макар и да нямат пряко отражение върху бюджета, ще допринесат за осигуряване на подкрепа за ликвидността на предприятията, които мерки според програмата за стабилност за 2020 г. се оценяват на 3 % от БВП. Тези мерки включват отсрочване на подоходните данъци и разсрочване на социалноосигурителните вноски, когато приходите са намалели с повече от 40 % (1,4 % от БВП), и гаранции по заеми (1,6 % от БВП). Като цяло предприетите от Словакия мерки са в съответствие с насоките, изложени в съобщението на Комисията от 13 март 2020 г. Цялостното прилагане на спешните мерки и фискалните мерки за подкрепа, последвано от пренасочване на фискалните политики към постигане на разумни средносрочни фискални позиции, когато икономическите условия позволят това, ще допринесе за запазването на фискалната устойчивост в средносрочен план.
- (15) Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2020 г. при непроменени политики се предвижда салдото по консолидирания държавен бюджет на Словакия да бъде -8,5 % от БВП през 2020 г. и -4,2 % от БВП през 2021 г. Съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да остане под 60 % от БВП през 2020 г. и 2021 г.
- (16) На 20 май 2020 г. Комисията представи доклад, изготвен в съответствие с член 126, параграф 3 от Договора, поради планираното нарушение от страна на Словакия на прага на дефицита в размер на 3 % от БВП през 2020 г. Като цяло анализът на Комисията сочи, че критерият за дефицита, определен в Договора и в Регламент (ЕО) № 1467/97, не е изпълнен.
- (17) След избухването на епидемията от COVID-19 Словакия предприе бързи и безпрецедентни мерки за спиране и предотвратяване на по-нататъшното разпространение на вируса. След регистрирането на първия случай на 6 март 2020 г., тя обяви извънредно положение, считано от 12 март 2020 г., и въведе строги изисквания за социално дистанциране, карантина и санитарни правила, както и ограничения за пътуване. В продължение на няколко седмици магазините бяха затворени, а производството във важни икономически сектори беше спряно, докато правителството започне постепенно разхлабване на ограниченията от края на април 2020 г. Вследствие на това се очаква икономиката на Словакия да навлезе в дълбока рецесия през 2020 г., тъй като са засегнати частното потребление, инвестициите и търговията. Очаква се рязък спад на икономиката с 6,7 %, като се предвижда равнището на безработица да достигне 8,8 % през 2020 г., което е повишение спрямо равнището от 5,8 % през 2019 г. В отговор Словакия прие набор от мерки за смекчаване на неблагоприятните последици от кризата, включително чрез преразпределяне на неизползвани средства по линия на политиката на сближаване в размер на 1,2 млрд. евро. Мерките включват режими на работа при непълно работно време с компенсиране на възнаграденията, подпомагане на доходите на служителите чрез обезщетения за болест и полагане на грижи, както и предоставяне на

⁽⁷⁾ Нетните първични държавни разходи се състоят от общите държавни разходи, с изключение на разходите за лихви, разходите по програми на Съюза, които изцяло се покриват от приходи от фондове на Съюза, и недискреционните промени в разходите за обезщетения при безработица. Държавните разходи за бруто образуване на основен капитал се изглаждат за период от 4 години. Дискреционните мерки по отношение на приходите или предвидено от закона увеличаване на приходите са взети под внимание. Еднократните мерки по отношение както на приходите, така и на разходите, се нетират.

субсидии за самостоятелно заетите лица с цел компенсиране на загубата на доходи. Допълнителни мерки за подкрепа за ликвидност за предприятията и самостоятелно заетите лица включват банкови заеми, отсрочване на данъци и разсрочване на социалноосигурителните вноски, както и предоставяне на банкови гаранции и изгодни схеми за лихви. Схемата за отпускане на заеми за малки и средни предприятия (МСП) с първоначално разпределени средства в размер на 38 млн. евро ще бъде увеличена с 330 млн. евро от неизползвани средства по линия на фондове на Съюза и национална схема в размер на 500 млн. евро. Други мерки включват прекъсване на данъчните ревизии и задължения за авансови плащания на данъците, отлагане на плащането на наема за предприятия и физически лица.

- (18) Пандемията от COVID-19 изостри необходимостта Словакия да продължи да работи за преодоляване на структурните предизвикателства в здравната си система. Необходими са допълнителни инвестиции за подобряване на нейната устойчивост, за намаляване на недостига на работна сила в здравния сектор и за осигуряване на подходящи доставки на медицински продукти и инфраструктура от критично значение. Успоредно с усилията за осигуряване на адекватно предлагане на здравни работници в бъдеще, ефективните политики биха могли да намалят географските различия по отношение на наличието на лекари и да осигурят достъп до грижи за цялото население. Модернизирването на болничната мрежа и преодоляването на структурното недостатъчно финансиране на обществените болници са от ключово значение за повишаване на качеството и на разходната ефективност на здравните услуги. Предоставянето на първична медицинска помощ трябва да бъде засилено с цел намаляване на натиска върху болниците и подобряване на управлението на хроничните заболявания, което трябва да бъде съпроводено от по-голяма координация между различните нива и видове грижи. Особено безпокойство буди недостатъчният достъп до качествени и достъпни дългосрочни грижи поради общото недостатъчно финансиране на обществените и домашните услуги за полагане на грижи, фрагментираното управление и липсата на системна координация на социалните и здравните услуги.
- (19) Породената от COVID-19 криза изостри вече съществуващите социални предизвикателства в Словакия. Тя създаде спешна необходимост от осигуряване на подходящи заместващи доходи за работниците, в тясно сътрудничество със социалните партньори. За да се намали въздействието на кризата върху заетостта, бяха задействани режими на работа при непълно работно време с принос от фондовете на Съюза. Според пролетната прогноза на Комисията от 2020 г. се очаква безработицата да нарасне до 8,8 % през 2020 г. и да се върне на 7,1 % през 2021 г. Въпреки известно облекчаване на условията през 2018 г., системата за обезщетения при безработица в Словакия се характеризира със строги изисквания за допустимост, относително кратка продължителност на изплащането на обезщетения (шест месеца като общо правило, с кратко удължаване на този срок по време на кризата) и ниски коефициенти на заместване на дохода за бенефициерите. Някои групи са особено уязвими по отношение на кризата и е вероятно да имат ограничен достъп до услуги за социална закрила и грижи, включително маргинализирани ромски общности, които често нямат достъп и до основни услуги, възрастни хора и хора с ниска квалификация.
- (20) Кризата, предизвикана от COVID-19, изостри необходимостта от развитие на цифровите умения на населението, включително тези на учителите, както и нуждата от разширяване на ширококоловата свързаност, тъй като много ученици все още са без връзка с интернет или не разполагат и с други необходими условия за учене у дома, по-специално в маргинализираните ромски общности. Продължават да съществуват предизвикателства, свързани с равния достъп до качествено и приобщаващо образование, тъй като основните умения и общите резултати на учениците са силно засегнати от социално-икономическия им произход. Налице са ясно изразени разлики по отношение на резултатите между училищата и регионите, които са отразени и във високия процент на преждевременно напускащите системата на образованието и обучението, по-специално в Източна Словакия. Привлекателността на учителската професия и качеството на първоначалната подготовка на учителите остават ниски. Освен това процентът на децата, записани в заведения за образование и грижи в ранна детска възраст, особено при децата под три години, е най-ниският в Съюза, което има допълнително отрицателно въздействие върху резултатите от образованието, по-специално за децата в неравностойно положение.
- (21) Кризата, предизвикана от COVID-19, превърна бързото разгръщане на подкрепата за ликвидност за предприятията в неотложен приоритет за Словакия чрез добре насочени заеми и гаранции, с акцент върху МСП, чрез използване на новата гъвкавост, предоставена от временната рамка за държавна помощ за подпомагане на икономиката, и преразпределяне на средства по линия на фондовете на политиката на сближаване. Подходящите гаранции за риска, съчетани с ниски лихвени проценти и дълги погасителни срокове, могат да спомогнат да се гарантира бързото предоставяне на заеми от посредници и възприемането им от страна на предприятията. При разработването и прилагането на такива мерки трябва да се вземе предвид устойчивостта на банковия сектор. Разрешаването на разсрочването на плащанията на данъци и на социалноосигурителни вноски може допълнително да спомогне за облекчаване на краткосрочните ликвидни затруднения, пред които са изправени МСП и самостоятелно заетите лица. В средносрочен план борбата с укриването на данъци и подобряването на спазването на данъчното законодателство остават приоритети за Словакия като средство да се гарантира устойчивостта на публичните финанси и да се насърчават jednakите условия на конкуренция, улесняващи икономическото възстановяване. За да се гарантират надеждни баланси на паричните потоци за МСП, е важно публичните органи на всички равнища и предприятията да бъдат инструктирани да ускорят плащането на фактурите на своите доставчици.

- (22) Насърчаването на благоприятна бизнес среда и подобряването на качеството на публичните услуги са от решаващо значение за възстановяването и за създаването на по-благоприятен инвестиционен климат. За да се гарантира ефективността на мерките за възстановяване, е важно да се намали ненужната административна тежест и да се опростят процедурите, включително чрез ефективно използване на „обслужване на едно гише“ за предприятията. Цялостната ефективност на публичните институции и на администрацията на Словакия продължава да бъде ниска. Тя може да бъде подобрена чрез по-нататъшна цифровизация, по-добра координация и планиране на цифровата инфраструктура и разработване на софтуер. По-нататъшните усилия за реформа биха могли да подобрят координацията на разработването на политики, изготвянето на нормативни актове и да осигурят висока ефективност на държавната служба и на управлението на човешките ресурси. С оглед на повишаването на устойчивостта на икономиката, от полза за Словакия би било да увеличи иновационния капацитет на предприятията, особено на МСП, чрез преодоляване на фрагментираното управление на екосистемата за научни изследвания и иновации. По-доброто сътрудничество между предприятията, научноизследователската дейност, академичните среди и публичния сектор може да способства за обмена на знания и умения и да помогне на предприятията да въвеждат иновации и да развият нови работни и производствени възможности.
- (23) За да се стимулира икономическото възстановяване, ще бъде важно да се даде приоритет на готови за изпълнение публични инвестиционни проекти, както и да се стимулират частните инвестиции, включително чрез съответни реформи. За да се предостави възможност на по-слабо развитите региони да наваксат изоставането си по отношение на основаната на знание икономика, конкурентоспособността и продуктивността, ще са нужни повече стратегически инвестиции в Словакия, особено за развитие на инфраструктура, включително цифрови и други ключови услуги, и за подобряване на транспортните мрежи. Пандемията от COVID-19 изостри съществуващите пропуски в цифровата инфраструктура. Разширяването на покритието и скоростта на широколентовия достъп ще позволи по-равнопоставен и по-добър достъп до интернет. Образователната система на Словакия и пазарът на труда биха могли да бъдат подобрени, като се положат усилия за осигуряване на по-добър набор от умения на населението в контекста на променящата се икономика и общество, включително чрез учене през целия живот, засилено сътрудничество между бизнеса и образованието на всички равнища и установяване на по-голямо съответствие между програмите за обучение и преквалификация и настоящите и бъдещите нужди на пазара на труда.
- (24) Възстановяването на икономическия растеж ще изисква през следващите години политически усилия и целеви инвестиции, за да може Словакия да се възползва от възможностите за създаване на по-устойчива икономика с висока добавена стойност. Тези усилия следва да отчетат регионалните различия. Приоритетните области за допълнителни усилия, набелязани в плана на Словакия в областта на енергетиката и климата, включват намаляване на енергоемкостта на промишлеността, подкрепа за решенията, свързани с енергийната ефективност, по-специално за домакинствата, и инвестиции в енергия от възобновяеми източници. Една по-благоприятна регулаторна среда би могла да спомогне за увеличаването на дела на възобновяемите енергийни източници в енергийните доставки. От полза за Словакия би било да се ускори изпълнението на плана за действие за преобразуването на Horná Nitra, като средствата се пренасочат към решения за целия регион и се оползотвори възможността за напредък по отношение на постепенното прекратяване на използването на въглища. Намаляването на замърсяването на въздуха, причинено от изгарянето на твърди горива и увеличаващите се емисии от транспорта, подобряването на системата за управление на отпадъците с новаторски решения за събиране и пречистване, завършването на мрежите за питейна вода и канализация с цел да бъдат разрешени санитарните проблеми, подпомагането на проекти за интелигентни мрежи и преминаването към неутрална по отношение на климата кръгова икономика могат да помогнат на Словакия да поеме по пътя на устойчивия икономически растеж. Програмирането на Фонда за справедлив преход, който е предмет на предложение на Комисията, за периода 2021—2027 г. би могло да помогне на Словакия да преодолее някои от предизвикателствата, свързани с прехода към неутрална по отношение на климата икономика, по-специално на териториите, обхванати от приложение Г към доклада за страната за 2020 г. Това ще позволи на Словакия да използва този фонд по най-добрия начин.
- (25) Новите тенденции в международната организирана престъпност, включително злоупотребата с правни субекти за целите на изпирането на пари, оказват натиск върху Словакия да подобри рамката си за борба с изпирането на пари с цел предотвратяване и борба с икономическата престъпност. Излагането на риск продължава да бъде слабо осъзнато, въпреки амбициозните планове на правителството за засилване на предотвратяването, разследването и наказателното преследване на изпирането на пари. Ограничените човешки ресурси и обучение възпрепятстват ефективния надзор на специалистите, участващи в учредяването на предприятия. Стъпките, предприети в рамките на плана за действие на правителството, все още не са предоставили инструментите за ефективно идентифициране и наказателно преследване на престъпленията, свързани с изпирането на пари, както и за конфискация на активи.
- (26) Докато специфичните за държавата препоръки, съдържащи се в настоящата препоръка (наричани по-нататък „специфичните за държавата препоръки за 2020 г.“), са насочени към справяне със социално-икономическото въздействие на пандемията от COVID-19 и улесняване на икономическото възстановяване, специфичните за всяка държава препоръки за 2019 г. обхващаха също реформи, които са от съществено значение за справяне със средносрочните и дългосрочните структурни предизвикателства. Специфичните за държавата препоръки за 2019 г. остават актуални и ще продължат да бъдат наблюдавани през следващия годишен цикъл на европейския семестър. Това се отнася и за специфичните за държавата препоръки за 2019 г. относно свързаните с инвестициите икономически политики. Всички специфични за държавата препоръки за 2019 г. следва да бъдат взети предвид при стратегическото програмиране на финансирането по линия на политиката на сближаване за периода след 2020 г., включително за смекчавачи мерки и стратегии за премахване на мерките, свързани с настоящата криза.

- (27) Словакия следва да продължи да работи върху своя ангажимент за преодоляване на конкретни проблеми, свързани с цялостния интегритет на правосъдната система, тъй като е вероятно те да подкопаят доверието в нейното ефективно функциониране. В Словакия напредъкът в изпълнението на реформите за борба с корупцията продължава да бъде ограничен. Някои реформи, свързани с превенцията, не са предвидени или все още не са проведени, включително във връзка с правилата за лобиране, даренията, несъвместимостта и контактите с трети страни в процеса на вземане на решения и осигуряването на защита на лицата, сигнализиращи за нередности. Въпреки че статистическите данни за престъпността варират, продължава да е нисък броят на случаите на корупция по високите етажи на властта, обект на разследване, докато усилията за санкциониране на юридическите лица дават известен резултат.
- (28) Европейският семестър осигурява рамката за непрекъсната координация на политиките в областта на икономиката и заетостта в Съюза, която може да допринесе за постигане на устойчива икономика. В своите национални програми за реформи за 2020 г. държавите членки направиха преглед на постигнатия напредък по изпълнението на целите на ООН за устойчиво развитие (ЦУР). Гарантирайки цялостното изпълнение на специфичните за държавата препоръки за 2020 г., Словакия ще допринесе за напредъка към постигането на ЦУР и за общите усилия за осигуряване на конкурентоспособна устойчивост в Съюза.
- (29) Тясната координация между икономиките в Икономическия и паричен съюз е от основно значение за постигането на бързо възстановяване от икономическото въздействие на пандемията от COVID-19. Като държава членка, чиято парична единица е еврото, Словакия следва да гарантира, че нейните политики са в съответствие с препоръките за еврозоната за 2020 г. и са координирани с тези на останалите държави членки, чиято парична единица е еврото, като същевременно се вземат предвид политическите насоки на Еврогрупата.
- (30) В рамките на европейския семестър за 2020 г. Комисията направи цялостен анализ на икономическата политика на Словакия и го публикува в доклада за страната за 2020 г. Тя извърши и оценка на програмата за стабилност за 2020 г., на националната програма за реформи за 2020 г. и на последващите действия във връзка със специфичните за държавата препоръки, отправени към Словакия през предходните години. Комисията взе предвид не само тяхното значение за провеждането на устойчива фискална и социално-икономическа политика в Словакия, но и тяхното съответствие с правилата и насоките на Съюза предвид необходимостта от засилване на цялостното икономическо управление на Съюза чрез принос на равнището на Съюза към бъдещите решения на държавите членки.
- (31) С оглед на тази оценка Съветът разгледа програмата за стабилност за 2020 г., като становището му ⁽⁸⁾ е изразено по-специално в препоръка 1 по-долу,

ПРЕПОРЪЧВА на Словакия да предприеме следните действия през 2020 г. и 2021 г.:

1. Да предприеме всички необходими мерки, в съответствие с общата клауза за дерогация от Пакта за стабилност и растеж, за ефективно справяне с пандемията от COVID-19, поддържане на икономиката и подпомагане на последващото възстановяване. Когато икономическите условия позволяват това, да провежда фискални политики, насочени към постигане на благоразумни средносрочни фискални позиции и гарантиране на устойчивостта на дълга, като същевременно засили инвестициите. Да повиши устойчивостта на здравната система по отношение на здравните работници, критичните медицински продукти и инфраструктурата. Да подобри предоставянето на първична помощ и координацията между различните видове грижи.
2. Да осигури подходящо заместване на доходите и да гарантира достъп до социална закрила и основни услуги за всички. Да укрепи цифровите умения. Да гарантира равен достъп до качествено образование.
3. Да прилага ефективни мерки за гарантиране на ликвидността на МСП и на самостоятелно заетите лица. Да отстрани пропуските в цифровата инфраструктура. Да даде приоритет на готови за изпълнение публични инвестиционни проекти и да стимулира частните инвестиции, за да се ускори икономическото възстановяване. Да съсредоточи инвестициите върху екологичния и цифровия преход, по-специално върху чисто и ефективно производство и използване на енергия и ресурси, устойчив обществен транспорт и управление на отпадъците.

⁽⁸⁾ Съгласно член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97.

4. Да гарантира ефективен надзор и прилагане на уредбата за борба с изпирането на пари. Да осигури благоприятна бизнес среда и качествени обществени услуги чрез засилена координация и разработване на политики. Да разреши проблемите, свързани с интегритета на правосъдната система.

Съставено в Брюксел на 20 юли 2020 година.

За Съвета
Председател
J. KLOECKNER

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА**от 20 юли 2020 година****относно националната програма за реформи на Финландия за 2020 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Финландия за 2020 г.**

(2020/C 282/26)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики ⁽¹⁾, и по-специално член 5, параграф 2 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

- (1) На 17 декември 2019 г. Комисията прие годишната стратегия за устойчив растеж, с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2020 г. Тя взе надлежно предвид Европейския стълб на социалните права, провъзгласен от Европейския парламент, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г. Въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁾ на 17 декември 2019 г. Комисията прие също Доклад за механизма за предупреждение, в който Финландия не е посочена като държава членка, за която ще се извърши задълбочен преглед. На същата дата Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната.
- (2) Докладът за Финландия за 2020 г. беше публикуван на 26 февруари 2020 г. В него бяха оценени напредъкът на Финландия в изпълнението на специфичните за държавата препоръки, приети от Съвета на 9 юли 2019 г. ⁽³⁾ (наричани по-нататък „специфичните за държавата препоръки за 2019 г.“), последващите действия във връзка със специфичните за държавата препоръки, отправени през предходните години, както и напредъкът на Финландия по националните ѝ цели по стратегията „Европа 2020“.
- (3) На 11 март 2020 г. Световната здравна организация обяви официално световна пандемия от COVID-19. Това е тежка извънредна ситуация в областта на общественото здраве, която засяга гражданите, обществата и икономиките. Тя поставя националните здравни системи под силен натиск, причинява смущения в световните вериги за доставки, нестабилност на финансовите пазари и сътресения в потребителското търсене и се отразява отрицателно на различни сектори. Застрашени са работните места и доходите на хората, както и стопанската дейност на предприятията. Пандемията предизвика голямо икономическо сътресение, от което вече има сериозни последици в Съюза. На 13 март 2020 г. Комисията прие съобщение, в което се призовава за координирани икономически мерки в отговор на кризата, включващи всички участници на национално равнище и на равнището на Съюза.
- (4) Редица държави членки обявиха извънредно положение или въведоха спешни мерки. Всички спешни мерки следва да бъдат строго пропорционални, необходими, ограничени във времето и в съответствие с европейските и международните стандарти. Те следва да подлежат на демократичен надзор и независим съдебен контрол.

⁽¹⁾ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

⁽²⁾ Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси (ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25).

⁽³⁾ ОВ С 301, 5.9.2019 г., стр. 154.

- (5) На 20 март 2020 г. Комисията прие съобщение относно активирането на общата клауза за дерогация, предвидена в Пакта за стабилност и растеж. Както е посочено в член 5, параграф 1, член 6, параграф 3, член 9, параграф 1 и член 10, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 1466/97 и член 3, параграф 5 и член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета ⁽⁴⁾, общата клауза за дерогация улеснява координирането на бюджетните политики в период на драстичен икономически спад. В съобщението си от 20 март 2020 г. Комисията изложи своето становище, че предвид очаквания сериозен икономически спад вследствие на пандемията от COVID-19 са изпълнени условията за активирането на общата клауза за дерогация, и предложи на Съвета да одобри това заключение. На 23 март 2020 г. министрите на финансите на държавите членки се съгласиха с оценката на Комисията. Те изразиха съгласие, че сериозният икономически спад изисква решителни, амбициозни и координирани ответни мерки. Активирането на общата клауза за дерогация позволява временно отклонение от плана за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел, при условие че с това не се излага на риск фискалната устойчивост в средносрочен план. Във връзка с корективната част на Пакта за стабилност и растеж Съветът може също така да реши, по препоръка на Комисията, да приеме промяна във фискалната траектория. Общата клауза за дерогация не спира прилагането на процедурите, предвидени в Пакта за стабилност и растеж. Тя позволява на държавите членки да се отклонят от бюджетните задължения, които обичайно се прилагат, като същевременно дава възможност на Комисията и на Съвета да предприемат необходимите мерки за координиране на политиката в рамките на Пакта.
- (6) Необходими са постоянни действия за ограничаване и контрол на разпространението на пандемията от COVID-19, за повишаване на устойчивостта на националните здравни системи, за смекчаване на социално-икономическите последици от пандемията чрез мерки за подкрепа на предприятията и домакинствата, както и за гарантиране на подходящи здравословни и безопасни условия на труд с оглед на възобновяването на икономическата дейност. Съюзът следва да използва пълноценно различните инструменти, с които разполага, за да подкрепи усилията на държавите членки в тези области. Успоредно с това държавите членки и Съюзът следва да работят съвместно, за да подготвят мерките, необходими да доведат до връщането към нормалното функциониране на нашите общества и икономики, както и към устойчивия растеж, като се интегрират, наред с другото, екологичният преход и цифровата трансформация и се извадят поуки от кризата.
- (7) Кризата, свързана с COVID-19, изтъква гъвкавостта, която предлага вътрешният пазар по отношение на адаптирането към извънредни ситуации. За да се гарантират обаче бърз и плавен преход към етапа на възстановяване и свободното движение на стоки, услуги и работници, извънредните мерки, които възпрепятстват нормалното функциониране на вътрешния пазар, следва да бъдат премахнати веднага щом престанат да бъдат абсолютно необходими. Текущата криза разкри необходимостта от планове за готовност за действие при кризи в здравния сектор. Подобрени стратегии за покупки, диверсифицирани вериги на доставки и стратегически запаси от основни консумативи са сред елементите от изключително значение за разработването на по-обхватни планове за готовност за действие при кризи.
- (8) Законодателят на Съюза вече измени съответните законодателни уредби посредством регламенти (ЕС) 2020/460 ⁽⁵⁾ и (ЕС) 2020/558 ⁽⁶⁾ на Европейския парламент и на Съвета, предоставяйки на държавите членки възможността да мобилизират всички неизползвани ресурси от европейските структурни и инвестиционни фондове, за да могат да се справят с извънредните последици от пандемията от COVID-19. Тези изменения ще осигурят допълнителна гъвкавост, както и опростени и рационализирани процедури. За да се намали натискът върху паричните потоци, за счетоводната 2020—2021 година държавите членки могат също така да се възползват от 100-процентова съфинансиране от бюджета на Съюза. Финландия се насърчава да използва пълноценно тези възможности, за да помогне на най-засегнатите лица и сектори.
- (9) Възможно е разпространението на социално-икономическите последици от пандемията от COVID-19 да бъде неравномерно в различните сектори и региони поради различните модели на специализация. Това води до риск от за дълбочаване на различията във Финландия. В съчетание с риска от временни смущения в процеса на конвергенция между държавите членки настоящата ситуация изисква целенасочени мерки на политиките.
- (10) На 30 април 2020 г. Финландия представи своята национална програма за реформи за 2020 г. и своята програма за стабилност за 2020 г. Двете програми бяха оценени едновременно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях.

⁽⁴⁾ Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за определяне и изясняване на прилагането на процедурата при прекомерен дефицит (ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 6).

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) 2020/460 на Европейския парламент и на Съвета от 30 март 2020 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013 и (ЕС) № 508/2014 във връзка със специални мерки за мобилизиране на инвестиции в системите на здравеопазване на държавите членки и в други сектори на техните икономики в отговор на избухването на COVID-19 (Инвестиционна инициатива в отговор на коронавируса) (ОВ L 99, 31.3.2020 г., стр. 5).

⁽⁶⁾ Регламент (ЕС) 2020/558 на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2020 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1301/2013 и (ЕС) № 1303/2013 по отношение на специалните мерки за предоставяне на изключителна гъвкавост за използване на европейските структурни и инвестиционни фондове в отговор на избухването на COVID-19 (ОВ L 130, 24.4.2020 г., стр. 1).

- (11) За Финландия понастоящем се прилагат предпазните мерки на Пакта за стабилност и растеж и правилото за дълга.
- (12) В своята програма за стабилност за 2020 г. правителството планира номиналното салдо да се влоши, преминавайки от дефицит в размер на 1,1 % от брутният вътрешен продукт (БВП) през 2019 г. към дефицит от 7,2 % от БВП през 2020 г. Предвижда се дефицитът да намалее до 4,0 % от БВП през 2021 г. След намалението, достигнало 59,4 % от БВП през 2019 г., съгласно програмата за стабилност за 2020 г. се очаква през 2020 г. съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП да нарасне до 69,1 %. Макроикономическата и фискалната перспектива се характеризират с висока степен на несигурност поради пандемията от COVID-19.
- (13) В отговор на пандемията от COVID-19 и в рамките на координирания подход на Съюза Финландия прие своевременни бюджетни мерки за увеличаване на капацитета на здравната си система, за ограничаване на пандемията и за облекчаване на положението на засегнатите в особена степен лица и сектори. Съгласно програмата за стабилност за 2020 г. тези бюджетни мерки възлизат на 1,7 % от БВП. Мерките включват както спешни разходи за опазване на здравето и обществения ред, така и мерки за подкрепа на предприятията и служителите. Освен това Финландия обяви мерки, които, макар и да нямат пряко отражение върху бюджета, ще допринесат за осигуряването на подкрепа за ликвидността на предприятията, като според програмата за стабилност за 2020 г. тези мерки се оценяват на 5 % от БВП. Те включват гаранции по заеми за дружества, предназначени главно за малките и средните предприятия (МСП), както и специфични гаранционни схеми за Finnair и корабоплавателните дружества, които гарантират сигурността на доставките. Освен това във Финландия бяха приети и други мерки за засилване на ликвидността, които не са включени в програмата за стабилност за 2020 г., сред които отсрочване на плащането на корпоративните данъци. Тези допълнителни мерки се оценяват на 15 % от БВП. Като цяло предприетите от Финландия мерки са в съответствие с насоките, изложени в съобщението на Комисията от 13 март 2020 г. Цялостното прилагане на спешните мерки и фискалните мерки за подкрепа, последвано от пренасочване на фискалните политики към постигане на разумни средносрочни фискални позиции, когато икономическите условия позволят това, ще допринесе за запазването на фискалната устойчивост в средносрочен план.
- (14) Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2020 г. при непроменени политики се предвижда салдото по консолидирания държавен бюджет на Финландия да бъде -7,4 % от БВП през 2020 г. и -3,4 % от БВП през 2021 г. Съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да достигне 69,4 % от БВП през 2020 г. и 69,6 % през 2021 г.
- (15) На 20 май 2020 г. Комисията представи доклад, изготвен в съответствие с член 126, параграф 3 от Договора, поради прогнозираното от Финландия нарушение на прага на дефицита в размер на 3 % от БВП през 2020 г. Като цяло анализът на Комисията сочи, че критерият за дефицита, определен в Договора и в Регламент (ЕО) № 1467/97, не е изпълнен.
- (16) В отговор на кризата с COVID-19 Финландия предприе всеобхватни действия в подкрепа на здравната си система и икономиката си. Например, финландското правителство прие няколко допълнителни бюджета и реши да подобри сигурността на работните места за служителите, а условията за получаване на обезщетения за безработица бяха облекчени. Достъпът до обезщетения за безработица беше улеснен за работещите на свободна практика и предприемачите. Мерките за социална сигурност възлизат на 1,6 милиарда евро. На предприятията бяха предоставени преки безвъзмездни средства от 1 милиард евро в допълнение към 10 милиарда евро гарантирани от държавата заеми. Правителството временно намали с 2,6 процентни пункта размера на пенсионните отчисления, плащани от работодателите, и задели най-малко 1 милиард евро за пакет от мерки в подкрепа на общините. Финландският орган за финансов надзор понижи капиталовите изисквания за финландските кредитни институции, като премахна буфера за системен риск и адаптира специфичните за кредитните институции изисквания. Правителството номинира работна група под ръководството на Министерството на финансите и Министерството на социалните въпроси и здравеопазването, за да подготви стратегията на страната за излизане от кризата с COVID-19. Въз основа на първия доклад на работната група правителството прие в началото на май план за поетапно излизане от кризата. Работната група ще предложи освен това подходящи мерки за справяне със здравните, социалните и икономическите последици от кризата. Тя се консултира със социалните партньори, общините, организациите на гражданското общество и организациите за опазване на околната среда.
- (17) Въпреки че Финландия показва обща готовност да се справи с кризата, предизвикана от COVID-19, за нея би било полезно да повиши своята устойчивост. Наложено се здравните райони да пренасочат медицински персонал за лечението на пациенти с COVID-19 и да се отклонят от предварително определените по закон срокове за неспешни здравни грижи. Настоящата система на здравни услуги, предоставяни от различни доставчици, доведе до неравномерна гъстота на здравните работници в цялата страна. Разпокъсаността на предоставянето на услуги и неравнопоставеният достъп до социални и първични здравни услуги се очаква да представляват проблем и след кризата, особено за безработните и пенсионерите, включително за хората с увреждания. С нарастването на безработицата поради кризата с COVID-19 както краткосрочните, така и средносрочните мерки на политиката следва да се съсредоточат върху подобряването на равнопоставения достъп до първични здравни грижи. В средносрочен план продължава да е важно да се следват плановете за реформа в здравеопазването и социалната

сфера, предвидени от няколко поредни финландски правителства, особено като се има предвид, че те подготвят Финландия за мащабни демографски промени и ще помогнат на страната да запази в бъдеще качеството на своята здравна система, като същевременно подобри достъпа до нея. Дългосрочната устойчивост на публичните финанси на Финландия продължава да е застрашена поради прогнозираното увеличение на разходите, свързани със застаряването на населението, и по-специално социалните и здравните грижи.

- (18) Според пролетната прогноза на Комисията от 2020 г. се очаква безработицата да нарасне до 8,3 % през 2020 г. и да се върне на 7,7 % през 2021 г. Необходими са ефективни действия на политиките в краткосрочен и средносрочен план, изготвени в тясно сътрудничество със социалните партньори, за да се ограничи нарастването на безработицата и за повторното интегриране на пазара на труда на онези, които са загубили работата си поради кризата с COVID-19. Тези усилия следва също така да подкрепят групите, изложени на риск от бедност и социално изключване, като например нискоквалифицираните лица, хората с увреждания, лицата с частична трудоспособност и хората с мигрантски произход. Финландия въведе схеми за непълно работно време, чрез които много служители излязоха в дългосрочен принудителен отпуск. Активните политики по заетостта, включително мерките за повишаване на квалификацията и за преквалификация, биха могли да гарантират бързо и трайно завръщане на пазара на труда. Субсидираните заплати биха могли да бъдат насочени и комбинирани с обучение и последващи действия от страна на публичните служби по заетостта. Преквалификацията и повишаването на квалификацията са от възлово значение за запазването на пригодността за заетост на работната сила в една все по-цифровизирана и екологична икономика. Непрестанната реформа в образованието би могла да отговори на нуждата от повишаване на уменията на възрастните, включително на тези с ниска квалификация, в секторите, които са от значение за пазара на труда, като сектора на информационните и комуникационните технологии (ИКТ). За да получи пазарът уменията, които са му необходими в периоди на демографски и технологични промени, ще бъде важно да се запази адекватността на образователната система спрямо пазара на труда, като бъдат осигурени също достатъчно места в университетите в съответствие с прогнозите за заетостта за всеки сектор и регион. За да се избегне влошаване на социално-икономическото положение на най-уязвимите групи вследствие на кризата, предизвикана от COVID-19, преодоляването на цифровото разделение ще бъде от възлово значение, по-специално за да се гарантира, че учащите се в неравностойно положение получават достъп до качествено образование. Сложната система за обезщетения създава пречки пред започването на работа. За да се насърчи започването на работа на намалено работно време и на непълно работно време, регистърът на доходите, съдържащ информация в реално време относно заплатите и обезщетенията, следва да бъде ефективно използван заедно с ускоряването на времето за обработване на обезщетенията за социална сигурност. В средносрочен план ще бъде важно Финландия да реформира системата за социални помощи, така че да стимулира заетостта и да подготви своята система за социална сигурност за бъдещето.
- (19) Оказването на помощ на предприятията, особено на МСП, за да оцелеят през кризата с COVID-19, е от съществено значение за стимулиране на икономиката след премахването на наложените към момента изолационни мерки. Временната подкрепа за осигуряване на ликвидност посредством заеми, безвъзмездни средства и гаранции би могла да помогне на предприятията да преминат през този период на голяма несигурност и значително по-ниски приходи. При разработването и прилагането на тези мерки трябва да се вземе предвид устойчивостта на банковия сектор.
- (20) За да се стимулира икономическото възстановяване, ще бъде важно да се даде приоритет на готови за изпълнение публични инвестиционни проекти, както и да се стимулират частните инвестиции, включително чрез съответни реформи. Инвестициите във Финландия остават под средните за ЕС за категории, които в най-голяма степен подкрепят ръста на производителността, и особено инвестициите в оборудване и в интелектуална собственост. Това може да ограничи потенциала на страната за дългосрочен растеж и да възпрепятства нейната конкурентоспособност и възстановяване. Увеличаването на инвестициите в научноизследователска и развойна дейност е възлов фактор, позволяващ на структурната промяна да благоприятства икономическите сектори с интензивно използване на знания, както и да укрепи потенциала за дългосрочен растеж. За планираното преминаване към неутралност по отношение на климата до 2035 г., което е отразено също в националния план на Финландия в областта на енергетиката и климата, ще са необходими значителни инвестиции, особено в електроенергийните мрежи и в устойчивия транспорт. Под ръководството на парламентарна ръководна група се разработва нов национален план за транспорта в периода 2021—2032 г. Наред със съображенията, свързани със здравето, околната среда, регионалното развитие и производителността, са необходими непрекъснати усилия за разгръщане на високоскоростен ширококолов достъп до интернет и за подобряване на други цифрови инфраструктури с оглед на рационализирането на логистиката и поддържането на икономическата дейност в отдалечените райони. Програмирането на Фонда за справедлив преход — предмет на предложението на Комисията, за периода 2021—2027 г. би могло да помогне на Финландия да преодолее някои от предизвикателствата, свързани с прехода към неутрална по отношение на климата икономика, по-специално на териториите, обхванати от приложението Г към доклада за страната за 2020 г. Това ще позволи на Финландия да използва този фонд възможно най-пълноценно.

- (21) Националната оценка на риска по въпросите на борбата с изпирането на пари във Финландия е неактуална и ще бъде осъвременена през 2020 г. Финландският орган за финансов надзор наскоро подобри капацитета си за надзор. Въпреки това персоналът все още е недостатъчен, а основаният на риска подход към надзора все още не се прилага правилно. Въпреки че бяха разследвани няколко случая на предполагаеми нарушения, въвеждането на възпираща политика за налагане на санкции остава друга приоритетна област. През последните месеци рязко се увеличи броят на докладите за съмнителни сделки, а ресурсите в рамките на Звеното за финансово разузнаване изглеждат недостатъчни за анализа на тази информация. Продължава да бъде недостатъчен обменът на информация между Звеното за финансово разузнаване и Органа за финансов надзор.
- (22) Докато специфичните за държавата препоръки, съдържащи се в настоящата препоръка (наричани по-нататък „специфичните за държавата препоръки за 2020 г.“), са насочени към справяне със социално-икономическото въздействие на пандемията от COVID-19 и улесняване на икономическото възстановяване, специфичните за държавата препоръки за 2019 г. обхващаха също реформи, които са от съществено значение за справяне със средносрочните и дългосрочните структурни предизвикателства. Специфичните за държавата препоръки за 2019 г. продължават да бъдат актуални и ще продължат да бъдат наблюдавани през следващия годишен цикъл на европейския семестър. Това се отнася и за специфичните за държавата препоръки за 2019 г. относно свързаните с инвестициите икономически политики. Всички специфични за държавата препоръки за 2019 г. следва да бъдат взети предвид при стратегическото програмиране на финансирането по линия на политиката на сближаване за периода след 2020 г., включително за смекчаваша мерки и стратегии за премахване на мерките, свързани с настоящата криза.
- (23) Европейският семестър осигурява рамката за непрекъсната координация на политиките в областта на икономиката и заетостта в Съюза, която може да допринесе за постигане на устойчива икономика. В своите национални програми за реформи за 2020 г. държавите членки направиха преглед на постигнатия напредък по изпълнението на целите на ООН за устойчиво развитие (ЦУР). Като гарантира цялостното изпълнение на специфичните за държавата препоръки за 2020 г., Финландия ще допринесе за напредъка към постигането на ЦУР и за общите усилия за осигуряване на конкурентоспособна устойчивост в Съюза.
- (24) Тясната координация между икономиките в Икономическия и паричен съюз е от ключово значение за бързото възстановяване от икономическото въздействие на пандемията от COVID-19. Като държава членка, чиято парична единица е еврото, Финландия следва да гарантира, че нейните политики са в съответствие с препоръките за еврозоната за 2020 г. и са координирани с тези на останалите държави членки, чиято парична единица е еврото, като същевременно се вземат предвид политическите насоки на Еврогрупата.
- (25) В рамките на европейския семестър за 2020 г. Комисията направи цялостен анализ на икономическата политика на Финландия и го публикува в доклада за страната за 2020 г. Тя извърши и оценка на програмата за стабилност за 2020 г., на националната програма за реформи за 2020 г. и на последващите действия във връзка със специфичните за държавата препоръки, отправени към Финландия през предходните години. Комисията взе предвид не само тяхното значение за провеждането на устойчива фискална и социално-икономическа политика във Финландия, но и тяхното съответствие с правилата и насоките на Съюза предвид необходимостта от засилване на цялостното икономическо управление на Съюза чрез принос на равнището на Съюза към бъдещите решения на държавите членки.
- (26) С оглед на тази оценка Съветът разгледа програмата за стабилност за 2020 г., като становището му ⁽⁷⁾ е изразено по-специално в препоръка 1 по-долу,

ПРЕПОРЪЧВА на Финландия да предприеме следните действия през 2020 и 2021 г.:

1. Да предприеме всички необходими мерки, в съответствие с общата клауза за дерогация от Пакта за стабилност и растеж, за ефективно справяне с пандемията от COVID-19, поддържане на икономиката и подпомагане на последващото възстановяване. Когато икономическите условия позволяват това, да провежда фискални политики, насочени към постигане на благоразумни средносрочни фискални позиции и гарантиране на устойчивостта на дълга, като същевременно увеличава инвестициите. Да се справи с недостига на здравни работници, за да укрепи устойчивостта на здравната система и подобри достъпа до социални и здравни услуги.
2. Да засили мерките за подкрепа на заетостта и да укрепи активните политики по заетостта.
3. Да вземе мерки за осигуряване на ликвидност за реалната икономика, по-специално за малките и средните предприятия. Да даде приоритет на готови за изпълнение проекти за публични инвестиции и да окуражава частните инвестиции, които да спомогнат за икономическото възстановяване. Да съсредоточи инвестициите върху екологичния и цифровия преход, по-специално върху чистото и ефективно производство на енергия и нейното използване, устойчивата и ефикасна инфраструктура, както и върху научните изследвания и иновациите.

⁽⁷⁾ Съгласно член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97.

4. Да гарантира ефективен надзор и прилагане на уредбата за борба с изпирането на пари.

Съставено в Брюксел на 20 юли 2020 година.

За Съвета
Председател
J. KLOECKNER

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА**от 20 юли 2020 година****относно националната програма за реформи на Швеция за 2020 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за конвергенция на Швеция за 2020 г.**

(2020/C 282/27)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики ⁽¹⁾, и по-специално член 9, параграф 2 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси ⁽²⁾, и по-специално член 6, параграф 1 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

- (1) На 17 декември 2019 г. Комисията прие годишната стратегия за устойчив растеж, с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2020 г. Тя взе надлежно предвид Европейския стълб на социалните права, провъзгласен от Европейския парламент, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г. Въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 на 17 декември 2019 г. Комисията прие също доклад за механизма за предупреждение, в който Швеция е посочена като държава членка, за която ще се извърши задълбочен преглед.
- (2) Докладът за Швеция за 2020 г. беше публикуван на 26 февруари 2020 г. В него бяха оценени напредъкът на Швеция в изпълнението на специфичните за държавата препоръки, приети от Съвета на 9 юли 2019 г. ⁽³⁾ (наричани по-нататък „специфичните за държавата препоръки за 2019 г.“), последващите действия във връзка със специфичните за държавата препоръки, отправени през предходните години, както и напредъкът на Швеция по националните ѝ цели по стратегията „Европа 2020“. В доклада беше включен и задълбочен преглед по член 5 от Регламент (ЕС) № 1176/2011, чиито резултати също бяха публикувани на 26 февруари 2020 г. Анализът на Комисията ѝ даде основание да заключи, че в Швеция са налице макроикономически дисбаланси. По-специално високото равнище на надценка на жилищата в съчетание с продължаващото нарастване на задлъжнялостта на домакинствата създават рискове от неуправляема корекция. Това би могло да има отрицателно въздействие върху икономиката и евентуално също върху банковия сектор. Всяко отрицателно въздействие върху банковия сектор би могло също така да се разпростре в съседните държави, като се имат предвид системните финансови взаимовръзки. През последните години бяха предприети някои мерки за справяне с тези дисбаланси. Досега обаче тези мерки имат ограничено въздействие. Все още има съществени пропуски в политиките, по-специално във връзка с данъчните стимули за финансирано чрез поемане на дълг притежаване на собствено жилище, функционирането на предлагането на жилища, както и по-специално пазара на отдаване на жилища под наем.

⁽¹⁾ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

⁽²⁾ ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25.

⁽³⁾ ОВ C 301, 5.9.2019 г., стр. 159.

- (3) На 11 март 2020 г. Световната здравна организация обяви официално световна пандемия от COVID-19. Това е тежка извънредна ситуация в областта на общественото здраве, която засяга гражданите, обществата и икономиките. Тя поставя националните здравни системи под силен натиск, причинява смущения в световните вериги за доставки, нестабилност на финансовите пазари и сътресения в потребителското търсене и се отразява отрицателно на различни сектори. Застрашени са работните места и доходите на хората, както и стопанската дейност на предприятията. Пандемията предизвиква голямо икономическо сътресение, от което вече има сериозни последици в Съюза. На 13 март 2020 г. Комисията прие съобщение, в което се призовава за координирани икономически мерки в отговор на кризата, включващи всички участници на национално равнище и на равнището на Съюза.
- (4) Редица държави членки обявиха извънредно положение или въведоха спешни мерки. Всички спешни мерки следва да бъдат строго пропорционални, необходими, ограничени във времето и в съответствие с европейските и международните стандарти. Те следва да подлежат на демократичен надзор и независим съдебен контрол.
- (5) На 20 март 2020 г. Комисията прие съобщение относно активирането на общата клауза за дерогация, предвидена в Пакта за стабилност и растеж. Както е посочено в член 5, параграф 1, член 6, параграф 3, член 9, параграф 1 и член 10, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 1466/97 и член 3, параграф 5 и член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета (*), общата клауза за дерогация улеснява координирането на бюджетните политики в период на драстичен икономически спад. В съобщението си от 20 март 2020 г. Комисията изложи своето становище, че предвид очаквания сериозен икономически спад вследствие на пандемията от COVID-19 са изпълнени условията за активирането на общата клауза за дерогация, и предложи на Съвета да одобри това заключение. На 23 март 2020 г. министрите на финансите на държавите членки се съгласиха с оценката на Комисията. Те изразиха съгласие, че сериозният икономически спад изисква решителни, амбициозни и координирани ответни мерки. Активирането на общата клауза за дерогация позволява временно отклонение от плана за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел, при условие че с това не се излага на риск фискалната устойчивост в средносрочен план. Във връзка с корективните мерки на Пакта за стабилност и растеж Съветът може също така да реши, по препоръка на Комисията, да приеме промяна във фискалната траектория. Общата клауза за дерогация не спира прилагането на процедурите, предвидени в Пакта за стабилност и растеж. Тя позволява на държавите членки да се отклонят от бюджетните изисквания, които обичайно се прилагат, като същевременно дава възможност на Комисията и на Съвета да предприемат необходимите мерки за координиране на политиката в рамките на Пакта.
- (6) Необходими са постоянни действия за ограничаване и контрол на разпространението на пандемията от COVID-19, за повишаване на устойчивостта на националните здравни системи, за смекчаване на социално-икономическите последици от пандемията чрез мерки за подкрепа на предприятията и домакинствата, както и за гарантиране на подходящи здравословни и безопасни условия на труд с оглед на възобновяването на икономическата дейност. Съюзът следва да използва пълноценно различните инструменти, с които разполага, за да подкрепи усилията на държавите членки в тези области. Успоредно с това държавите членки и Съюзът следва да работят съвместно, за да подготвят мерките, необходими за връщането към нормалното функциониране на нашите общества и икономики, както и към устойчивия растеж, като се интегрират, наред с другото, екологичният преход и цифровата трансформация и се извадят поуки от кризата.
- (7) Кризата, свързана с COVID-19, изтъкна гъвкавостта, която предлага вътрешният пазар по отношение на адаптирането към извънредни ситуации. За да се гарантират обаче бърз и плавен преход към етапа на възстановяване и свободното движение на стоки, услуги и работници, извънредните мерки, които възпрепятстват нормалното функциониране на вътрешния пазар, следва да бъдат премахнати веднага щом престанат да бъдат абсолютно необходими. Текущата криза разкри необходимостта от планове за готовност за действие при кризи в здравния сектор. Подобрени стратегии за покупки, диверсифицирани вериги за доставки и стратегически запаси от основни консумативи са сред елементите от изключително значение за разработването на по-обхватни планове за готовност за действие при кризи.

(*) Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за определяне и изясняване на прилагането на процедурата при прекомерен дефицит (ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 6).

- (8) Законодателят на Съюза вече измени съответните законодателни уредби посредством регламенти (ЕС) 2020/460 ⁽⁵⁾ и (ЕС) 2020/558 ⁽⁶⁾ на Европейския парламент и на Съвета, предоставяйки на държавите членки възможността да мобилизират всички неизползвани ресурси от европейските структурни и инвестиционни фондове, за да могат да се справят с извънредните последици от пандемията от COVID-19. Тези изменения ще осигурят допълнителна гъвкавост, както и опростени и рационализирани процедури. За да се намали натискът върху паричните потоци, за счетоводната 2020—2021 година държавите членки могат също така да се възползват от 100-процентово съфинансиране от бюджета на Съюза. Швеция се насърчава да използва пълноценно тези възможности, за да помогне на най-засегнатите лица и сектори.
- (9) Възможно е разпространението на социално-икономическите последици от пандемията от COVID-19 да бъде неравномерно в различните региони поради различните модели на специализация, по-специално в регионите, зависещи в голяма степен от туризма, и в по-общ план от стопански дейности, за които е необходим пряк контакт с потребителите. Това води до съществен риск регионалните и териториалните различия в Швеция да се засилят, като се задълбочи вече наблюдаваната тенденция за бавно увеличаване на различията между региона на столицата и останалата част на страната, както и между градските и селските райони. В съчетание с риска от временни смущения в процеса на конвергенция между държавите членки настоящата ситуация изисква целенасочени мерки на политиките.
- (10) Швеция представи своята национална програма за реформи за 2020 г. на 27 април 2020 г., а програмата си за конвергенция за 2020 г. — на 28 април 2020 г. Двете програми бяха оценени едновременно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях.
- (11) Понастоящем спрямо Швеция се прилагат предпазните мерки на Пакта за стабилност и растеж.
- (12) В своята програма за конвергенция за 2020 г. правителството планира номиналното салдо да се влоши, преминавайки от излишък в размер на 0,4 % от брутният вътрешен продукт (БВП) през 2019 г. към дефицит от 3,8 % от БВП през 2020 г. Предвижда се дефицитът да намалее до 1,4 % от БВП през 2021 г. и да достигне излишък от 1,5 % от БВП през 2023 г. След намалението, достигнало 35 % от БВП през 2019 г., съгласно програмата за конвергенция за 2020 г. се очаква през 2020 г. съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП да нарасне до 40 %. Макроикономическата и фискалната перспектива се характеризират с висока степен на несигурност поради пандемията от COVID-19.
- (13) В отговор на пандемията от COVID-19 и в рамките на координирания подход на Съюза Швеция прие своевременни бюджетни мерки за увеличаване на капацитета на здравната си система, за ограничаване на пандемията и за облекчаване на положението на засегнатите в особена степен лица и сектори. Съгласно програмата за конвергенция за 2020 г. тези бюджетни мерки възлизат на 2,4 % от БВП. Мерките включват укрепване на здравните услуги (0,1 % от БВП), спешна помощ за сектори в затруднено положение (1,6 % от БВП) и мерки в областта на пазара на труда и социалната политика (0,2 % от БВП). Освен това Швеция обяви мерки, които макар и да нямат пряко отражение върху бюджета, ще допринесат за осигуряването на подкрепа за ликвидността на предприятията. Съгласно програмата за конвергенция за 2020 г. тези мерки включват по-специално отсрочване на данъци в размер до 6,9 % от БВП, както и различни видове гаранции по заеми и разширени кредитни механизми, възлизащи на приблизително 4,7 % от БВП. Като цяло предприетите от Швеция мерки са в съответствие с насоките, изложени в съобщението на Комисията от 13 март 2020 г. Цялостното прилагане на спешните мерки и фискалните мерки за подкрепа, последвано от пренасочване на фискалните политики към постигане на разумни средносрочни фискални позиции, когато икономическите условия позволят това, ще допринесе за запазването на фискалната устойчивост в средносрочен план.
- (14) Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2020 г. при непроменени политики се предвижда салдото по консолидирания държавен бюджет на Швеция да бъде -5,6 % от БВП през 2020 г. и -2,2 % от БВП през 2021 г. Съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да остане под 60 % от БВП през 2020 и 2021 г.
- (15) На 20 май 2020 г. Комисията представи доклад, изготвен в съответствие с член 126, параграф 3 от Договора, поради планираното нарушение от страна на Швеция на прага от 3 % от БВП за дефицита през 2020 г. Като цяло анализът на Комисията сочи, че критерият за дефицита, определен в Договора и в Регламент (ЕО) № 1467/97, не е изпълнен.

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) 2020/460 на Европейския парламент и на Съвета от 30 март 2020 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013 и (ЕС) № 508/2014 във връзка със специални мерки за мобилизиране на инвестиции в системите на здравеопазване на държавите членки и в други сектори на техните икономики в отговор на избухването на COVID-19 (Инвестиционна инициатива в отговор на коронавируса) (ОВ L 99, 31.3.2020 г., стр. 5).

⁽⁶⁾ Регламент (ЕС) 2020/558 на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2020 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1301/2013 и (ЕС) № 1303/2013 по отношение на специалните мерки за предоставяне на изключителна гъвкавост за използване на европейските структурни и инвестиционни фондове в отговор на избухването на COVID-19 (ОВ L 130, 24.4.2020 г., стр. 1).

- (16) Икономиката на Швеция се забави по безпрецедентен начин след избухването на пандемията от COVID-19. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2020 г. се очаква безработицата да нарасне до 9,7 % през 2020 г. и да спадне до 9,3 % през 2021 г. Очаква се силен спад на частното потребление, по-специално в най-засегнатите категории на потребление като транспорта, ресторантьорството и хотелиерството. Предвижда се при бруто образуването на основен капитал да настъпи още по-рязък спад, отколкото при потреблението, дължащ се до голяма степен на несигурността по отношение на темпа на възстановяване. Шведските органи започнаха да предприемат мерки на ранен етап и с разпространението на пандемията от COVID-19 увеличиха постъпателно мащаба на мерките на политиката. Мерките бяха ориентирани към здравеопазването и овладяването на икономическите последици. Мерките в областта на здравеопазването включват икономическа подкрепа от страна на централното правителство за свързаните с пандемията от COVID-19 допълнителни разходи на регионите и местните органи, отговарящи за системата на здравеопазването. В икономически аспект правителството предприе широк набор от мерки за облекчаване на разходите на корпоративния сектор (краткосрочни съкращения, разходи за отпуск по болест, отмяна на дела на работодателя в социалноосигурителните вноски, кредитни гаранции и намаления на наемите), както и за осигуряване на корпоративна ликвидност (отлагане на плащания на данъци, включително плащания на данъка върху добавената стойност (ДДС)). Освен това централната банка на Швеция — Sveriges Riksbank, реши да отпусне заеми на дружества чрез банки и да закупува държавни и общински облигации, както и обезпечени ипотечни облигации и облигации и търговски ценни книжа, емитирани от шведски нефинансови предприятия. При разработването и прилагането на тези мерки трябва да се вземе предвид устойчивостта на банковия сектор. Централната банка на Швеция сключи също споразумения за валутни суапове с други централни банки, за да се гарантира наличието на основните валути за финансовия сектор. Социалната политика и политиката в областта на пазара на труда бяха разширени, например чрез въвеждане на временни промени в обезщетенията за болест, увеличаване на обезщетенията за безработица, понижаване на изискванията за достъп до схемата за безработица и чрез активни политики в областта на заетостта и образованието (напр. зелени работни места, удължаване на проекта „Ново начало за работа“, летни курсове, повече студенти във висшето образование).
- (17) Краткосрочният политически отговор на Швеция на пандемията от COVID-19 разчита на осигуряването на съответните ресурси и свободен капацитет, както и на адаптирането на ролите и отговорностите на здравните работници. В средносрочен план това следва да доведе и до навременно и балансирано в географско отношение здравеопазване, подходящо разпределение на здравните работници между различните здравни структури (например в извънболничната и болничната помощ), както и да спомогне за избягването на структурен недостиг на медицински персонал. Използването на силно развития сектор за научни изследвания и иновации на Швеция за ръководени от науката действия може да допринесе за напредък при разработването на ваксини, леченията и диагностиката, както и при превръщането на резултатите от научните изследвания в политики в областта на общественото здраве.
- (18) Подкрепата за наличието на умения, и по-специално цифрови умения, може да поддържа по-високия растеж на производителността чрез научни изследвания и иновации във високотехнологичните сектори и да спомогне за постигането на амбициозните цели на Швеция по отношение на климата и енергетиката, съдържащи се в нейния национален план в областта на енергетиката и климата. Необходими са също така инвестиции за намаляване на разликите в образователните резултати между учащите се с мигрантски и местен произход. Високото качество на работната ръка беше основен фактор, допринасящ за растежа на производителността на труда, но този принос беше почти изчерпан преди свързаната с COVID-19 криза. Освен това ще бъде необходима интеграция на пазара на труда на групи, чийто потенциал не е бил напълно използван преди кризата, като например мигрантите от държави извън ЕС и хората с увреждания. Недостигът на умения е особено ясно изразен в образованието, здравеопазването, социалната дейност, информационните и комуникационните технологии, промишлеността и строителството.
- (19) За да се стимулира икономическото възстановяване, ще бъде важно да се даде приоритет на готови за изпълнение публични инвестиционни проекти, както и да се стимулират частните инвестиции, включително чрез съответни реформи. В секторите на цифровите технологии и микроелектрониката повече от 50 % от работодателите съобщават за недостиг на умения, засягащ растежа. Поддържането на високия дял на публичните разходи в областта на научните изследвания е необходимо условие за подобряване на производителността. Наред с това за възстановяването на растежа на производителността на труда са необходими увеличаване на капитала и по-големи инвестиции във високотехнологичните и иновативните сектори. Разпространението на нови цифрови технологии сред малките и средните предприятия ще спомогне за повишаване на производителността. Кризата показва колко важна е цифровата инфраструктура, както и че е необходимо наличието на бърза и стабилна свързаност на всички места, където хората живеят или работят. Разширяването на мобилния широкополосов достъп в радиочестотната лента 700 MHz ще играе важна роля, както и възможността за финансова подкрепа за развитието на фиксиран широкополосов достъп. Предстоящият търг на 5G ще осигури допълнителен тласък на цифровизацията на шведската икономика. Целта за постигане на неутрално по отношение на климата общество през 2045 г. ще изисква и инвестиции в научни изследвания и иновации, които позволяват разработването и реализирането на новаторски и конкурентоспособни решения за декарбонизация и координирани социални и политически действия. Транспортът е основната област за намаляване на емисиите на парникови газове в Швеция. В политическия дневен ред стои

цялостна и сравнително бърза трансформация на автомобилния парк към превозни средства с ниски емисии. Планираните инвестиции в железопътната инфраструктура са от значение за улесняване на разпределянето на дяловете между отделните видове транспорт и за постигане на амбициозната цел на Швеция в областта на климата. Електрификацията на транспорта и промишлеността ще изисква значителни инвестиции в производството и разпределянето на електроенергия. Програмирането на Фонда за справедлив преход, който е предмет на предложението на Комисията, за периода 2021—2027 г. би могло да помогне на Швеция да преодолее някои от предизвикателствата, свързани с прехода към неутрална по отношение на климата икономика, по-специално на териториите, обхванати от приложение Г към доклада за страната за 2020 г. Това ще позволи на Швеция да използва този фонд възможно най-пълноценно.

- (20) Упоритите твърдения за предполагаемо изпиране на пари засегнаха репутацията на шведските банки, като предотвратяването на изпирането на пари продължава да бъде приоритет за Швеция. Ефективният надзор изисква повече ресурси и подходящи процедури за прилагане на подход, основаващ се на оценка на риска. Швеция отчете, че са необходими повече ресурси за упражняване на съответен надзор и извършване на адекватни разследвания, и укрепи капацитета на своя орган за финансов надзор. Този капацитет обаче е все още нисък в сравнение с размера на шведския финансов сектор. Продължават да съществуват предизвикателства, като все още не е напълно приложен подходът, основаващ се на оценка на риска.
- (21) Докато специфичните за държавата препоръки, съдържащи се в настоящата препоръка (наричани по-нататък „специфичните за държавата препоръки за 2020 г.“), са насочени към преодоляване на социално-икономическите последици от пандемията от COVID-19 и улесняване на икономическото възстановяване, специфичните за държавата препоръки за 2019 г. обхващаха също реформи, които са от съществено значение за справяне със средносрочните и дългосрочните структурни предизвикателства. Специфичните за държавата препоръки за 2019 г. продължават да бъдат актуални и ще продължат да бъдат наблюдавани през следващия годишен цикъл на европейския семестър. Това се отнася и за специфичните за държавата препоръки за 2019 г. относно свързаните с инвестициите икономически политики. Всички специфични за държавата препоръки за 2019 г. следва да бъдат взети предвид при стратегическото програмиране на финансирането по линия на политиката на сближаване за периода след 2020 г., включително за смекчаващи мерки и стратегии за изход от настоящата криза.
- (22) Европейският семестър осигурява рамката за непрекъсната координация на политиките в областта на икономиката и заетостта в Съюза, която може да допринесе за постигане на устойчива икономика. В своите национални програми за реформи за 2020 г. държавите членки направиха преглед на постигнатия напредък по изпълнението на целите на ООН за устойчиво развитие (ЦУР). Като гарантира цялостното изпълнение на специфичните за държавата препоръки за 2020 г., Швеция ще допринесе за напредъка към постигането на ЦУР и за общите усилия за осигуряване на конкурентоспособна устойчивост в Съюза.
- (23) В рамките на европейския семестър за 2020 г. Комисията направи цялостен анализ на икономическата политика на Швеция и го публикува в доклада за страната за 2020 г. Тя извърши и оценка на програмата за конвергенция за 2020 г., на националната програма за реформи за 2020 г. и на последващите действия във връзка със специфичните за държавата препоръки, отправени към Швеция през предходните години. Комисията взе предвид не само тяхното значение за провеждането на устойчива фискална и социално-икономическа политика в Швеция, но и тяхното съответствие с правилата и насоките на Съюза предвид необходимостта от засилване на цялостното икономическо управление на Съюза чрез принос на равнището на Съюза към бъдещите решения на държавите членки.
- (24) С оглед на тази оценка Съветът разгледа програмата за конвергенция за 2020 г., като становището му ⁽⁷⁾ е изразено по-специално в препоръка 1 по-долу.
- (25) С оглед на задълбочения преглед, направен от Комисията, и на тази оценка Съветът разгледа националната програма за реформи за 2020 г. и програмата за конвергенция за 2020 г. Специфичните за държавата препоръки за 2020 г. отчитат необходимостта от справяне с пандемията от COVID-19 и улесняване на икономическото възстановяване като необходима първа стъпка за коригиране на дисбалансите. След пренасочването на специфичните за държавата препоръки за 2020 г. към целта за преодоляване на социално-икономическите последици от пандемията от COVID-19 и улесняване на икономическото възстановяване, нито една от тях не се занимава пряко с макроикономическите дисбаланси, установени от Комисията съгласно член 6 от Регламент (ЕС) № 1176/2011,

ПРЕПОРЪЧВА на Швеция да предприеме следните действия през 2020 и 2021 г.:

1. Да предприеме всички необходими мерки, в съответствие с общата клауза за дерогация от Пакта за стабилност и растеж, за ефективно справяне с пандемията от COVID-19, поддържане на икономиката и подпомагане на последващото възстановяване. Когато икономическите условия позволяват това, да провежда фискални политики, насочени към постигане на разумни средносрочни фискални позиции и гарантиране на устойчивостта на дълга при насърчаване на инвестициите. Да гарантира устойчивостта на системата за здравеопазване, включително чрез адекватни доставки на оборудване, инфраструктура и работна сила от критично значение.

⁽⁷⁾ Съгласно член 9, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97.

2. Да насърчава иновациите и да оказва подкрепа за образованието и развитието на умения. Да даде приоритет на готови за изпълнение публични инвестиционни проекти и да стимулира частните инвестиции, за да се ускори икономическото възстановяване. Да съсредоточи инвестициите върху екологичния и цифровия преход, по-специално върху чистото и ефикасно производство и използване на енергия, високотехнологичните и иновативните сектори, 5G мрежите и устойчивия транспорт.
3. Да подобри ефективността на надзора във връзка с борбата с изпирането на пари и ефективно да прилага рамката за борба с изпирането на пари.

Съставено в Брюксел на 20 юли 2020 година.

За Съвета
Председател
J. KLOECKNER

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА**от 20 юли 2020 година****относно националната програма за реформи на Обединеното кралство за 2020 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за конвергенция на Обединеното кралство за 2020 г.**

(2020/C 282/28)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики ⁽¹⁾, и по-специално член 9, параграф 2 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси ⁽²⁾, и по-специално член 6, параграф 1 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

- (1) На 17 декември 2019 г. Комисията прие годишната стратегия за устойчив растеж, с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2020 г. Тя взе надлежно предвид Европейския стълб на социалните права, провъзгласен от Европейския парламент, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г. Въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 на 17 декември 2019 г. Комисията прие също Доклада за механизма за предупреждение, в който Обединеното кралство не е посочено като държава членка, за която ще се извърши задълбочен преглед.
- (2) След оттеглянето на Обединеното кралство от Съюза на 31 януари 2020 г. и влизането в сила на Споразумението за оттеглянето на Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия от Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия ⁽³⁾ („Споразумението за оттегляне“), Обединеното кралство навлезе в преходен период до 31 декември 2020 г. Единно решение, взето преди 1 юли 2020 г. от Съюза и Обединеното кралство в рамките на Съвместния комитет, предвиден в Споразумението за оттегляне, може да удължи този срок с една или две години. През този период правото на Съюза, включително това, свързано с европейския семестър, продължава да се прилага по отношение на Обединеното кралство и на неговата територия.
- (3) Докладът за Обединеното кралство за 2020 г. беше публикуван на 26 февруари 2020 г. В него бяха оценени напредъкът на Обединеното кралство в изпълнението на специфичните за държавата препоръки, приети от Съвета на 9 юли 2019 г. ⁽⁴⁾ („специфичните за държавата препоръки за 2019 г.“), последващите действия във връзка със специфичните за държавата препоръките, приети през предходните години, както и напредъкът на Обединеното кралство по отношение на националните му цели по стратегията „Европа 2020“.

⁽¹⁾ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

⁽²⁾ ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25.

⁽³⁾ ОВ L 29, 31.1.2020 г., стр. 7.

⁽⁴⁾ ОВ C 301, 5.9.2019 г., стр. 163.

- (4) На 11 март 2020 г. Световната здравна организация обяви официално световна пандемия от COVID-19. Това е тежка извънредна ситуация в областта на общественото здраве, която засяга гражданите, обществата и икономиките. Тя поставя националните здравни системи под силен натиск, причинява смущения в световните вериги за доставки, нестабилност на финансовите пазари и сътресения в потребителското търсене и се отразява отрицателно на различни сектори. Застрашени са работните места и доходите на хората, както и стопанската дейност на предприятията. Пандемията предизвиква голямо икономическо сътресение, от което вече има сериозни последици в Съюза. На 13 март 2020 г. Комисията прие съобщение, в което се призовава за координирани икономически мерки в отговор на кризата, включващи всички участници на национално равнище и на равнището на Съюза.
- (5) Редица държави членки обявиха извънредно положение или въведоха спешни мерки. Всички спешни мерки следва да бъдат строго пропорционални, необходими, ограничени във времето и в съответствие с европейските и международните стандарти. Те следва да подлежат на демократичен надзор и независим съдебен контрол.
- (6) На 20 март 2020 г. Комисията прие съобщение относно активирането на общата клауза за дерогация, предвидена в Пакта за стабилност и растеж. Както е посочено в член 5, параграф 1, член 6, параграф 3, член 9, параграф 1 и член 10, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 1466/97 и член 3, параграф 5 и член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета ⁽⁵⁾, общата клауза за дерогация улеснява координирането на бюджетните политики в период на драстичен икономически спад. В съобщението си от 20 март 2020 г. Комисията изложи своето становище, че предвид очаквания сериозен икономически спад вследствие на пандемията от COVID-19 са изпълнени условията за активирането на общата клауза за дерогация, и предложи на Съвета да одобри това заключение. На 23 март 2020 г. министрите на финансите на държавите членки се съгласиха с оценката на Комисията. Те изразиха съгласие, че сериозният икономически спад изисква решителни, амбициозни и координирани ответни мерки. Активирането на общата клауза за дерогация позволява временно отклонение от плана за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел, при условие че с това не се излага на риск фискалната устойчивост в средносрочен план. Във връзка с корективните мерки на Пакта за стабилност и растеж Съветът може също така да реши, по препоръка на Комисията, да приеме промяна във фискалната траектория. Общата клауза за дерогация не спира прилагането на процедурите, предвидени в Пакта за стабилност и растеж. Тя позволява на държавите членки да се отклонят от бюджетните задължения, които обичайно се прилагат, като същевременно дава възможност на Комисията и на Съвета да предприемат необходимите мерки за координиране на политиката в рамките на Пакта.
- (7) Необходими са постоянни действия за ограничаване и контрол на разпространението на пандемията от COVID-19, за повишаване на устойчивостта на националните здравни системи, за смекчаване на социално-икономическите последици от пандемията чрез мерки за подкрепа на предприятията и домакинствата, както и за гарантиране на подходящи здравословни и безопасни условия на труд с оглед на възобновяването на икономическата дейност. Съюзът следва да използва пълноценно различните инструменти, с които разполага, за да подкрепи усилията на държавите членки в тези области. Успоредно с това държавите членки и Съюзът следва да работят съвместно, за да подготвят мерките, необходими за връщането към нормалното функциониране на нашите общества и икономики, както и към устойчивия растеж, като се интегрират, наред с другото, екологичният преход и цифровата трансформация и се извадят поуки от кризата.
- (8) Кризата, свързана с COVID-19, открои гъвкавостта, която предлага вътрешният пазар по отношение на адаптирането към извънредни ситуации. За да се гарантира обаче бърз и плавен преход към етапа на възстановяване и свободното движение на стоки, услуги и работници, извънредните мерки, които възпрепятстват нормалното функциониране на вътрешния пазар, следва да бъдат премахнати веднага щом престанат да бъдат абсолютно необходими. Текущата криза разкри необходимостта от планове за готовност за действие при кризи в здравния сектор. Подобрени стратегии за покупки, диверсифицирани вериги за доставки и стратегически запаси от основни консумативи са сред елементите от изключително значение за разработването на по-обхватни планове за готовност за действие при кризи.
- (9) Възможно е социално-икономическите последици от пандемията от COVID-19 да бъдат неравномерно разпределени между различните региони в Обединеното кралство поради различните модели на специализация. Това е свързано със съществен риск от допълнително задълбочаване на регионалните различия в рамките на Обединеното кралство. Настоящото положение изисква целенасочени действия на политиката.
- (10) Обединеното кралство представи своята национална програма за реформи за 2020 г. на 30 април 2020 г. и програмата си за конвергенция за 2020 г. на 7 май 2020 г. Двете програми бяха оценени едновременно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях.

⁽⁵⁾ Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за определяне и изясняване на прилагането на процедурата при прекомерен дефицит (ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 6).

- (11) Спрямо Обединеното кралство понастоящем се прилагат предпазните мерки на Пакта за стабилност и растеж и правилото за дълга. На 13 юли 2018 г. Съветът препоръча на Обединеното кралство да гарантира, че през 2019—2020 г. номиналният темп на растеж на нетните първични държавни разходи ⁽⁶⁾ няма да надвишава 1,6 %, което съответства на годишна корекция на структурното салдо от 0,6 % от брутния вътрешен продукт (БВП). В цялостната оценка на Комисията се потвърждава съществуването на риск от значително отклонение от препоръчания план за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел през 2019—2020 г., както и за 2018—2019 г. и 2019—2020 г., взети заедно. Данните за изпълнението за периода 2019—2020 г. ще бъдат на разположение през есента на 2020 г.
- (12) В своята програма за конвергенция за 2019—2020 г. правителството планира влошаване на номиналното салдо от дефицит в размер на 2,2 % от БВП през 2019—2020 г. до дефицит от 2,5 % от БВП през 2020—2021 г. Предвижда се дефицитът да нарасне до 3,1 % от БВП през 2021—2022 г. и да намалее до 2,4 % от БВП до 2024—2025 г. След спада до прогнозна стойност от 83,2 % от БВП през 2019—2020 г., през 2020—2021 г. съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да намалее до 82,9 % съгласно програмата за конвергенция за 2019—2020 г. Макроикономическият сценарий в основата на тези бюджетни прогнози обаче вече не изглежда реалистичен, тъй като не се отчита икономическото въздействие на пандемията от COVID-19. Прогнозите в програмата не отчитат също така мерките, обявени от Обединеното кралство в отговор на пандемията от COVID-19. Макроикономическата и фискалната перспектива се характеризират с висока степен на несигурност поради пандемията от COVID-19.
- (13) В отговор на пандемията от COVID-19 Обединеното кралство прие навременни бюджетни мерки за увеличаване на капацитета на своята здравна система, ограничаване на пандемията и предоставяне на помощ на хората и секторите, които са били особено силно засегнати. Прогнозите в програмата за конвергенция не включват тези мерки, но са взети предвид в прогнозата на Комисията от пролетта на 2020 г. Бюджетните мерки възлизат на около 5,5 % от БВП и включват подкрепа за работниците, самостоятелно заетите лица и предприятията, както и мерки за социално подпомагане. Освен това Обединеното кралство обяви мерки, които, макар и да нямат пряко отражение върху бюджета, ще допринесат за осигуряване на ликвидност за предприятията. Тези мерки включват гаранции за заеми в размер на около 16 % от БВП. Цялостното прилагане на спешните мерки и фискалните мерки за подкрепа, последвано от пренасочване на фискалните политики към постигане на разумни средносрочни фискални позиции, когато икономическите условия позволят това, ще допринесе за запазването на фискалната устойчивост в средносрочен план.
- (14) Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2020 г. при непроменени политики салдото по консолидирания държавен бюджет на Обединеното кралство се очаква да бъде -10,7 % от БВП през 2020—2021 г. и -6,2 % от БВП през 2021—2022 г. Съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да достигне 102,5 % от БВП през 2020—2021 г. и 100,2 % от БВП през 2022 г. Макроикономическият сценарий, заложен в основата на програмата за конвергенция, не отчита въздействието на пандемията от COVID-19, а прогнозите за дълга и дефицита в нея се различават съществено от прогнозите на Комисията.
- (15) На 20 май 2020 г. Комисията публикува доклад, изготвен в съответствие с член 126, параграф 3 от Договора поради предполагаемото нарушение от страна на Обединеното кралство на прага на дефицита от 3 % от БВП през 2020—2021 г. Като цяло анализът сочи, че критерият за дефицита, определен в Договора и в Регламент (ЕО) № 1467/1997, не е изпълнен.
- (16) Текущата криза, свързана с COVID-19, доведе до икономически и социални предизвикателства, които са без прецедент през последните десетилетия. Очаква се безработицата да нарасне с почти 3 процентни пункта до 6,7 % през 2020 г. и да се възстанови слабо до 6 % през 2021 г. — от 3,8 % през 2019 г. Правителството на Обединеното кралство прие спешни мерки за смекчаване на отрицателните последици от сътресението. Разходите за пряката фискална подкрепа ще зависят от търсенето, но може да възлизат на около 110 млрд. GBP (5,5 % от БВП), допълнени с 330 млрд. GBP (16 % от БВП) под формата на кредитни гаранции за банкови заеми. Бяха въведени схеми за работа при намалено работно време, за да се защити заетостта, както и мерки за подкрепа на самостоятелно заетите лица. Покритието и правото на достъп до авансови плащания по системата за универсални кредити (Universal Credit) временно бяха разширени, а основното право при универсалния кредит беше временно удължено за дванадесет месеца. Местните органи също ще получат допълнително еднократно финансиране в подкрепа на икономически уязвимите хора и домакинства. Правителството обяви също така тримесечен мораториум върху плащанията по ипотечните кредити за собствениците на жилища в затруднено положение вследствие на пандемията от COVID-19.

⁽⁶⁾ Нетните първични държавни разходи се състоят от общите държавни разходи, с изключение на разходите за лихви, разходите по програми на Съюза, които изцяло се покриват от приходи от фондове на Съюза, и недискреционните промени в разходите за обезщетения при безработица. Държавните разходи за бруто образуване на основен капитал се изглаждат за период от 4 години. Дискреционните мерки по отношение на приходите и предвиденото по закон увеличаване на приходите са взети предвид. Еднократните мерки по отношение както на приходите, така и на разходите, са нетирани.

- (17) За да подкрепи финансовото състояние на предприятията, Bank of England намали на два пъти лихвения процент за банките — общо от 0,75 % на 0,1 %, и намали антицикличния капиталов буфер на Обединеното кралство, за който досегашната планира цел беше 2 % до декември 2020 г., на 0 %, увеличи размера на програмата си за изкупуване на облигации на 645 млрд. GBP и засили подкрепата си за търговските банкови заеми за реалната икономика заедно с държавните гаранции за заеми. Правителството предложи на някои сектори едногодишен мораториум върху заплащането на данък върху нежилищните сгради, отлагане на плащанията на данък добавена стойност (ДДС), както и парични помощи за по-малките предприятия. Предоставена беше и подкрепа за ликвидност под формата на гаранции и комбинирани безвъзмездни средства по схемата за заеми поради прекъсване на стопанската дейност вследствие на коронавируса за малки и средни предприятия под даден праг на оборота, като се използва широк набор от продукти за бизнес финансиране, като револвиращи кредитни инструменти и други продукти, включително срочни кредити. Освен това за всички сектори на стопанска дейност беше направена достъпна обща схема за предоставяне на ликвидност на МСП, но също така и на по-големи предприятия, която може да включва и подкрепа за инвестиции. При разработването и прилагането на тези мерки трябва да се вземе предвид устойчивостта на банковия сектор.
- (18) Пандемията от COVID-19 разкри слабости в готовността и капацитета на здравните системи в Обединеното кралство да реагират на такива пандемии, по-специално по отношение на съоръженията, персонала и консумативите. Това доведе до спешното създаване на временни полеви болници за пациенти с COVID-19 в цялото Обединено кралство. Наложено се производственият сектор в страната да промени производствените си линии, за да произвежда спешно допълнително медицинско оборудване, като например вентилатори, за да се покрие очакваното ниво на търсене. Кризата, свързана с COVID-19, допълнително изостри проблема с недостига на работна сила в здравния сектор. За управлението на подобни кризи в бъдеще ще са необходими инвестиции в здравната система в цялото Обединено кралство, включително ефективни и добре обезпечени с ресурси мерки за обществено здраве. Тези инвестиции следва да имат за цел осигуряване на необходимото оборудване и съоръжения и необходимата квалифицирана работна ръка, както и, като цяло, капацитета за предоставяне на всички очаквани редовни здравни услуги заедно с грижите за пациенти с COVID-19 или подобни инфекциозни заболявания.
- (19) Настоящата криза вероятно ще окаже по-голямо въздействие върху най-уязвимото население, изострайки бедността. Рискът от бедност или социално изключване нарастваше още преди кризата въпреки рекордно ниската безработица. Бедността сред работещите и детската бедност също са високи. Намалването на социалните плащания и реформите в тази област крият риск от подкопаване на силния ефект на намаляване на бедността на системата за данъчни облекчения на Обединеното кралство. Има поле за засилване на подкрепата за най-уязвимите лица, включително децата, живеещи в бедност, особено като се има предвид очакването кризата да доведе до допълнително увеличаване на неравенството по отношение на доходите.
- (20) Подобряването на производителността на труда продължава да бъде голямо предизвикателство за Обединеното кралство. Продукцията на час е значително по-ниска в Обединеното кралство, отколкото в повечето други развити икономики, и е само малко по-висока от равнището преди финансовата криза. Растежът на БВП се дължи на ръста на заетостта, като на практика в близкото минало увеличение на производителността не се наблюдава. Въпреки свития пазар на труда, производителността на труда в Обединеното кралство по принцип е на едно и също равнище от началото на 2018 г. Ръстът на реалните работни заплати също остана бавен. Много региони в Обединеното кралство са сравнително бедни, със сравнително ниски нива на инвестициите в умения и инфраструктура. Ограничените перспективи за кариерно развитие за хората с ниско заплащане на труд оказват отрицателно въздействие както върху производителността, така и върху бедността. Това се очаква да продължи и може да се изостри още повече в контекста на кризата, свързана с COVID-19. Сегашната пандемия поставя значителни предизвикателства и пред системите на образование и обучение в Обединеното кралство, по-специално що се отнася до дистанционното обучение и различния достъп до структурирано обучение. Следователно има поле за увеличаване на производителността чрез разрешаването на широкообхватни проблеми, като например ниското ниво на инвестиции в оборудване, инфраструктура и научноизследователска и развойна дейност, както и чрез преодоляването на пропуските в уменията (особено по отношение на основните и техническите умения). Обединеното кралство се стреми към по-големи инвестиции в научни изследвания и иновации и към подобряване на използването на съществуващите технологии в цялата икономика.
- (21) За да се насърчи икономическото възстановяване, ще бъде важно да се даде приоритет на готови за изпълнение публични инвестиционни проекти и да се насърчават частните инвестиции, включително чрез съответните реформи. В Обединеното кралство се наблюдава постоянен недостиг на жилища. Възникват ограничения по отношение на капацитета, като в същото време жилищното строителство остава под необходимите нива, за да може да отговори на очакваното търсене. В същото време количеството и местоположението на земята, която е на разположение за изграждането на нови жилища, продължават да бъдат ограничени вследствие на строгото регулиране на пазара на земя, особено около големите градове. Строителният сектор продължава да бъде от ключово значение за осигуряването на жилища, както и за изпълнението на бъдещите цели в областта на енергийната ефективност и климата, въпреки че намаляването на енергията, използвана за домашно отопление, се усложнява от остарелия жилищен фонд и неговата бавна замяна. След десетилетия на недостиг на публични инвестиции правителството започна да предприема мерки за запълване на липсите в инфраструктурата. Постигнат бе окуражаващ напредък в областта на инвестициите във възобновяеми енергийни източници и беше отбелязано значително намаление на

емисиите в енергийния сектор. Преходът към неутралност по отношение на климата обаче все още е свързан с предизвикателства в цялата икономика. Използването на пътните, железопътните и авиационните мрежи на Обединеното кралство достига своя капацитет и това допринася за задръствания и за замърсяването на въздуха. Обединеното кралство има амбицията да заеме челни позиции в областта на превозните средства с нулеви емисии, но по-голямата част от железопътната му мрежа все още не е електрифицирана. Въпреки че покритието на стигащите до крайния потребител фиброоптични мрежи в Обединеното кралство все още е слабо, конкуренцията между мрежите в този пазарен сегмент нараства, тъй като правителството увеличава значително публичната подкрепа за разгръщането на фиброоптични мрежи. Такива инвестиции в цифрова инфраструктура обаче трябва да бъдат съпътствани с подобряване на цифровите умения, тъй като Обединеното кралство страда от структурен недостиг на специализирани умения в областта на информационните технологии.

- (22) Докато специфичните за държавата препоръки, съдържащи се в настоящата препоръка (наричани по-нататък „специфичните за държавата препоръки за 2020 г.“), са насочени към справяне със социално-икономическото въздействие на пандемията и улесняване на икономическото възстановяване, специфичните за държавата препоръки за 2019 г. обхващаха също реформи, които са от съществено значение за справяне със средносрочните и дългосрочните структурни предизвикателства. Специфичните за държавата препоръки за 2019 г. продължават да бъдат актуални и ще продължат да бъдат наблюдавани в рамките на европейския семестър до края на преходния период.
- (23) Европейският семестър осигурява рамката за непрекъсната координация на политиките в областта на икономиката и заетостта в Съюза, която може да допринесе за постигане на устойчива икономика. В своите национални програми за реформи за 2020 г. държавите членки направиха преглед на постигнатия напредък по изпълнението на целите на ООН за устойчиво развитие (ЦУР). Като гарантира цялостното изпълнение на специфичните за държавата препоръки за 2020 г., Обединеното кралство ще допринесе за напредъка към постигането на ЦУР.
- (24) В рамките на европейския семестър за 2020 г. Комисията извърши цялостен анализ на икономическата политика на Обединеното кралство и го публикува в доклада за страната за 2020 г. Комисията оцени също и програмата за конвергенция за 2020 г., националната програма за реформи за 2020 г. и последващите действия, предприети във връзка със специфичните за държавата препоръките, отправени към Обединеното кралство през предходните години. Комисията взе предвид не само тяхното значение за провеждането на устойчива фискална и социално-икономическа политика в Обединеното кралство, но и тяхното съответствие с правилата и насоките на Съюза предвид необходимостта от засилване на цялостното икономическо управление на Съюза.
- (25) С оглед на тази оценка Съветът разгледа конвергентната програма за 2020 г., като становището му ⁽⁷⁾ е изразено по-специално в препоръка 1 по-долу,

ПРЕПОРЪЧВА на Обединеното кралство да предприеме следните действия през 2020 и 2021 г.:

1. Да предприеме всички необходими мерки, в съответствие с общата клауза за дерогация от Пакта за стабилност и растеж, за ефективно справяне с пандемията от COVID-19, поддържане на икономиката и подпомагане на последващото възстановяване. Когато икономическите условия позволяват това, да провежда фискални политики, насочени към постигане на благоразумни средносрочни фискални позиции и гарантиране на устойчивостта на дълга, като същевременно засили инвестициите. Да укрепи устойчивостта на здравната система.
2. Да гарантира адекватността и покритието на системата за социална закрила, за да се осигури подкрепа за всички, и по-специално за тези, които са най-засегнати от кризата.
3. Да насърчи иновациите и подкрепи развитието на човешкия капитал. Да даде приоритет на готови за изпълнение публични инвестиционни проекти и да стимулира частните инвестиции, за да се ускори икономическото възстановяване. Да съсредоточи инвестициите върху екологичния и цифровия преход, по-специално върху жилищното строителство, чистото и ефективно производство и използване на енергия, устойчивите транспортни инфраструктури и високоскоростните широколентови мрежи.

Съставено в Брюксел на 20 юли 2020 година.

За Съвета
Председател
J. KLOECKNER

(7) Съгласно член 9, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97.

ISSN 1977-0855 (електронно издание)

ISSN 1830-365X (печатно издание)

Служба за публикации на Европейския съюз
2985 Люксембург
ЛЮКСЕМБУРГ

BG